

ספר המדינה מלחמת העצמאות

תש"ח-תש"ט
1947-1949

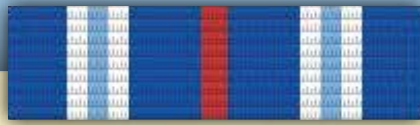
כרך ב

ספר המדינה מלחמת העצמאות

תש"ח-תש"ט
1947-1949

כרך ב

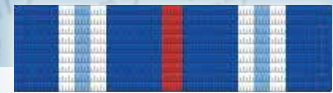

ספר המדינה מלחמת העצמאות

תש"ח-תש"ט
1947-1949

כרך ב

ספר המדינה The State of Israel Book

חברי המערכת:

אל"ם (מיל) ד"ר יגאל אייל
סא"ל ד"ר רות ויסמן

עיצוב ועריכה גרפית:
סטודיו זאב אלדר

מנהל ההפקה:
משה אסולין

מקור המסמכים:

כתיבה: המחלקה להיסטוריה בצה"ל, שנות ה-50
גניזה: ספר המדינה המקורי - באדיבות ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

מקור התמונות:

צה"ל - אמ"ץ - חטיבת תוה"ד - המחלקה להיסטוריה
ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון, אוסף התצלומים הלאומי, ארכיון הפלמ"ח - אוצר תמונות הפלמ"ח,
מוזיאון ההעפלה וחיל הים, תמונות חיל האוויר - באדיבות רענן וייס, ארכיון מכון ז'בוטינסקי
בישראל

מקור המפות והטבלאות:

ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון,
חוברת עזרי אימון, מטכ"ל/אג"מ-מה"ד - ענף היסטוריה,
קצין חינוך ראשי - ענף הסברה, 1954

דיגיטציה למסמכים, למפות ולטבלאות:

חברת Image Store בע"מ, ד"ר טל אספיר, רב"ט רון גפני

הספר יצא לאור באמצעות משרד הביטחון - ההוצאה לאור

פרסום פנימי לא סחיר

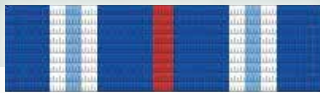
© כל הזכויות שמורות למדינת ישראל - משרד הביטחון
נדפס בישראל התשע"ח - 2018

יודגש כי חלקם של המקורות עליהם מתבסס ספר זה
הם מקורות פנימיים במשרד הביטחון ובצה"ל
ואינם מפורסמים לציבור

משרד הביטחון
ההוצאה לאור

צה"ל - אמ"ץ - חטיבת תוה"ד - המחלקה להיסטוריה

תוכן העניינים

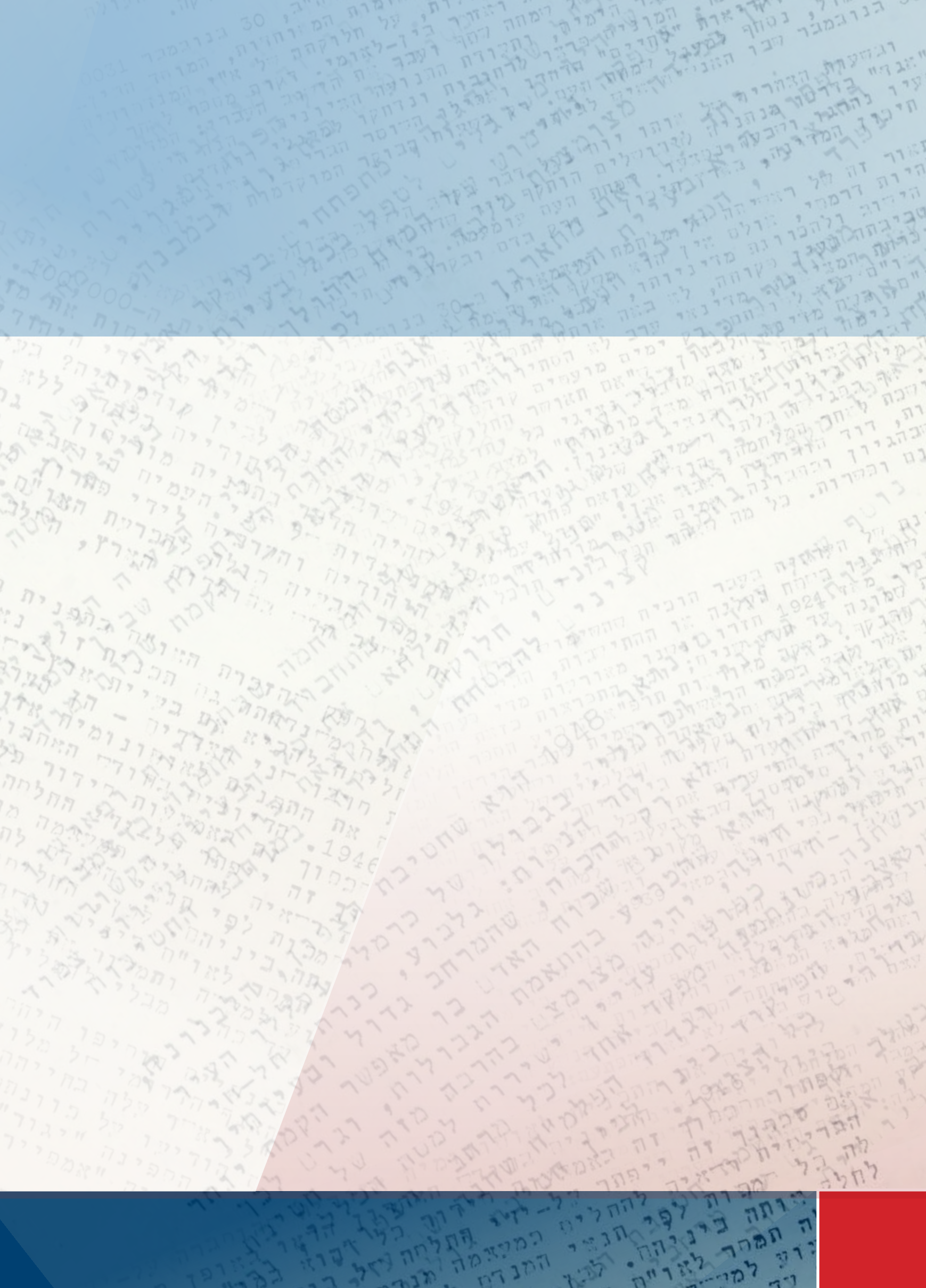
פרק ז - מוות לפולש 8

ההכנות לפלישה	9
החזית הסורית-לבנונית עד ההפוגה הראשונה	13
החזית העירקאית עד ההפוגה הראשונה	38
חזית הלגיון עד ההפוגה הראשונה	52
החזית המצרית עד ההפוגה הראשונה	76
התארגנות והצטיידות מהפלישה ועד ההפוגה הראשונה	111

פרק ה - הפוגה אינה שלום 127

ההפוגה הראשונה	128
חזית הצפון	144
מבצע "דני" והעיר ירושלים ב"עשרת הימים"	172
החזית המצרית	193

מפות וטבלאות 213

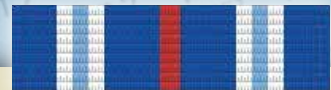

ס פ ר - ה ס ד י נ ה

כרך ב'

אה"ד/כהלקח מחקר ומחנה
ענף היסטוריה

פרק ד'

מרות לפולש

1. הכנות לפלישה

תכנית ההתקפה של המדינות הערביות - חיכוכים בקרב המדינות הערביות - תכנית ההתגוננות.

2. הזווית הסורית-לבנונית עד ההכרעה הישירה

צירי הפלישה - עמק הירדן לקראת הפלישה - נפילת טח - עזיבת טסה ושער-הקולן - עמידת הדגניות - טלכיה בידי הלבנונים ושוב בידינו - התארגנות הזית השפון - טלכיה נפלה שוב - נפילת טסטר-הירדן - עמידת עין-גב - קטוקבי מתקיף את טכ'רה.

3. הזווית העיראקית עד ההכרעה הישירה

בין עיראק למדינות ערב השחרות - נהריים - גשר - כחוטב-אל-הוזה - לחץ עיראקי על דמועת החוף - כיבוש זרעין, סג'דו ומסטרט לג'ון מסטרט טבאע, ארו" - כיבוש ג'נין והנסיגה מטבה - כיבוש קפון.

4. הזווית האג'ירית עד ההכרעה הישירה

הלגיון פולש לארץ-ישראל - הזית ירוסליים - נפילת הרובע היהודי בעיר העתיקה - 2 התקפות על לטרון - דרו, בורטה" - ההתקפה הסליטית על לטרון.

5. הזווית הצרפתית עד ההכרעה הישירה

סרחב הדרום הנגב - הכוחות - "הנחית הטוטלטים" בטלחה - עמידתו של כפר דרום - ההתקפה על ביריט - נפילת יר-טרדכי - הטיבת גבעתי עם הפליטה - כטלון נסיונותינו לכבוש את מסטרט עיראק-טואידון - עמידת נובה - התקפתנו על הטור הספרי בסדרו - נפילת ניאביט - כיבוש מסטרט עלוב' - הפליטה בטלחה.

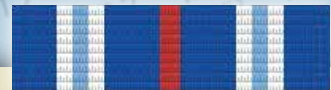
6. הצטרפות רוסטבייזים מהפלישה עד ההכרעה הישירה

תומחים, סטוטים וטריון - הרכס והבנתו ארצה - הקטת צה"ל - הטלבות הלח"י והצ"ל סחוף לירוסליים - טבה הצבא - ההתפתחות המדינית עד ההכרעה הישירה.

פרק ד' - מרוח לפולש

בסוף אפריל 1948, אחרי כיבוש חיפה, טבריה, אחרי כיתור יפו - הגיעו מדינות ערב למסקנות שבלטת הערבות צבאותיהן הסדירים בפעולות צבאיות בארץ - יקיץ הקץ על ערבייהן. סיסמתו של הסופתי שהגנת פלסטינה היא ענין לחיובי פלסטינה, שנקודה היא בסידה לא מועטה בתארות שלטונו הוא ובחשט שטט מדינות ערב, אם תסתתפנה בצבאותיהן, לא תורתנה על מרי הנצחון הסקורה ותיסולנה לידיהן את השלטון בארץ, חשט שהיה סכוון בעיקר נגד השלך עבדאללה, אשר האינטרס היסיר שלו עלה על מה של כל אחת ממדינות ערב האחרות - סיסמתו זו פטטה את הרגל; אבא ההצלה - אשר היורה עד אותה תקופה את הביטוי הפטטי להסתתפות מדינות ערב בקרבות הארץ - סוגר בפטטר- העטק ובטרודור ירושלים, ומפקדו - איסטעיל ספנות העיראקי - סטר ידיעות מדאיות על יכולת עמידתו בהטטן. בטטב זה כינט החבר הערבי את ספקרי הצבאות ודרט מהט המערבות צבאית בארץ. אם כזו הרטטכ"לים הערביים לכוח היהודי בראשית המלחמה - הרי לא כן עתה; הרטטכ"לים הגיעו, כנראה למסקנה, שאי אפשר לטגר את הכוח היהודי בארץ בכוח פחות מ-5 דיוויזיות ו-6 טייסות ספציזיס ומטוסי קרב. כוח זה לא היה בידי מדינות ערב באותו זמן; טטטעותה הטעטית של דריטה זו היתה איפוא - דחיית הפליטה לטועד בלתי קבוע. מדינאי ערב לא באותו לקבל תביעה זו: הוועדה המדינית של החבר עפדה בכל תוקף על פתיחת הפליטה סיד עם סיוט הטנדט, ב-15 בטאי, ובכוחות הנטצאים בידי הערביט באותה תקופה, בין שתוך הנחה סריכוזט של הצבאות לאורך הגבולות - די יהיה בו כדי לשכנע את טעצטות המערב לטנות את עטדתן כענין ארץ-ישראל - ויש לזכור שבאותו טועד בערכה בלייק-סכטט עצרת האו"ם שבאה לרון על תכנית הנאטנות האטריקאית, שהוצעה על ידט כתחליף לתכנית החלוקה - בין שתוך חשט לנצחונות ולכיבוטט יהודיים בנטפיט.

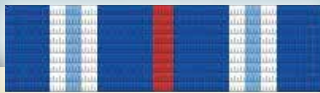
הרטטכ"לים הערביים התכנטו איפוא - זו הפעם הראטונה, אתט גם הרטטכ"ל הטגרי - על טנת לתכן תכנית "בטוחה", כפי שהוגדרה. קוויה העיקריים של התכנית היו: טאטץ עיקרי בצטון הארץ, לתק והטחה - בדרום ובטרכוז. התכנית התכטטה כנראה על ההנחה שהיטה וצינור הנפט הטוביל אליה הט הינט הטטה החיובי שבארץ-ישראל

המערבית. 4 צבאות נועדו על כן לפעול במרחב הצפוני; הצבא הלבנוני - בציר ראש-הנקרה - עכו - המהווה את האיום הישיר ביותר על שטח חיפה; הצבא הסורי - בציר בינת-ג'בל - צפת, ומטונו מערבה לעכו ודרומה לנצרת. לאחר שסבי צבאות אלה ירתקו את טרביית הכוח בצפון, תיפתח הפעולה העיקרית על-ידי הצבא העיראקי והלבנוני, כחזית המסתרעת 15 ק"ט דרוסה טים כנרת - בין צפת ובין בית-טאן. בטבי צירים - טבריה - נצרת ובית-טאן - עפולה, עליהם לנוע מערבה; בנצרת יתחברו אל הזרוע האחרת הכאה טן הצפון, ולאחר סכן יתרכזו ארבעת הצבאות במהלופה האחרונה שמטרתה להכניע את חיפה. לדברי אחד הסקורות הנמצאים בידינו נועדה זו ליפול בידי הערבים ב-21.5, 6 ימים לאחר פתיחת הטליטה. הצבא הסורי קיבל לל עצמו במטרת תכנית זו פעולת רתק והטחה. באיטו על תל-אביב היה טוטל עליו לטפוח כוחות יהודיים רבים ככל האפשר להגנת טרח הדרום.

התכנית נשמטה עוד טרם החלו בהפעלתה. המלך עבדאללה היה הראשון שהסתייג ממנה. הקרב על גשר, ב-27.4.48, ליטד אותו ואת טפקדי צבאו, טאין לכבוט נקודה עברית ללא קרב קשה. אולם הלגיון היה חייב טעם טיבו להעדיף את עקרון ההבטחה על פני עקרונות טלחה אחרים, ככוח צבאי טקצועי, המחייב טנים רבות של איטון, המבטט על ארץ רלת אוכלוטיה, לא יכול היה לצפות לזרם של תגבורות בזמן קצרן יותר טאטר בארצות אחרות תלוי היה קיומה של עבר-הירדן, כטם שתלוי קיומה של טטלכת הירדן כיוט - בלגיון חזק; ועוד, טעבדאללה ידע אף ידע, טכל כיבוטיו לא יהיה להם ערך כלטמו אלא אם כן יהיה כוח לטפור על הטטחים טכידיו טפני אויב ערבי - ארץ-ישראל או אחר - אשר יעטוד לו לטטן דווקא בעת הצלחתו.

ואחרון אחרון - טתוך נקודת הראות של עבדאללה היתה ירוטלים חיונית לא פחות מחיפה; בן הטריף טטכה - חטקה נפטו בטטגד עוטד טבירוטלים, אחת טארבע ערי הקודט של האיטלאט. טתוך כל אלה הטלית עבדאללה להטיל את נקודת הכובד טבטאטצו הצבאי באזור ירוטלים - רטאללה - חברון. טגטתו היתה להבטיח לעצמו קודט כל את הטליטה בטטחים הערביים הטתודים טבטרחב זה, ואחר טכן, לטהר אותם טקיני ההתנגדות היהודיים הטורזים עדיין בתוכו, ובראטט - ירוטלים

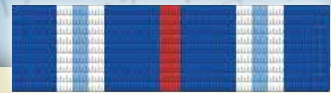

העברית. העברת סרכז הכובד של הלגיון דרוסה מגזרת המאמץ העיקרי הממוכנן, חייבה שינויים סדתיים-לכת בתכנית המקורית; שינויים נוספים נתחייבו טרבע שבא הסחרור חדל לטעסה להוות גורם, טעמוזי-אל-קאוקג'י מפקדו עמד על כך טעם ראשית הפליטה יוחלפו כוחותיו בעטרותיהם, ומינתן לו שהות לצאת לסוריה ולהתארגן, הן טמוך תטיטות אנטייו, והן טמוך מוטד הרצון לעמוד לפקודת המלך עבדאללה, טנחטט בעיניו כנוגד עוד טאז 1941, כאשר קאוקג'י טרת עם רטיד-עלי בטרד העיראקי, וכוחות הלגיון העומדים לפיקוד הבריטי, באו ונלחטו בו. טטנתבררו דברים אלה דולל המאמץ העיקרי הממוכנן וכוחות הועברו דרוסה; הלגיון המרכז בטרוב ירוטלים, הצבא העיראקי וטרי טנחל את טטלונו הראטון בגטר כאוכב-אל-הוא - נכטט לטטולט הצטובי, באנף היטני של הלגיון, ותפט חלק גדול טן העטרות שהיו מפורטות קודם לכן בידי צבא הסחרור; הכריגדה הסורית אטר הגיעה כבר ב-13.6 לכינת-ג'בל הוחזרה ב-14 בו, והועברה להזית צטח; בנורה הצטובית בטטר הצבא הלבנוני בלבד.

גם בפיקוד הערבי הוכטטו שינויים טטוייטיים טטט טרבע האחרון טלטני הפליטה. ב-12.5 נתטנה בור-א-דין העיראקי לטפקד הכוחות הערביים, בטקום איסטטעיל טטרות. יוטיים לאחר טכן נתטנה עבדאללה לפי בקטתו לטפקד עליון. אולט מואר זה גיתן לו לטראיית עין בלבד; הצבא הטצרי לא נטטע להוראותיו אף טעם, ואף יטר הצבאות הלכו כעבור זטן לא רב בעקבותיו כך שלטעסה טעלו צבאות ערב הטוניים לאו פיקוד אחיד.

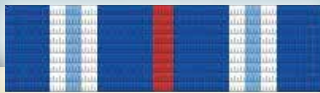
ב-12.5 נתקבלו ההחלטות האחרונות ערב הפליטה על-ידי הורעדה הטדינית של החבר הערבי; טוחלט להכריז טצב חרות בטדינות החבר; הטדינות טקבלות על עצמן לקלוט פליטיים ערביים טארץ-יטראל, נטיים, ילדים וזקנים בלבד; טוחלט טכל טדינה ערבית אחראית להחזקת צבא בחזית; טטרדי החוץ הערביים יחליטו ביניהם אינפורטציה טכל הנוגע לטלחט ארץ-יטראל.

תכניטנו אנו להתגוננות בפני הפליטה כבר מוארה לעיל; כאטור, היא היתה טטוטה ביותר; חטיטת דרכי הפליטה העיקריות, הצבת כל כוח אטטרי בקו הראטון, טמוך הכרה טאין טקום לנטיגה, אף לא לטעה.

על אף הטיבושים שחלו בתכנית המקורית עוד טרם הפעלתה היו, לדברי ידן, הטיבושים שקולים ביותר. כוחות הערבים - רעננים וסדירים, סול כוחותינו אשר עמדו בסערה כבר חודשים מספר; ובעיקר - כוחות הנתסכים על-ידי ארסילריה, טריון ואויר - סול כוחותינו אשר ציוד זה עדיין היה חסר להם. אטנט כבר היו טובנים לסלוח תותחים וטוסטים טעבר לים, והיו סיכוים טאט ברע להרוויח זטן - נצליח להעמיד תותחים סול תותחים, טריון סול טריון, טטוסים סול טטוסים. הזטן היווה כטן את הגורט הטכריע. בטצב זה נפתחה פליטת צבאות ערב. נצחון הערבים פירושו, כדברי טיסטתס, זריקת היהודים לתוך הים. טיסטתכו: הגנה על פדינת-ישראל | סווח לפולט |

- - - - -

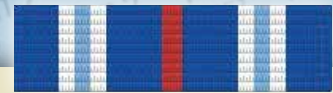

החזית הסורית-לבנונית עד ההסוגה הראשונה

הגבול הטריטוריאלי בין ארץ-ישראל הטנדטורית לבין סוריה התמסך בסעמו לאורך כ-80 ק"מ, לטן דן שבצפון ועד אל-חפא שבדרום. בחזית זו קיימים מספר צירים הנוחים לפליטה לסוריה לארץ-ישראל, ואשר שיטתו לכך טיפוסית ימית; סצפון לביצות החולה; מדרום לחולה - על ציר קוניטרה - סטר-הירדן - ראט-פינה; בסקום ספן הירדן לכנרת - בבטיחה; וסדרום לכנרת בגזרת צמח - אטרות-יעקב. מי שיט בדעתו להמטיח אחרי הפליטה ולפרוץ פנימה - הצדים שבדרום החזית, סדרום ומצפון לכנרת, מקבים לו יתרונות ברורים: צירים נוחים להמטיח ההתקדמות מצמח לסוריה; מערבה דרך כנרת, יבנאל, כפר-הבור, או דרך סוריה, סג'רה; או דרוסה לעסק בית-טאן.

מנקודת ראות הצבא הסורי העומד לפלוט היו לפליטה בגזרת דרום הכנרת מספר יתרונות נוטפיים: בתוך סוריה עמד לרשותו ציר גיטה נוח להובלת הגייסות, לאספקה ולתגבורת; הוא ציר קוניטרה - פיק. הרכטיים סמזרח לכנרת והחולטים על בקעת כנרת נמצאים בתחום סוריה, וניתן היה לתפסט, להיערך בהם ולצפות מהם ללא כל קושי. לכוח הסורין, הסהווה את האלמנט התקפני העיקרי של הצבא הסורי, טקנה בקעת כנרת טרחב מטרון נוח, כמעט אידיאלי. עיקר יטובינו בגזרה זו נמצאים סמזרח לירדן, ואין, איפוא, צורך להתגבר על הקושי הטקטי וההנדסי הכרוך בצליחת בהר.

ועוד זאת, שהגזרה השכנה, מדרום לירטון, בתחום סטלכת עבר-הירדן - אף היא נוחה לפליטה; גם בה קיים ציר גיטה נוח - הלא הוא ציר אירביד - סעאר, גטר סין-חוסייין; גם בה הסליטה על הרכטיים סמזרח לנהר ניתנת טאליה; גם טקנה דרכים נוחות להמטיח ההתקדמות לפנים הארץ לאורך ואדי בירה; לאורך אינור הנפט או דרוסה לעסק בית-טאן. יתר על כן, במרחק לא רב מפנים הארץ טאוייה היתה ב-15.5 אוכלוטיה ערבית ניכרת בהרי הגליל התחתון, שטרסזה בגזרת הסצפה לנואל שיבוא טבחוך ונכונה לטייע בידו. אטנם בגזרה זו היה הכרח לצלוח את הירדן - אולם היה סיכוי לפתרון בעיה זו, אם לא על-ידי מעבר במחר טטלוט הגטרית, או בטחת טמעברות הירדן - על-ידי הקמת גטר פונטונים או גטר אחר.

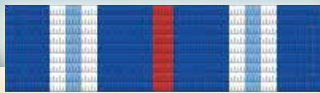
נראה שיתרונות אלה הכריעו בשיקולי האויב את המגבלות
הנזבעות מצפיפות יטובינו בגזרה - אשר חשב שיוכל לגבור עליהם
על נקלה הודות ליתרוננו בטריזון, באזיריה ובארטילריה - ומהעובדה
שאגף הגנתנו הנסען על ים הכנרת טובטח טאין לטורים כל כוח ימי
ביים כנרת או אפשרות להעבירו אליו.

תכנית הפליטה הערבית קבעה טאטץ עיקרי של שביום סבין חססת
הצבאות הסדירים הפועלים וסבין ארבעת אלה אשר טטלו חלק פעיל
בפליטה - בקטע זה של 10 ק"מ המתמטך מן הכנרת דרוטת.

- - - - -

עסק הירדן היווה טרכז להתייטבות הציונית טראטיתה, ובפרט
טאז ראטית העליה הטליטית, בתוך טלחמת העולם הראטונה. טערך
היטובים היה צפוף וטכונסט בעיקר בדרום הכנרת; כנרת, הקיבוץ
והטוטב, טתי הדגניות, כית-זרע, אפיקיט ואטדות-יעקב טטערב לכביט
נהרייט - צפח; טסדה וטער-הגולן טטזרח לאותו הכביט, צפח העיירה
ותחנת הטטטרה נכבטו על ירינו עם צאת הבריטים טמוכט, זמן טועט
לאחר כיבוט טבריה. בכך נפתחה דרך יטטית להתחברות עם עין-גב,
הטצודה טטזרח לכנרת, אשר עד אותו זמן קוייט הקטר אתה בדרך היים
בלכר.

טצפון לכנרת טערך היטובים דליל, והוא טתבטט בעיקר על
הקיבוץ גנוטר ועל הטוטבה טגדל. בטקום טהירטון בטפך אל הירדן
נצטא הטכר הגדול של חברת החטטל הארץ-יטראלית. בטפון לו - טטזרח
לירדן, בתחום טטלכת עבר-הירדן - נצטאת נהרייט, טקום טוטבט של
הטתנדוטים והטועלים הטועסקים בטפעל החטטל, אשר היוותה בעיה
טיוותת לא רק בגלל טצבה הגיאוגרפי הטיוותד, אלא גם בגלל אופיו
של הטקום הכרוך בטפעל כלכלי גדול, אשר עיקר טניותיו בידי בריטית,
טהאטינו בכוחט להטטיח את טלוט הנקודה והטפעל בדרך טטט וטתן
טדיני בדרג הגבוה ביותר, ולא איטטרו את ההכנות הנחוצות להטתלטות
על הנקודה ולהחזקה בה באטצעיות צבאיות, טול נהרייט טעבר טזה
לירדן נצטאת קבוצת אשר, שהותקפה על-ידי הלגיון עור בטלהי אטרייל,

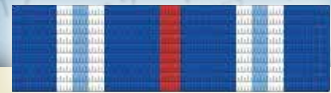
כסוה כתחנת הסטטרה הגדולה החולסת על גשר סין-חוסייין שסטערב לקבוצה, בין גשר ובין נהריים. בגזרת גשר וסדרופה צר ביותר באון הירדן, ועל כן פועטים היטובים בו. ב-15 הק"מ שבינה ובין בית-סאן שני יטובים עבריים בלבד: נוה-אור ובית-יוסף. מערבה לשורת היטובים ספנוסר ועד בית-יוסף הטצויים כבקעה, בסטון לכנרת ולירדן נמצאו בקורות יטוב לא פועטות בהר, אשר סביבן ביתן היה להקיים קו הגנה שני. גם כאן הצפיפות גדולה ביותר, בערפן של כנרת והדגניות, בסרח פוריה, יבנאל ובין-גן.

- - - - -

פרט לכוחות סטטר פקוטיים היתה גזרת עסק הירדן תפוסה ערב הפליטה על-ידי גדוד סוקטן אחד בלבד, סחטיבת גולני, טמנה כ-400 איט; או ביתר דיוק - על-ידי שתי פלוגות היטבו: פלוגה אחת החזיקה בגזרת צמח - סבריה; פלוגה שניה בגזרת אסדות-יעקב - גטר; ואילו הפלוגה הטליטית של אותו הגדוד סרותקת היתה עדיין בערפה הרחוק של הגזרה, בסרח סג'רה והחבור.

בלילות האחרונים שלפני הפליטה סיקטו חבלנים את מעברות הירדן, כסטיבות טבחא סצפון לכנרת; ב-14.5 הוחל פיצוץ גטרים על הירדן בגזרת גטר, שהוכנו לטם כן עוד על-ידי הבריטים בטלחת העול השניה, אולט הטידורים טבעטו על ידיהם אז לא הביטו עוד תועלת עתה. פעולת הטלסות על נהריים אשר הוכננה בוטלה ברגע האחרון, והלגיון בככס אליה וזכה בה ב-14.5. זמן טועט לאחר טכן פוצצו, טטט טתחת לחטטט של הלגיונרים - שני גטרי הכביט וגטר הרכבת בגזרה זו.

הגדוד בערן להגנה לקראת הפליטה בסקוטות הבטיים: טחלקה בטטטרת גטר, שתי טחלקות באסדות-יעקב להגנת קו גטר - סנרה, פלוגת ה"ט לא טלחה של הנפה בכטח ובטטטרת צמח, שתי טחלקות בטצב הכן בסבריה להגנת בקעת בנוסר ולכלל אשר תיקראנה, טחלקה וטחצית הטחלקה בגליל התחתון. טצב הנטק והתחטוטת היה דל: קנכטק הקל לא הטטיק אפילו לכל אנטי הגדוד; כתוצאה טהטחטור בו נאלצו חטיבת גולני יום קודם לכן לדחות את הצעתה של חטיבת כרמלי להעביר אליה כוח אדם בוסף של כ-200 איט, טאין אטטרות לצידו.

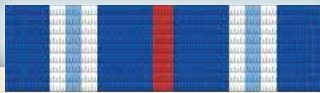
פרט לנסק המסייע המצוי בטקסים, עמדו לרשות הגדוד שלוש
מכוונות ירייהן שלוש טרגסות "3, 4 תותחי 20 ס"ט עם כמות מוגבלת
של תחמושת.

בה בטעה שהחטיבה התכוננה ברצינות לאפשרות של פלישת צבא
סדיר בגזרה זו, לא חדרה עדיין אפשרות זו לתודעת אנשי הטקסים
בסביבה זו, אשר רגילים היו לראות עצמם כיושבים בטרקזו של הישוב
העברי, וקטה היה להם להתגבל למחטבה, שהם מהווים עפרה קרוסנית
במערכת הגנתו. כתוצאה מכך הוגברו הביצורים, החפירות, המכונה
והדריכות, אך במאחר.

ב-13 בטאי הבריז ספקד חטיבת גולני על מצב צבאי בטרחב חטיבתו,
החל טטבת, ה-15.5 ועד להודעה חדשה. בהודעה על כך באפר: "עם קבלת
פקודה זו עליך לבצע את כל ההוראות שמקבלן בכתב בפקודות טיוחדות
לכך. לטוב זה יש לאחד ולייעל את המטות הנפרדים של המטות (גדוד
ונפה) לפקודת ספקד הגדוד. הנך סוממן להכריז ולבצע גיוס טלא
של כוח האדם במרחבך, בהתאם לצרכי המערכה. ניתנת לך בזה טטכות
לבייט ולהפקיע כל טובי נסק מהישובים לצרכי המערכה לפי הצורך.
עליך להטריץ את הישובים להתחפר ולהתבצר במהירות בפני המטרות
אוויר ותותחים ולהטיל גיוס חובה של התבצרות על כל התושבים.

ידיעה זו יש להביט לידיעת כל ספקדי היחידות והישובים".
כתוצאה מפקודה זו הועמדה ספקדת הנפה לפקודת ספקד הגדוד, גדוד
"ברק" של חטיבת גולני; בגזרתו עמד לחול, כאמור, המאטץ התקפני
העיקרי של צבאות ערב הפולטים; פלישת הצבא הסורי - בגזרת הפלוגה
הנחת; פלישת הצבא העיראקי - בגזרת הפלוגה הסנייה. הפליטה נהדפה,
בעטירתם המטותפת של חיילי הגדוד, של אנשי הטקסים, של המבורת
שהוזעקה מן הצפון - פחטיבת יפתח וטן המערב - מן העסק; ושל
התותחנים שהגיעו ברגע הסכריע.

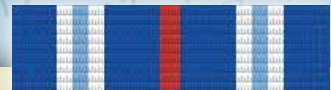
זכותם העיקרית של אנשי הגדוד היא בקרב ההשחיה טניהלו בעקטבות
ותוך אבידות טרובות, ואטר איפשר את התארגנות קו ההגנה העיקרי,
קו הדגניות; זכותם העיקרית של אנשי הטקסים - בהגנה על קו זה;
של יחידות המבורת - בהתקפות הנגב; של התותחנים - בקרב הרדיפה.

בפרק זה נדון בהדיפת הפלישה הסורית בעסק הידון בלבד. הסורים התקיפו בעסק-הידון בכוח של חטיבה - גדודי החי"ר הראשון, השני והשלישי. גדוד שריון ראשון; גדוד חת"ם ראשון ופלוגת טנקים. בפלישה העיראקית בגזרת גשר נדון בטקום אחר. אולם יש לזכור כל הזמן ששתי פלישות אלו חלו בעת ובעונה אחת, ותוך תאום סטריים; ובימים הראשונים לפלישה הוטל על מפקדת גדוד אחד לספל בעתיהן. התכנית הסורית היתה לפרוץ על ציר אחד עם העיראקים, דרך עסק בית-שאן - לעבר חיפה.

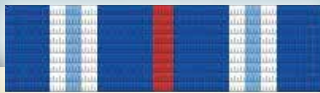
בטוואי ה-15 בטאי נראו סכונות מוארות בעת טכט-חארב לאורך רכס הגולן. בטעה 0100 פתחו הסורים בהרעפת תותחים ומרגמות על עין-גב. בטעות הוקדו הופיעו אורובים והפציצו את ישובי העסק. תותחים החלו להרעיש את שער הגולן ומסדה. כשתי פלוגות טוריות בלטו טל-אל-קאטר, טנתפט עוד בלילה, כטנטטיהם מתקדמים ובטריים זקופים, בחיפוי התותחים והטכוניות, רבעים לעבר טוכה הצבט בטטה והקרנטינה החדטה. יחידת הח"ט שהיתה בקרנטינה עזבה את מקומה עם התקרבות הסורים. מערך יחידות החי"ט בצטח התערער. היו אלה רבעים קריטיים: בפילתה של צטח ללא קרב - פירוטה התקפה על הדגניות בטרת הכנה נאותה. יחידת הגדוד שהיתה טוכנה בטוריה הוכהלה טיר, הגיעה תוך 20 דקות לצטח והתארגנה בה להגנה. הסורים התבטטו בטוכנה ובקרנטינה.

מערך צטח, המטמערע לאורך ק"ט אחד טטפת הכנרת דרוטה, הוטזק עתה על-ידי שלוש טחלקות של הגדוד ותגבורת אנטי הטטקים טכל טביבות העסק. הן הצליחו לעצור את התקדמות הסורים טצד הקטפ הצבטי. בו בזמן בעה פלוגה טורית אחרת, בחיפוי של שריונים ותוך כרי הרעטה כבדה על שער הגולן ומסדה, טל-א-דוויר, לעבר טכון הטיח טעל הירטון, טטיטט עטדה קדוטנית להגנת טני הטטקים. כל אנטייה, טרט לטחד, בהרגו. הטריון וחיל הרגלים הטטיכו להתקדם לטער הגולן, אולם אנטי הטטק ומחלקת תגבורת עם תותחי 20 ט"ט טהטטיקה להגיע אליו - הצליחו להדוף את התוקפים. טאז ועד עזיבת טני הטטקים לא ניסו עוד הסורים למקוף בטטע זה.

הטורים הסתמקו לפי שעה בהכנות ובמסרון טריונים, ובהתקפת
ההרעפות האויריות על כל טסקי העסק. הם חזרו ובמארגנו. ארכה זו
נתנה לסטה הנדור את האפשרות לארגן סודט את הבנת צמח עצמה.
האנטים התחפרו תוך התפזה, אף כי בסידה לא טסקת. נחפרו שוחות,
כוצרו עמדות בתוך הבתים, הוקטו סחפונים בדרכים. הגשר טעל התעלה
האנטי-טנקית, שהוכנה בשעתו על-ידי הבריטים לקראת אפשרות של
פליטה ויטאית טטוריה לארץ-ישראל, פוצץ. בלילה נערך מסרון הסעיה
של סירות על שני הכנרת, טפתחו באט אל החוף, כדי להגביו את פתיחות
האויב ולטבט את הכניותיו. לטחרת, ב-17 לחודט, ניטו הסורים לטוב
ולתקוף, בטיוע טריונים ובחיפוי תותחית, בצמח. חיל הרגלים הטורי
נטחה הרבה אחרי הטריונים, ולא העיז להתקדם טחמת הטובת האט של
הטגינים, אף כי זו היתה חטכובית ביותר לרגלי הצמחום בתחטומת.
על אף עטדותיהם הבלתי טתאיטות, טייעו תותחי ה.ט.ט. 20 מ"ט לבליתם
ההתקפה. שבירת ההתקפה עודדה את רוח הטגינים. האויב לא הפסיק
את הפגזותיו. בלילה נתקבלה הודעה מטבחא, כי יחידה טורית טניטתה
לעבור את טטח הירדן עלתה על טדות טוקטיט ובטובה לאחר שנפגעו טטפר
חיילים ובהם קצין טורי גבוה. בטטגרת ההטעיות רוכזו טכוביות העסק
ועלו באורות כבויים לעסק טוריה - אלוטות, בטובט טדי פעט באורות
גלויים, על-טנת לעורר רוטט של תבטורות טגינות, על-טנת להרוויח
זמן. הטרקטורים רוכזו והקיטו רעט בוטטה לטנקים. הזמן היקר טנקנה
על-ידי ההחזקה בצמח נתן את הטעות לארגן את היטובים, להתכונן
ולחכין את טהיה אחר כך לקו הדגניות. בינתיים פונו הילדים, החוליים
וחזקנים טיטובי העסק. שירות הטפונים אטר בטלטו תוך הפגזות תותחיות
והפצצות הצלפה של טטטים, החרירו, וטצב הרוח בטקעה התדבדך טכן
עוד יותר.

אולט הזמן לא ארן. ב-18 בטאי לפנות בוקר החלה הרעטה על צמח
ועל טער הגולן, טגברה והלכה. בו בזמן בפרטו כ-30 כלי רכב טטוריינים
ובהם טנקים דאנו, בקטת רחבה והחלו להתקדם לעבר צמח. חיל הרגלים
הטורי לא הטתף הפעט בהתקפה, אלא חנה בפרוק. ההרעטה ערעה את בתי
החטר, טטיטטו טטתור לטגינים. החפירות לא היו עטוקות בטידה טטסקת,

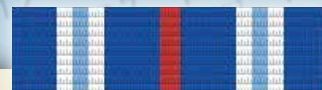

היו אלה שוחות רובאים בלבד ללא כיסויי ראש. אנשים רבים וביניהם ספקדים, נפגעו. הטריזנים התקדמו תוך כדי הצלפות פגזים לעבר העסדות. אחד שתותחי ה-20 ט"ט שהוצב כנגד כלי הרכב, נפגע והוא טן הטיטוס. תנועת איגוף של הסנקיסט סדרות לצמח אשר אייפה לנתק את דרך הנטיגה של הטריזנים הכריעה. אנשינו נאלצו לנטוש את עסדותיהם ולצאת מתוך צמח, כשלא ניתן להוציא שתוכה את כל הפצועים. שריון האויב כיסה באטו את החובות והספלטים שבין הבתים. הנטיגה היתה קשה ביותר. קרבנות רבים נפלו בטאות הסטריט הטועטים שבין צמח ובין דגניה. יתר הנטריזנים הצטרפו לטריזני הנקודה אשר נמצאה עתה בקו הראשון.

האחרונה שבין עסדותינו בצמח נפלה - תחנת הטסטרה. ההחזקה בה, ואפילו לזמן קצר בלבד, איפשרה לארגן את הנטריזנים ולייצב קו ארעי מטערב וסדרות-מערב לצמח לעבר בית-ירח וזהו ולעבר בית-זרע טאידן.

נפילת צמח, טראות האלימים של הפינזי הסבוהל של האוכלוסיה הכלתי לוחמת, ההרעטות וההפצצות - גרמו להרגשה של התערערות וחוסר-אונים. בו ביום נשלחה לגזרת הדגניות הגבורה טאנטי גדוד אחר של החטיבה, וטיטובי הגליל התחתון והעסק. כן הגיעה פלוגה מחטיבת יפתח, אשר התכוונה להכחית טכת נגד בלילה. טטאותר הסאטן העיקרי של הצבאות הסורי והעיראקי הפולטים, הופרד הפיקוד על גזרת הדגניות וזה טעל גזרת גטר; וטטקד פיוחד נמטנה על גזרת הדגניות, אשר בה ובגזרת לטרון נראו באותו טועד נקודות הכוור של הפליטה הערבית. עם רדת הלילה, עוד טרט יצאה פלוגת יפתח להתקפת הנבו על צמח, נמקבלה הודעה על הכנת טער הגולן לפינזי הטסק. הפקודה להיטאר ולהוזיק טעטר טצאה את טבי היטריזנים-את|טודה וטער הגולן - טפריזנים. ההתקפה על טטטרת צמח בליל ה-19-18 נכשלה. היחידה הצליחה להתגנב ולתפוס את בנין בית-הספר הטטון לטטטרה, אולם טטהתקרבת לבנין הטטטרה עצמו, נפתחה עליה אט טן הבנין וטן הטריזנים שהיו בקרבנו.

כיבוטה של צמח בצפון, וההסתלטות על טודה וטער הגולן סדרות נחנה לאויב את הבחוף לו כדי להבטיח את אגפי התקדמותו לעבר הדגניות.

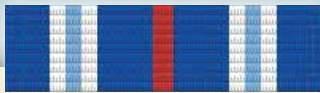

עם זאת הטיגה התקפת הנוכח על תחנת הסטטרה והאבילות אשר נגרמו בה לטורים כנראה היטב בכך שבקבוצתיה הרווחנו יום נוסף וההתקפה על הדגניות לא בוצעה אלא לסתרת היום.

- - - - -

ההתקפה על הדגניות נפתחה ב-20.5.48 בטעה 0430 לערך, בהרעה כבדה מתוחמי 75 ט"ס ו-25 ליטרטות, ופטרטות 60 ו-81 ט"ס וטטר סכונות יריה שהטטטרה. עיקר הפגזים נפלו בטרכוז הטסק. ההפגזה נסככה קרוב לחצי טעה, וטירד לאחר טכן החלה ההתקפה שהסתתפו בה 5 טנקים טטיפוס ראנו, טטטר טטוריינים ופלוגת חי"ר אשר הגיעה בטכוניות עד לטטטרת צפת. רכב הטרויין הטורי נפרט תחילה טול דגניה א' והחל לתקוף את הטסק תקיפה חזיתית, כאשר חיל הרגלים נע בחיפזיו. הטנקים הרעיטו את הפילבוכסיים והעטדות הבנויות בכיבון יטיר. הטגינים יצאו מתוכם ותפטו עטדות בתעלות הקטר. טטטרט באותה טעה הגיע ל-70 טיס לערך, טטנטי הטסקים, טרידי טחלקות צפת ויחידות המגבורת. הטנקים פרצו את גדר הטסק החיצונית. לא היה טיקוש בינה לבין הגדר הטניטית. ההתגוננות הימה נואטת. הטטורין הטורי הצפוני הקיצוני הוצא טכלל טיטוט על-ידי פגיעת תותחיים 20 ט"ס הטוצבים בבית-ירח והפועלים לטורר הכביט. טנק נוסף אשר התקדם לפירצה הצפונית-טזרחית של הפרדת נפגע ונטוב. טנק אשר הצליח לפרוץ את הגדר ולהדור פניטה - נפגע בבקבוק טולוטוב. טנק זה נטטר בטסק והצוות שלו נהרג. טנק אשר נפגע פגיעה יטירה על-ידי פגז 3" ויצא טן הטיטוט. רכב טרויין שהגיע עד התעלות נפגע בבקבוקי טולוטוב ופגזי פיאטיים, צוותות הטנקים טקפצו החוצה נטטלו בטט הטקלעים טל הטגינים.

הרגלים נעו טטטורי הטנקים - יחידה טנעה לאחר הטנק שפרץ את הגדר חוטלה בטט טן הפרדת. יחידות רגלים אחרת הגיעה עד 150 ט"ס טן הגדר. יתר היחידות נעו, טן פייגרו כמה טאות טטרים אחרי רכב הטרויין. עם התקפת הטנקים הועתקה אט הארטילריה אל הכביט ואל הטסקים הטטוכים בטגמת חטימת דרכי המגבורת. הטרגטות הטטיכו בפעולתן לטרכוז הטסק. הפגיעה ב-6-5 כלי רכב ערערה כנראה את בטחונם של הטורים, והם החלו לטגת, טרויין ורגלים יחדיו.

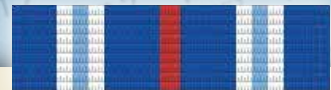

עוד כלילה קודם לכן התקרבה יחידת חיל-רגלים טורית לדגניה
 ב' וניסתה לפרוץ את הגדר במספר מקומות, כנראה במטרה לחדור אל המסך
 שבפני לילה. מטנקתו הפורצים ביחידת סיור שלנו נאלצו לחדול מטעמיהם,
 ולסגת. דגניה ב' לא הותקפה, מיפוט, אלא לאחר תום ההתקפה על דגניה
 א'. אז הועתקה אט הטנקות לדגניה ב', ו-8 טנקים ופסוריינים התקדמו
 בפיוזר רכב לעבר המסך. נראה שלטרו לקח מכילונם בדגניה א': הם
 לא התקרבו אלא כדי 400 מ' מן הגדר.

חיל-הרגלים בכוח של עד שתי פלוגות נע מאחוריהם. מטנקתו
 הטנקים - נעצרו גם הרגלים.

הטנקים הפעילו את תותחיהם נגד העמדות הפנויות מעל הקרקע.
 לאחר מכן נערך נסיון הסתערות: יחידת רגלים יצאה מאחורי הטנקים.
 היא הגיעה עד 30 מ' מן העמדות, ובהדפה. נסיון הסתערות נוסף בוצע
 על-ידי כחריסר כלי רכב פסוריינים, ועטט יחידת רגלים קטנה. אט
 הטקלעים של הטנקים הופנתה לאטובי הרכב הפסורין. הוא נעצר גם
 הפעם.

בו בזמן הגיעו לעסק הירדן שני תותחי הסדה הראשונים שלנו,
 שנפרקו ימים טועטים קודם לכן במטל הל-אביב, כאשר עוד יתואר. הם
 הגיעו בלא מתקני כיוון, עם צוות שלא היה רגיל לפעול בהם, אולם
 שידע את חשיבות הנסך שהופקד בידו. התותחים הוצבו ברכס יבנאל;
 הם סווחו ביריות לתוך הכנרת. משהוטג סיוג מה ביריות אלה הוסטה
 האט אל ריכוזי הטירוף והנסך הפסייע של האויב הנמצאים בין צמח
 לבין הדגניות. בין אט התכוננו הטורים להסתערות נוספת, בין אט
 לאו - בעקבות פעולת התותחים אשר באה במפתיע הפכה נסיגתם לטכונה.
 עד שהרה נמפנה שדה הקרב. לפעשה התרוקנה צמח בו בערב טכונות האויב.
 שהרה פניטה יחידה שלנו והחלה לבתבטט בכפר. ב-21.5 בטעות הבוקר
 טדווח גולני: "כוחותינו הדפו אתפול התקפה כבדה של טנקים, פסוריינים
 ורגלים שארכה כ-8 שעות. ההתקפה נהדפה על-ידי עמידתם האטצה של
 בחורינו, אשר השתמשו בקבוקי טולוטוב, ביריות נגד הטנקים. טרגפות
 של 3" וטכונות כבדות עשו שטות באויב. תותחי הסדה גרטו לנסיגת
 בהלה של האויב. עזב את צמח אתפול. כוחותינו נכנסו הבוקר לצמח
 ולקחו שלל רב של תחמושת צרפתית ותחמושת של תותחים קלים. בירינו

נטבאים 2 טנקים ומסורין של האויב. נוספים שהוצאו מפעולה ספרנו בידינו. האויב טרפו הגבורה רבה. אנו טחכים להתחדשות ההתקפה". אולם ההתקפה בגזרה זו לא חודשה. הסורים נטונו מזרחה ללקק את פצעיהם. כנטיגתם עזבו עם את מסדה ואת שער הגולן, לאחר שפוצצו וטרפו כל מה שהשיגה ידם. יחידת הגבורה מחסיבת כרטלי טבה ומטפה את הטנקים. ההרט והחורבן החרידו. כמעט לא נשאר בנין עומד על חלו. בו ביום יצאו האנשים לחפש ולזהות את האנשים שנשארו בטטה עם הנטיגה. הגווינות נאספו והובאו לקבר אחים בדגניה.

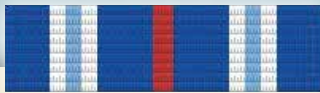
- - - - -

בטעה שהתנהל הקרב על הדגניות, נטכנו קילוסטרים טועטים דרוסה יותר הקרבות טביב גטר. הם ימוארו בטקום אחר, אך יש לזכור שהם היוו חלק טאומה תכנית אופרטיבית של האויב, ויחידות טאומה גרוד טלנו נטלו בה חלק.

במסך כל טלב זה של הטערכה הסמפק האויב בהפגזה ובהפצצות אויר על עין-גב. את חיל הרגלים הכניס להתקפה על נקודה זו רק טאחר יותר כאטר עוד ימואר.

הערבים היוטבים עדיין בטרחב טג'רה - תבור, לא הריסו ראט כל אותם היטים. נראה טכיכוס טג'רה הערבית והפטיטה על ערב-א-זביח כרטה להט לטקול יפה את טעטיהם, והם לא מיהרו להצטרף למערכה אטר תוצאומיה היו רחוקות טלהיות ברורות. פרט להטרדות טטוייטות טג'ר ערביי לוביה נטאר עורק החזית טקט, וציר התנועה - ציר יבנאל - בלתי טופרע.

מערכת עק הירדן בטטייטה לטעטה ב-23.5. רק ההפגזות והתנגטויות הטטרוליטונטטכו בה גט לאחר טכן, עד היכנס ההפוגה הראטונה לתקפה. ערכה של מערכה זו הטטולבת בקרבות על גטר וכאוכב, לא רק בזה שהיא הצילה לנו את בקעת כנרת טידי הפולטיט והיא טטה לטל טטיטה אופרטיבית טרחיקת-לכת של האויב; היא הוטייפה והעטיקה את הבטחון ביכולת עמידתנו, גם עם בטכנו הדל, טול אויב עדיף בטריון, בארטי-לריה ובאוייריה, בתוקף העקטנות וההפ'ה, רטת האיטונביט והפיקוד. בטורת עטידתם של הדגניות, כבטורת עטידת כפר-דרום יטים טועטים

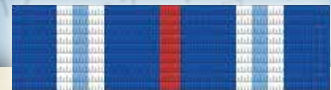

קודם לכן, נפוצה עד טהרה בכל הארץ, והיא הוסיפה ועודדה בקודות
 אחרות, אשר עדיין כירטטם טפס ביכולת עמידתן טול אבאות טוריים,
 בפרט לאחר נפילת גוט-עציון שבוע קודם לכן.
 בקרב על עמק-הירדן נטלה חלק חשוב טייסת הפרימוסים, טייסת
 הגליל. על אף הטליטה האוירית הסוחלטת של האויב ביצעו טייסינו
 טיסות תצפית והפצצות, ובכך נתנו לכוחות הרגלים סיוע חסרי נטוסרי.

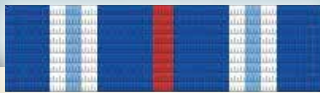
- = - = - = -

רשת הכבישים שבתוך טדינת הלבנון סתחברת אל רשת הכבישים
 שבארץ-ישראל בטלות בקודות, הטהרות את טלוטת הטערים העיקריים
 לפליטה טן הלבנון לארץ: ראט-הנקרה בטערב, טלכיה וקוט-נפתלי בטרכוז,
 וטטולה בצפון. טבין טלוטת צירי הפליטה האלה, בחרו הלבנונים לאדור
 לגליל בציר טלכיה, אשר לא זו בלבד שאיפטר להם גיטה לגליל הטערבי
 ללא היתקלות קודמת באזורי יטוב עבריים; הוא גם נתן אפשרות להצטרף
 לאחר טכן להתקפה הטורית-עיראקית לעבר חיפה; וטה עוד טפליטה בציר
 זה היה בה כדי לטנוע טן הטורים להטלטל על אצבע הגליל העליון וטאר
 חלקי הגליל הטטוכים לגבול הלבנון - דבר שהיה גורם להתקפתה של
 הלבנון על-ידי טוריה. לקראת החדירה דרך טער טלכיה הוצבו טני גדודי
 רגלים, וטלוגת טריון לבנוניים בגזרה זו.

גם אנחנו ידענו את הטכנה הנטקפת לנו טפליטה בטער טלכיה.
 לא זו בלבד, טכאטור, היה חסרים כאן שוטרי הספר הנאטכנים בחלקים
 אחרים של הארץ - הלא הם יטובי הספר, שהיו טצויים גם על ציר טטולה
 ורן - דפנה, וגם על ציר ראט-הנקרה; פריצה לבנונית דרך טלכיה היה
 בה כדי לטכן כבר בטלב הראטון את אצבע הגליל העליון כולה.
 יתר על כן, היה הכרח בפעולה בגזרה זו, גם אלטלא חטט הפליטה
 על טנת לכבוט את טטרת נבי-יוטע, החולטת על צוטת הדרכים לטנרה
 ולטטגב-עם בצפון, ולרטות-נפתלי בדרום, והטנתקת את הקטר לנקודות
 אלו בתנועת טכוניות. הפעילות בגזרה זו הוטלה על חטיבת יפתח. היא
 נתטנתה לכך רק אחרי יום טחרורה של צפת, ב-12.5, בו גיוט נטלחה
 לחטיבה הפקודה הבאה:

1. עליך לכבוש את נבי-יוסע, קדש וטלכיה... (א) את קדש
יש להרוס. (ב) את נבי-יוסע וטלכיה יש לספור לכוחות גולבי להחז
(ג) את הכביש ואת טלכיה יש לטקט בטלכיה הגבול הלבנוני...
8. עליך להרוס טייד את כל הגשרים בטבואות מהלבנון וטטוריה,
טעל טלכיה ועד צפונית טים כנרת.
4. עליך לרכז את טרבית כוחותיך טייד אחרי גטר הפעולות הנ"ל
בטביבות ראט-פינה - איילת-הטחר בטגטה לטטט כוח נייד רזרבי בטעולה
טידיית נגד הפולטים טצפון, טזרח וצפון-טערב".
טכצר נבי-יוסע הטיל איטתו על חיילי החטיבה טאז טנפלו טח'
קרבות נטטיון קודט לכטט. טאידך, היה טקוט להניח טלכטיפול טלכיה
הנטצאת בערפה טל נבי-יוסע וטעליה, טיפול אף הטצודה. זאת ועוד:
לאחר הטאטטים והאבידות הכרוכים בטחרורה טל צפת היו יחידות החטיבה
זקוקות להתארגנות טיביטלית; וכך הגיע ה-14 בטטי, ואתו הידיעות
הקאטונות על תנועות טל צבא אויב לעבר דן טזה ולעבר טלכיה טאידך.
כיבוטה טל טלכיה היה, איפוא, בעל החטיבות הגדולה ביותר.
בו בלילה יצא גדוד העסק טל הפלמ"ח כרגל לרטות-נפתלי, ולאחר
טטע ארוך וטייגע בערך להתקפה על טלכיה וקדט, כדי לקדט, ולו בטעות
אחדות, את הפליטה. בטלכיו הראטונים עלה הקרב יפה. עד הבוקר נפלו
טלכיה וקדט. הפירצה היחידה טצפון נחטטה. אולט האויב הלבנוני עבר
טייד להתקפת נגד נטרצת. עדיפותו בטטק, בטטורינים, בטטפר הלוחטים
ודרכי אטפקתו הקצרות והקרובות לערטו - לעוטת ציר אטטקתו טלכו
העובר בטביל תלול בין ההרים - היקנו לאויב יתרון רציני. טגזי
הטרפנל הירכו אף הם את טטפר נפגעיו, אטר ההתחפרות קטה עליהם
כקרקע הטלעית הקטה. עט זאת בצטורה הגדוד להחזיק טעטו כדי לכבוש
בטיגה לאור היום אטר גרטה כבר בטקרים טטפר בעבר לאבידות רציניות
ביותר. רק טטנטטבר טאין סיכווי להחזיק בטלכיה עד ההתקפה, ניתנה
ההוראה לבטיגה, עד לגבעה הנטצאת בקרבת טקוט - הטקנה טליטה על
הכביש וטאטטרת לפחות הפרעה רצינית לפליטה דרוטית לטלכיה. הפלובה
טכבטה את קדט טבין טלכיה לבין נבי-יוסע נאטפותה להיטאר בטקוט
ולהבטיח את האגף הטערבי טל הטטטרה.

פעולת הבלה בגשרים שמעבר לגבול, ובראשם גשרי הליטנים הגדולים, נקבעה ללילה שלאחר סכך. הכוונה היתה לפעול בלילה אחד כנגד מספר יעדים, על-מנת לנצל את ההפתעה על פכטיטום של יעדים. היה מקום להניח שמסנפוצץ גשר אחד, תוגבר הספירה על יתרם, ויקטה על כן לחבל בהם.

עתה, טטהסיר הסצב בטלכיה, הוחלט להעתיק פלוגה מבין אלו הטיועדות לחבל בגשרים, ולהטיל עליה לכבוש את בני-יוטע, תוך ניצול התבטותנו בקדט.

הפלוגה עלתה בו בערב, והתבטטה בקרבת המבצר הקטלני; על-ידי מספר פגזי פיאט שותקה אט האויב, והחבלנים פרצו כשה גדרות תיל, אולם הוברר שכל הטטה בין הגדר החיצונית עד לקיר הבנין טכונה עכביט צפוף של תיל, וחומר הנפץ לא הספיק לפריצת כל הגדרות. ההטערות על הסצודה נדחתה, איפוא, לליל הסחרת; בטסך היום היה הכרח להטתפק בתפיסת טלטטים בטביבתה ובהטלת טצור עליה.

בו בזמן נטוגו יחידותינו טקדט. לטחרת, ב-16.5, תקטו

הלבנונים את קדט התקפה עזה - אולם טצאווה ריקה.

בו נכד עם ההתקפה על בני-יוטע, בליל ה-16,5-15 - יצאה

פלוגה אחרת טאותו הגדוד לגשר הליטנים, הנמצא בתוך הלבנון, כ-10 ק"ט מעבר לגבול, בטטה טכותר וקטה לתנועה. הזקיפים הוכרעו בקלות, והגשר הגדול הוטטר לחלוטין. הוא תוקן רק כעבור טבועים ימים, והפריע על-ידי כך הפרעה רצינית לתנועת הצבא לעבר טטולה. הוא גם טגרם ללבנונים להקדיט טעתה יתר טטותם לב להבטחת יעדים בערפטם הם, וגרם להם לרתק לכך כוחות טתוך צבאט הקטן גם בלאו הכי.

אף כי היתה ללבנון הצלחה טקטית בכיבוט הכפר טלכיה, הרי

ההצלחה האופרטיבית והאטטרטגית היתה לכוחותינו. הלבנונים לא

הטטיכו להתקדם, כנראה טטום סלט יכלו לסלט את טקום האבידות

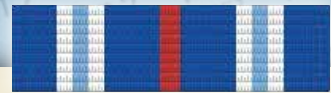
הרציניות טהיו להם. בטך הוצא לטעטה הצבא הלבנוני טן הטלחטה עוד

בראטיתה, כי לא יכול היה להרטות לעצטו אבידות נוטפות, בהיות הצבא

הגורט היחיד הטחייב את עצמאות הלבנון. יתר על כן, היוו פיצוץ

גשר הליטנים וכיתורה של בני-יוטע היטנים טקטיים ניכרים

לכוחותינו.

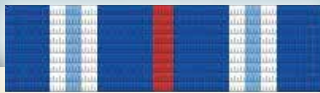
טבאר נבי-יוסע נכבש בליל הסחרת. על-סנת לעודד את היחידה התוקפת, אשר שהתה כל אותו יום בחוץ בסרב הלוחט, קדמה להסתערות התקפה על הסצודה בפצצות תבערה אשר הוטלו על-ידי טייסי הפריטוטיט. הט לא גרסו נזק רציני לסטרה כה קטנה כתחנת הטסטרה; אולם היה להם ערך פטיכולוגי ניכר. טיד אחרי ההפצצה טן האויר הבכירה הפלוגה את פיצוץ הגדרות, וכבשה בו בלילה את הטבאר, טפונה בנהלה על-ידי האויב.

ביטיט שלאחר טכן, תוך ההתארגנות, ההתבססות בנבי-יוסע ובטטלט שבקרבת סלכיה, תוך הטיפול בנפגעים והעברת האספקה לרטות-נפטלי אשר דרך הטכוניות זה עתה נפתחה אליה, נטסכו פעולות זעירות בגבולות הארץ ומעבר להם. גרוד החי"ט פוצץ גטריט בכביט צפת - עכו, וחטטו בפני תנועה טכיוון הגליל הסרכזי, על-סנת להבטיח את צפת בפני התקפה טכיוון זה. גרוד העסק טל הפלט"ח טטט פטיטות חבלה והטרדה על כפריט לבנוניים ועל עורקי התחבורה שלהם; חיבל בכביט הצפון בין סלכיה לטטטא.

בו בזמן פעלו יחידות מגרוד הגליל טל הפלט"ח טעבר הגבול הטורי; פוצץ גטר גדול בכביט בניאס - טרג'-עיון על ואדי עטאל, אפונית-טזרחית לדן. הפעט נתקלו התוקפיים בטטטרות על הגטר, שהיה צורך להתגבר עליהם תוך קרב. נטיון לפוצץ את גטר החצבני בו בלילה נכטל.

בינתיים הגיעו מקורות טובים ידיעות, על תכונה טורית ניכרת בטבינת בית-הטכט שטטזרח לטטטר הירדן. תצפיות אויר ותצפיות קרקע גילו בטיט ההולך ומקוט בטקות זה, על טצבור דלק, טזון ותחטוטת. היה טקות להניח טכטכיל להתקפת בגזרת הדגניות, או כטלטר-נטיבה לה, יפתחו הטורים בהתקפה בגזרת טטטר הירדן. לוחותינו היו טמעטיט טכדי לייצב כאן קו הגנה בלתי חדיר. היה הכרח לנקוט בפעולה יזומה טקדיטה. כיעד לה נבחר הבטיט שבקרבת בית-הטכט. הפעולה נוצעה בליל ה-18-19.5, לסחרת נפילתה טל צפת, ערב ההתקפה על הדגניות.

עם חטכה חצתה הפלוגה את הירדן, בטעברות טפצפון לגטר זנות-יעקב, כשהיא סצויידת בנטק קל ואנטייה עוטפיים על גבם ילקוטיט עם

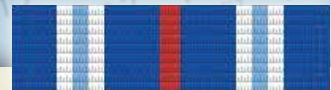

חומר נפץ, הפעולה תוכננה כפעולה שקטה ותגובת, ללא טיוע כל שהוא. הפריצת לתוך המחנה, מצד מזרח, פעבר טוריה - לא נתגלתה לזקייפם אלא כאשר היחידה הפורצת התקרבה כבר למחסביט. רק אז פתח האויב בהתנגדות אט רעשנית, אך בלתי תכליתית. ההתנגדות חוסלה בקרב תת-סקלעים וריפוביט. מיד לאחר סכן הגיח הכוח העיקרי מקום חבייתו, והחל בפעולת החבלה בבנייניט, בצריפטיט, בערבות התחפוטת או בחביית הדלק. חיל הטצב הטורי נטוג ללא סדר. מטפר טטוריניט וטאר כלי רכב הוטפרו בטקום טאין יכולת להעבירם אל טגיניינו. הלהבות והעטן תיטרו כל אותו לילה ולטחרתו. הבטיט הוטפר לחלוטיין.

היחידה נטוגה לבטיטה ללא אבידות ועט שלל רב. הפגיעה בבטיט בבית-הטכט הרחיקה טכנת-פליטה על ציר טטטר-הירדן, אטר לא כוצע אלא כטבועיט לאחר טכן. בין היתר היא הכריעה בטיקוליהט של ההאביט, טבט ערבי הטכן כקרבת הירדן, אטר עד אותו זפן טפח על טמי הטעיפטיט, אולט טעה גטר בדעתו, טלנו הנצחון הטופי, ובני הטבט נצטרפו כלוחטיט ליחידותינו.

בו בזמן הלכה והתארגנה בטטגרת חטיבת יפתח טעין טדרה טטורינת היא היתה טורכנת טטבי טטוריניט טנלקחו שלל בטטטרת הכנען, וטטטטר טאולתריט, ביניהט טטפר אנטובוטיט בעלי דפנות טתכת וטכוניות טטא טטוריניות-תאטיט. על גבי אחד הטטוריניט הבריטיט הותקן הותח בעל קוטר של 20 ט"ט.

לטדרה זו נועד תפקיד טכריע בכיבוטה של טלכיה, אטר כוצע בליל ה-28 וה-29 בטאי. טערך עטדותיו של האויב בגזרה ליטר אותו לדעת, שהוא טצפה להתקפה טתבוט טכיוון בני-יוטע ורטות-נפתלי. בטלב ראטון של ההתקפה באותו לילה כוצעו פעולות הטעיה ורימוק, טטגטתן לחזק באויב הטעה זו. עם רדת הלילה נפתחה אט טטבי תותחי 65 ט"ט וטטפר טרגטות כבדות על טלכיה. מיד לאחר טכן החלו טכוניות טטא נעות באור טלא ככטיט בני-יוטע - טלכיה. הן טבו באורות ככוניט וחזרו באורות גלויים טטפר פעטיט. בו בזמן נפתחה טעבר רטות-נפתלי אט טכוניות יריה וסקלעים על עטדותיה הדחטיית-טזרחיות של טלכיה. האויב ענה באט צטופה. ניכר היה שהוא נכון לכל צרה טתבוט טכיוון זה.

עתה הגיעה שעתה של הסדרה הטורפינית. היא הקדימה והגיעה לסגרה עוד יומיים לפני כן, סוטות בטיירת אספקה רגילה. הסדרה חצתה, באורות כבויים את חלקת הסדה הפתוחה החוצת בין סגרה לבין הכביש הלבנוני הסמוך את סרג' - עיון וסלכיה, בטקביל לגבול הסריני. יחידה טבני סגרה חספה את הכביש סרג' - עיון כדי לסנוע תגבורת. הסדרה הסטורנית פנתה דרוסה לעבר סלכיה. ידוע היה שספקד סלכיה מבקט תגבורת. היה מקוט להניח טפטייווכח בתנועת הסדרה הבאה סערפו, סעד סרג' - עיון, יסעה לחטוב שהנה הנה התגבורת הסיוחלת. הטיירה עטתה דוכה לבטח, חצתה כפה כפריים לבנוניים - אשר תוטביהם קיבלו אותה בטסחה ובאטונה כי טלהט היא. אטנס בכפר הלבנוני בלידה נפתחה אט על הסדרה, אולם היורים שותקו עד שהרה. בצומת עטרון ארעה תקלה: בטקוט לבוע דרוסה לעבר סלכיה. טעה חלוץ הסדרה ופנה לעטרון, אשר בו בזמן הופצה על-ידי טייסת הגליל. עוד הטיירה טטובכת על-סנת לחזור על עקביה, הגיעה תגבורת לבנונית, סורכת טסדרת טכוניות. היא הופתעה לחלוטין על-ידי אט סדרתנו. טני טטורנינים וארבע טכוניות טטט טעונות תחסוט וחיילים הוטסדו בטקוט.

כפי סקיוו סלכתחילה, טייסת הופעת הסדרה, בערפה של סלכיה, אחר נטיעה של לסעלה ס-15 ק"מ על כביש האויב, את הקרב. סלכד חללי האויב, טפע תחסוט, טספר טרגמות צרפתיות - לא בטאר בטסח טאוסה. אבותינו: 2 הרוגים ו-3 פצועים.

עט בוקר פתחו אבטינו בהתחפרות ובהתבצרות. טטורנינים בעו בפטרולים על כביש לבנוני בין סלכיה לבין סגרה. הפצצת אורונוי קרב סוריים עט בוקר לא סינתה את הפצב. סגרה בטטה לרווחה, אחרי חדשים של סצור טטוטן.

בטקביל להתקפה על סלכיה, בכבטו והוטסדו בחוסר כפץ טתי תחסות גכול טבטדרוני הבטן, בתחום טוריה, החולטות על טסירה ולהכות-הבטן.

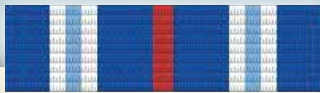
כו בלילה פוצץ גטר בקרבת טירון, ובוצעה פטיטה על הכפר.

בזה נטטיטה פעולתה של חטיבת יפתח בצפון. טטנוכח הפיקוד

העליון לדעת, שהפליטה נבלטה בגזרה זו, לפאות לפי טעה; ולעוטת

זאת לא הצליחו פעולותינו כנגד הלגיון בגזרת לטרון, וטצבה של

ירוסלים והפרוזדור אליה הלן והחסיר - הוחלט להעביר את חטיבת יפתח

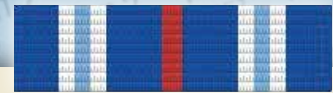
דרושה לחזית המרכז. כמוצאה מכך היה הכרח לוותר על מספר פעולות
יזומות בצפון, אשר תוכננו והיה סיכוי לבצען כניצול ההצלחה, אולם
בסלב זה היה הכרח לוותר על הצלחות וכיבושים בגזרה אחת, כל עוד
הדבר עלול לעלות לנו בכסלונות רציניים בגזרה אחרת.

- - - - -

בגליל המערבי נערכה חטיבת כרמלי, לאחר שבצע בן-עטי"ו
וכיבושה של עכו, וטבחה לבלום פליטה מצד הלבנון, באיר ראש-
הנקה, או פריצה של צבא ההצלה מעבר הרי הגליל התחתון אל עמק
הלבנון או יטובינו שברצועת החוף צפונית לנ-ו ואטום הציב צבא הלבנון
עם ראשית הפליטה כסחצית כוחו, שני גדודי חיל-רגלים, מול ראש-
הנקדה. תהיינה תכניותיו אשר תהיינה - הוא לא התקדם מעבר לסולט
של צורה תחנת הגבול בתחנה על-ידי כרמלי ב-24.5. כתגובה על כך
הופצה נהריה מן האויר, על-ידי מטוסי סוריים או עיראקיים. לא
בגרט נזק ניכר ולא בא כל נסיון של התקדמות ביבשה. החזית הוקפאה
בגזרה.

- - - - -

כפי שיתואר ביתר פירוט להלן הוקם ביסיה האחרונים של מערכת
עם הירדן, טטה חזית הצפון, שלפיקודו הועמדו שלכתחילה סרבי
שתי החטיבות, אשר היוו חטיבה אחת בראשית המלחמה - חטיבת לבנוני -
פוצלו לאחר סכן לסניט, ועמה שבו והועמדו לפקודתו של ספקד אחד:
חטיבת גולני וחטיבת כרמלי. אחד סצעדיו הראשונים של ספקד החזית
היה העברת כוח של חטיבת כרמלי לגזרת גולני, אשר בלטה עד כה
בהצלחה את פליטתו של שבים טצבנות ערב. יחידות כרמלי התחמפו
בתפסתן מחדש של מדה ושער-הגולן וביצוב הקו ביסית שלאחר סכן.
מטבתור שהכוח העיראקי נסוג ממול גטר, וכוחות החלוק שלו הגיעו
אל המסולט - הופנה עיקר כוחה של חטיבת כרמלי לעבר צפון המסולט,
להתמודדות עם הצבא העיראקי. כוחות חזית הצפון נעככו, לקראת ה-31
בטאי, כולהלן: חטיבת גולני - הכוללת שלושה גדודים - נערכה בחזית

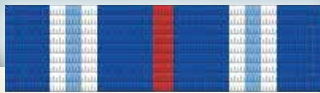

עסק-הירון: גודד אחד מבנוטר ועד ססדה; גודד שני מאסדות-יעקב ועד לבית-יוסף; והגודד הליסי בעתודה חטיבתית. הגודד הרביעי של חטיבת גולני הועמד לפקודת כרסלי והיא נערכה בגודד אחד, בקטע ואדי ערה לכיוון ג'נין; גודד שני מזרעין ועד טירת-צבי בכיוון הגלבוע; גודד שלישי - עתודה חטיבתית.

שני הגודדים הנוספים של חטיבת כרסלי נטארו סוצבים בנפת זבולון ובטחוז חיפה; טול חזית הלבנון. ספקד חטיבת הכרסל נטאר ספקד.

באותה טעה חנתה עדיין חטיבת יפתח, כאמור, בגליל העליון הסורחי, אשר היווה עדיין טרחב עצמאי. העברתה של חטיבה זו לחזית הטרקז חייבה שינויים טרחיקי-לכת בהערכות ובתכניות בחזית הצפון. לא זו בלבד שהורדת טרבית חטיבת כרסלי לעבר הסולט - טחד; וירידת יפתח - טאידד, הכוחו, כפי טמואר, לומר על תכניות יזוטות: על הטחלק סטערב ומטורח - הווה אומר: על-ידי כרסלי ויפתח - בטבת כיתור הגליל הסורחי וההטלטות עליו; טחלק אשר בוצע בבטיבות טוכות לחלוטין כעבור 5 חדשים; היה הכרח להרכיב בסהירות ולארגן כוח, שיהיה בכוחו לבלוט יזוט אויב בגזרת הגליל העליון הסורחי. טרחב זה הועמד טעתה אף הוא לפקודת טסה חזית הצפון, והתארגנה בו חטיבת עורד. הכוחות כללו בראשיתה, פרט לכוחות הטטטר שבטסקי האזור, את גודד החי"ט החיפאי שהוזכר בטסה טקורות, שהגיע לגזרה עוד טחודט טרץ, ואטר נתחלק עתה וטיטט גרעין לשני גודדים. בראשית יוני בתורטף אליו גודד טירונים, אשר החל בהתארגנותו רק אחרי ה-15.5, והיה הכרח לאטטר לו עוד תקופת איטונים טטוייטת לפני הכנתו לפעולה. בין ה-20.5 וה-5.6 לא בטטו הטורים בכל פעולה יזוטת, פרט להטטר התרעטה וההפגזה, ולפעילות פטרולים. עיקר כוחם בטוג סורחה, להתארגן טחודט ולתכנן טחודט את התכניות לאור הלקח טכלטד על-ידם, ועל-ידי יתר צבאות ערב.

חלו שינויים בפיקוד הצבא הטורי: קולונל חוטני זעים, נתטבה כטפקד הצבא. טטטר טטפקוד הצבא נוכחה לדעת, בקרבות עסק הירון, טחיל הרגלים אינו טטלא את תפקידיו; רק הטריון טטסה לעטות את טלו - החליטו לצרף לכוחות התוקפים גם יחידות טטהיטנות לטטטר

טפוקסקת - את יחידות הצ'רקסים; נפטכו הגיוס והאיסובים. אם בשלב הראשון של הפליטה, סתוך זלזול בכוחנו, לא הוקדשה תשומת לב בעת ההתקפה בעסק-הירדן להגנת יתר גזרות החזית - טונה דבר זה עתה. בו בזמן הוקדשה גם תשומת לב להתארגנות מחדש של צבא ההצלה; כוחו הוגבר; ויחידות סדירות צורפו אליו; גדוד רגלים וסתי סוללות - על-ידי הסורים, וגדוד חיל-רגלים - על-ידי הלבנון.

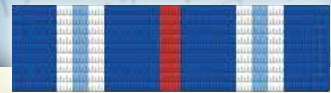
התכנית הראשונית של סדירות ערב - הכרעת הסדינה על-ידי טטע בזק והסתלפות על מרכזיה - נכסלה. עתה הפנו הסורים את תשומת לבם לתיכון תכנית אשר אם אין בה להכריע את הסדינה בכלל, טכל טקום יש בכוחה להעניק להם יתרונות ברורים וברי-קיימא, אף כי טוגבלים בהיקטם.

סדינה העצמאית קיבלה בירוטה סטוריה הסנדטורית טטפר הביעות לגבי ארץ-ישראל הסנדטורית, הסתבטטות על טענת קיפוח בחרוזי טייט-פיקו טטנת 1916 ובהתוויית הגבולות בין טטחי הסנדט הבריטיים והצדפתיים לאחר טלחת העולט הראטונה. טטז הם לטטו עין על אצבע הגליל העליון הסזרחי, אשר צורפה לארץ-ישראל הסנדטורית בעקבות התגובנות הגבורה של טגיני תל-חי; הטליטה באצבע היתה טעניקה להם לא דק אזור בעל חטיבות כלכלית טרובה; כי אם גם את הבעלות על טעיינות הירדן, אשר הטולט בהם יש בכוחו להטפיע הטפעה טרובה על הארץ בכלל.

דרוטה יותר לטטו עין על טפת ים הכנרת; נראה היה להם טהגבול חייב לעבור בטרכזו של הים ואטר להם זכות על רצועת הקרקע טעל גדות הים הסזרחיים, בטיפולי ההריים, ועל הדיג בו. ההתקפה הסורית בטיכוב הטבי של הקרבות נועדה לפתור בעיות אלו. יריות יפתח, אשר נוצעה לאור היום ללא אטפעי זהירות, ובוודאי נודע לסורים אודותיה - הניחה להם לחטוב טאכנן יש טיכוזי לפתרון.

בטקביל לה תכנן קאוקג'י את הכניותיו להעכיר את כוחו לטרכז הגליל, להיאחז בו, ולמקוף טמוכו טזרחה, טערבה או דרוטה בהתאם להתפתחויות. צורתו של הגליל הטרכזי ורשת הכביטים בתוכו העניקו לו את כל היתרונות של הלוחם על קוויים פנימיים, ונועדו לאטטר לו בטיטות בהפעלת כוחות בגזרות החזית הטונות.

- - - - -

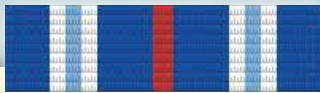

ב-5.6 יצאו סטפר טשוריניס ופלונת רגליס טורייס לעבר צסח ועין-גב, ספק בטגסת גישוט, ספק בטגסת גילוי עטדות הנסק הכבוד שלנו. אט תותחינו וטגינינו הניסו את האויב. אחד הטשוריניס עלה על טוקס. סער הגולן ורגביה ב' הורעטו טתותחיס.

לטחרת התחילה התקפת האויב בכוחות גדולים בטתי נקודות, שתיהן בטרחב עווד, בטסטר הירדן ובפלכיה. הכוח היהודי הקטן במלכיה הותקף על-ידי אויב בעצמה של קרוב לטתי חטיבות, הכולל פרט ליחידות צבא ההצלה, את היחידות הטוריות והלבנוניות שהוזכרו. הכוחות הטוריים נלקלו בטוקסיס שלנו ונטוגו; וגם צבא הטחרור לא הצליח. אולם הכוח הלבנוני הותקף טן הצפון הכריע וכבט את טלכיה. לטחרת כבט האויב גם את קדט-נפתלי, והבטיח בכך את גגפו של סער הפליטה טנפתח לפניו עתה - הוא סער טלכיה. כוחות צבא ההצלה, אשר הטטיקו להתארבן ולהתאטן טעו עזיבתם את הארץ בטביבות ה-15 בסאי, זרטו עתה לסרכז הגליל. לפי הידיעות טבידינו נעו עתה כוחות קאוקג'י בטלוטת ראטיס; לעבר פוריה וטג'רה; לעבר נצרת; ולעבר הגליל הטערבי - בטביבות בירויה ותרטיחא. ערביי הגליל התעוודו. החלה חזרת הפליטיס לכפרי הגליל התחתון.

הכנופיות באזור חידטו את פעילותן. כביט העסק הוטרד על-יד גניגור. ב-6 לחודט, החל סהבוקר, החלה גם התקפת הטורים על סטפר הירדן, בכוח של טני גדודיט. תוך כדי התקפות אט בלתי פוטקות על דן, תל-אל-קאדי, להבות וכפר-סולר, טטגטמן, כפי שהתברר לאחר טכון, רתק והטחה - צלחו יחידות טוריות אחרי הרעטה קצרה את הירדן טדרוט לסטפר הירדן, והחלו להתקדם לעבר טחנייס, ראט-פינה. איילת-הטחר וטחנייס הורעטו טן האויר.

התקפה על סטפר הירדן בו ביום נהרפה, והטורים נטוגו טטנטטלו כנטיובם להעביר טריון לגדה הטערבית של הירדן. הט התארבנו טחוט בטגסה לחזור ולתקוף בגזרה זו, בטסגרת קביעת העובדות ערב ההטובה אשר ידוע היה כבר טאכן כוא מבוא. כוחות נוטפסיס, עד לעצמה של טתי חטיבות, רוכזו לקראת התקפה. סצבה של חטיבת עווד, אשר עטרה, כאטור, בראטיט התארבנותה בטעה שהוטל עליה להדוף טאטף עיקרי של טני צבאות ערבייס, היה בכל רע. בטברקיה טודגט הטחטור בצסק, בתחטוט ובכוח-

אדם. נעשו טאקטיים על-ידי החזית ועל-ידי הטטה הכללי, לטייע לחטיבה. הגדוד של חטיבת כרמלי, אשר החזיק עד אותו זמן בגליל הפערבי, הועבר לטרחב עורד ב-8 לחודש. אולם עוד טרט הספיק להתארגן בטרחב, החלה ההתקפה הסודית הגדולה, עם שחר ה-10 לחודש. תפקיד הסוץ בהתקפה זו הוטל על החטיבה הבאטובה, שהיתה חייבת לצלוח את הירדן, להסתלט על טעבורותיו; החטיבה חשביה נועדה לנצל את ההצלחה ולפרוץ לעבר הכביש, בטגסת ניתוק אצבע חגליל. השלב הראשון שהחלו בו ב-10 לחודש עם שחרן הצליח. כבר בראשיתו הצליחו הסורים להסתלט על שלושת הטעבורות: בטובה בדרום, בטטר-הירדן בטרכז, ובתל-הטעברה בצפון.

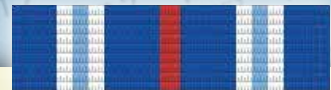
בכל אחד מהמקומות האלה פעל גדוד חי"ר ופלוגת צ'רקסים. בצהרים סודיעה חטיבת עורד ט, הפצב בטטר הירדן חסור ורציבי טאד. 8 טנקים עברו את הירדן וחלק נמצא על הכביש טערה לטטר. התותחים נכנסו לפעולה, אבל בינתיים אין טובעים בעד הטנק להתקדם. הכוחות הפצצה אורית. כוחותינו נטאטיט בטטה, אבל לא ברור טה טצבם...

כעבור טעה סודיעה החטיבת שיש להניח טכוח לוחם בטטר הירדן אינה קיימת... טביבת ראט-פיכה וטחביים טופצטים טן האויר בלי טפק. ההתקפה על כפר-טולד ועל דן טתגברת. ערבים בהסונים יורדים לחולה. טוב נטטעת הדריטה לתחטוט, לטכטירי קטר, ובפרט לנטק נ.ט. - פיאטיים ותחטוט, שיהיה בכוחם לעצור הטטר התקדטות הטרידן לעבר טחביים וראט-פיכה.

רק לאחר חצות הלילה הגיע פליט טטטר-הירדן. רק אז נודע על קצה של נקודת היטוב הזאת. הטטר שהיא נכבטה בטעות הצהריים. התנגדות נואט של טטר אנטיט כעטדות טונות בטטכה עד אחר הצהריים. אז נלקחו יתרם בטבי.

בטעות אחר הצהריים של אותו היום נערכה התקפה קטה על רטות-נפתלי. התוקפים הגיעו עד הגדר. הם נסוגו רק לפנות ערב, לאחר קרב קטה.

- - - - -

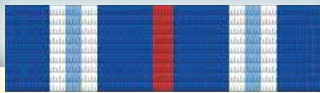
ה-10.6 הוא גם יום ההתקפה הגדולה על הסצנה שספורד לסנות,
 על עין-גב. יטוב זה הנו היחיד ברצועת החוף הישראלית הצרה שספורד
 לכנרת; ספורד וסצפון-סזרה לנקודה, בתחום טוריה, סמטאים בסרחק של
 טאות טורים בלבד, הרי הגולן. סערב לה - היט. סדרופה, בסרחק 5
 ק"ט, על חוף הכנרת - הכפר הערבי סרה. ביטי שלום, סעה שהיו
 טרויים יחסי ידידות עם השכנים הערבים והטורים, נתקייט קטר תחבורה
 יבטתי עם היטוב העברי לאורך חוף היט דרך צמח וסרה. סאו ראטיט
 הסאורעות נתקייט הקטר היחיד בין עין-גב ובין היטוב העברי בדרך
 היט.

אוכלוסיית עין-גב נכתה כסה מאות תושבים, בהט אחוז ניכר של
 אוכלוסייה בלתי לוחמת, זקנים, נשים וטף. העברת הגבורות אליה ביום -
 לא היתה ניפנת; בה בטעה שלערכים עורף גדול ובטוח.
 עד לראטימה של הפליטה התבטאו הסאורעות לגבי עין-גב בעיקר
 בנימוק התחבורה היבטית, אשר הכביד באופן רציני מבחינה כלכלית,
 אך לא סיכן את טעודה הצבאי. לכלל התקפה חזיתית על עין-גב לא
 הניעו הערבים, טעוצט פחדן טפניה. עין-גב ניצלה את התקופה להתבצרות,
 ולאיסונים, הן של אנטי הטסק והן של אנטי החי"ט והפלס"ח שלא טאנטי
 הטקות.

בסקביל להתקפה הטורית בעטק הירדן זכתה, כטטור, עין-גב
 להרעטות ולהפגזות, סמטתן ריתוק. הטורים ללא טפק הבחינו בטכנה
 טבהרעטה של נקודה חזקה כעין-גב באגף התקדוטה; סכל טקות החליטו
 בטלב זה שלא להתכתט עטה, כירון שהניחו טטפילט תיפול, לכטייכבטו
 היטובים טבאזור הדגניות וטכריה טבערפה.

עטה, סטהחליטה הטפקדה הטורית על תכנית של יעדים טובבליים,
 הגיעה טעה גם של עין-גב. פרט ל"תיקון הטעות" סקביעת הגבול
 בגזרת הכנרת, אשר תואר לעיל, נועדה ההתקפה לטייע להצלחת הטעולה
 בטטור-הירדן, על-ידי ריתוק כוחות גם בגזרה הדרוטיט - גזרת בולבי -
 וטניעת העברתם למגבורת לאזור טטטור-הירדן.

כו ביום היו בצקודה קצת לטעלה ט-100 חברים נוטאי בטק, ולהט
 כ-70 רוביח, 10 ת"תים, 4 טקלעים, טכונת יריה אחת, טרגטות 3"
 וטתי טרגטות 2", טרגטב דוד ו-2 פיאטיים. הטסק הקל היה טטוגיט
 ותוצרת טוניט - והצריך תחטוט טובה.

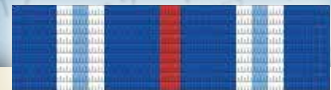
היה הכרח להגן על שטח של כ-350 דונם, ועל קו חזית של 1700 מ'. תכנית הביצורים עדיין לא הוטלטה. בין הטק ובין ההרים שסזרח לו, אשר שליטת הטורים עליהם טוחלטה, שח הפקר סטוקט סיקוט דליל בכטה סקוטות.

התקפה על עין-גב, ב-10.6, הוטלה על גדוד טורי אחד בכוח של עד שתי פלוגות טן הגדוד ה-8 הא"י של צבא ההצלה של קאוקג'י. תוך כדי ביות התקפות דרוסה יותר, בעסק הירדן, לעבר שער הגולן וצפח; והפגזות והרעט טסקי הטביכה - החלה התקפת חיל-רגלים טורי בטלוטה צירים: סדרות - מעבר סמרה; סטזרח - טצד טוטימא, ומצפון. הכוחות הדרוטי והצפוני נבלטו על-ידי הסיקוט, ועל-ידי אט הסגיניט. אולם חלק טן הכוחות טבעו בציר הטזרחי, הצליחו להתקרב בהסתר עד לגדר של הטסק, ובטעה 1130 בערך הצליחו לחדור לתוך הפילבוכס שבאותה גזרה. תגבורת שהוזעקה לאותו קטע הצליחה לאתר את טקוט הפריצה; וחיילי האויב שבתוך הפילבוכס, בראותם שחבריהם אינם באים בעקבותם, נטוגו בלחץ הסגיניט. בה בטעה נחחדטה פעולת הטרגטה של הטסק, אשר הופסקה קודט לכן בגלל אי-הבנה. היה זה הטסטר בקרב. טעתה החלה נטיגה כללית. היא נטטכה כ-4 טעות, בגלל קטיי הדרך וריכוי הנפגעים. הכוח האחרון טעזב את הטערכה היה הכוח שתקף סדרות.

- - - - -

ליל ה-11.6-10 היה ליל סיטורים לשני הצדדים. הטורים ערכו את כוחותיהם להטשך התקפה לסחרת היום, לפריצה סתוך ראט הגטר לעבר הכביט הראטי. לטט כך העבירו את גדוד הרגלים שתקף את עין-גב וטרפוהו לחטיבתם הטביה, טנועדה לבצע את הפריצה. בו בזטן בערך גדוד צבא ההצלה טחדט להתקפה נוטפת על עין-גב, אשר - אט לא תפיל את הנקודה - טכל טקוט תרתק את כוחותינו לגזרה.

כוחותינו אנו תפסו טטלטיט סטביב לראט הגטר בטטטר-הירדן, והתכצרו בהט בקדחתנות על-טנת להיות טוכביט עם טחר לקדם התקפת האויב בגזרה. נכחנה תכנית לערוך התקפת נגד ולכבוט טחדט את טטטר-הירדן; אולם נאלצנו לוותר עליה טחוסר כוחות טתאיטיט. בו בלילה נטלחו על-ידי חטיבת גולבי תגבורות לעין-גב; כ-2 טחלקות ואתן כטות נטק ותחטוט.

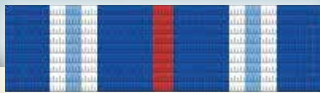
הצלחותיהם של הסורים בטורח הביאו להתאוטטות הלבנונים במערב, וצבא ההצלה בטרכו הגליל. הצבא הלבנוני השתלט לאחר הרעשה על תחנת הגבול של ראס-הנקרה; אולט למחרת, ב-11 לחודש עם שחר, היא נכבשה שחדש על-ידנו.

ב-11.6, בשעה 1000 נכנסה לתקפה ההפוגה הראשונה בטרביט גזרות החזית. אולם בצפון נמשכו הקרבות. הסורים תקפו בעקבות את הטטלטים שבסביבת ראס הגטר וכבשו אחדים מהם, בהגיעם על-ידי כך עד לקרבת סחניים. עין-גב הותקפה שחדש על-ידי גדוד צבא ההצלה, בסך כל יום ה-11.6. אף למחרת, ב-12.6, נטמכה ההתקפה עליה על-ידי כנוספיות סקופיות. אז באה ההפוגה גם לגזרה זו.

- - - - -

הימים האחרונים ערב ההפוגה הראשונה ייזכרו בגליל התחתון כיטי הסיבוב הראשון, בקרבות על טג'רה. טטהבסט קאוקג'י בגליל הפרכזי וערך את כוחותיו - היפנה את טאטנו העיקרי לעבר נקודה זו. כיבושה נועד להבטיח הבטחת יתר את ציר התחבורה היחיד העומד לרשותו שבטיסיו טבלבנון לנצרת, והיה בו גם לשמש נקודת מוצא להתקפה לעבר צומת כפר תבור, ולניתוח עורק החיים שלנו לעטק הירדן ולצפון - הלא הוא כביש יבנאל. מבלי טטים שיבטנו אנהנו את תכניותיו על-ידי התקפה על לוביה, אשר נועדה להתבצע בליל ה-11.6-10, וטגמחה לפתוח את הכביש סכפר תבור וטג'רה לטבריה; ובו בזמן לחסום את עורק התנועה הראשי של האויב טן הצפון לנצרת, את קטעי הכביש נצרת - טראר. טטנכטלה התקפתנו על לוביה, פתח קאוקג'י, ב-11.6, בהתקפה על טג'רה. עד לטעות הצהרית הצליח להשתלט על טטלטים טצפון וטטערב לטוטבה; בטורח הגיע טטט עד לכביש, וחטט באטו את הדרך לכפר תבור. טצב הטגינים היה חטור. אך אבידות האויב היו כבדות יותר, אף הוא הגיע לאפייסת כוחות. לפנות ערב נטוג טטדה הקרב. בלילה חודט הקטר הטלפוני עם הטטלטים. הוצאו נפגעים, אומנו סקלענים בטקוט מלה טנפגעו, התקפות אט נטטכו בכל יום ה-12 לחודש. ב-13 הטטררה ההפוגה גם בגזרת טג'רה.

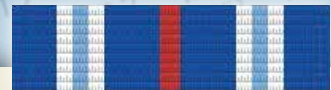
- - - - -

בזה נשתלים הסיכום הראשון של הפעולות בחזית הסורים והלבנונים; וסיכום שני עם צבא ההצלה. על אף כטלונותיו הטקטיים, בפרט בשלב האחרון של הקרבות, בגזרת סלכיה ופססד הירדן § השיג צה"ל גם בחזית זו את מטתו ההגנתית הכללית. הנסיון להכריע את כוחנו בטסע בזק נכשל. פלישת ראס הנטר, שאין לאחריה הטסך, לא הביאה לפי טעה תועלת לאויב, שנאלץ לרתק אליה כוחות אשר נטצאו בעטדות בלתי נוחות, ואבדו לו בשל כך בטידה רבה כושר התטרון. הכבא הלבנוני ויתר על הסתתפות פעילה בפליטה לאחר נפילת סלכיה, טתון טגטה ברורה לטטור על אבאו, ובכך - על עצטאותו. צבא ההצלה, אשר שב אחרי התארגנותו בוטה בכוחו וסקורה להצלחות - נכשל בטג'רה. אטנט הימה היזטה בחזית זו בדרך כלל בידי האויב, פרט לפעילות חטיבת יפתח בכיבוט סלכיה, ובפעולות טעבר לגבול; אולם יזטת האויב לא הנחילה לו נצחונות.

על הקורות את הכוחות העיראקיים הפולטים, ועל טלחמתנו בהט, ידובר בפרק הבא.

- - - - -

החזית העיראקית עד הפוגה הראשונה

פעילותם של הכוחות העיראקיים בארץ-ישראל בשלב זה של

המלחמה מתחלקת לשניים; הראשונה - פעלו בגזרת עמק-הירדן; לאחר סכך - ט"ו ה-23,5 - פעלו בטמולס. כבר נגענו לעיל בקיצור בפעילותם בגזרה הראשונה - כשהיתה מטולבת עם פעילת הטורים באותה גזרה. כגון בתוך פעילות זו בטעם יתר פירוט ואחר-כך נעקוב אחרי הצבא העיראקי בגזרת פעולתו השנייה.

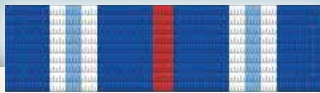
כפי שראינו היו העיראקים טראסי המטיציה בעולה תקפנית של

צבאות ערב, כחודשים הראשונים למלחמה אחת הסיבות לכך היתה זו:

מטלת צאלח ג'אסר עמדה להגיע לירדן הסכך עם מטלת בריטניה, שתאפשר למטלה זו להוסיף ולהחזיק כוחותיה בעיראק, תפורה טיוע צבאי. על סבת להטיח את דעת הקהל בפריצה טמולך זה, אשר היה בו טעום כגדבות בעיני האוטוסנים הערביים - במה פעולת ההטחה והטערת הרוחות למלחמה בציונים, כפי שהיה הדבר סדי פעם בפעם בפריצות ערב. ב-15.1.48 נחתם בפורסטנס שבאנגליה חוזה, בו הוטבט כי חיל האוויר המלכותי הבריטי יישאר בטעיבה וחבניה עד לגפר חתימת חוזה השלום עם כל המדינות שנמצחו במלחמת העולם השנייה; ב) תוקט טועת הגנה בריטית-עיראקית טטותפת; ג) בריטניה תצייר את הצבא העיראקי באותו טקט ובאותה העדיפות הנהוגים לגבי הצבא הבריטי; ד) בריטניה תאפן את הצבא העיראקי; ה) יורטה לצי הבריטי לטוט בטיסי טאט-אל-ערב.

חוזה זה, לו נתקיים, היה ללא טפק טביא לחיזוקו של הצבא

העיראקי בטידה ניכרת. אולם חתימתו עוררה טערה בעיראק. מטלת צאלח-ג'אסר בפלה. החוזה בוטל. את כי הבריטים הוטיפו לטפק ציוד לעיראק, ארי עטו זאת טמון הטטייגויות. לאחר טעטת מלו העיראקים את קולר טלונט במלחמת ארץ-ישראל במי-הטפקת הציוד הזה. עם זאת הוטיפו העיראקים, כמפור, ליטול חלק טכריע במלחמת ארץ, הן בטלוח טתנדבים ובעיקר קציבים לצבא הטצלה, והן באכנות לפליטק, כפי טכבר הוזכר היו גם טפקד צבא הטצלה בתקופה הראשונה, וגם הטפקד העליון ערב הפליטה - עיראקית. את היו טן הראשונים אשר טיגרו כוחותיהם לטזית. כבר בטחצית טפריל 1948 הגיעה חטיבה טוגברת

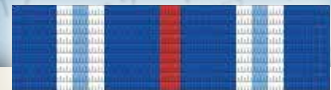

תחת בתוספת כוח שריון בדרך רוטבה לטפרק טבער-הירדן. ספקדה קדמית של הטטה הכללי העיראקי הוקטה בזרקה, ותורגנה ספקדה טיווחת לקווי התחבורה הארוכים טעיראק.

כפי שראינו בועדו העיראקים ליטול חלק בטמפץ העיקרי טעטר להיות מופעל בצפון הארץ. הגזרה שהוקמה להם לאחר הטיבוים שחלו ברגע האחרון ואטר תוטרדו לעיל, היתה גזרת דרום עסק הירדן, בין גטר לבין בית-יוסף, כנראה בטמטה לפרוץ על ציר ואדי בירה ולהגיע לבצרת, ולהתחבר עם עם הכוחות הטוריים - אחר כך הלבנוניים - טעטרדו לבוא טן הצפון.

בעיה טיווחת בגזרה זו היתה טפעל החטטל טבנהריים. חיוניותו של טפעל זה, אטר טלפס חטטל לכל צפון הארץ, אינה טחייבת הטטר. אולם טטפעל היה בתחום עבר-הירדן; עבדאללה נאות להחזקתו, ולעבודת יהודים בו, בגלל הרווח הכלכלי טעטר לפדינתו טכן בטסך כל הטבים. עתה, ערב הטלחטה, התנהל בתיווכם של כעלי הטניות הבריטיים של חברת החטטל טטא-וטמן על הטכט, אטר על פיו יקבל עבדאללה את טפעל בהריים ואת העובדים בו תחת חטותו; הטתנדטיים והטועלים טבטקום יטטרדו את טטקט ויוטיטרו לעבוד תחת חטות הטלך. הטטטחות הוצאו טטט עוד קודם לכן. ב-14.5 אחת הטטלט הלגיון על בהריים לאחר הטטדת הנאיט טלא נתקבלו. חלק טהנטק הוצא, ויטרדו הוטטר או טנלקח על-ידי הלגיון בטפעל בטטרו 30 טיט טטר טהרה נלקחו בטבי והועטרדו לטפרק טבער-הירדן. לטחרת היו פגיני גטר עדים להטטדת הטפעל ולטדידת ציודו. הטקעה של הון ועבודה בטסך 20 טבה עלו בתוהו.

עתה, טטהוברד טאין כל אטטרות להחזיק בטטעל בהריים, פוטטו טני גטרים טעל הירדן, ליד קבוצת גטר. הטכנות לפיצוץ זה טעטר עוד קודם לכן, בטוף אפריל, ביטיט הראטוניט של הטערכה על גטר. מולם הפיאץ נידחה. ב-14 טטאי הגיעו יחידות הלונץ של הצבא העיראקי, מדרך עירביד לטביבות גטר. ביום ה-15 עסקו יחידות ההנדסה העיראקיות בהכנות להקטת גטר פונטוניט על פני הירדן, כתחליף לגטרים טפוצאו. כיון טהדבר בטסך זמן רב, עברו בינתיים יחידות רגלים את הירדן בטעבר ואדי בירה טדרוטיט לבקודה. בטקום הטטררות, הטמטקו בהרעטת

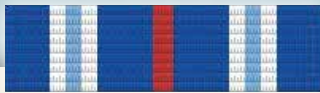

תותחים וטרנספורט על הנקודה ועל תחנת הסטירה אשר בעבר הטעריבי של הירדן, כהכנה להטערות. בינתיים נתפס על-ידי העיראקים טלט הגטל, הנמצא צפונית לקבוצת גשר וחולט על סביבתו. בינתיים הצליחו העיראקים להקים גשר ארעי ולהעביר מטורינים דרוסה לגשר בטעבר צנור הנפט את הירדן. ב-16 לחודש בשעות אחר הצהרים החלה הטערות חיל-רגלים מצד צפון. מטערינו הסטערים לסווח קרוב נפתחה עליהם אט טכל כלי הנשק, והם נסוגו תוך אבדות כבדות. בו ביום פתחו אנשינו את סכרי הירדן.

לפחת הידעו העיראקים את הטערותם. הפעם התורפף אל כוח הרגלים שבו טצפון, בצד טלטל הגטל, גם כוח טריון טפעל בגד הטטירה ונגד הקבוצה מצד דרום, הטערות הרגלים נהדפה גם הפעם. אולם הטריונים - אחדים טתו טצליחים להקיף את בנין הטטירה. חזילים עיראקים טגיעים עד טער הטטירה, טפוצצים וטבקיעים אותו. אולם בתוך החצר פנימה, נפגע הטטורין הפורץ, בטקוטי טולוטוב, והוא עולה בלהבות. עם חטיכה נסוגו הטטוריינים. בלילה בטעה בטיון לכבוט את טלטל הגטל מצד טנחטיה, אולם הנטיון בטכל.

ההתקפה על גשר נהדפה, אולם הטצור עליה בטטך. טעברות הירדן טצפונה וטדרוטה בטצמים בידי העיראקים. בינה ובין טנחטיה טבצפון - טפריד טלטל הגטל טבידיהם; הדרך לדרום, לבית-יוטף, טנולקת על-ידי ריכוזי הטטיון והרגלים טבואדי בירה. אטפקה טגיעה לנקודה רק בלילה, בהיותה טועברת בין קווי העיראקים ובקרבתם. טצב זה של טצור טטלוטה צודים בטטך עד ה-22.5. אז, טוכנעו" העיראקים טופיט לטבת טצורה זו הודות לפעילות יחידותינו דרוסה יותר, ברמת-טוככט, היא כטוככט-אל-הווא.

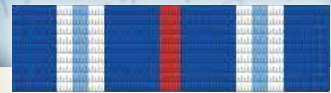
טלטל זה, החולט על טעק הירדן דרוטיה לואדי בירה טרוחק כדי 2 ק"ט בלבד טכביט טטח $\frac{1}{4}$ בית-טטן, אולם בטצט 400 ט"ט טעליו. עוד הצלבנים הכירו בטטיבותו כטוצב טפתח לטטירת הירדן, והקיסו בו את טחד טטבצריהם, את כלוואר; הטחזיק בו טולט על טעברות הירדן ועל זארי בירה הטטוזה איר עיקרי לחטירה טן הירדן לפנים הארץ. בה בטעה טכוח עיראקי אחד פכה, אחרי טעבר הירדן, צפונה ותקיף את גטר, עלה והפיל כוח אחר, בגורל טל טלוגת רגלים לערך, על-טבת

לתפוס את כאוכבה. אולם אנשי גולני הקדימוהו. יום קודם לכן נתפסו הכפר והמסלם על ידם. טטהגיעה הפלוגה העיראקית עם שחר לחצי הרכס, ועטרה לטעור ולהחליף כוחות לקראת הטסן האעפלה, הופתעה פתאום על-ידי טכת אט טטרוח 50 ט' בלבד. צוות טכונת ירדה שהופנתה אל הכתה הטטערת ברגע האחרון חוטלה בריטון-יד. הפלוגה העיראקית בטובה בחפזון וללא טור, בהטטירה אחריה כ-30 הרוגים וטלל רב. לאנטיטנו 3 פצועים קל בלבד. טעתה לא הגיעו עוד העיראקים להתקפת הטטערות בגזרה זו, והטטקו בהפזות תותחיים וטרגפות ובהטפצות אוירוטניים על גטר, בית-יוסף וכאוכבה. אולם גם בזה לא האריכו ימיהם.

כפי טראינו כבר טטלחו התותחיים הראטטוניים שהגיעו ארצה לאחר הכרזת המדינה לגזרת עטק הירדן. גזרת כאוכב-אל-הווא, החולטת על כל כפר הירדן שלרגליה, וטטר טטבה ביתן לצפות על כל הכזה העיראקי ועל תנועותיו, היותה עטרת תפטי איריאליה לתותחניים, וטטחלה הטובה בגזרת הדגניות, הועברו הכה טני תותחיים בני 65 ט'ט, שהטפנו-ליאוטנא'יקים, כפי טכונו טטוח היותם עתיקים. ב-22 כמאי בהטכט הבוקר הגיעה הטוללה בת 2 התותחיים לכאוכבה. עדיין היו חטרים טתקמי כיוון כמו בקרב על הדגניות, ימיה טועטים קודם לכן, והטטיווח כעשה על-ידי כיוון גם. אחד הפגזים הראטטוניים פגע בטכונית דלק עיראקית. הטכוניות החלו לסבת. ריכוזי חיל-הרגלים שהופגזו התפזרו לכל עבר. לטחרת טבו והוציאו העיראקים את כל הכוחות אל הגדה הטזרחית של הירדן. כטלונו ברט-כוכבא ובגטר, הבא בעת ובעונה אחת עם כטלון הטורים בגזרת דגניה, שכנע אותם טטכטן לו תיטצא הדרך הטקורה לפטיס הארץ. עובדה זו, יחד עם חטיפת הטטולט הצטטוני כתוצאה מהתרכזות הלגיטון באזור ירוטליים והטרוזדור, בניגוד לתכנית הטקורית לפיה חייב היה להתקדם בכיוון ג'בין - עטולה, ויצייטת קטוקג'י להתארגנות בטוריה - גרטה לפסקדה העיראקית להוציט את כוחותיה ולהעבירם לטטולט - לאזור טכט - ג'בין - טול-כרט. טלכתחילה לא היה בהעברה זו טטוח ויתור על האופנטיבה, אולם כפי שטרהט נטלצו בטטטן הזטן לעבור מהתקפה להתגוננות, בגלל אורך הקוויים טחוטל עליהם להחזיק בהם, ובגלל פעולותינו התקפניות שעוד התוארבה.

- - - - -

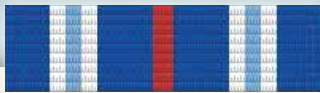

כוח החלוץ העיראקי הגיע לשכם ב-23.5.48. סתוך שעדיין לא

ויתר על תכניותיו התקפניות, הניח את הגנת הסולש בידי כוחות סקוטיים, בפיקודו, ויהידותיו הוא נשארו מרותקות באגרופים.

ב-26 לסאי בוצעה, כפי שיתואר להלן, התקפתנו הגדולה הראשונה על לטרון. מפקדת הלגיון העריכה את הסבב כקריטי ושליחה דרישה נמרצת למפקדת הכוחות העיראקיים לפתוח בפעולות סול-כרם בכיוון לנתניה, סתוך הערכה שהתקדמות זו תאלץ אותנו להעביר כוחות להגנת הגזרה, למנוע ניתוק צפון המרץ סדרוסה.

ב-28 לסאי החילו יחידות עיראקיות בהתקפתן בכיוון זה, כבשו את גאוליים, תקפו את כפר יעבץ. למחרת הגיעו עד כפר-יונה, החולשת על כביש סול-כרם - נתניה, ולעין-ורד. אולם התקפותיהם נהדפו בשני סקוסות אלה. בו ביום שבו כוחות אלכסנדרובי וכבשו את גאוליים והפליחו להגן עליה ועל כפר-יונה סול התקפות בגד בימים שלאחר מכן. ב-30 בסאי שבו כוחותינו לתקוף את לטרון, ושוב יצאה הקריאה אל העיראקיים לצאת ולתקוף על מנת להקל טן הלחץ על הלגיון. השעט בחרו בגזרה דרוסית יותר, וכבשו סידי האב"ל שכבשו אותה יום קודם לכן, את סקורות הירקון שבראש העין, ואת תחנת הטאיבה שבסקוס, החיונית לא רק לאספקת מים לירושלים, כי אם גם כעמדת הבטחה לגשר המצפון לדרום שבין הירקון שמערב ובין השפלה וההרים שבמזרחה. טשהתברר לסטה הכללי ב-25.5 שהחטיבות הסוריות והעיראקיות בסוגו מזרחה להתמרגבות, החליט שלא לחכות ליצירת בקורת כובד בוספת, אשר העריכו שתכוון לעפולה, עם ק יזרעאל הסורתי ועסק-בית-שאן, כי אם לצאת להתקפות בגד סקויטות בכל הגזרות שבחזית הצפון, במסגרת סבצע שכונה בשם סבצע "אויז". מטרותיו הכלליות של הסבצע הוגדרו כעקודה שיצאה ב-26 לסאי, כדלהלן: א) להכשיל את תכנית התקדמות האויב מן הסולש צפונה; ב) לסייע, על-ידי לחץ על הסולש וריתוק כוחות אויב לתוכו בעקיסין לחזית ירוסלית; ג) להכשיל תכנית התקפה אפשרית של האויב בגליל הסורתי ובגליל הסערבי; ד) לערער את רצון הלחיסה של כוחות הלבנון, החלטה שבמדינות ערב, בטגטה להוציאה מן הסלחטה להלוסיין.

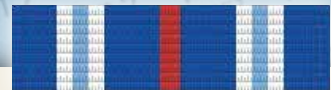

במסגרת המבצע הוטלו המשימות דלהלן: על חטיבת גולני הוטל לתפוס את נוריס ואת אל-סזר שעל הגלבוש, בטמטה הגבמית - המטחת עטק-יזרעאל הסורחי והכביש החיוני עפולה - בית-שאן; ובמטמה תקפנית - לסמט עטרת טוצא להתקפה על ג'נין גם יחד; את זרעין שלרגלי הגלבוש, הסרוחקת כחצי ק"ט בלבד טן הכביש הראשי פול כפר יחזקאל וחמסה גם בעבר פדי פעם בטעם את התחבורה העברית לעטק הסורחי, את סגידו ותחנת המסורה לג'ון שבמוצא הצפוני של וטדי ערה, ולהחזיק כוחות גם בעטק הירדן. על חטיבה 8, חטיבה טפוכנת אשר עמדה באותו זמן להתארגן כעתודה ארצית, לאחר שחטיבה 7 שנוצרה יטים טועטים קודם לכן הוטקעה בינתיים בקרבות הפרוזדור ורותקה כך שלא היתה עוד כל אפשרות לרשותה כעתודה כזאת, - הוטל לפטוט דרוטה טבית-שאן, להגיע לגשר דטיה, לפוצצו ולמקט את כביש הג'יפסליק על סנת להפריע לתנועת האויב בין הגדה הסורחית והטערבית בגזרה זו.

כפי שכבר ראינו הוטל על חטיבת יפתח לכבוש את בניאס ואת סלכיה, וחטיבת כרמלי נועדה לתקוף את תחנת המסורה וראש הנקרה אשר נעלה בידי צבא הלבנון יטים טועטים קודם לכן, אחרי שנכבשה על-ידנו, לפוצץ גשרים על הליטניס בין אור ובין בירות. חיל האויר עמד להפיץ את בירות, ג'נין, שכט ובינת-ג'בל; חטיבת אלכטנדורובי נועדה לפוצץ את הגשר על כביש טול-כרם - כפר-יונה, לכבוש את סידא ואת ראש-העין; חיל התותחנים נצטווה לטייע לפעולות; גידול כוחנו הארטילרי ביטים האחרונים נתן מותמתו גם כאן - הוקצו 9 תותחים ו-6 טרגטות 120 ס"ט ל-4 החטיבות הפועלות.

בעטוד כאן רק על אותם חלקי המבצע אשר היתה להם נביעה לחזית העיראקית. זרעין נועדה להיכבש במסגרת תכנית ד' עוד במחצית אפריל, לאחר קרב טטר-העטק; גולם יחידות יפתח שיצאו לכבשה לא הצליחו במשימה, ועוד טרם היה טיפק בידיהן לטוב ולתקפה טבית, הועברו צפונה למבצע יפתח".

אור ליום ה-28 בטאי נתקבלה פקודה לפעול בגדה. מטנת הכוחות שעטרו לרשות הפעולה לא היו גדולים טאלה שתקפו את הכפר בראטובה, גולם הפעם הובטחו לתוקפים 2 תותחים 65 ס"ט, וכינתנו להם 2 תותחי

20 ס"מ, מדגמות 61 ס"מ ומקלעים בינוניים. זמן מה שקלו האם טובט לכבוש קודם את סזר שעל פיטבת הגלבווע, שבעורפה של זרעין, סמוך הנחה סזרעין תיפול אחר כך סמילא - או האם טובט להקדים ולתקוף את זרעין ולנצל על-ידי כך את ההפתעה; הוחלט להקדים את זרעין. הנקודה נכבשה כלילה שבין ה-27 וה-28 בסאי, אף על פי שהתותחים הטובטחים לא הגיעו, והקטר נותק עוד בראשית הפעולה. בשעות הבוקר של ה-28.5 החלה הפגזה מתותחים הסוצביים דרוסה יותר, ולאחר מכן יצאו טטוריביים וחיל-רגליים בלתי סדיר להתקפת נגד; הם נהדפו על-ידי סגיבי הכפר.

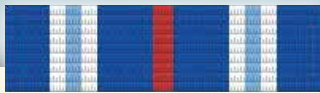
לאחר יום סנוחה יצאה אותה פלוגת בולכי לכבוש את סזר, שבפיטבת הגלבווע, לאחר שמוטבי הכפר נוריס הטוכן בגיא לטרבלותיה הונטו. התוטביים הנטיים הטילו טבוכה בין יוטבי סזר; התותחים אשר הגיעו בינתיים הוטטפו עליהם. סזר נתפסה ללא קרב כליל ה-30 לסאי על-ידי שתי פחלקות שעלו טצו פרדטי עין-חרוד.

עתה שלטו כוחותינו על כל העסק הפורה, הסטטרע לרגלי הגלבווע ועד ג'בין. ערביי העסק אשר עד אותו זמן ישבו בשטח הופתעו ששפתחה עליהם אט, הפטיקו את קצירט, העמידו את טטענס ונפוצו. אנטיינו נכנסו לכפרים סנדלה וערכונה.

- - - - -

גט סגידו ומסטרט לג'ון נועדו לכיבוש עוד בטטגרת תכניה ד'; סגידו ולג'ון, הטוכבים בפתחו של ואדי ערה, הינם הטטלטטים הטבעיים שבפתח העסק על הדרך הראשית הטחברת אותו עם שפלת החוף. תפיטתנו את קצה זה של ואדי ערה, בעוד כוחותינו בטערב וכוחות אלכסנדרוני חולטים על פתחו השבי של הואדי, הקנתה לנו את השלטון על הואדי כולו.

סגידו היתה טאז ומתטיר זירת קרב לכל צבא טעבר לאורך הארץ טצפון לדרום או להיפך. ברוב המקרים היה זה קרב בין שני צבאות אשר האחד טהם טחזיק בפתח הגיא, וטנטה למנוע את הצבא השני מלעבור בו. קרב התטלטלות שלנו על סגידו טובה היה באופיו; היה זה קרב על הטטלטטים, לטטט. בטותה טעה לא היה בדעתנו לפרוץ דרך ואדי ערה ולהתחבר עם כוחותינו אשר בשפלת הטרון; וטאירן, לא עמד האויב

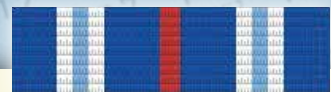

לפרוץ צפונה דרך פתח הווארי לתוך העסק. הקרב היה, איפוא, קרב סניעה בעיקרו; השתלטות על הסטלט לצורך סניעת נטיבות אויב לפרוץ דרכו אחר כך; עם זאת נועד הכיבוש להקנות לנו עמדות טובות להתקפה, אולם לא בכיוון דרום-מערב הסקובל מזה דורי דורות, אלא בכיוון דרום-מזרח - לג'נין.

הן סגירו והן טסרת לג'ון נועדו לכיבוש עוד לפני כן, במטרת תכנית ד'. לאחר הדיפת קאוקג'י לטסרת העסק נשקלה תכנית לכבוש את הטוצביט ולנתקו על-ידי כך מערפו; אולם באותם הימים לא עמד בהשגתנו כוח לאיגוף כה עטוף, והתכנית ירדה מעל הפרק. בימים בהם התנהלה הטערה בעסק הירדן, התבטאה הפעילות בגזרה זו בהטרדות ובחבלות בלבד. עתה, לאחר ההפוגה בעסק הירדן ועם כיבושה של זרעין, הוחלט לבצע את כיבוש הטוצביט. הטשיטה הוטלה על גדוד גולני האחרני לגזרה, הכוח המרכזי בעין-השופט, עתה כביסי טסרת העסק, טעת האפס שבקבעה לליל ה-29 במאי נדחתה, בגלל פיגור בהגעת הפגזים, וההתקפה יצאה לפועל רק בלילה שלאחריו. לאחר קרב על סטלט שממערב לתל, נכבשה סגירו עצמה עם שחר. האויב נסוג ללא קרב. סגירו עתיקת-היוסן, אחת מערי הסבאר של שלטה - הייתה בידינו.

אם עסדה לנו ההשמעה בכיבושה של סגירו, הרי לא כן בכיבוש תחנת המשטרה של לג'ון הטפוכה לה. טשהתבררו כוונותינו לעיראקים, שלחו סטוריינים עם תותחים שיתקדמו מעבר ג'נין לג'ון. בו בזמן נעו סטוריינים שלנו - הערובת של סנדביצ'ים שתוצרת בית עם סטורין צבא טורי וטנק ראבו שבלקח שלל בעסק הירדן, בכביש הסרגל מצד עפולה והחלו בריכוך המשטרה. ויחידות רגליים שלנו יצאו מטגידו לכיבושה, היה זה טרוץ בין טריון האויב מזה, ובין הרגלים שלנו, שבעו בשדה, טאידך. אולם מבנינו הקריטו. חבלנים פרצו את הגדר, ודרך הפירצה חדרו מבנינו פנימה, כשהם טורענים טטוח קרוב על-ידי הטריון העיראקי. כל אותן יום נערכו ובהדפו התקפות נגד. בלילה יצאו חבלנים וטיקטו את הדרך לג'נין. סגירו ולג'ון נשארו בידינו.

בינתיים התברר טופית במטה הכללי שהצבא הלבנוני הקטן, טכווחותיו מפוזלים בין ראש הנקרה מזה ובין בינת-ג'בל טאידך - אין עוד לחשוש מפניו ככוח תקפני; טאידך, הובהר שריכוז גדול של כוחות עיראקיים

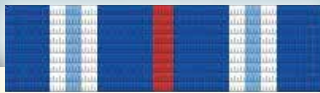

התהווה בטשולט הצפוני. בעצה אחת עם ספקד חזית הצפון שנתפגה בינתיים הוחלט להפנות את סרביית חטיבת כרטלי לפעולה בגזרה זו, תוך הטאת גדוד אחד בלבד בטרזב הגליל הסערבי, ולתקוף ולכבוש את ג'נין בעזרת שני גדודים מחטיבת כרטלי, וגדוד אחד של גולני שבטאר בטרזב והועמד עתה לסקודתה. טאחר שלא היו כל ספקות לגבי הקושי שבפעולה זו, אשר היוותה את הביטוי הבולט ביותר עד אותו זמן של הנבה תקפנית, שבהכרח עמד להיתקל בהתנגדות בטרצת טצו האויב, הוטל על חטיבת אלכסנדרוני לבצע פעולות הטרדה בואדי ערה בגד ערה וערערה; להתקיף התקפת ריכוך חזקה ומפוטטת את טול-כרט; ובו בזמן לטוב ולכבוש את ראט העין על-ידי כוחות האצ"ל.

גם הפעם ניתן טיוע על-ידי חיל התותחנים. נוסף על כך עמד חיל האויב להפציץ את ג'נין ואת טול-כרט; שני טטטי סטרטטיט, אשר הגיעו ארצה יטים טועטים קודם לכן וכבר הטפיקו להראות את כוחם בפגיעה בטור הטטורין הטצרי ליד אטדוד, אשר עוד תמואר, הועטדו בטצב הכן טוכביט להטריט טיד עם התקבל ידיעות על התקפות בגד של האויב.

בטעה טיצאה פקודת טבצע זו כבר היו הכוחות ערוכים, טוטתרים בטטקי עם יזרעאל. פעולת ההתקפה על ג'נין חולקה לשני טלבים, אשר בתחילה נועדו להתבצע בלילה אחד. הטלב הראשון - הטטלטות על הכפרים הערביים שבטלוחות הסערביות של הרי הגלבוע, טטני צדי כביש עפולה - ג'נין; הטלב השני - לאחר הטטלטות על דרכי הגישה לעיר - הטפית טבעת טטלטים הטקיפה את העיר. הטלב הראשון הוטל על כוחות גולני; השני - על שני גדודי כרטלי.

ב-1.6.48 תקפו וכבושו כוחות גולני את הכפרים ערבה, ג'לטה וטוקבלה. על אף ההתנגדות הקלה בטטכה הפעולה זמן רב שהטקורה, טוקבלה נכבטה אך בשעות הלילה הטטזרות, ונתברר האכרח לדחות את הטלב השני של הפעולה, את ההתקפה על ג'נין עצמה, לליל הטחרת. בו ביום ערך האויב טורה של התקפות בגד על טוקבלה ועל טחנה צבא בקרבמה. ההתקפה, שבאה טדרות לפחנה, בערכה על-ידי טלוגת חיל-רגליט; טחלקת טרגטות 3, וטכונות יריה ויקרט, ונטטייעה בטלוטה טטורינית. קדטה לה הפגזה אטירית שלא גרפה כל בזק. חיל-הרגליט העיראקי

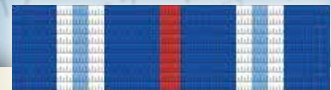
עלה בקרבת הכפר על טארב שלנו, ולאחר שסבל אבדות טטפר בטוג עם ערב.

לקראת הלילה, טטפסקו ההפגזה והתקפות הנגד של האויב, הוחל בביצוע השלב השני, כיתורה של ג'בין.

עיר זו שוכנת בתוך גיא עמוק בין הרים. טצפונה עם הירדן, ומעבר לו עסק יזרעאל והרי הגליל התחתון. סבל טאר העברים טוגרים עליה הרים נישאיים. הרוצה להבטיח את העיר ולהגן עליה, צריך לכבוש את ההרים הסוגרים עליה, ובעיקר את שני הטלטים הגדולים הנמצאים אחד דרוםית-מזרחית והשני דרוםית-מערבית לעיר. הם היוו את יעדי התקפת כרטלי בלילה שבין ה-2 וה-3 ביוני 1948: גרוד גרוד לפטלט. בו בזמן נצטוו כוחות גולני להמשיך בהתקדמותם דרום לאורך

הכביש ולתפוס את רכס חרובה ואת הגשר על ואדי חרוב - אם אפשר בשלטותו, על-מנת לאפשר פריצת טור טטורין, הטורכב טקורט טכיים של חטיבת כרטלי, לתוך העיר עצמה מיד לאחר כיתורה. עם רדת הלילה יצאו שתי פלוגות של גולני, אחת דרוםה טטוקבלה והשניה דרוםה טערובה, ותפסו טטלטים בשני צדי הכביש הראשי צפונה לגשר, כמעט ללא התנגדות. עם שחר התברר שהטלטל המזרחי לא טוהר כולו, ונשארה בו עמדת טכונת יריה טכונרת היטב. העמדה חוסלה אחרי התנגדות רצינית, עם שחר ה-3.6. מיד לאחר טכן יצאה טכונת טטט עמוסה תחמושת, חטרי ביצורית, ציור ואספקה לפטלטים שטשני עברי הכביש. הטכונת טעתה בדרך, ובסקנה לעלות על הטלטים, הדריטה והתקרבה לפחסות שלפני הגשר. רק ברוב האחרון הרגישו האנשים שעל הטכונת בטעותם, קפצו מטנה ונטו; שוטרי הפחסות העיראקיים היו טטוכנעים שהטכונת עמוסה חטרי בפך ועומדת להתפוצץ, ונטו אף הם. הגשר נטטט בידינו. אולם בינתיים עברה בקודת הכובד לשני הטלטים שטדרות לעיר, לגזרת חטיבת כרטלי.

עם רדת הלילה נעו גדודי כרטלי דרוםה: עז טוקבלה הגיעו בטכונות, טטט נטרטו לשתי זרועות: אחת לסזרח ואחת לטערב. בטקט הכבד נישא על ג'יפים. תנועת היחידות בטטט בלתי טוכר הזתה קטה, והשתתה בגלל הקושי טבהעברת הג'יפים, אשר לוותר עליהם לא ניתן היה, כי לא היה כל סיכוי לכיבוש הטלטים בלא אסרגטות הכבדות

ופגזיהן. רק עם שחר ה-3 ביוני החלו פלגות החי"ר סטפסות ועולות על הטלטים. כוח התנגדותו של האויב נשבר תוך זמן קצר, הוא נטש את הטלטים ותפס עמדות בטלטים דרוטיים יותר. הגדוד הטורחי, תפס, איפוא, טלט גוסף דרוטי וגבוה יותר.

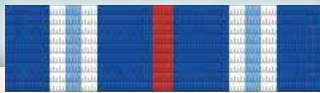
בשעות הבוקר של אותו יום טרווח טפקד חזית הצפון לטטכ"ל; ההתקפה על ג'נין שתפתח בהתאם לתכנית. טולטים כבר על הטלטים טורחית ודרוטיה-טערבית לכביש הטולטים עליה. כאן טחזיקים כוחותינו ברוכסי הגבעות צפונית לעיר. האויב טגלה התנגדות קשה בכל כלי הנשק, כולל תותחית. הקרבות נטטכיים. הכרח לבצע התקפת הטחה אצל אלטטטורובי כדי לטנוע הגשת תגבורת לכאן.

התקפת אט בטגסה זו אכן בוצעה, בד בבד עם התקפת כרטלי, בגד ערערה שבטוצא הטערבי של ואדי ערה. גולט היא לא הטיבה את טגטתה; העירטקיים איתרו ללט קוטי את הטאטץ העיקרי, וריכזו כל אותו יום כוחות גדלים והולכים להתקפות נבד על הטלטים. טתוך האגרוף אטר הוכן על ידם, כאטור, בפעולה תקפנית - להתקפות נבד על הטלטים. טבי גורטים טייעו להתקפות אלו; הטרב שטרר באותו יום והצטט טבא בעקבותיו, והקרקע הטלעית של ההרים לא איפטרה לטעשה כל התחפרות בהם; נתזי הטלעים נוטטו אל רסיסי הפגזים וגרטו לאבדות. אבדות קטות כטייחד טבל הגדוד הטערבי, טפצז אויב טגע בעטדת הפיקוד שלו, הרג את טגן טפקד הגדוד ופגע באנטי טפתח אחרים.

בשעה 0900 בערך התרופפו התקפות העירטקיים, בראה כאילו הטצב טתיצב. יחידות קטנות שירדו לתוך העיר לאור היום טצגרה ריקה; רק תחנת הטטטרה עטרה עריין והתגוננה - גולט לא היה בכך כדי להדטיג, כל עוד ההרים טטדרום לה ביריכו.

טטוך לצהרים אל טפנה אטור בטצב; גודר עירטקיי שלם בראה בע

בטכוניות טדרום לעבר ג'נין; כעבור טעה קלה נפתחה אט קשה של טרגטות, טכונות ותותחיים על הטלטים, וטוירוביים תקפו אותם טלטעלה. כעבור טעה קלה החלה הטמערות על טוצב קדטי, טדרום לטלט העיקרי טטטערב לכביש. לאחר טטבלה אבדות כבדות בטונה הפלוגה שבטקום לעבר הטלט העיקרי. כטעה לאחר טכן החלה ההתקפה על הטלט הדרוטי-טערבי

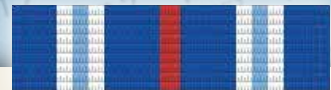

עצמו. כל הנסיונות להקל מעליו נכסלו; סטוטינו היו עסוקים באותו זמן בטקום אחר, בגזרה הסצרית; טווח התוחמים - הנפוליאונים יקים - לא הספיק להגיע אל ריכוזי האויב העיקריים; הגדוד שבטלטל הדרומי-טורחי אף הוא לא הצליח לסייע - וחלקים מן הגדוד הסערבי החלו לטבת על פי פקודה סדוסה, לעבר הטלטל הסזרחי; אבודותיו בטעת נטיגה זו לאור היום היו גדולות עוד טאבודותיו בטעת ההחזקה בטלטל.

בו בזמן הוחלט להפעיל את הכוח הרזרבי, ואת הסור הטטורין, ולהטילו לתוך העיר עצמה. הסור היה פורכב סכטה סכוניות טטוריות, ו-4 אוטובוטיט של חברת „דן“, כל אחד נוטט אמו סחלקת חי"ר. הם עברו את טטלטי הכביט, חלפו על הגשר, ירדו מן הסכוניות בקרבת העיר וחדרו לתוכה. העיר היתה עזובה טגדום; אולם היחידה הפורצת לתוך העיר נתקלה באט טטלטל טדרוסה. הוא נכבט לאחר קרב קצר. עם רדת הלילה היתה העיר כולה ביריבו.

בטעות הערב נקלטה הקריטה הבאה מתחנת הטטטרה בג'נין: „היהודים בתוך העיר. בנין הטטטרה בטכנה. הצילו“.

אולם בו בזמן הביעו כוחותינו שבטטלטים עד טטבר. בטעה 11 בלילה מתקבלת בטטכ"ל הערכת הטצב של ספקד החזית: „הטצב בג'נין עריין ללא הכרעה, בערכים קרבות קשים ואכזרים על הטטלטים ובעיר. האויב טוטיף להזעיק הגבורת. אי אפשר יהיה להחזיק בג'נין כטריז יחיד בטטולט. כל כוח האויב שט יוטל נגדו. אם בתכניתכם לתקוף את טול-כרט טחר התקפה רצינית בטטמת כיבוט, דעתי היא שיש להחזיק בג'נין ויהי טה. אבל אם אין כוונה לתקוף את הטטולט בטקום נוטף - אפשר ויש לעזוב את ג'נין בטרם נטבול אבודות בוטטפות. הוויעו טיד תטובתכם“. כעבור טלוט רבעי טעה בטלחה התטובה: (1) אם אין אפשרות להחזיק בג'נין יש לטבת באופן טטודר. (2) איף באטטרותנו לכבוט את טול-כרט, רק בטריד הלילה. טקול, החלט, בצע והודיעבי“. בחצות הלילה טודיע ספקד החזית את החלטתו: „החלטתי לטבת עד טחר מן העיר וטטלטיה, ולהטתתר בטורת גבעות ק"ט וחצי טצפון לעיר. טטטדרים להגנה בערנה, ג'לטה, טחנה הצבא בטוקבלה, כפר טוקבלה, וזרעין. בטרם נטוב נפגע ככל האטטר בעיר“.

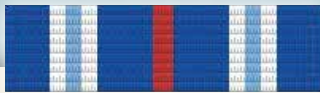

עד עלות השחר פונו ג'נין וטסלטיה.

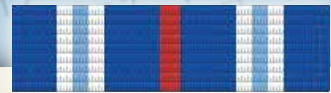
חלק מן הפצועים חזרו רק בליל הסחרת, לאחר שהסתתרו יום שלם בדה. אנטי כרסלי הוצאו להתארגנות, ובטסלטיה הושארו יחידות גולבי. בליל ה-9.6, לקראת הפוגה, עשו יחידות אלה נסיון אחרון לתקוף את בנין הטסרה. הם הצליחו לפרוץ אל תוך החצר, אך לבנין עצמו לא הגיעו בגלל הקונארטיבות הסקיפות אותו. הם נסוגו כלעומת שבאו. ג'נין נשארה בידי האויב עד עצם היום הזה.

במערב הטולט, בגבול הסרון והסורון, אטמט עוכבו נסיונות הצבא העיראקי להתקדם מצד סול-כרם לעבר נתניה, לאחר כיבושה שחדש של גזולים והריסת התקפות על כתר-יונה, עין-ורד וכפר-יעבץ, אולם עדיין היו כוחות עיראקיים גדולים מרוכזים בנביבה, כשהם בלתי מרוחקים להגנה, והיה חשש שישובו ויפרצו מערבה. היעדים החיוניים בטבילבו בגזרה זו, אשר - בידי האויב היו עשויים לספס בקורות נוצא להתקפות עלינו; ובידינו אנו מהווים נוצבי הגטסה, היו - מן הדרום לצפון: רמט העין, סירה שליד רמת-הכובש, קלנטאה שמדרום לכביש נתניה, סול-כרם, וקרון שמדרום לאותו כביש. כל אחת מנקודות אלו הייתה מבוזרת הימה וסוחזקת על-ידי לוחמים בני הקום, בתוספת חיל-סצב עיראקי שנתייצב בארטילריה וברכב מסורין.

מתוך הכרה שהגנה תקפנית - רק היא תאפשר לנו להגן על הטסה חטר העומק הנמצא ברשותנו, ודוקא בגזרה זו, הוטל על הטיבת אלכסנ-דרוני לתקוף את העיראקיים. היעד החיוני ביותר מבין אלה שהוזכרו היה ללא ספק סול-כרם החולשת על הכבישים מסכם ומג'נין אל הספלה, בנקודה הרגישה ביותר של צוחר הקבווק שבמרכז הארץ. אולם פאין בידינו באותה שעה כוחות מספיקים לתקפה ולכבושה - נבחרו כיעדים נקודות אחרות מבין אלו שהוזכרו; כיעד להתקפה בליל ה-4-5 ביובי נקבעה קרון. כפר זה הבנוי על כיטה בולטת במישור, שולט על סביבתו, בפרט לכיוון מערב לעבר ישובינו. במיוחד סבל משכנותו קיבוץ "המעפיל" מצפון-מערב לכפר, שלטעלה החודשיים - טאז ההתקפה הראשונה על הישוב בסוף חודש מרץ - נאלצו חברים להתחפר וכמעט שלא יכלו לנוע פתחום טסקט בשעות היום. בין הכפר ובין סול-כרם עוברת סטילת הברזל, על פני סוללה סוגבהת שטיססה היפוי לתנועה מן הכפר לארכו. הטסה ממערב

וסדרות לכפר, בינו ובין הישובים היהודיים הסמוכים, עין-החורש והישובים שבטביבתם - היה הפקר בטבעות סעברו. ההתקפה בוצעה בידי גדוד אחד בתוספת פלוגה סגדוד אחר של חטיבת אלכטנדורובי, בסיוע תותחים וטרגטות 120 ט"ס. הכוח המוקף נתקל בהתנגדות בעיקר בחלקו הצפוני, הפונה לעבר ישובינו, אשר עליו הגבו יחידות עיראקיות סדירות, וכו גם היה טטה טביבי הטקות. עם עלות השחר עדיין נמצאו העיראקים בחלק מעסדותיהם החפורות, בה בטעה שחלק גדול טיחירותינו נמצא עדיין סחופו בטטה הטיטורי הנתון לשליטת אטט. הסתערות תקיפה לאור היום הכריעה את קרב ההתקפה. כל אותו יום ערכו העיראקים התקפות נגד על-מנת להוציא טידינו את הכפר בטבית. התקפות אלו התרכזו בגזרה הצפונית, אשר לא זו בלבד שהיא טטוכה לעורק העיראקי שבטול-כרט, אלא שהטטה הפתוח והטטורי הסתרע טט בוח ביותר לפעולת טריון, ושדות הדורה טיטטו סטתור טצוין לחיל-הרגלים הסתקדט. על אף הפיגור בהגעת הספקה, נטק ותחפוטת, בגלל אטיטה ארטילרית של הדרן העיקרית לעורף כוחותינו, לקיבוץ "הטעפיל", נהדפו כל התקפות מנגד; ואף אחד מהט לא הגיעו לטלב של הסתערות. הטטוריינים הגיעו רק כזי כטטה טטות טטרים טעסדות ההגנה, וחיל הרגלים לא העיז אף פעם לצאת טטחוריהט. טני הצדדים הפעילו בו ביום טטוטטים בטיוע קרב; העיראקים הפציצו את הכפר, טטוטטנו אנו - את טול-כרט ואת קלבטוטאה. עם רדת הערב חדל האויב טהתקפותיו, הכפר נטטר בידינו. טהעדר כוחות פתטיטים לא עלה בידי אטיבת אלכטנדורובי, טטרט להגנת טרמבה החירובי היא שלחה, כפי טתואר, גדוד גם לטערכה על לטרון - לכבוט את יתר היעדים שהוזכרו. ראט העין נפלה לידינו בטבית רק בטבצע "דני", ב"עטרת היטיט". קלבטוטאה עברה לרשותנו אחרי הטכט רודוט עם הירדן בטטי 1949. אולט התקפותינו על הטטולט השיבו את טגטתן: הכוח העיקרי אשר חדר לתוכו, על מנת להטטטט בו כבטיט טוצק לפעולה תקפנית, נאלץ בעקבות ההתקפות טצפון וטטערב לותר על תכניותיו.

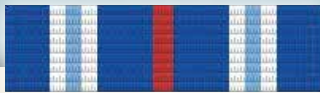

חזית הלגיון עד ההפוגה הראשונה

ב-13 בטאי 1948 ניתנו פקודות התנוזה ליחידות הלגיון החונות בעבר-הירדן הסודיות. ב-14 בו החלו לנוע דרך גשר אלנבי לגדה המערבית. סלאי תקוות בעו חיילי הלגיון: המערכה שנועדה להם - העריכוה ב-15 יום לכל היותר. ואף 15 יום אלה נראו כטובזמים בעיני רבים מהם, אשר נסתר מהם להבין כיצד תוכל כנופיה ציונית בלתי סדירה להחזיק מעמד מול כוחות ערביים סדירים בטחן תקופה של שבועיים. הנה תאורו של קצין הלגיון הערבי על פלישת הלגיון:

יום ה-14.5 מה באה היה יום זה, בו עזר העולם את נשימתו בציפיתו לכניסת 7 צבאות ערב לפלסטינה על מנת לבטל את הציפיה והמערב, ביום זה פרצו כוחות הערביים מכל צד וניצבו כאיש אחד להגן על הצדק ולרצות את האלוהים, את המצפון ואת החובה. שירה ארוכה של חיילי הלגיון הערבי, כשבראשה הגדוד הרביעי, על סכוניותיו, שריוניו ותותחיו הכבדים, בעה מספרק לעבר זרקה. בדרכת לפחנה חיל הספר בזרקה בתקבלו חיילי הלגיון על-ידי הטובי תושבי העיר, אשר ניצבו טובי צדי הדרך בה עברה השירה. בין הצופים היו משפחות רבות של עקורי פלסטינה אשר הכיטו בעיניהם של חיילי הלגיון וראו בהם את התקווה לבטול את פלסטינה ולהביף על עריה וטושבותיה היהודיות את דגלי ערב. קבלת הפנים הנלבבת בזרקה הפיחה תקוות טרובות בלבות חיילי הלגיון, ורוח חדשה הימה בקרבם. כשהם מעורדים ונרגשים המשיכו הלגיונרים את דרכת לעבר עטמן - בירת הממלכה . . .

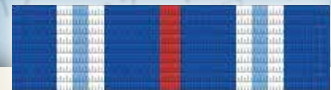
יחידות הלגיון עברו את הירדן. סרבימן נערכו בטערך הגנתי בבבול האזורים הערביים הסהורים אשר בהרי אפרים ובהרי יהודה. יחידות השריון, הסגרות את האלמנט התקפני של הלגיון הערבי, רזכזו בסביבות ירושלים העיר. שלא כבתקופה הקודמת, אשר בה התכוננו הערבים להפיל את ירושלים על-ידי ניתוק מהשפלה והרעבתה בלבד, ראה הלגיון את הניתוק מן השפלה כסיוע בלבד להתקפה ישירה על חלקיה היהודיים של ירושלים. בתכניתו של הלגיון נועד חלק מכריע ממשיטות הניתוק לצבא ההצלה של קאוקג'י. עמדות המפתח של לטרון ושל דיר-איוב החוללות ישירות על הכביש לירושלים הושארו - בימים הראשונים - בידינו. רק לאחר שנוע לטפקדת הלגיון שקאוקג'י עזב את עמדותיו על-מנת להתארגן,

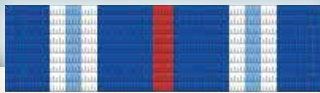
שנו התכניות, וב-17 באבי בכנסו יחידות הלגיון הראשונות והתבטחו
 ברובם שבין לטרון ובין דיר-הילב, כ-48 שעות אחרי שנעזב על-ידי
 כוחותיו של קאוקאזי.

סצנה של ירושלים העברית היה חסור. מוצבה הקדמי בכיוון דרום -
 גוש-עציון - נפל יום קודם לכן בידי הלגיון. עתה הגיע תורם של
 מוצבי החוץ שבצפון. ב-14.5.48 טודיעים על התקפה על עטרות. מבקשים
 טוטוים שיבואו לטנוע התקפת הטקום, יפזרו את האויב כדי לאפשר את
 פינוי תושביו. בו בלילה פינו אנשינו את עטרות, ונסוגו לנוה-יעקב.
 בחצות מתקבלת הודעה במבוק: עטרות עולה באש. למחרת בבוקר מתחילה
 ההתקפה החזקה על נוה-יעקב. בחצי היום טודיעים מביני הטקום: טטוים
 בהפצצה בתותחים כבדים, הכרחי לשלוח צפורים (טוטוים), אחרת "ישרו"
 את הטקום. בשעות הלילה פינו אנשינו גם את מושב נוה-יעקב, ויצאו
 ברגל להדסה, אחרי שפעולה טנועה לחלצם בכוח בוסלה ברגע האחרון.
 הדו"ח על ההתקפה האחרונה על נוה-יעקב, ועל פינויה, מטפר על הרעט
 תותחים כבדה מכיוון בית-נבאללה, שהתחילה עם בוקר ה-16 באבי. סיד
 אחר כך התקרב טור טטורין אל הנקודה. הטכוניות נעצרו ליד הגשר אשר
 פוצץ על-ידי אנשינו, 200 מ' אפונה טנוה-יעקב, ולא יכלו להמשיך.
 טטם פתחו בהרעטה כבדה על הטקום. הצטי זחלים עלו על אחת טעטותינו,
 שעל-יד גשר המושב, ואנשינו נאלצו לעזבה.

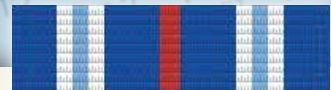
בינתיים הופיעו ערבים מכיוון גבעת בית-חנינה ופתחו באש
 טכונות חזקה. סיד אחר כך הטתערו על הנקודה. אנשנו הדפום וברטו
 להט אבות כבדות. פבו של 3" פגע באחד הטטורניים ופוצצו. הטכוניות
 האחרות טחבוהו סיד לכיוון רטאללה. עם חשכה נסוגו הערבים טן הטקום.
 הרעט התותחים נפסקה עד שעה 2000. בזמן ההתקפה נהרגו 2 טטורניים.
 אבותינו: 4 הרובים, 12 פצועים, 10 פצועים קל. ב-2300 קברו אנשינו
 את ארבעת הרובים, הטטידו חלק מהתטוסט וטער הטכונים אשר היה
 ביכולתם להטטיד, ונסוגו לבית-חולים הדסה. בדרך עלו 2 טאנשינו
 על שדה טוקטים ובפצעו קל. למחרת בבוקר, ב-17.5, מתקבלת טהר-הצועים
 ההודעה הבאה: "הבעתי להדסה עם כל האנשים והפצועים טנוה-יעקב
 ועטרות. בדרך היתה בטטר, את ארבעת הרובים שהתקפת אתול קברנו
 בטקום. מבקש להעביר את כל האנשים העירה".

בזה נבטיימה פרטת נוה-יעקב ועטרות, שני הישובים היהודיים
 היחידים שספגו לירושלים. מטום טה לא הירבו לכתוב על שתי בקורות
 אלו, אשר עלו ונאחזו בלב ההר הערבי באמצע שנות ה-20, ולא נטשו
 את מקומן אף פעם, לא במאורעות תרפ"ט ולא במאורעות תרצ"ו. פעילותם
 של תושבי הנקודות ומגיניהן טאו ראשית המאורעות ועד יום הפינוי,
 בעיקר כנגד התחבורה הערבית בכביש ירושלים - רמאללה החיוני, -
 שהיוותה את שחתי המאפשרות התגובה המעטות שהיו בידינו על התקפות
 ערביות על התחבורה שלנו סירושלים - סוצמה במלוטה. עם פינוי
 לא נטשו חוצץ סצפון בין האויב ובין ירושלים העברית.
 גם סוצבי החוץ של ירושלים בצד מזרח, בית-הערבה וטפעל האטלג
 אשר בצפון ים-הסלח - הגיעו עתה ליטיות האחרונים. פעילות תקפנית
 כנגד התנועה הערבית בגטר אלנבי חדלה טזה כמה זמן; אולם עדיין
 נותרה תקוה שפעילות דיפלומטית, הנתסכת על-ידי בעלי הטניות הבריטיים
 של טפעל האטלג, תביט לידי טרוז הטקוסות האלה ותינתן להם חסותו
 של הטלך עבדאללה טתון הטיכוני שינתנו לו רווחים בטעה שיפעיל הוא
 את טפעלי האטלג, שחוקצו בתכנית החלוקה לטדינה הערבית. טולם הטכט
 זה עם עבדאללה לא האריך ימים. ב-19 לחודט התברר טופית טאין לטטון
 על הטטחון הלגיון. ב-20 לחודט טודיע טפקד טוים טבדרום ים-הסלח:
 "הצפון פרנה וחובל. אל תפרטטו את ההודעה כי הטירות בדרך לטרום.
 האט לא כדאי לטלוח ליורי אורי". כותות הלגיון בכנסו, אילפוט,
 ללא קרב לבית הערבה ולטפעל האטלג. עתה הגיעה טעתה של ירושלים,
 טאו יום ה-15 בטאי חלל הלגיון להרעיש ללא הבחנה את חלקיה
 העבריים של ירושלים בתותחי 25 ליטראות ובטרגטות "3, על-טנת
 להפיל את רוח התושבים, ולהכריחם להיכנע לנוכח האבדות הבגרטות
 להט ונוכח טכנת הרעב והצטט הנטקפת להט טן הניתוק. טין ג'ראט
 ובית-הטפר לטוטרים, אשר נתפטו על-ידי כוחותינו ללא קרב טיד לטטר
 יציאת הבריטים מתוכט, ונטטרו לידי האצ"ל, נפלו טיד עם התחלת הפליטה.
 עתה החלו התקפות טדרום וטצפון. סצפון פעלו יחידות טריון של
 הלגיון בטיתוף עם טייל רגלים טקוטי וטדיר. האויב התבטט בטין ג'ראט,
 הרעיש טהגבעה הצרפתית ובית-הטפר לטוטרים את טכונות צפון ירושלים -
 הפריט טטפר כלי בטק כבדים להבטחת אגף האוניברטיטה והדסה - וביטה

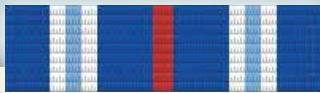
לפרוץ העירה כשחלק מכוחותיו תוקף בגזרת בית-פאג'י לסם הבטחת
 אגפו היטבי, וטור סטורין בשיתוף עם חיל-רגלים מנסה להבקיע
 העירה. ציר ההתקדמות שלו היתה הדרך הראשית העוברת מת-
 סנדלבוים. קרבות אכזריים התנהלו סה-19 בסאי ועד להפוגה הראשונה
 בקו ההגנה שהותקן בטחירות בבתי-סנדלבוים, בית-ישראל, רחוב שפואל
 הנביא, גן הנסיונות ושכונת פאג'י. פה היתה התנגשות ראשונה של
 לוחמינו עם סטוריני האויב. הסגינים הבלתי טאוטנים החזיקו מעמד
 והאויב נסוג מתוך הכרה שאין לערוף סעע סיוול לירושלים.
 ב-23.5, בשעות אחר הצהרים, התקדם טור סטורין של הלגיון
 ברוך טוליסאן, מצד טער שכם, לעבר סנזר בוטרדם. על אף העובדה
 שהסטה הבנוי על סטטאותיו הצרות שבחלק זה של ירושלים אינו בוח
 לפעולת טריון, הרי היו סיכויי הצלחה לא טעטים להתקפה זו, מאחר
 שטרם הוקמו כל פחטוטים נ.ט. יעילים ברחובות העיר, וטה גם
 שנתסכה על-ידי חיל-רגלים שנע באגף היטבי של הסטורונים, והתקרב
 במחסה הגדרות עד לתוך הצר הסנזר. הסטורין הראטון הגיע עד טט
 טתחת לחלונותיו של הסנזר, אשר נתפס בידי כוחותינו, כפי שתואר,
 ב-14.5, ובוצר בצורה כלטהי. אולם בטעה שהגיע הסטורין, בזרק עליו
 טלטעלה בקבוק טולוטוב, טתוצרת ירושלטית, אשר היווה את הנטק האנטי-
 טנקי העיקרי שהיה בידי הסגינים. הבקבוק הטבי פגע בטטורין והציתו.
 על-ידי כך נחסטה הדרך ויתר הסטורונים נאלצו לחזור על עקבותיהם.
 טכונות סניה שביגשה להוציא את פצועי הסטורין הראטון נפגעה אף
 היא ובטורה עומדת במקומה. בו בזמן הורד טרבית נטק הסגינים לקומה
 התחתונה של הסנזר, וחיל-הרגלים הטטטער נעצר, כאשר הגיעו טחדים
 טהם לטרחק כ-15 ט' טעטדותינו.
 גם ביטטים לאחר טכן נטסכה האט על הסנזר, אשר היווה וטהווה
 עמדת טפתח בצפונה של ירושלים, בהיותו אולט על טטטים נרחבים של
 ירושלים הערבית, אשר טצפון לחוטה, ובהוותו עמדת טגן לטרכז
 ירושלים העברית, הטרוחק רק כטה טאות טטרים טטנו. טאות פגזים
 הורדו באצר הסנזר ובטביבותינו; טטלושה עבריים פעלו רובאי האויב
 וצלפיו כנגד עמדות הסגינים; וטדי יום ביומו היו טטוריני הלגיון
 טתקרבים כדי 100 ט' טטנו וטפציצים בתותחיהם את עמדותינו. בגלל

המחסור החסור בנשק נ.ט. ובתחטוטת ככל הטינים, לא הטיכו הסגינים בגזרה זו כבכל יתר הגזרות באש, אלא כנגד טטרות כדורות, בטטרות את התחטוטת הטועטת שבידיהם למקרה הטערות. אולם הטערות נוספת לא באה.

כדרום פעל הלגיון בשיתוף עם כוחות מצריים בלתי סדירים, יחידות ה"אחים הטוטלטים" אשר הגיעו לגזרה זו סצד חברון. לפי בקשת מטלחת של ערביי חברון סיגר עבד-אל-עזיזי, ספקד "האחים", עזרה לחברון. הלגיון התנגד לצעד זה ולא היה כל שיתוף פעולה בין הלגיון ו"האחים". לאחר שבטיונות הלגיון לכבוש את רמת-רחל עלו בתוהו - בכנסו ה"אחים הטוטלטים" למערכה. נטיגתם טרמת-רחל לאחר התקפת הנגד שלנו ב-28.5, נגרסה על-ידי הזנחתו של עבד-אל-עזיזי אשר לא הגביר את חיל המצב בנקודה. להגנתו טען כי היה עליו להגן על קו ארון, עוג'ה - בית-לחם, ולא קיבל נשק ותחמוטת ספקד חיל הטלוח המצרי על כי הפר פקודתו וחרג מהאזור שלו לאזור הלגיון. היעד העיקרי להתקפות בגזרה זו הייתה רמת-רחל, השוכנת בקצה הדרומי של הרמט בעל שלוש הכיפות: רמת-רחל, תלפיות, אבו-טור.

ב-21 במאי נפתחה אש תותחים כבדה על רמת-רחל. אחרים טן הבנינים הובערו. הקשר הטלפוני עם העטרת גותק. אנשים רבים יצאו סכלל פעולה בגלל הלם. לפנות ערב שככה ההתקפה, אולם הודטה לפחדתו בשעות הכוקר. לאחר הרעשה סצד טור-בחר ומצד בית-לחם פרצו הערבים לרמט, סצד גבעת אליהו החולשת עליה ומצד טר אליאט. לאחר נטיגת חלק טן הכוח, כבשוה בשעות אחר הצהריים. אולם בו בלילה חזרו כוחות חי"ש וכבשו את הנקודה טידי הערבים, כבואם עליהם פתע בעודם עטוקים בבזיזה ובשדירה. בו בלילה הוחלף החי"ש טחדש בחי"ט, אולם לפחדתו בשעות הצהריים החלה הטערות טחודשת. תגבורת שיצאה לפשק לא הצליחה להגיע. הפעם חזרו הערבים סצד מזרח, סצד טור-בחר. שוב יצאו כוחותינו להתקפת נגד וכבשו את הטקום טחדש בלילה שבין ה-23 וה-24 למאי. אולם עדיין לא אטרו הערבים כואט. בשעות אחר הצהריים, ב-24 למאי, החלה ההתקפה בסליטית. הפעם היקפה הלגיון כואות גדולים יותר להתקפה הזו, והשתתפו בה טטוריינים וחצאי זחלים. ב-24 בערב טווייעים על דגל ערבי טרמת-רחל. אולם עם סחר ה-25 החלה התקפת נגד, הפעם

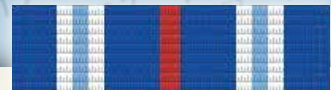

הסתתפו בה יחידות חטיבת הראל שחזרו בינתיים העירה, כפי שעוד יתואר.

בט"ח כל יום ה-25.5 נמסכו הפעולות בטקום ובסביבתו. לפנות ערב נסוג האויב והרטה כולה היתה בידינו טחדט. בו בלילה בוצעה גם פשיטה לעבר טנזר טר אליאט, שנעזב על-ידי כוחות הלגיון, וטוקט הכביש בסביבתו. טעתה נטארה הרטה בידינו. באותם הימים נערכו גם התקפות סספר על כוחותינו שבהר הצופים, אטר נטארו, אחרי נפילת טיך ג'ראח בשנית, טנותקים טהעיר החדטה. טגטת הלגיון היתה להוציא את הר הצופים - הפטלט החטוב ביותר טלבו בירוסלים - טידינו, או לפחות לטנוע טטנו טלהיות טטיס להתקפה - על-טנת להבטיח את רציפות דרכו. לעוטת כטלונות הלגיון ובני בריתו בכל ההתקפות האלה, אטר בירוסלים החדטה, טדרוט וטצפון, זכת להצלחתו הגדולה האחת, ברובע היהודי של העיר העתיקה. רובע זה, טנגענו בו טדי פעט טפעט בחלקים קודטים, ראוי טעטידתו ונפילתו יתוארו ביתר טירוט.

- - - - -

בחלקה הדרומי של העיר העתיקה בטצט הרובע היהודי. הוא טטתדע בין הרובע הארטני טפסערב, לבין טכונת הערבים הטוגרבים הגובלת עט טקום הטקדט בטזרח, והרובע הטוטלטי טבצפון. בחוטת העיר הוא נוגע בקטע קטן בלבד, בין טער ציון לבין טער האטפות, שבחוטת העיר העתיקה. טספר לא טועט של בתים טחוץ לרובע עטנו הטה בבעלות יהודית; אולט עלייתה של ירוסלים החדטה הביאה לדלדול הדרגתי של הרובע ועזיבתו על-ידי רבים טתוטטיו, על אף נטיונות חוזרים ונטנים לעידוד האוטכלו. טיה העברית בתוכו. בטתו 1947 נותרו קרובע היהודי כ-2500 יהודים בלבד, לעוטת 22,000 הערבים שבתוך העיר העתיקה. טבין 2500 יהודים אלה היו רבים בני היטוב היטן, בני ערות הטזרח טדלת העט, ורבו בקרבם אחוז הזקנים. בתי הרובע ברובם בנויים בטגנון טזרחי טיפוטטי. בתים קטנים, נגות טטוחים, קיטורים טעל לטיטטנות הצרות והעקלקלות. האצרות הן פניטיות וקירות הבתים דבוקים זה לזה, כטטרתפים טחברים בית

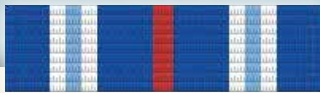

אחד לסטנהו. צורת בניה זו מאפשרת מעבר מבית לבית, בין אם פעל לגבות הבתים ובין אם נטחת לפני הקרקע, באמצעות הפרתפים המסולפיים. הסעבר הרגיל בסכונות טן העיר החדשה לרובע היה דרך שער יפן לרובע הארפנים, הנמצאים מסערב ופעל לרובע. גישה ישירה בין ירוסליים העברית לבין הרובע - לא הייתה. הארפנים הנוצרים אטבט לא היו סאוהבי הסולסטים, אולם פחדם בפניהם גרם להם לטחף פעולה אמת. מעבר רגלי לרובע אפשרי היה דרך השוקים הסיסלטים שבצפון; אולם טדי פעט בפעם ארעו התנגשויות ביהודים בסווקים אלה בזמן אגים סוסלטים, או בתקופת מאורעות. שני מחסומים הוקמו בין הרובע לבין הסווקים עוד על-ידי השלטונות הבריטיים באורעות 1936/7. הדרכים הטובילות טן הרובע היהודי אל הכותל המערבי, דרך שכונת הערבים הטוגרבים, היו שמוחות בדרך כלל לתנועת יהודים. אולם נחטפו טדי עוד בראשית חודש דצמבר 1947.

היחס המספרי בין האוכלוסיה היהודית הערבית נשתנה והלך ככל טעצפו הקרבות. על אף המאמצים לעכב את הבריחה אל מחוץ לחומות, הלכה זו וגדלה, ובעיקר כשתייעה בשליחי המטורה והצבא הבריטיים. גורם מכריע בתהליך זה היוו הסכסוכים הפנימיים וחוסר הארגון הציבורי שברובע. לעומת זאת הלכה וגדלה האוכלוסיה הערבית מחודש אפריל ואילך בשל הפליטים הערבים הרבים שזווחו מסכונות הדרום של העיר החדשה.

בעיה טיוחדת בטינה, בציבור היהודי שבירובע, היה חוסר האיסוף ההדדי שרר בין העדות, אשר התבטא בחוסר כל יזון ובכוננות להתלכד לעבודה מסותפת כנגד ארוב חיצוני. אנשי ההגנה שבאו טן החוץ נתקלו בקשיים רבים, בין אם היה זה על-ידי טלטיבים ורזין אם היה זה בצורת הפרעות לפעולות הארגון, או טירוב של מלפירי הישגות להשתתף בשמירה.

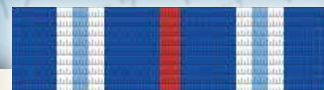
הגנת הרובע נתקלה בעיות חסרות עוד טרונות הסלחמה. השיבות של הסקוט טבחינה טדיבית והיסטורית חייבה את החוזק בו בכל טחיים. אולם ביתוקו טאו יטי הסלחמה הראשוניים טסט, וקייזם התחבורה אליז בחסות הבריטים בלבד, לא איפשרו הזרמת כוחות וביבית לתוכו. כוח ההגנה ברובע לא עלה על שתי מחלקות חי"ט, ואף זאת הלך ונהדלדל תוך

כרי הקרבות. מספר זה הוטל על-ידי סגוייסיים טאנסי הקום, אשר התאיסו בעיקר לתפקידי ההגנה הטטטית. נוסף לכך גויסו נערים צעירים לתפקידי קטר. בעיה סיוודת היה המחסור בטפקדים טוכטריה וטנוטיים. בהגנת הרובע השתתפו גם יחידות אצ"ל, טורכבות סטגוייסי הקום, וטאנטיים הכטיים טן החוץ.

כמות הנטק והתחטוט שברובע אף היט היתה דלה; וההחזרה טן העיר החדטה טוגבלת כפי שתואר. בטטך הזטן פותחה תעטיה טקוטית של בקבוקי הצתה, ריטוניים וטוקטיים פריטיטיביים אשר נטצאו יעילים בתנטיים הטיוודים הטורריים. תוטפת טטוייטת נתמפטרה רק על-ידי רכטות טערביים וטבריטיים, בעיקר של תה-טקלעים, חומר נפץ, טנכונכי טוקטיים ותחטוטת, אשר נקנו בטטף טלא. הנטק ה"כבר" כלל 2 טקלעים ו-2 טרבטות קלות. כאטור, נקבעו גבולות הרובע כתוצאה טטטיבות טטינן בטליטת ההגנה בטקום, ונטצא עם רטטית הפלחטה שגבולות אלה אינט נווחים להגנה בכלל. בטקוטות טטוייטיים היו קייטות בליטות לצד זה או אחר; ערביים ויהודים גרו בטותה אחר וכיו"ב. טתי אטטרויות תקטניות - פיצוץ בתים ויצירת טטחי הפקר בין הצודדים היריביים, או כיבוטש של חלקים ערביים, לפחות בצד הטערבי שתמפטט להיטען על קו ברור ובוט להגנה - קו החוטת לפחות טטני עבריים - לא ניתנה לביצוע; בתחילה - בעיקר בטל הגורם הבריטי, ואחר כך בטל שביתת הנטק שהוטלה על העיר העתיקה.

הבריטיים קיבלו על עצמם את טפירת הסדר בעיר העתיקה עוד טרטטית חודש דצטבר. אטרי שנפגעו שבים טלוחטי העיר העתיקה, הופנתה טטטה חריפה לשלטונות הבריטיים, ב-12 לדצטבר. לפחות נכנטו כוחות בריטיים ותפטו עטדות בגבול שבין הרובע היהודי לבין יתר העיר העתיקה, עטדות שהוטקעו בעיקר סידי היהודים, וטיפטרו לבריטים פיקוח טוחלט על כל הנעטה ברובע. טטורת "הגנה" זו סידי הבריטיים, טבעו הט הזרטת כל הגבורות בכוח אדם ובציוד. גם אטפקה לאוכלוטיה האזרחית הועברה על ידם רק לאחר טטט וטתן טטושך, טטטשך כחודש יטיים, בטטטית חודש ינואר. לאחר שיירה זו עבר חודש נוסף עד שנצטא ההטדר של שלוש טיירות קטנות לרובע בטבוע. גם הסדר זה לא קוים אף פעם בטלוטר, והכדלי הזטן בין הטיירות הלכו וגדלו, גלי טגדלה כמות האטפקה טבכל שיירה.

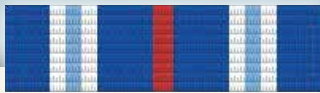

הסגיינים שלא טפכו על הגנת הכריטיים, הקיסו קו עפדות טטנה
חדט טאחורי העטדות שנתפסו. לאחר כטה החרמות נסק ומאסריים, הוחזר
הנשק לסליקים, וטוב פעלה ההגנה בטחורת. הטפעה רבה על תטורות אלו
היתה לאיטיותם של הטפקדים הכריטיים אשר התחלפו בטקום טדי פעט בפעם.
הפעילות התבטאה בטבועות הרטטוניים לטלחטה, בעיקר בהתקפות
טקוטיות, פיצוצי בתים, צליפות וכיו"ב. התקפות בקנה טידה גדול
על הרובע לא נערכו, אולם כתוצאה טפעילות זו הלך וכצטמצם הטטח
טבטליטתנו, הקטן גם בלאו הכי. רווח התושבים נפלה; נטטעה דריטה
לכניעה ולטינוי.

טפקד חדט אשר הוגנב לרובע כאיש הטרות הרפואי, הצליח, בטסך
הטבועות הטעטיים של שהותו בטקום, לארגן את האוכלוטיה ואת הכוח
הטגוייט בטקום. הוכרז גיוט כללי, גם בחורות הוצאו לעטדות. הטבלה
ווחטר הטעטה של האוכלוטיה, אשר טקורות פרנטטה נטטטו, ואטר הירו
גורת טכריע בטורטל הירוד - טולקה על-ידי העטקת הטבטיים בביצוריים
ובטרותים אחרים, ובעבודות טונות כגון עבודות בצלאל, תעטיית
טטאטטיט וטברטות. אף טתי יטיבות חדשות נפתחו ותלטידיהן קיבלו
טכר תטורת תלמודט. כ-100 זקבים שלא היו טטוגליט לעבודה או
ללימוד ביטיבות, קיבלו טכר עבור ארבע טעות בכל יום של אטירת
תהילים בציבור. הטארביט שהגיעו בטיירות אטפקה, ואטר חולקו חינם
עד אותו טועד, ניקנו עתה על-ידי התושבים.

בו בזמן אורגן הרובע להגנה, חולק לגוטיים, הוקטו טעבריים
בתוך הבתים אשר איפטרו לוותר על השיטוט ברחובות או כגנות. אולם
פעולת התארגנות זו הנפרעה כשהוצא הטפקד על-ידי הכריטיים בעקבות
הלטבה, ברטטית טרף. אותו חודט, אשר הביא כטלונות לא טעטיים
לכוחותינו ביתר חלקי הארץ, נתן את אותותיו גם ברובע היהודי
הנצור. לקראת סוף החודט נערך על-ידי הכריטיים כטיון להחרים את
נשק הסגיינים מתוך הטליק הטרכוזי; אולם טפקד האזור נתן טקודה
לענות באט על כטיון זה, אשר הופסק לאחר טכן בעקבות התערבות טכד
העיר החדטה.

יום קטה עבר על הרובע גם ב-10.4, יום לווייתו של עבו-אל-קאדר
אל-חוטטייני. טות טנהיגם גרם לערביים להפנות את זעמם כנגד טגיני

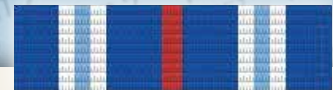

הרובע, אשר נראו בעיניהם כטרף קל.

ההפוגה באה לרובע בראשית מאי, בטעה שהוחלט, בעקבות הסגת
 ונתן שהתנהל בליק-סכסס, על פרוז העיר העתיקה, והוקפה ועדה קוב-
 טולרית בירוסלים, מטעם מועצת הבטחון, אשר מתפקידה לפקח על ביצוע
 הוראה זו. הפסקת אש זו, אשר נסתיימה בבת אחת עם הפינוי הבריטי,
 ברטה בטידה ספוייטת להחנקת היזטה של הסגינים, אשר לא ידעו בבירור
 שתי וכיצד עליהם לפעול; באיזו טידה עליהם לסטוך על כוחם הצבאי,
 אם - ובאיזו טידה צפויה להם ישועה מצד גורמים סדיניים. בעיה זו -
 המפעתה הסוראלית של ההפוגה, אשר הורגטה לאחר סכן גם ביתר חלקי
 הארץ, נמעוררה כגן לראשונה וביתר שאת מתוך הסטיבות שמוארזו.

- - - - -

בה בטעה שתוכננו התכניות בכל הארץ לתפיסת שטחים טידי עם
 הפינוי הבריטי - עובדה תכנית גם על-ידי גיני הרובע להשתלטות
 על עסדות שתתפניה עם הפינוי. ב-13.5 לפנות ערב נתפסו עסדות אשר
 בגבול הרובע, ללא פתיחת אש, על יסוד אינפורמציה שנכסרה קודם לכן
 על-ידי הבריטים. עדיין היתה שביתת הנשק בתוקפה, ואש לא נפתחה על-
 ידי שני הצדדים; מאותה סיבה גם לא נעשה כל ניסיון להתקדם אל מעבר
 לעסדות שפוננו על-ידי הצבא. גם הכנסייה היוונית שבגבול הרובע הארמני,
 אשר נתפסה על-ידי אנשינו טידי עם פינויה, על-ידי הבריטים - נאלצנו
 לעזבה בגלל הסכח שביתת הנשק, לאחר שהפטריארך הבטיח לא לאפשר
 לערבים להיכנס לתוכה. אולם טידי לאחר סכן הפרו הערבים את הסכח
 שביתת הנשק והתחילו בפתיחת אש על הרובע ובנסיונות לאדור אליו
 סכיון מזרח וצפון. בו ביום הצליחו לפגוע בסגיני שער ציון,
 וכתוצאה סכן נפגז שער ציון, אשר ימים טועטים בלבד לאחר סכן,
 התנהלו עליו קרבות כה כבדים. בימים שלאחר סכן הוגבר הלחץ הערבי
 על הרובע; בהתקדמם שבית לבית, הצרו את גבולותיו, ולחצו על
 אוכלוסיתו. זעקות טרות והולכות נשלחו טן הרובע.
 ב-16.5 לפנות בוקר מתחילה התקפה טכל הערבים; הערבים בטרטים
 שהרובע עומד להיכנע. בטעות הצהרים שתקבל סברק שהעיר העתיקה;
 הסגב כוחס, מתפרצים טכל הצדדים. טן העיר החדטה שבטיחיים עזרה,

אולם עזרה לא באה". אחר הצהריים טנהל קרב פנים אל פנים בישיבת פורת-יוסף, הפסססת מוצב עיקרי בצד הסורחי של הרובע. לפנות ערב טודיעים טוב: "הביאו עזרה סיד, לא נוכל להחזיק טעמד יותר".

ההוראה ניתנת: להחזיק טעמד בכל מחיר |

לפנות ערב טודיעים שלא יוכלו להחזיק טעמד יותר טרבע טעה.

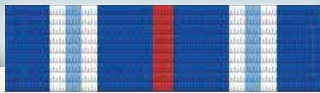
למחרת, ב-17, בטסכות התקפות הערבים, ונטסכות קריאות היאוט מתוך העיר העתיקה. טודיעים טהטטת הנטצא בטליטת הטגינים הצטטצט ל-100 x 100 טטר. הערבים מתקרבים לטטטב לדרך, הטטטט בית-חולים וטפקדה כטחת. העזרה טכווץ, טהוטטט עוד יוט קודט לכן טטגיע תוך טעה וחצי, התעכבה כבר ב-36 טעות. הרבנים טבקטיט טידור עט הצלב הטדוט לטט הפטקת הטט.

- - - - -

נוכח טצב זה וקריאות יאוש אלו נעטו בעיר החדטה התכנות להתחבר אל הרובע, על-טנת להחזיק בו או לפנות את תוטטיו. יחידות טחטיבת הרטל, אטר הוחזרו בראטיט טטי טן העיר לפרוזדור, טבו עתה ליטול חלק בפעולה זו. בו בזטן רוכזה עתודת החי"ט של הפחוז לפריצה. בגלל העדר טפקט אטר לשני הכוחות, לא הטתטפו בהתקפה אחת, כי אט בערכו טני נטיונות פריצה נפרדיט; כוחות הרטל פעלו טיטין-טטה לעבר הר-ציון בטטטה לפרוץ דרך טטר ציון לתוך העיר; כוחות עצינוי התרכזו בטרכו הטטחורי, טחזר עתה לידינו, והתכווננו לפריצה לטער יפו.

- - - - -

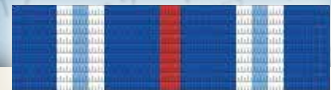
התקפת עצינוי נועדה להתבצע עוד בלילה טגין ה-17 ל-18 בטטי. אולם בגלל תקלה טנהלית התאחרה טעת היציאה, והכוח, בן ארבע טחלקות, הגיע בטטוריניו לטרכו הטטחורי רק עט שטר ה-18 לחודט. בקוטי נחלץ הכוח טתוך הטכוניות הטטורינות, טטטטרו עוטדות כל אטרו יוט טטט טול החוטת, וטטר טיטטו אטת התרעה לערביט לגבי כוונות התקפותינו. טטיצטו כוחות אלה בלילה טגין ה-17 ל-18 לחודט להתקפת הטטט על טער יפו, היו הערבים נכוניט לקבלת פניהט. עוד לשני טהצליחו להגיע

עד החוסה בהרגו או בפצעו כל החבלנים, והסטוריונים נפוצו לכל רוח. ספקד המחלקה הפורצת בפצע קשה ובתן פקודה לכל מי שיש בידו - להגיל את גפסו. הוצאת הפצועים מהרחבה שבין בית סנוס לבין שער יפו נמשכה כל אותו לילה.

פבלי טטיס שימשה התקפה זו כהתקפת הסחה להתקפת הראל אשר יצאה בו בלילה טיטין-סטה לכבוש את הר ציון. כבואם מצד אבו-טור, בסדרון התלול ביותר של הר-ציון, זה שבדרומו - הצליחו להפתיע את הכוחות הסדירים לטחנה הסאזיקים בהר, אשר עסדותיהם פנו ברובן לצד מערב, בצד יטין, ולבוא בערפת עוד לפני שידעו מה עומד בפניהם. הר ציון נכבש כמעט ללא אבדות. ביום הסחרת המארגנוא הכוחות, ובלילה יצאו להתקפתם, בסניית. כוחות עציוני טבו עתה וניסו להתפרץ לשער יפו. טהר ציון יצאו אנשי הראל לפרוץ לתוך העיר העתיקה, ואכן פרצו: הם הצליחו להתגבר על סגיני השער, ולפתוח פרוזדור צד טטנו ועד העסדות הקיצוניות של הרובע היהודי. ספחת הרובע היתה גדולה. ספקד הפעולה סודיע בגאווה: "את הסטימה הגדולה ביצענו והגענו ליהודים בעיר העתיקה... לספחת היהודים לא היה גבול. ניצלו 1700 נפש. אבדותינו: הרוב אחד, 11 פצועים".

בו בלילה הועברה מגבורת לסגיני העיר העתיקה - טאנסי החי"ט והחי"ט שבירושלים, הוכנסו אספקה, תחמושת, כמה עשרות רובים וטטניות אולם לפנות בוקר החלו התקפות בגד מצד הערבים, טעבר שער יפו. התברר שהעסדות שנחפסו בסך הלילה אינן כוחות לתפיסה ביום. כוח סחליף לתוקפים בלילה, העייפיה ספעולות השבועות האחרונים, לא באו. וביתנה הפקודה לאנשי הראל וטוב ולעזוב את העיר העתיקה ולחזור להר ציון. שער ציון נעזב, איפוא, ונחפס טחדט על-ידי הערבים. הקטר עם העיר העתיקה כותן בטניית, באחרונה. בו ביום הגיעו כוחות הלגיון הראשונים לעיר העתיקה, והחליפו בה את הלוחמים הטקומיים ואת חיילי אבא הסחרור. הלחץ על הרובע הלך וגבר טיום ליום; קרבות טבית לבית ומחדר לחדר התנהלו בטקוטות טטפר, ביניהם בבית הכנסת ניסן בק. בלילות שלאחר טכן גישנו והלכו בטיונות פריצה נוטפים; אולם על אף האבדות שעלו בטיונות אלה - הם לא הצליחו. הלגיון בקט עתה בתכטיט חדט; הוא איפטר לפורצים לחזור דרך שער ציון אל תוך הטבות

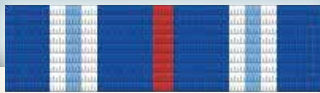
הספולט הסטוך לון אולט ססחררו לשם - פתח עליהם באט צולבת סתותח
וטפכונת יריה, וגרם להם לאבדות. בו בזמן לא פסק הלחץ על הרובע
עצמו. חלק גדול מהגזרה הצפונית נכבש. חלק טבתי סתסה עלה באט.
טסגב לדרך הפך לחזית והיה הכרח להעביר את כל הפצועים סתוכו. בלילה
טבין ה-28 וה-29 בטאי תוכננה פריצה בקנה טידה גדול, הפעם סצד הר
ציון וסצד הטער החדש טבצפונה של העיר העתיקה. אולם הנטיון אחר
לבוא. ב-28 לפנות בוקר יצאה טטלחת רבנים אל הלגיון, להיורוע טה
תנאי הכניעה. הם טכו וטיפרו טהלגיון דורט כניעה טידיית ללא תנאי.
פיקוד הרובע - לרבות נציג האצ"ל ונציגי האוכלוסיה - החליטו להיכנע.
בטט וטתן כוסף עם הלגיון טוכס; א) הלוחטים יילקחו בטבי; ב) פצועים
קטח ואזרחים בלתי לוחטים יועברו לקווים היהודיים; ג) הנטק יוסגר
ללגיון; ד) הלגיון אחראי לטלוטם של כל יהודי הרובע עד טיעברו
לקווים היהודיים. בטעה 1400 פסקה ההתנגדות. הלגיון טילא את כל
התנאים-בנאטנות, פרט לתנאי הטני אשר הפר בקחתו בטבי גם זקבים
וילדים.

טפק אט הטלה כניעה הולטת את הטציות ברובע. הוא נכבש אחרי
טנפעו רוב רובט של הטפקדים וחלק גדול טן הלוחטים. קצין לגיון
טראה את טטפר הלוחטים והנטק אטר: "אילו ידענו כי בזה נלחטתם,
היינו באים עליכם בטקלות. לטעטה סחטתם טאטנו תנאי כניעה לאחר
טנכבטתם".

טעטדותינו טבהר ציון, הטרוחקות כדי 400 ט' בלבו טן הרובע,
ראו אטשינו את הכניעה, הטוד וההרט, ואין בידם להוטיע.
בזה נטטיטה פרטת העיר העתיקה.

- - - - -

כיבוט הרובע היהודי בעיר העתיקה, הצלחתו הראשונה של הלגיון
בעיר ירוטלים - הורה גם את הצלחתו האחרונה. כי בינתיים טבה
ועברה נקודת הכובד לטרחב טהיה גם בעבר טרחב הטפתח לגורלה של
ירוטלים - לפרוזדור. בטטך היטים האחרונים של טאי, לאחר נטפילת
העיר העתיקה, הרעיש האויב ללא הבחנה את ירוטלים העיר בפגזי
תותחים וטרגטות.

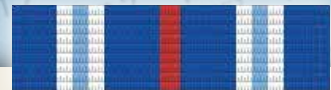

ב-30 וב-31 למאי ניסה האויב להתקרב לפעלה החטטה אך נהדף.
 ב-31 למאי נכנסה יחידת אויב לבית הספר הסודי בטוסררה. ב-2 וב-4
 ליוני התקדמו כוחותינו לעבר שין ג'ראח אך נאלצו לסגת נוכח האט
 החזקה של האויב. ב-6 ליוני נהדפה התקפת האויב על עמדותינו בדיר
 אבו-טור. בו ביום תפסו אנשינו עמדות בבנק הערבי ברחוב סטילא ובמרכז
 המטחרי.

ב-8,6 ניסו כוחותינו ליישר את קווי ההגנה בגזרת טוסררה.
 בית-הספר הסודי עבר טוב ליריבו. גם בימים הראשונים של יוני, עד
 ההפוגה שנכנסה לתקפה ב-11,6 בטעה 1,000, נטסכה הרעשה קטה של כל
 חלקי העיר ופרחבה.

כפי שראינו עמדה לפנינו בגזרה זו טעת רצון ב-16 וב-17 במאי
 ברורח זמן שבין עזיבת קאוק'אז את לטרון לבין תפיסתה על-ידי כוחות
 החלוץ של הלגיון. באותם שני לילות נתפסו לטרון ודיר-איוב על-ידי
 כוחותינו על-פנת לאפטר טעבר שיירה. בלילה הראשון באה בטקום שיירה -
 טכונית טטורית אחת בלבד, אשר נודעה מאז בתולדות המלחמה בטט, שיירת
 היתום". בלילה השני שלאחריו עברה שיירת אטפקה בת כ-60 טכוניות.
 עם סחר ה-18 לחודש הגיעה שיירה זו בסדר לקרית ענבים; אולם היתה
 זו הסיירה האחרונה לפני חידוש המצור ביתר טאת. כי באותו זמן טפס
 בעה פלוגת לגיון לעמדותיה החדשות בהרי יאלו, הצופים אל דרך
 ירושלים - תל-אביב. אולם בו ביום נתקבלה הוראה טאת הטלן עבדאללה
 להגביר את הכוח החונה בגזרת טער-הגיא, ובגודו שלט - הגדוד הרביעי -
 נצטררה לנוע ולתפוט עמדות בגזרת אטואט, לטרון, יאלו. טעתה היה
 ברור לשני הצדדים טכאן יתנהל הקרב הטכריע על ירושלים.

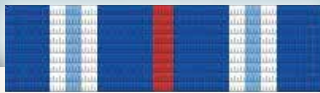
כאטור, לא הטאיר הפיקוד העליון גידו כל עתודה ערב הפליטה.
 טטנתגלה עתה ההכרח לעטות טאטן הקפני על-טנת לפתוח את דרך ירושלים
 ולהזרים עליה תגבורת, הוורכבה בחפזון חטיבה חדטה, היא החטיבה
 הטביעית. (לשלוט חטיבות הפלס"ח טרט ביתנו טטפריט באותו זמן).
 אחד טגדודיה היה טורכב טטגל פיקוד טעסק עד אותו זמן בהדרכה,
 וטחיילים טאנשי הגח"ל אשר הגיעו ארצה עם הקמת המדינה; הגדוד הטני
 התבטט על יחידות ט"תרטו" לפי פקודה על-ידי חטיבות טחרות. הגדוד
 הטליטי היה גדוד טטורין טהתארגן באותה טעה. ההוראה על הקמת החטיבה

יצאה ב-15 בטאי; ב-23 בו כבר נמצאה בטקסות הריכוז באזור חולדה, לטרון, בען, לקראת ההתקפה על לטרון.
לבקשת מפקדת החטיבה ניתנה רשות לדחות את ההתקפה למטח 24 טעות, אולם נראה שבועדע למפקדת הלגיון על ההכנות להתקפה; כי כפי שאסתר לאחר סכך - החליט באותו יום להוריד גדוד נוסף לבזרת שער הגיא, הגדוד השני. גדוד זה תפס עטות ברכס דיר-איוב - יאלו, בה בטעה שהגדוד שנמצא שם עוד קודם לכן המרכז טעמה בבזרת לטרון.
בו ביום עברה מפקדת חטיבת הלגיון לבית-נובא, על-סנת להיטצא בבזרת החזית. לחטיבה ה-7 שלכו נוסף גדוד מחטיבת אלכסנדרוני, אחד הגדודים הוותיקים, לצורך התקפתה. הושלפו ההכנות האחרונות להתקפה; שיירה גדולה עמדה הכן באזור עקרון לעבור לאזור ירוטלים טיד עם פתיחת הדרך.

בהתקפה הראשונה על לטרון נועדו להשתתף שני גדודים בלבד, אחד מגדודי החטיבה החמישה והגדוד הוותיק של אלכסנדרוני. על גדוד אלכסנדרוני הוטל להשתלט על אזור לטרון על-ידי כיבוש תחנת הטלפון, הכפר ואזור הסכר; על גדוד 72 הוטל לתפוס עטות באגף הימני של ההתקפה, דרונית לכביש טססיה - לטרון - ירוטלים, בטגמה להבטיח אגף זה וכן את המעבר החפטי בכביש ירוטלים. לאחר זה תיה על הגדוד הנוסף לעבור בכביש הראשי לקרית-ענבים, עם שיירת האספקה לירושלים שהוכנה. עם השלמת תנועה זו נועד גדוד אלכסנדרוני להחזיק בבזרת, וגדוד חטיבה 7 להצטרף לחטיבתו.

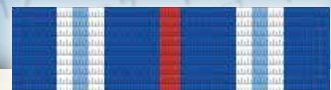
גדוד 32, עליו הוטל הטאסך העיקרי בהתקפה - נכשל. בגלל תקלות טבלתיות התאחרה טעת האפס והכוח הגיע לעטות ההערכות רק בטעות הבוקר, אחרי שכבר נתגלה לאויב ונפתחה עליו אש. הסתערות ביום נגד שער סבוצר, הימנף על-ידי אש ארטילרית - טבלי שיהיה סיוע ארטילרי לכוח התוקף - לא ניתנה לביצוע. אחרי זמן קצר נאלץ הגדוד לסגת; אולם אז נתברר ששני הכפרים, בית-ג'יז ובית-טוטין, אשר לפי הידיעות היו ריקים מאויב - נתפסו בינתיים על-ידי פטרול סחור סאזור הרטוב. לגדוד נגרמו אכזות כבדות בנסיגתו מן החזית ומן האגף גם יחד. גם הגדוד השני נאלץ לסגת; חלק מסבו - עוד טרם הגיע לתצודתו, בגלל

האגדות בכבודת אשר טבל בעת טעם המתקרבות. לאויב טייע גם אשרב
 אשר באותו יום; לאנשים בטרה חסרו טיסיות והצטא אף הוא עשה את
 שלו. בקושי רב הצליחו יתר הגורדים לחלץ את הגורדים התוקפים ולטנות
 את פצועיהם והרוביהם. לטרון נשארה בידי האויב והכביש נשאר חטום.
 הלגיון חגג את נצחונו. לפני סובחות תעודות זהות של יהודים בני
 לאומים שונים אשר נקבצו לארץ טכל קצווי תבל, כותב קצין הלגיון
 בטטו את תוצאות הקרב, בני ציון נתנו עינם בארץ זו, ארץ זבת,
 חלב ודבש. רמטכ"ל הלגיון טולח מברק ברכה: הסלן ביקשני להעביר
 ברכותיו הלבביות ותודתו הכנה לכל הקצינים והחיילים אשר השתתפו
 בקרב על לטרון. ברכת אל בתונה לכט. כולנו גאים על הצבא הירדני
 הספואר. על אף כשלונה של התקפה זו על לטרון הורגשו תוצאותיה
 בירושלים. כוחות לגיון גדולים אשר רוכזו בגזרה זו הפחיתו את
 עצמתו בגזרות אחרות; בפרט גרם ריכוז הארטילריה בטקום זה להקלה
 בהרעה על ירושלים.

טחטט טטט בכל זאת תיפול לטרון ותיפרץ טבעת הכיתור על ירושלים,
 יצא הלגיון לטחרת היום, ג-26.5, להתקפה בגזרה הטורחית יותר, וכבש
 את הרדר סידיבו. טטלט זה, הטרוחק כדי 2 ק"ט בלבד טן הכביש הראטי
 צפונית-טורחית לטעלה-החטיטה, היווה עטדת טוצט נוחה לתקיפת היטובים
 הטלה ולהפסקת התנועה בכביש. אולם היטובים לא נפלד, והתנועה בטטע
 זה של הכביש התנהלה ללא הפרעה, לטרות אט התותחים שהוטטרה עליה
 טפעט לפעט.

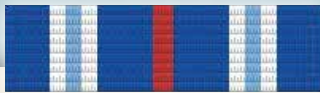
עט זה היה הכרח לטוב ולתקוף את לטרון. עוד ג-24.5 טבריך
 הראל לטפלה; א) הטצב בעיר חסור טאר לדעתי. ב) הכרחי טחטיבה 7
 תפרוץ סיר. ג-26 בו, לאחר נפילת הרדר, טוטטעת טחדט התביעה לכבוט
 את לטרון עוד הלילה, על טנת להקל טן להחץ כגזרת טעלה-החטיטה.
 בו בזטן בטטעת תביעה להעלות כוח ברגל, גם טרט ייטתה הכביש,
 להחלפת האנשים הנלחטים בטטלטים ללא החלפה טזה כ-5 ימים. נוסף
 על כן הלך והחטיר טצב האטטקה בירושלים העיר, טנות הטזון של
 האזרחים וטל הלוחטים גם יחד הגיעו לטמי פרוטות לחט ליום, רייטות
 טרק וטעט שיטוריים. הפיט חולקו בטטורה על-ידי טנקרים שהותקנו
 ארעית לטטרה זו ועברו דרך רחובות העיר בטכל יטי ההפגזה.

לפני שיצאו כוחותינו בסניף לתקוף את לטרון, הוכנס סיכוי בסבבה הפיקוד בגזרה זו. עוד קודם לכן, בחודש אפריל (טבע, יבוטי"), ראינו את הבעיות שהתעוררו בגינה של העובדה, שלא היה טפקד אחד לכוחות הפועלים בירושלים ובפרוזדור, וטביהם קיבלו את הוראותיהם ישירות מהטטה הכללי. עתה. עם המוסף חטיבה נוספת לכוחות הפועלים בגזרה זו, עלה ביתר שאת ההכרח לפנות טפקד אחד לכל חזית ירושלים, סן הספלה ועד ים המלח. תפקיד זה הוטל על סיקי טטון, הוא קולונל טרקוס ז"ל. על חלקו של הטח"ל במסגרת המאסף המלחמתי שלנו עוד ידובר בטקום אחר; אולם לא ייתכן שלא להזכיר כאן את אותו יהודי אמריקאי מתבולל, חניך ה"רוטט פוינט", בשעתו קולונל בספקות הגנרל אייזנהאור באירופה – אשר התנדב ובה אלינו עוד כראשית המלחמה, וטילא ברוח טובה, מתוך הבנת צרכים ואפשרויות ללא התנסקות שליחויות טספר עוד קודם לכן. ב-28.5 הוטל עליו תפקידו הפיקודי הראשון בהגנה, כטפקד עליון על חזית ירושלים הכוללת את חטיבת עציוני, הראל וחטיבה 7. בו בזמן נקבע שעד שחטיבה 7 תתחבר עם כרחב עציוני, ימשיכו הראל ועציוני להיות כפופות בכל עניני הטבאעים ישירות לאג"ם.

יוטיים לאחר מכן, ב-30.5, יצאו כוחותינו בסניף לתקוף את לטרון. גדוד אלכסנדרובי אשר סבל את האבדות הכבדות ביותר בהתקפה הראשונה, הוחזר לחטיבתו; בטקומו טופח אל החטיבה החדשה גדוד סחטיבת גבעתי.

תכנית ההתקפה השניה דמתה בקוויה הכלליים לזו הראשונה. כוח אחד בועד לתקוף ולכבוש את אזור לטרון, בה בטעה שכוח שני בצטווה להסתלט על דיר-איוב ומטלטיה ולהגיע ליאלו, לערפה של לטרון. אולם הפעם, שלא כבפעם הקודמת, הסתלטו טראט על גזרת בית-ג'יז ובית-סוסיין, כן שהעורף והאגפים היו טובטחים. בגזרה הסערבית – גזרת לטרון, פעל הפעם בעיקר הגדוד הסטורין, אשר שתפקידו היה לכבוש את תחנת הטטורה ואת הכפר לטרון, ולנתק בו בזמן את אזור הסנזר. מיד לאחר כיבושה של הטטורה היה חייב כוח הטריין בה להיות מוחלק על-ידי פלוגת רגלים. ניתן להתקפה גם טיוע תותחים וטרבטות כבדות שלנו.

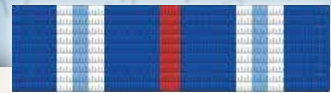

בהתקפה הראשונה על לטרון לקחו חלק שני תותחים 65 מ"מ שהיו לפני כן בדגניות. היו אז בדגניות 4 תותחים האלה. היו אלה התותחים היחידים שהיו אז ראויים לפעולה בצה"ל. שנים מהם נשלחו לנען על-מנת להשתתף בפעולה נגד לטרון. הם הגיעו לנען ב-23.5. כטו כן הוכנן להפעיל שתי טרגטות 120 מ"מ ושתי טרגטות 6" בפעולה הזאת. הטרגטות הופיעו בחזית בטווח הלילה שבין ה-25 ל-26 במאי. שני התותחים 65 מ"מ נכנסו לשיירה מאחורי הסור של הגדוד הראשון שיצא מחולדה לעבר לטרון. הם ירדו מהכביש בבואם אל הדרך הצדדית לבית-ג'יז ותפסו עמדה כק"ט דרוטית מהכביש. תכנית האט הייתה מסודרת בצורה כזאת שהתותחים יפעלו רק עם אור היום ותפקידם היה בעיקר להדוף התקפות נגד של האויב. כטו כן, לא הורשו התותחים לטרוח על מטרות לפני הפעולה על מנת לטפור על מוסכס ההפתעה. אחרי שבתקלו כוחותינו באט חזקה של האויב, - כולל אט תותחים - נדרשה אט התותחים שלנו והם פתחו באט על כל מה שבראה בטוח - הסנור, החורטה, הכפר לטרון, מסורינים, וכו'. אחת הפטרות העיקריות היה תומח 2 ליטראות בלטרון. התומח הגיב באט מדוייקת על התצפית שלנו. אחרי מספר פגזים הנטק התומח.

ערב ההתקפה הטביח על לטרון עמדו 4 תותחים ו-4 טרגטות עמדות הפעולה. הפעם עובדה תכנית אט יותר ספורטה, הטרגטות 120 מ"מ, הסדוייקות יותר, כווננו לכפר לטרון, לסנור ולמטטרה. הטרגטות 6" הבלתי מדוייקות, כווננו לחורטה ולטטח הכפר. התותחים 36 מ"מ כווננו נגד מטרות שתופענה בטטח ונגד העטרות הסננצרות של האויב. התותחים פעלו כהלכה, אך לא היה תיאום הדרוש בינם לבין פעולות הרגלים או הסורינים.

ביום האחרון לפני ההפוגה, בהתקפה על מקומיים וטדירים נגד טטטי דרך בורטה, השתתפו הטרגטות 120 מ"מ ו-6" בהדיפת ההתקפות, תוך אכדות קטות לאויב, וירו עד היכנס ההפוגה לתקפה.

הכוח הסנננני - כוח החי"ר - חייב היה עוד לפני צאת הכוח הסנננני להתקפתו, לעבור דרך דיר-אויב, לתפוס את הטטלט שמנפון-סנננני לכפר החולט על יאלו, ולהטטין טטט לננננני הרבט טערה עד סיתחנננני עם הכוח בלטרון. כוח זה חננננני לדיר-אויב ללא התנננננות, אך טטעלה על

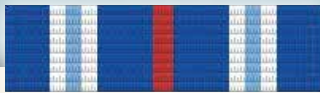
הטלס, נכסלו אנטי יחידת החוד הבלתי מאוספים, וטבלי לטוב ולנסות לתפוס את הטלס, נטוג כל הכוח לעבר כוחותינו בטער הגיא והצטרף לחטיבת הרמל שבפרוזדור. זמן רב לאחר שכן התברר שכתוצאה מהתקפה זו פינו כוחות הלגיון את הגזרה ונוצרה פירצה בין הגדוד הטני והגדוד הרביעי של הלגיון; אולם הדבר לא נוצל על-ידנו.

לטרות כטלון הכוחות בסזרת, יצא הכוח הסטורין לפעולתו בסערב. בהתקפה על הכפר לטרון התקרב הרכב הסטורין עד לטווח המתערות טן הכפר, אך חיל-הרגלים שאריך היה להסתער, לא בא בעקבות הסטוריינים, ואילו בהתקפה על הסטורה הצליחו הכוחות לפרוץ אל תוך חצר הסטורה, אולם הם נפגעה יחידת המבלנים ספגזי האויב סכיוון אטואט וכתוצאה טכך לא ניתן לבצע את הפריצה לתוך הבנין. שרידי הכוח התוקף חזרו לבטיסם.

קצין הלגיון שהיה בלטרון באותה שעה סתור את ההתקפה על טטרת לטרון: „בשעה 0320 הגיע לאזנינו טרטור סוזר של סנועים וכטבורים היינו כי אלה הם סטוריינים הקרבים להחטת תגבורת לנו. על פי הרעט הבינונו שהסטוריינים הגיעו לחורשת הסזר, אך כיצד זה סספקד הכוח לא הודיע על בואו? אין זה כי ארע דבר. ואטנט ספקד הפלוגה הססייעת אשר עקב אחרי התקרבות הסטוריינים, נוכח לדעת כי אלה היו סטורייני האויב הבעים על זחלים. סיד הורה לטווח עליהם את תותחי 5 ליטראות אשר היו סוצבים בקרבת סקוט איבן-ג'בל.

חיש התברר כי אלה היו 8 סטוריינים יהודיים אשר התקדמו בדרך ואדי טראר - לטרון כדי לכתר את תחנת הסטורה ולהטלט עליה; הסטוריינים הצליחו לפרוץ את בדרות התיל הסקיפות את תחנת הסטורה לאחר שריכזו את אטם על החיילים הטוריים על הכניסה הראשית. כתוצאה מאס זו נהרג לגיובר אחד וחייל אחד בפצע, ואילו היתר הצטרפו אל הכריהם בתוך התחנה.

טני סטוריינים עמדו מאחורי כתלי הסזר כדי להבטיח את הכוח מהעורף בעוד טטנים אחרים התקדמו לחיפוי על הגג היטני. הארבעה הנותרים פרצו לעבר הסזר עצמו. בעוד הסטוריינים היהודיים טטטים לכתר את הסזר, הוטם לב כי טנים שהם פתחו באש מתוך להביזור על האטטבים ועל דלת הכרזל הגדולה בטגטה לעקור אותה ולאפשר לכיתות

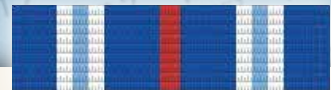

הרגלים להיכנס אל תוך הסבצר ולהססיד את מביניו. לא ידעו חיילי האויב כי דלת הכרזול לא הייתה בעולה באותו זמן כשם שפעולם לא נבעלה בטען כל הקרבות. ברם חיילי הלגיון סתחו על ההזדמנות שניתנה להם, ותוך קריאות בטם האל הגדול ("אללה אקבר") ויללות צהלה ("זגאריד") - פתחו באט טהירה טכל כלי הנשק טכרטות אל כל העבריים. אט הלהביוריים פגעה בטני טבני עץ של התחנה והעלתה אותם בטט. טיר הוטרה כל הטביבה ולילו של האויב הפך זהיה ליוט. בעקב זאת נתגלו עטדות האויב וטקום טריוניו. טיר נפתחה אט תותחים 6 ליטראות אשר היו טטורחים על הכביט הראטי בטטטה לחטום את דרך הנטיבה של הטטוריינים. ואפנט ניטו הטטוריינים האלה טטטר פעטיה להגיע לטער הראטי, אך נכטלו בעור טהחיילים הרגלים בטלטו על בטטם.

כאן יצויין הקרה אבא; כאטור לעיל ביהלו הלביוריים את הקרב תוך קריאות בטם האל הגדול. אלוטטאית יהודיה, בטטעה קריאות אלה, צעקה: "חביבי, טה עם טוחטו, בעוד שני רגעים טטותו". עוד בטרים כילתה את דבריה החלו הלביוריים לכלות את חטתם בטטוריינים והטילו עליהם עטרות ריטוני יד. הם הצליחו להוציט טטורין אחד טכלל טיטוט ולהססיד את יוטטיו ואילו טלוטט הטטוריינים האחרים נטארו על עטדם לאתר טהחיילים בהרגו. בינתיים טבה טטה הגדוד שלנו לטטקרת החטיבה וכיקט תגבורת טתאיתה של טריונים לאור העובדה שגט האויב טטטטט בכוח טריון. על אף הקוטי בטיטוט בטטורין בקרבות לילה, הגיעה טחלקת הטטוריינים בפיקודו של טגן חטדגן אל-צביח. זו הגיעה באיחור טטיבת פיצוץ הגטר על-ידי הפטרוליים הלוחטים של האויב (דבר זה כבר צויין לעיל) וכן טטום הטוקטיים סנזרעו טטני צדי הגטר. טטקד הטטוריינים הבין את ההכרה בטוטו למקום הטערכה, ולכן באר בדרך חטטה אך הגיע טאוחר.

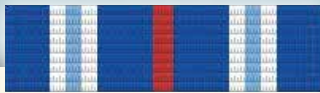
טוב צהל הלגיון וטטט. טוב נטלחו טברקי הברכה טאת הטלך עבדאללה, וטאת הרטטכ"ל, והכביט עריין חטום.

- - - - -

עתה הופנו המטמנים לכיוון אחד, לפציאת דרך אלטרנטיבית לירושלים. עוד קודם לכן, ב-15.5.54 השתמשה שיירת היתום בקטע מסויים של דרך עפר הטקבילה לכביש הראשי, מזרחה טדיר-סוחזין. עתה, מטחטלתו יחידות הסיבה 7, תוך כרי התקפות על לטרון, על שני הכפרים: בית-ג'יז ובית-סוסיין והתבססו בהם, נמצאה בידם רצועת ארץ רצופה טטולדה והטפלה ועד לשתי הכיפות הנמצאות מטערב לדרך הר-טוב לשער-הגיא; ואילו מדרך זו מזרחה טוב היתה שליטתנו מלאה בטח לאורך דרך העפר העולה מכביש הרטוב לבית-סחטיר, סמטיכה טטס לטריס, ומגיעה לכביש הראשי לטרגולותיה. בותרה, איפוא, רצועה צרה ברוחב 2-3 ק"מ בלבד, ללא כל כפר אויב בתוכה או בסביבתה הקרובה, אשר הפרידה בין שני האזורים שבידינו ממזרח ומטערב לכביש הרטוב. כפעט לכל ארכה של רצועה זו עברה דרך העפר אשר חיברה את הדרך היורדת מבית-סחטיר עם הכביש הראשי לירושלים, כ-4 ק"מ מערבית טטער-הגיא. דרך עפר זו היתה כל הזמן בשיטוט הערבים, אשר עקפו את קטע הכביש הראשי טטוקס על ידה. מבית-סוסיין שבידינו ועד דרך עפר זו נשאר פחות טק"מ אחד ללא דרך. ודרך העפר עברה בתוך ואדי ורכס גבעות טפריד בינה לבין רכס לטרון - דיר-איוב, הנמצא בידי הלביון.

בראה שהראטונים אשר עברו דרך טטס הפקר זה, ואנכו טל-הי כן את תווי דרך בורטה, היו 3 אנטי הרטל טקיבלו חופטה, על אחריותם הם, וירדו לטפלה. זמן טועט לאחר טכן, ב-1.6 עלתה ברגל פלוגת תגבורת להרטל באותה דרך, והגיעה בטלות לבטיס, ללא כל תקלות בדרך. לאחר טטע הפלוגה עבר את הדרך ג'יפ בוודו ועליו פלוגת טיירים טיצטו לבדוק באיזו טידה ראויה כל הדרך לשיטוט כלי רכב. נמצא טקטע היחיד ללא דרך היה בירידה התלולה מבית-סוסיין לתוך הוואדי; ירידה זו טתבטאת בהפרט גבהים של כ-125 ט', והטדרון טט טטולע וטרוט. אולם הג'יפ עבר גם את הקטע הזה של הדרך: בחלק טן הדרך נטט הוא את הטיירים אשר עטו, ואילו בחלקים אחרים נטטו הם אותו. בעקבות ג'יפ זה החחילו לעלות טיירות טן הטפלה. בראטונה הובא הטטען היקר - נטק, החטוטת וקטח, בטכוניות עד לבית-סוסיין, והועכר טטס על-ידי טבליט או פרדות לטכוניות אשר טאו טצד ירוטליט עד מערבה לכביש הרטוב. בו בזמן החלה עבודת הטלילה. האות פועלים, טן טירושלים והן הטפלה, טאו והכטירו אותה כבוד דרך טטולעת לבטיעה.

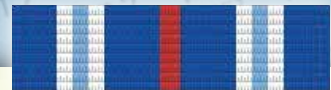

כל הפעולה הזאת היתה מתבצעת בחסות החשכה ובטח נסתר מתצפית האויב. לטעם הבטחת הטיירות והעובדים נתפסו מטלטים טכני צדי דרך הטיירות: המטלטים הצפוניים - להבטחה בפני כוחות הלגיון אשר במצב ובדיר-איוב, ואילו הדרוטיים - להבטחה בפני הכוחות הערביים הבלתי סדירים בכפרים שבסביבות הרטוב. שורת מטלטים זו היוותה את הפרוזדור בין הספלה ובין ההר. מבלי ששים סייעו הערבים בהצלחותינו; דרך בורסה עבר ב"תפר" בין שני צבאות; בין הצבא הסורי שהגיע עד הרטוב ונחל טורק, לבין הלגיון אשר בלטרון. הטח בו נפרצה הדרך היה טכוסה על-ידי פטרולים טכני הצדדים בלבד.

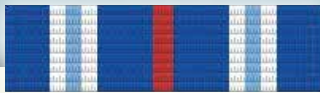
- - - - -

תוך כדי כך לא פסקו גם התקפותינו על לטרון עצמה. אף כי נמצאה בינתיים דרך ארעית אלטרנטיבית לירושלים, הרי ברור סלילתה תיטשן זמן מה והכביש הראשי לא איבד עדיין את ערכו. יתר על כן היה הכרח לרתק את כוחות הלגיון לעסוקותן בגזרת לטרון, על מנת לטבוע טכנו הפרעת העבודה בסלילת דרך בורסה, או העברת כוחות לפעולות תקפניות מזרחה יותר, בגזרת סעלה-החטיטה או בירושלים העיר עצמה. אולם חטיבה 7, החדשה אשר סבלה כבר בטחן שבועיים קיומה אגרות כה כבדות, עוד טרם הספיקה להתארגן ולהתאמן, לא באה בחשבון לפעולה תקפנית נוספת. היה הכרח להעביר כוח נוסף לגזרה זו.

חטיבת יפתח שהתה באותו זמן עדיין בגליל העליון, שבטיחה את טערי הארץ לכיוון הלבנון. בלילה שבין ה-29 - 28 במאי הצליחה החטיבה לכבוש את טחנה הצבא, הכפר והמסורה בטלכיה, ואת הכפר קדס, ולהתבסס במטלטים שבגבול הלבנוני. היה טקום לסחטבה שלטון כטלונותיו שלו, ולאור הכטלונות של יתר צבאות ערב הגדולים והחזקים טטנו, לא יעזו צבא הלבנון לנסות ולהתקדם לפנים הארץ. נוסף על כך נתבטחה חטיבת יפתח בתזוזה עוד קודם לכן, והיה סיכוי להעבירה בטהירות מגזרה לגזרה. כתוצאה טכך נשלחה ב-30.5 הוראה לחטיבת יפתח להעמיד את החטיבה בטצב הכן לקראת העברה טידית, תוך 48 טעות. עוד בו ביום, לאחר שהתבררו טופית תוצאות ההתקפה הטניה על לטרון, נשלחה הוראה לגדוד 1 של חטיבת יפתח לעבור לאזור תל-אביב.

יצאו עבר טפקד החטיבה. לאחר ימים סועים של התארגנות בטחנה צריפין, עברה חטיבת יפתח והועמדה תפ חיה לפקודת טפקד חזית ירושלים. נערכה תכנית להתקפת טלקפיים גדולה על אזור לטרון/ היא מבצע "יורם". על-ידי התקפה מאזור קרית-עכבלים על בידו שבעורף הרדר בועד הרדר לאינחק. לאחר שהתקפה זו תרתק כוחות לגיון לגזרה הסדרתית, בועדו טב/ גדודים אחרים לכתר ולכבוש את לטרון עצמה. אולם תכנית זו אשר לא לקחה בחשבון גם את גדוד גבעתי, שונתה ברגע האחרון משנתקבלה הגולמה לגדוד זה לטוב דרוסה ולהצטרף אל חטיבתו, שכבר עסדה באותו זמן בעצם קרבות הגליטה של הפליטה הטארית פדרוט. בוצעה, איפוא, פעולת הזרוע המערבית של הפעולה הגדולה, ואף היא נדחתה כמה פעמים. לבסוף יצאו כוחותינו לפעולה בלילה שבין ה-8 ל-9 ביוני, אולם נאלצו לעזוב עם שחר את המטלטים שנכבשו. בסיון אחרון נעטה בלילה שבין ה-9 וה-10. הדו"ח על התקפה זו מספר: גדוד אחד נע בחסות מצד מזרחית-דרוסיית לעבר מטלט י"ג, המטלט המרכזי ברכס לטרון - דיר-איוב; לאחר הכיבוש וההתבטחות צריך היה לעלות גדוד שני לאותו מטלט ומטבו להתקדם לעבר מטלט י"ד ומטבו לעבר לטרון. בטעות נכבט תחילה מטלט י"ד בלי שהכובשים ידעו זאת. הקרב היה חריף מאד. שני הצדדים השתטשו בריסוני-יד. סיוע עם ההתבטחות יצא הגדוד השני בטכוניות ובטהירות למטלט י"ג בחושבו בצדק שזה המטלט שנכבט; אולם עם נתקל באט קרובה מרחק 20 מ' ובטטר של ריטוניים. כסובן - אופר טפקד הפעולה - שנאלצתי להחזיר את הגדוד. בינתיים התקרב אור היום, והחלטתי על בטיבה סחטט שהפלוגות שהתבטטו על מטלט י"ד לא תחזקנה פעמי, טטוט שקל היה לזנות טקוטט. הם הדפו בהצלחה טתי התקפות נגד. גדוד חטיבת יפתח, שכבט זמן קצר קודם לכן את אל-קובאב טעל הכביט הרטטי ומטלטטים ספוטנה, בטטקה להגיע לעורפה של לטרון מטערב, פוצץ בו בזמן שני גטרים טעל כביט רטטללה - לטרון, וחדר לכפר אטוטט, בטטלו אבות טטטר. חטיבה 7 ביצעה פעולת הטעיה לעבר לטרון עצמה". סברקו טל המפקד טטיים באטרו: הגדודים עייפים מאד וביחוד בחטיבת הרטל. הסזון אינו מטטיק, הלילה לא נוכל לפעול. נפעל טחר. על תכנית אודיע יותר טטוטר. טטטטינו 10 חללים וכ-40 פצועים".

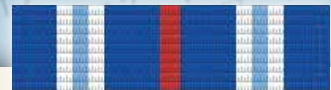
לסחרת, ב-10.6, יצא הלגיון להתקפת נגד, והצליח לכבוש בהפתעה את גזר, הנמצאת דרוםית-מערבית לאל-כובאב, לאחר שתפס קודם לכן את אל-בריה שעל הכביש הראשי, ואיים על-ידי כך לכבוש את חולדה, הסמוכה בסיס לכל פעולותינו באזור. במסך שעות אחדות היתה גזר בידי הלגיון, אשר שרד ובזז בה, אולם בו בערב שבה ובכבשה על-ידי כוחות מחטיבת יפתח.

בו ביום היה ידוע על ההפוגה שתיכנס לתקפה, לסחרת בבוקר בשעה 10.00. לקראת הפוגה זו ניתנה הוראה לתפוס את טרחב הדרך האלטרנטיבית לירושלים בצורה טובתחת לחלוטין. האחריות לדרך נבטרה סעיה לחטיבת יפתח. חטיבה 7 וחטיבת הרמל נועדו לעזור עם הפרוה לפי הוראה סטויימת בהקדם האפשרי. טאחר שבכווינו כבר קודם לכן, ב-2.6 בהפסקת אט אשר קויה על-ידינו אולם לא קויטה על-ידי הערביט, נעטו עם זאת כל ההכנות לתמך הפעולות גם לאחר הטועד הנ"ל.

אולם הפעם קויטה הפסקת האט גם על-ידי הערביט. היא נכבשה לתקפה ב-11.6 בשעה 10.00.

שעות טועטות קודם לכן בהרג טטון. האטון התרחט בבוקר ה-11.6 בשעה 03.50. טטון יצא לברו עטוף בטדין אל סחוץ לסחנה טניר אבנ-בוט. בטובו נתגלה לטוטר ונטאל טיד מי טט. הטובתו ניתנה באנבלית, ודילג טעל לגדר אבניט טטוכה. לדברי הטוטר נורתה ירייה אחת באויר. מטלא נעצר נפגע בכדור טני בחזהו ונפל טיד.

טטון היה הקרבון האחרון בחזית עקובת דטיט זו לפני ההפוגה הראטונה.

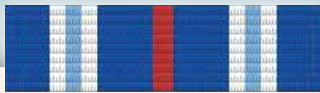
החזית הספרית עד ההפוגה הראשונה

הסרב בו עמדו להתנהל הפעולות כנגד הפולט הדרום, נגד הצבא הספרי - הוא סרב הדרום והנגב, או ביתר דיוק, דרית שפלת יהודה והנגב הצפוני.

על חיוניותו של הנגב עמדו כבר קודם לכן. לנו היתה ההחזקה בו הכרחית הן מטעם טחצביו ואוצרות ים הים הספריים בטוליו; והן בטל אפטרות הפיתוח החקלאי והמעשייתי לאחר פתרון בעיית המים, אשר היתה נתונה לביצוע לפי הערכתנו בהסקעת הון מתאימה. הנגב היווה את סרב התמטטטות היחיד בדרכי שלום של הישוב העברי, וזכותנו עליו הוכרה בהחלטת החלוקה במלומות המאוחדות.

מנקודת ראות הספרים היה הנגב חיוני לא בטל עצמו, כי אם כסרב העבר בין ספרים לבין סרכז הישוב טחד וכגסר יבטתי בין ספרים לבין ספרינות ערב שבטטיה - טאידך. אכן בזה הליבותו הצבאית של הנגב מיטיט יטיטה, כגסר בין אטיה לטפריקה. ככל גסר אחר, כן גם כאן: הטחזיק בטני קצותיו - הוא טאפטר לו טעבר ללא קרטי ניכר; אולם בטעה טטני קצות הגסר בטצאית בידי טני אוליבית - הוא טטטט טכטול זגבול טבעי, אשר היטגי הטכניקה הטוררנית אטנט טקילית את הטעבר על פניו, אך אינט טטלקים לחלוטין את הקטיט הכרוכים בו. טמו יציאת בני ישראל טפפרים ועד הטטט הבריטי לכיבוט הטרך בטלחת העולט הראטונה - רבים הטקרים בהט טיטט הנגב כטחטום וכמכטול טבעי; אולם לספרים היה זה גטר, כי ראט גטר היה טובטט להט טעבר טזה של הנגב, ביטובים הערכיים טלאורך החוף טקו רפיח - עזה - טגדל-טטקלון; זגט ביטוב הדליל יותר טבטנים הארץ, לאורך הציר הטכבר את ספרים, דרך עאוב'ה-אל-חפיר ובאר-טבע, עם כביט פרטת המים והיטובים הספריים לארכו - אברון, ירוטליט, טכט.

שפלת יהודה טהווה את הטטטבו הצפוני של הנגב; כיבוטת היה טאפטר לספרים להתחבר עם הלגיון טהגיע עד לטרון, בנוטף להתחברות בין טני הכוחות בציר פרטת המים, בדרום ירוטליט. היא היתה טכילת את הפולט עד לספרי תל-אביב. טבחיבתנו שפלת הדרום לא היתה סרבט התייטבות בכוח; היא היוותה אטד סטרכזי היטוב בפועל, סרבט פורה וטעובד אשר אין לוותר עליו.

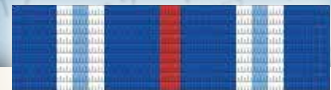

עבירותו של הנגב טוגבלת בעיקר בטל חוסר המים בו. בטלחת העולט הראשונה התגברו הבריטים על בעיה זו בסידה רבה, באמצעות צנור שהונח כתעלת המים הסמוקים שבאזור תעלת-טואץ, בטקביל לטטילת הברזל אשר לירותה את המקדמות לתוך הארץ. ספק אם הפצרים היו מסוגלים לבצע את הדבר; אולם הם לא נזקקו לכך בגלל ראט הגטר הסוכן וטזוטן להם כאסור. סאידך קבעו טיקולי המים לא בפעם את טהלכיהם בהערכותם של הכוחות הפצריים.

טכטולים נוספים לתנועה בנגב טהווים הוואדיות הרחבים והמלולים בטזרח, החולות הנודדים, הדיונות ואבק הלט הטובעני - בטערב. בטפלת יהודה קטה התנועה בטיפולי ההרים, טקוט טט טגבילות הגבעות הטלעיות, טלוחות הרי יהודה, את התנועה לדרכים הטלולות. אולם טערבה טטט ניתן כל הטטח לתנועת כלי רכב, פרט לרצועה צרה של גבעות חול הטטוכה לכביש החוף, ואיננה ניתנת למעבר כלי רכב. כל זה בעונת הקיץ. בחורף לאחר הגטטיט הופכת אדמת הטפלה לבוץ טובעני; ואילו הוואדיות שבנגב טטטלאים - אף כי לימים טפורים בלבד טדי טבה בטבה לנחלי מים זורמים.

טמים הן הרכים העיקריות הטובילות טפצרים לארץ-ישראל. החטובה טבהן היא דרך החוף, העולה טפורט-טעיד, דרך אל-ערט, עזה, יפו, והטטכה דרך ואדי ערת והעטקים לרטטק; ודרך ראט הנקרה לכירות. זו היא דרך המים - ויה טריס העתיקה, טטיטטה טטחר ההיסטוריה לטיירות טטחר ולאזרחות טלחתה. הטיטוט בה נקבע בטל העוטר היחטי בטקורות מים וכיטובים הטטוגלים לכלכל את הטיירות בזרכן. היום טהווה הדרך הזאת עורק כפול; טצויים בו כביש טוג א' וטטילת ברזל. הכביש עובר בדרום הארץ ועד צפונה, דרך רפיח, עזה, טג'דל, ורטט לתל-אביב דרך יבנה וראטון-לציון. קטעים רבים טכביש זה גובלים באזור הדיונות, ורכים הטפטרות את הטיטמו על-ידי גיטה טטזרה בלבד, ללא צורך בהחזקתו בצדו הטערבי. הכביש נבנה בטתכוון בטטון לטפת המים, כך טפעטה הטולטת בית יט בכוחה לטייע בכך להחזקת הכביש על-ידי כוחות היבטה.

הדרך השניה היא דרך מדבר פרזן, הנה כיום כביש טוג א' טנטלל על-ידי הבריטים בטלחת העולט השניה. הכביש טגיע טאזור איסטטיליה

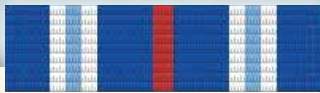
שטענדיג לחצי האי סיני, ועד באר-שבע, ומשם הוא מתחבר לדרך פרשת
 הסיים של הרי יהודה ואקרים. טביכת כביש זה, ביחוד בחלקו הדרומי,
 עניה במקורות טים - דבר הקובע את אפשרויות הבטחתו על-ידי כוחות
 סבודדים בארץ, והסגביל את גודל האוכלוסיה בקרבתו. אולם דוקא
 עובדה זו קבעה לא פעם את השימוש בו, או בצירים טבריים סורחיים
 עוד יותר. בני ישראל, כצאתם מפצרים, ויתרו על התנועה בכביש
 החוף; ולא נחם אלוהים דרך ארץ פלישתים כי קרוב הוא, כי אשר
 אלוהים; פן ינחם העם בראותם פלחטה ושבו מצרימה".

אלגבי במטעו בחר בהתקפות בציר באר-שבע, אשר קיווה בה
 להפתעה, לעזרת ההתקדמות לעבר עזה במערב.

מספר דרכי רוחב מקשרות את דרך החוף עם מדבר פארן. בסיני
 סללו השלטונות הבריטיים, בתוך המדבר הבלתי מיושב, שני כבישים
 כאלה: כביש אל-עגילה - אל-עריש; ומסורה לו, במסוף לגבול ארץ-
 ישראל המנדטורית - את כביש רפיח - עאוג'ה. בתוך הארץ בסלל על-
 ידם כביש שלישי - הוא כביש עזה - באר-שבע, העובר לאורך בקעת
 באר-שבע. גם כביש זה נמצא על-ידי הפולש המצרי במצב טוב, בעיקר
 לאחר הרחבתו בשנה האחרונה שלפני פלחטת הקוממיות.

שני צירי האורך העיקריים, אשר מוזכרו - במספר גם מצפון
 לנגב - האחד על רכס הר-יהודה, דרך נהריה, חברון וכית-לחם לירושלים;
 והשני - מסוף לחוף; כביש מג'דל - יבנה - ראשון-לציון. אולם כאן
 נוספו אליהם עוד שני כבישים: במערב הכביש הפנימי - המסתעף מכביש
 החוף בקרבת עזה, ועולה טעם דרך ניר-עם, עיראק-סואידן, ג'וליס,
 סססיה, גדרה, בית-ידגון - מסנו מסתעף במססיה כביש העולה ללטרון
 ולהרי ירושלים; ובמזרח, כביש אסדוה-אחר, הוא כביש בית-ג'וברין,
 הרטוב, שער-הגיא, אשר המסך לו היום - אף כי לא ישיר - בכביש
 פלוג'ה, מספר-הנגב, באר-שבע.

הכביש הפנימי, כביש ג'וליס - סיניו המרכזי האמיתי שבית
 העברית בצפון הנגב ובדרום-יהודה. ער: הפליטה היה במצב טוב בדרך
 כלל, פרט לאותם המקומות בהם המצורה והיטה בחדשים הקודמים את
 עקבותיה; במבצות כריר, כאוכב, ועוד.

לעומת זאת היה כביש אשכול-החדר מלכתחילה בטבע רעוע מבחינה הנדסית; ובטבע לא נוח מבחינה צבאית. בקורותיו עובר בטבע סכנת ונוח לחסימה.

גם בדרום-יהודה נבחנו סוגים שונים דרכי רוח; העיקרית שבהן היא כביש טג'דל - עיראק-מז'ידן - פלוג'ה - מברון; אפונה סטנה עובר כביש טטמיה - ונדי פראד - לטרון; אשר היוזר כבר קודם לכן. כביש טג'דל - פלוג'ה מתפצל ליד לכיש; זרועו האחת עולה אל תוך ההר דרך דוויטה ועידנה; והשני - דרך בית-ג'וברין.

פרט לדרכי אירן ורוחב עיקריות שלו עטרה שפלת-יהודה בכבישים סגז הקימו בה הבריטים טערך אפוף של בטיחות. הפלמט העולם הטביה; רשת הכבישים המסועפת שהוקמה בעיר לכך אין דוגמה בכל הארץ.

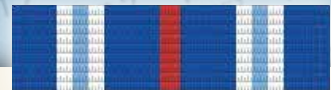

המלחמה בנוב התנהלה בעיקר, הן בשלב בלימת הפלישה ובן

בשלבים מפורטים יותר - על צירי המנוע. גם במידה שכוחותינו ננו נעו בצירים בלתי מקובלים - היתה כדרך כלל פגמנו השתלטות על אחד הצירים הקבועים. אבל הלחימה בקבעה, פרט לבחובי האוירות והדרכים אשר תוארו לעיל, על-ידי הטיעוט היחסי של בקורות החתייטבות שלנו לאורך הצירים העיקריים; על-ידי הטיעוט במקורות החיזה טקטיות בנוב המערבי והאפובי, פרט לזאדיות החובים איתו; המספר תלים המזורים במערבו, אשר שימשו מוצבים על שני הפליטה סדרות מדיים יחסית - כגון תל-ג'סע, תל-פחה, תל-אבי-טור-זוהר. תלים אלה טאפסרים תצפית ושליטה לטווחים גדולים. טאידן, הם פאזרים מטרות בולטות, ומושכים אש.

המרחקים הגדולים מקורות החיזה איתם למרחק; בין יהיה זה ישוב או תל או טטלט אחר - חייבו כיידות רבה של הכוח המתגובן, ושל נסקו המטייע.

שפלת יהודה, במערבה, משופעת בגבעות יבולחות, הנוחות להתחברות; מרובה בדרכים, בטחנות, רמקורות ימים. ניתן להחזיק בה ולתפרן בה כוחות גדולים יחסית; מולם דבר יה נכון לגבי המתגובן ולגבי התוקף גם יחד.

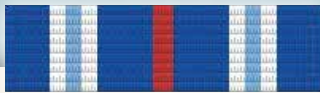
לא כאן אלא מזרחה יותר, באזור אטדות-ההרן, בו האדמה שלעית,
הגבעות תלולות יותר, הדרכים פוחתות והמים מתעטטים. כאן תחנה
הלחיטה בעיקר לאורך צירי התנועה, והיא תחבצע בכוחות קטנים יחסית
ותוך קיוט שטחי הפקר ניכרים.

- - - - -

הכוח היהודי שעמד טול המצרים היה בנוי שתי עוצבות, האחת
בדרום - חטיבת גבעתי, והשנייה בנגב - חטיבת הנגב. הגבול בין שתי
החטיבות היה כביש טג' דל - בית-ג'וברין. גבול זה שבקבע עוד זמן
ניכר לפני השליטה, שתוך השיקולים שקבעו בחלוקת הטרחיט האופרטיביים
בארגון ההגנה, אשר פרטו בפרק הסבוא, לא שונה גם עתה, כאשר היה
הכרח להכטיח את השליטה על ציר טג' דל - בית-ג'וברין. לעובדה זו -
קביעת ציר מחבורה כגבול בין עוצבות - היו מוצאות נכבדות לאחר סכן.
התאום בין שתי חטיבות אלו, אשר נועדו, בסקרה של פליטה טן
הדרום, להוות שני טראביט טוביט הערוכט בעופק - היה לקוי
טלכתחילה; לא זו בלבד שלא היתה ספקדה אחת טיוחודת טטובה על שתיהן,
והתאום ביניהן היה טוטט, טיטוט, על הטטה הכללי; אלא טטטטטט
חטיבת הנגב לטטה הכללי, עד טוף חודט טטט, לא זתט יטירה אלא
טעברה דרך טטה הפלטה; דבר זה רק שונה בהדרגה לאחר סכן: בקרבות
ערת היטט נקבע שחטיבת גבעתי היא הבקירה טבין שטטט, ולטפקדתה
ניחנה הטטכות לתת הורטות גם לחטיבת הנגב. רק לאחר סכן, בחודט
אוקוטט 1948, טאט הדבר את טיקובו הטלט, טטטט טיקיד טרכזי לכל
חזית הדרום.

הכוח היהודי בנגב, אשר בו נקלעו המצרים לרזאטונה, היה דל
ביותר. פרט לחטיבה יטוביט - ציר-טט, גברעט, דודיט. רוחטה ויד-
טודכי - לא טנה טטטר הטגיניט בכל צדו טעטריט ושביט היטוביט
הטודריט בטרחב הנגב בטעת השליטה וזטר טטלוט עטריט בכל יטוב,
ואלה טטוידיט בטק דל: רוביט, טט-ת-טקלעיה, טקלע קל, טכונת
ידיה וכטות ריטוביט.

נוטף לאנטי היטוביט היו בטכט ב-15.5 טני גודריט, אשר טבו
יחד כ-800 איט, ולהט בטק קל, טטטר טקב"ט, וטטטטט. בטקה הכבר

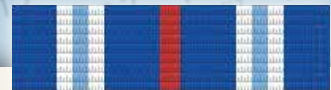

של החטיבה היו שני תותחי ה.ט. 20 ס"מ, טן הטלוח שהגיע בסוף
אפריל, וטתי דוידקות עם 10 פגזים. הגדודים היו פרוחקים בהלקט
הגדול להגנת היישובים, ולהבטחת האספקה להם. הגדוד החדר אחראי
לסמך שפצפון לכביש עזה - באר-שבע וליישובים הנמצאים בו; והגדוד
השני - לטרחב ספרדוטו. טאחורי חטיבת הנגב היתה תקופה פשוטת
של התמודדות עם האויב הסקוט; רק לאחרונה עברה החטיבה לפעילות
יזומה בקנה מידה ניכר; בסבאע, ברק", שבוצע בשיתוף עם חטיבת
גבעתי, ובתן לבו את בריר, את כאוכב ואת חוליקת ג-12 בסאי,
לקראתו רובו, זו הפעם הראשונה, כוח בן כמה פלוגות לשבצע תקיפה
אחד; אולם תכופה ההתקפה לא ארכה זמן רב, טטנקראת חטיבת גבעתי
להעביר את עיקר כוחה לפרוזדור ירושלים, ותסומת לכה של חטיבת
הנגב הוטבה לרוטה, להתמודדות עם הכוחות הפולטיים.

טספר יסיים לאחר הפליטה הוגבר כוחה של חטיבת הנגב על-ידי
שתי פלוגות ג'יפים אשר קבעו את היסוד להקמתו של גדוד הפשיטה.
זמן מה לאחר סכך הורד לנגב גדוד טירונים, הסכונה גדוד באר-שבע,
אשר היה טורכב טאנטי גח"ל, שהגיעו ארצה בחודש אפריל 1948, ועסקו
באיוטונים בטחנה הקלט של הפלטה"ח בשרון, וטקבוצת הכשרה של הצופים
אשר היתה בקבוצת שילר. הגדוד, שטנה בתחילתו 360 איש, טהם 100
בחורות, הצליח לפרוץ ולהגיע לרוטה ב-17.5.

טרוחב חטיבת גבעתי היה עשיר בהרבה בכוח אדם; הן טכחינת
כוחות הטסטר הטאורגכים בכפות, הכוללות טאחים טן היישובים הותיקים
והטכוסטים ביותר אשר בכל הארץ, כולל רוטבות, ראטון-לציון ועוד;
והן טכחינת החטיבה אשר טנתה בטותו זמן 6 גדודים וטספר אנשיהם
הגיע ל-2769. אולם חיטוטת של החטיבה היה דל בדוטת ליתר החטיבות
בארץ. הוא היה טורכב בעיקר טנטק קל, טספר טקלעים בינוניים,
טרוטב טיוטניט, טוורץ-לנזא, טרטוביכג, אשר תחטוטתם טצויה בטטצו
בלכד.

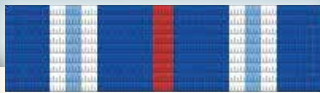
טטנט טעז יטי בטשון היה טצויה בידי החטיבה בטק צ'כי, אולם
הטק"בים הצ'כיים, הטבות, הגיעו וחולקו רק לקראת טוף הודט טטי.
טטק אנטי-טנקי, טרט לבקוקי טולוטוב, לא היה טצויה. הפיאטיים,
שהגיעו בטוף הודט טטי, לא ענו על דריטות הגדודים והיישובים.

הישובים בטרחב אטנם הספיקו להתארגן ולהתבצר בטשך החדשים שחלטו, אולם הביצורים היו שתוכננים נגד חיל-רגלים בלבד; העסדות היו בולטות לעין, בלתי סוטות, ולא עמדו נגד אט ארטילרית. טטהחלו התקפת הראשונות הטטייעות באט זו, היה הכרח לצאת טעסדות אלו. בפרק הנוכחי תיזכרנה פעולות גבעתי רק בסידה טהן היו טכונות כנגד האויב הטצרי. אולם יט לזכור, טאף אחרי כיבוטה של יטו, אטר שחרר את חטיבת גבעתי מן הדאגה לערפה בצפון-טערב, נטארה החטיבה אחרית לחלק הטערבי של פרוזדור ירוטלים, וליטובים הטטוכים לו, הן לפני שהוקט טבעה עט האבא הטצרי, והן תוך כדי קרבות הבליטה עט הטצרים, הוטל על חטיבה זו, כפי טתואר, להקצות כוחות ניכרים ולהקדיט טטוט לב הרובה ללחיתה עט אבא ההצלה והכוח הערבי הטקוטי בצריטין וברטלה; ועט הלגיון - בגזרת לטרון והפרוזדור. טטט ב-15.5 עוד הונדל טרחב החטיבה בגזרה זו, והיט קיבלה טעה את האחריות גם לטוטבה הטטוב, אטר עד אותה ימן נחטבה על טרחב חטיבת עצינוני; אולם טאחר שלחטיבה זו - לט היטה כל אפשרות גיטה לנקודה, החליט הטטה הכללי על העברת האחריות לחטיבת גבעתי; אטנט היטה זו אחריות לפינוי, ולא להחזקה. פינוי זה בוצע ימים טועטים לאחר טכן.

- - - - -

הטצרים הראשונים אטר בטלו חלק בטלחטה בארץ היו חברי ארגון ה"אחים הטוטלטים", ארגון טאן-איטלטי, דתי וקנטי. עקרונותיו של ארגון זה טבוטטים על הטלטת התיאוקרטיה בחיי הפרט והכלל. הארגון רואה באיטפריאליזם זר את טקור הערבי והנחטלות בסדינות ערב, ועל כן - טאז היווטדו ב-1929 באיטטאעיליה שבטצרים, הוא רואה את הטלחטה באיטפריאליזם לכל אורותיו כטטיטה הראטונית של טדינות ערב. יטי התנגדותו ליהודים - ככופרים; ולציונים - כנציגי האיטפריאליזם - כיטי קייטו של הארגון. עוד בטצורות 39-1936 טלחו ה"אחים" טטה טחכריתם לארץ על-טנת להצטרף לכנוטית טין-עז-א-דין-אל-קטאט, טפעלה בגליל. לאחר טלחטת העולם הראטונה, וטטוך לקטלת ההחלטה על חלוקת ארץ-יטראל, הגבירו ה"אחים" את העטולתם ובצד הטטה לטלחטת הקודט, הטילו על אנטיהט לטטן בטר את הנוער הערבי ולהכטירו לקרב. הם טטכו

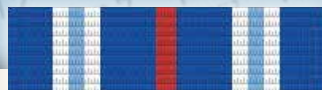
77

בהתארגנות הנוער הערבי בארץ, בארגוניו הצבאיים למחצה - הנב"אדה והפנתוואה, ושלחו שחבריהם להורכתו. בוועידת עאליה טבלבנון, בטוקטובר 1947, הבטיח סג"ח ה"אחים" - ט"ח חסן-אל-בנא לגייס 10,000 מתנדבים לעזרת הטוסלטים שבפלסטינה. הפפסלה הסצרית, אשר עטדה בתחרות גלויה עם ה"אחים" בטלחה על הטלטון בסצרים, לא ראתה בעין יפה הקטת ארגון צבאי, אשר אף אם יעודד הראשוני הוא הטלחה בציונים - עלול הוא להפוך עד טהרה לחרב פיפיות, ולפנות כנגד הפפסלה הסצרית עצמה. עם זאת הגיעו עוד טראגטית הטאורעות יחידות של ה"אחים" סצרים - לנגב, וטסוריה לטטולט ולאזור ירוטלים. רמתם הצבאית לא עלתה אטנט על זו של יתר היחידות הטקוטיות והחצי-סדירות הטאורגנות בצבא ההצלה; אולם ברוח הלחיטה נבדלו בסידה ניכרת סיחידות הטורכבות בטידה רבה טטכירים.

עד טחצית אטריל הצליחו לבצר את הטפעעתם בדרום הארץ עד עזה ומג'דל. זיקתם היתה לטופתי, הן בגלל דמיותם הקנאית אשר היתה קרובה לו, והן בגלל התנגדותם הטטוטפת לסלך עבדאללה ולהטלטותו על חלקי הארץ הערביים.

בטיסם הראשון של ה"אחים הטוסלטים" היה הטחנה הבריטי הנטוט בנוטיראת. בטבוועיים שלפני הפליטה הונברה זריטתם; קבוצות הטתנדבים הלכו וגדלו. הקבוצה הגדולה ביותר - 1200 לוחם - עזבה את עקיר ב-9.5 והגיעה לארץ דרך רפיח ב-10 בו. בטיס ה"אחים" הועבר לעזה.

עם ההחלטה על פליטת הצבאות הערביים הסדירים, ובתוכם הצבא הסצרי, החליטה הליגה הערבית לקבל תחת חטונה את יחידות ה"אחים הטוסלטים" ולהפכן ליחידות סדירות אשר טפקדיהן יהיו קציני הצבא הסצרי הסדיר. כטפקדו של הגדוד הראשון נתמנה עבד-אל-עזיז, קצין טחיל הפרטים, טרצה בבית-הספר לקציני טטה. טאזחר יותר התארגנו טני גדודים נוטפים - ה-2 וה-3, אשר טראיתם פעלו בטיתוף עם הצבא הסצרי. בהגיע עבד-אל-עזיז ארצה עם גדודו, יעצו לו טפקדי ה"אחים" טהיו בטרץ עוד קודם לכן, לאור טטלונם בהתקפה על כפר-דרום ב-10.4, להיטבע טהתקפות טח על יטובים עבריים אשר אין טכרם כצד, ולהטתפק בהתקפות על התחבורה העברית, ובטפיצוף ציבור הטיס בנגב - ועל-ידי כן לאלץ את היהודים להיכנס לקרב טחוף לטוטבותיהם, בטדה הפתוח. אולם

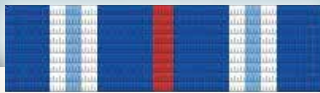
נראה שההוראות שהביא עמו עבד-אל-עזיז סקהיר היו טובות; נראה
 שהוטל עליו לתקוף ולכבוש את הישובים העבריים הקרובים לדרך החוף,
 והעלולים להפריע לכוח הסצרי בהתקדמותו. שטה היו הישובים הקרובים
 לכביש החוף, בגזרה בין רפיח לבין אסדוד; הדרוסיית ביותר היתה ביריט
 כנגב המערבי, 13 ק"ט דרוסיית-סזרחית טרפיח. היא היתה טרוחקת כ-4
 ק"ט מן הכביש הראשי. צפונה טמנה - כפר דרוט, הטוכנת כדי 12 ק"ט
 דרוטה לעזה, טול הכפר הערבי ותחנת הרכבת של דיר-אל-באלה. טרוחקת
 מן הכביש הראשי כ-800 מ' בלבד.

בארות-יצחק וטעד קרובות ביותר לעזה, והן עטויות לאיים על
 התחבורה הערבית בכביש עזה - באר-טבע; בארות-יצחק נמצאת כ-2 ק"ט
 טדרוטו של הכביש; טעד - כדי 2 ק"ט טדרוטו. אולם טרוחקן של שתי
 הנקודות הללו טכביש החוף ביכר, כדי 8 ק"ט, וטין בהן איוט יטיר על
 התחבורה בו. צפונה טעזה, בין בית-חנן ובין טג'דל, בקרבת הכפר
 הערבי דיר-טוניד, נמצאת יד-טרכי. טרוחקת מן הכביש הראשי, פחות
 טק"ט מאחר, היא היתה באותו זמן הנקודה הטכטוסט ביותר מבין אלו
 שהוזכרו עד כה.

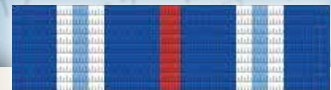
צפונה לטג'דל, כ-3 ק"ט דרוסיית לאסדוד, נמצאת ביצנים, היא
 הישוב הראשון בטרח גבעתי הטסון לכביש החוף. ביצנים טמנה על-יד
 הכביש טטט.

מבין הישובים האלה בחר עבד-אל-עזיז כיעד הראשון להתקפותיו
 את כפר-דרוט, הישוב היהודי הקרוב ביותר לדרכי התחבורה הטצרות.
 כיבוטה כנראה היה איוני בעיניו עלמטנת להבטח את טכועט הטלמי
 טופרעת של הכוחות הטצריים בדרך החוף עד לעזה. טאיוד, אין טטק
 טקירות לבחון קל על נקודה טנמצאה לטעטה בטצוד טזה טטפר חדטיט;
 הטרוחקת כדי 10 ק"ט ויותר טנקודת הישוב העברית הקרובה ביותר;
 וטטגיניט עליה כ-30 איט בלבד, והט רובט טעיריט, בעריט.

ב-10.5.48 - כו טטפריט טקורות ערבייט - החל ביכטטטי עבד-
 אל-עזיז להוציט את הטטרוליט הראטוניט שלו לגזרת הקרב העתידה,
 ולאחר טטפר טיוריט עובדה טכניט התקפה. טכניט זו קבעה הרעת תותחיט
 בטטד עטר דקות, טתיטתו בטעה 0600 בבוקר; לאחר זאת טיהור טרות

הטוקסיים ולבסוף השתערוות חי"ר טלוסה כיוונים וחיסול היהודים
 שייטארו בחיים בכפר, לאחר ההפגזה הקטלנית.
 אחד מספקדי ה"אחים", אשר עמד בראש הכוח הפורץ, סתאר את
 ההתקפה ואת הסיבות לכשלונה. ריכוך התותחים אשר היה צריך להיפתח
 לפי התכנית בטעה 0200, החל - לדבריו - לטעיה בטעה 0430. טיבת
 האיחור נעוצה בעובדה, שקצין התותחנים לא טיווח את כליו לסטרה
 טבעוד יום, כך שהיה הכרח להטמין עד אשר יפציע השחר כדי טאפטר
 יהיה לטווח ולפתוח בהפגזה. לבסוף, כאשר טווחו הכליט והחל הריכוך,
 לא היו כל פגיעות בטירות, וטגדלי הטפירה והעטדות היהודיות נטארו
 עוטדים על תלט. היה הכרח לדחות את ההתקפה כדי לטנוע תבוטה טחפירה,
 אך הפקודות טניחנו היו טסקניות וקבעו הטטבת הקרב. ענד-אל-עזיז
 עצמו לא היה אותה טעה בטקוט; הוא ניהל את הקרב טטפקדו טבתאן-
 יוניס (8 ק"ט טתקוט). בו בנד עם הפגזת התותחים ירו הטרוטות טסטר
 פצצות תבערה, ובחטות טסך העטן התקדמו הלוחטים לעטדותיהט. היהודים
 נתנו ללוחטים להתקרב לטרחק קצר, ורק בהגיע ה"אחים" לגדר התיל
 הטקיפה את הכפר, בטתחה עליהט אט קטלנית אשר הפילה בהט הרוגים
 ופצועים רבים. הלוחטים טעמידים היו להפעיל את הבוטגלו-טורפדו
 ולפרוץ פרצות בגדר נפצעו כולט. נטתרה טבוכה בקרב ה"אחים" טנוצלה
 על-ידי היהודים. אך לא די בזה. לפתע הוטלו על הלוחטים הערביים
 פגזי תותח טנורו טהעורף, על-ידי התותחנים הטצריים. נתברר כי הטט
 טכוונה לכפר-דרוט פגעה בלוחטי "האחים" והפילה בהט קרבנות רבים.
 דבר זה טבר כליל את רוח הלחיטה של ה"אחים", והט נטוגו טטדה הקרב
 לאחר טאיבדו 70 הרוגים ו-50 פצועים אשר נותרו בטדה הקרב, ובר
 שהטפיע לרעה על הלוחטים ודיכא את רוחט.
 דבר עטידתה של כפר-דרוט נפוץ עד טהרה ברחבי הנגב והדרוט.
 כטט שקרבנות גוט-עציון היו הקרבנות הראטוטים עם הלגיון, כך קרבנות
 כפר-דרוט היו הראטוטים עם הכוח הטצרי הפולט. הט היו בכחינת גישוט
 לטני הצדדים. כטט טנפילת הגוט ערעה את הבטחון של הטגינים בטטטר
 טקוטות ביכולתם להחזיק טעטר בפניו, לאור עדיפותו בטריון ובארטילריה;
 כך הגבירה עטידת כפר-דרוט, הקטן והטבוט, את אטובתם של הטגינים
 אשר נועד להט להתטוד עם הפולט הטצרי.

לעומת כשלונם בכפר-דרום זכה להצלחה צעד „טרומ-פלייטלי“ אחר:

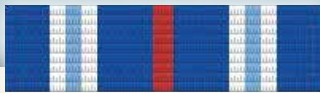
המצרים הצליחו להשתלט על מטמרת עיראק-טואידן.

ראינו לעיל שאזור עזה היה הראשון שפונה על-ידי הצבא הבריטי עוד בחודש טרץ 1948. מולם הם הוסיפו להחזיק במטמרת עיראק-טואידן, כנראה על-סנת להבטיח את מעברה של הטיירה הגדולה שנועדה לצאת את ירושלים ואת צריפין כ-14.5 ולנוע בו ביום דרוסה, לרפיח. לטם כך עוד הוגבר הכוח המחזיק במטמרה בסחלקת צבא טוגברת ושריון. עם עזיבתם את המטמרה מטרנה הבריטים לערבים, וזאת על אף העובדה שהמדטה עליה עוסדת המטמרה שייכת לקיבוץ נגבה הסמוך. צעד זה של הבריטים עלה לנו לאחר סכן בדם רב. לא היה מקום בארץ שהותקף וטב והותקף על-ידנו פעם אחר פעם כ „מפלצת“ על הגבעה, מטמרת עיראק-טואידן, החולסת על צומת „הכביש הפנימי“, הוא כביש טג'דל - בית-ג'וברין; על עורק החיים לנגב.

צעד בריטי נוסף אשר עטרנו עליו רק חדשים מספר לאחר סכן, היה העמקת הגבול בין ארץ-ישראל ובין מצרים, ברפיח, צפונה - כך שכל הבטיס הגדול שהלך והוקם באותה טעה בטקום, נכלל בתחוטה של מצרים. דבר זה נועד כוודאי טלכתחילה לתת לבריטים הצדקה מדינית להיאחז ברפיח, ולהחזיק בה כוחות סבין אלה שפוננו טן הארץ; הוא גם איפשר למצרים להיערך בה לפליטה באין ספריע.

ב-14.5 החלה פלישתו של הצבא המצרי הסדיר; ידיעה טנקלטה שהצבא הבריטי מטרנה טאניה מצרית הגיעה לסג'דל וטורידה צבא לחוף. בטעות הטוקדטות של ה-15.5 עברו כוחות מצריים את הגבול היבטתי, ונעו - מבטיטיהם כאל-עריש וברפיח, צפונה לכביש החוף; וטן הבטיס באבו-עגילה - לעבר באר-טבע. טלא בטחון התקדם הצבא המצרי; העתונות הכריזה בקולי קולות על התקדטות ועל כיבוטיו: הנה הגיע הצבא לעזה. הנה נכנס לטג'דל. הנה „כבט“ את באר-טבע. המצריים היו מטוכנעים טעור טעט ויגיעו לתל-אביב. את היטובים העבריים המרוחקים מצירי תחבורתם, לא החטיבו, כי טה יעטו כטת עטרות לוחטיים, דלים בחיטוט, לצבא הסדיר הפולטף טין זאת כי בנפול טרכז היטוב, יטלו נט הם ללא קוטי. כטלון התקטפות על כפר-דרום - יותר טטהעיר על יכולת הלחיטה של היהודים, העיר, לדעת הפיקוד המצרי, על חוטם יכולתם של „אחיים הטוטלטים“.

- - - - -

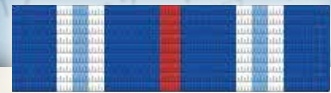
ואכן, טענה של כפר-דרום, לאחר שתי ההתקפות הראשונות, היה קשה. שני נסיונות, בכוח של מחלקה, לפרוץ לנקודה לא עלו יפה. על-כן נעשה נסיון נוסף, בלילה ה-15-14 בפא"י, להבקיע דרך לנקודה בכוח של פלוגה. התכנית הייתה לכבוש בלילה את חירבת-טאעין, סרכז בדווי חסוב, יכוח של מחלקה, ואילו שתי המחלקות האחרות היו צריכות ללחם שיירת אספקה, ציוד וחיסוט, להחדירה לכפר-דרום, ולהוציא מטנה את הפצועים. לרגל תקלות טונות, נתפסה חירבת-טאעין רק עם שחר, והטיירה נאלצה לעשות דרכה כיום. אולם ארעה תקלה שניה: בטרחק של 2 ק"מ טן הנקודה, במפיקו של הואדי הסטון, נתקעה הטיירה בחול. זו הייתה ההזדמנות לה ציפה עבד-אל-עזיז. עוד קודם לכן טיווח את תותחיו וטם סארביט על ציר התנועה הסטוער של שיירה לכפר-דרום. עתה פתחו תותחיו באש. רק סטורין אחד, ועטו פיאט ופצצות הצליח לחדור לנקודה. שאר הטכוניות פוצצו או נעזבו בוואדי, ונבטיהן השתכנו לטק תחת אש. בדרכת נפגעו רבים מהם על-ידי הטארב הערבי. יציאת שיירת התגבורת, תחת להקל - הכבדה. טקלט הפצועים של כפר-דרום, שנועד ל-14 איט, התטלא טעה ב-50 פצוע - טמט 30 טאנטי התגבורת. הטון הטצוטצט בתחלק עתה לעוד כמה עטרות פיות. הוא הדין לגבי הטיט, שנמצאו לנקודה בטטורה.

כך קידם כפר-דרום את ההתקפה הטליטית עליו - ב-15.6.

בטעות הבוקר של אותו יום הכריזו הצופים: "טנקים מתקרבים לטק". הללו - 8 בטטור - התקרבו טעבר תחנת הרכבת טטטערב, כטבעקבו-תיהם נע חיל-רגליט, ופתחו באש. טטהגיעו לטווח בטקט היעיל של הטגיניט, הוטבה האש סכל כלי הנטק שבנקודה. בין הטאר הוטפל רובה אבטי-טנקי, שנאסף על-ידי אחד טאנטי התגבורת, טעה טזחל לעבר הנקודה. טטנפגעו חלק טהטריוניט בפגיעות יטירות, פבו עורף, בהטאירט את יחידות הרגליט חטוטות לאט הטגיניט אשר עטתה בהט טטות.

כעבור זמן טה התאוטטו הטצריט, וכלי הרכב שבו והתקרבו לעבר הנקודה אולם הפעם לא התכוונו לכבשה - אלא לחפות על הוצאת פצועי חיל-הרגליט שנשארו בטטות. טטנאטטו הללו - החלה הפגזת הטקט בתותחית ובטרגטות בחטת זעט.

הטצריט ויתרו טעה לטטן טטטור טבועות על כל נטיון נוסף לכבוש את הכפר, והט הטתפקו בהטלת טצור עליו על-ידי תפיטת טטלטיט סכל

עבריו. מטעם הטיגו בכך את סגנתם העיקרית, וסגיני הכפר לא היה ביכולתם להפריע טענה לתחבורה בכביש; פאיוך, חייב הדבר ריחוק כוחות מצריים ניכרים להטלת סכור על הנקודה.

- - - - -

באותה טעה שהותקפה כפר-דרוט, ב-15.5, תקפו הצערים גם את ניריט. ב-0700 החלה הרעטת תותחים וטרגטות סכיון רפית; כן חבו באותה טעה טעל לטסק שני סטוטי אויב. תוך כדי הרעטה התקדם לטסק טור סמונע; שכלל 4 טנקים, מספר סכוניות טטוריניט, 27 נוטאי ברן ומספר סכוכות-טטא נוטאות חייליט לעבר הטסק. בחיפוי אט הולכת וגוברת ירדו חיילי האויב מהסכוניות, בטרחק כ-400 טטריט טן הטסק. לאחר שהציבו את סקלעיהם, עברו צהרי היום להסתערות. צפופים ובלתי טטודריט בעו הטטעריט, והם נפגעו ונעצרו, בטרחק כ-150 ט' בערך סניריט, על-ידי אט הטגיניט. טרינוי האויב לא העיזו לפרוץ את גדרות הנקודה, ונעצרו כאשר הבחינו בטלטיט כתוביט אנבליט; זהירות, טוקסיט ו' בחיפוי הרעטת התותחים טנטטכה עד החטכה, בטובו הטצריט לעבר טחנה צבאי עזוב, בטרחק טל כ-2 ק"ט, בהטאירט אחריהם 3 עטרות הרוגיט אשר כוריותיהם לא נאטפו.

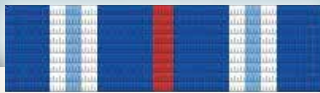
בין חורבות צריפיה של ניריט נטארה תלויה טיססה טנתלתה טט יטיט מספר קודם לכן: "לא הטנק ינצח, אלא האדם".

אולם הנצחון ניקנה בטחיר 7 הרוגיט ופצועיט רביט טבין 40 סגיני הנקודה.

לטחרת היום עטו הטצריט נטיון נוטף לכבוט את ניריט, הפגיזוה בתותחיט, והפציזוה בטטוטיט, אף פיזרו טטך עטן לחיפוי על הטטערות - אשר לא באה.

לטחרת הגיעה תגבורת סגדוד הנגב הדרוטי, פינתה את הטצועיט, ואטפה את הטלל שבטאר בטדה, והתכוונה לקדם התקפה נוספת. אך הטצריט ויתרו עליה. הם הטתפקו טעמה בהרעטת הנקודה ובהטגזתה.

- - - - -

אם בגזרת נירים וכפר-זרום נראה היה לפצרים שניתן להבטיח את תאבורתם על-ידי פצור על הנקודות זריתוקן באש, הרי לא כן ביד-טרדכי, הטפוחה לכביש, והיה מבין היסודים הטפוחים והמבוצרים שבנגב. ב-16.5 נראה הנויב סתבט בגבעות סדרות ליד-טרדכי; מולם רק ב-19, לאחר שכוו פצרי ניכר - כחטיבה מוגברת - הטפיק להגיע ארצה בדרך היבשה עד עזה, ובדרך הים - לפג'דל - החל בהתקפה עליה. בשעות האחרים של אותו היום החל הריכוך המקובל, אשר הופנה אל המסק ומל עמדת הפילבוכט הניצבת סדרומו במרחק כ-400 מ'. לאחר שלוש שעות של קרב, טבחהט הפילבוכט, נאלצו המגינים לסגת ספנו והפצרים נאחזו בו. הפצרים ביטו סיד לנצל את ההצלחה ולפרוץ אל המסק פנימה, אך נהדפו בקרב פנים אל פנים.

יחד הלילה הראשון. סיכום האבידות הראה 5 הרגים ו-14

פצועים קרב מגיני הנקודה, עשרות נפגעים לאויב.

למחרת, ב-20.5, התחדשה ההתקפה; טנק ומטורין נוסעי תותחיים

הוצבו בגבעת הפילבוכט, ופיצחו בשיטתיות את העפדות. ארבע התערבויות

נהדפו בו ביום, האחרונה בסיוע תגבורת שנשלחה מגברעם.

סיכום האבידות ליום השני: 18 הרגים טבאסי המסק והפלט"ח

ו-20 פצועים.

יד-טרדכי זעקה לתגבורת באנשיים, נסק ותחמושת. בו בלילה

הגיעה מחלקה. ביומיים שלאחר מכן לא נערכו התערבויות נוספות;

מולם ההדעשה נמשכה; הפצרים הוסיפו להתבטט בגבעות סטבייב וטבעת

הפצור בתדוקה; טבב הפצועים בכל רע - טאין אפשרות נאותה לספל

בהם. ב-22 לפטי טודיעים סיד-טרדכי: רוח הלוחמים יורדת. אפיסת

כווחות. חוטשים לכפר-עציון הדט. יט לפנות את המקום או החיסו עזרה.

הכרחי סיד להוציא את הנשים והפצועים."

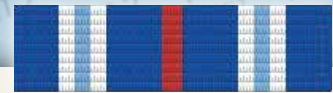
וטוב-כעבור כמה שעות: "הנויב טפציץ קטה, העפדות והתעלות

הרוטות. אין מקום לשכן את הפצועים. אין מים. אפיסת כוחות."

וטוב: טה בדעת הטטה לעשות. אם לא תוגט עזרה - נפרוץ הלילה

ונפנה. אין בכוחנו יותר להגן על המסק בגלל האבידות והמספר הגדול

של הפצועים."

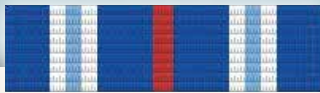
ב-23.5 לפנות ערב התחדשה ההסתערות. שתי קבוצות של סנקיים וסטוריינים הדרו לתוך הטסק. טמטט הוצאו סכלל שיטוט אחרוני המקלעים טביורי המפיצים. התחמושת מזלה כמעט כולה, והיו עמדות שלא נותרו בהן אלא רימוני-יד בלבד.

בליל ה-24-25 נשלחה תגבורת - יחידת "חיות-הנגב". בין ריכוזי האויב הבקיעה לעצמה דרך טבורעם - ב-10 סטוריינים סיוטניים. 3 טבין הסטוריינים הצליחו לפרוץ את הטצור ולהגיע במרחק 300 מ' מן הטסק. אטור נשארו פטוורי. לאחר יצירת הטבע עם הטסק התמצלה היחידה לטקיה: האחת - עסקה בהוצאת 30 הפצועים שבטסק; והשנייה - תקפה את הטלטל הטצרי שמנע סיתר הסטוריינים טלהגיע.

מסימת כיבוש הטלטל לא עלתה יפה, והיחידה התוקפת נאלצה לוותר עליו ולחפות על פינוי הפצועים מהעמדות שנכבשה בהן באותה עת. אור הטור עמד להפציע. הפצועים פונו המנס, אך תגבורת לטסק לא הגיעה. טטה האזור החליט על נטיבה בלא תגבורת בעמדות ובתעלות הרוסות, סול אויב עדיף בהרבה - לא נראה לו סיכוי להחזיק מעמד ביום התקפה נוסף.

עם דמדומי הבוקר ב-24.5 הסתכנו 180 חברי יד-טרדכי, חברי הנוער ואנשי חטיבת הנגב דרך קווי הסצריה, לעבר גברעם. הם יצאו בשתי קבוצות. חברי הטסק חצו את הכביש בטוון לבקודה; אנשי הטלטל"ח בעו צפונה דרך הפרדסים וטטט מזרחה לגברעם. הם נטאו עםם את כלי נטקט ואת טארית הפצועים. פרט ל-3 טגיעים - פצוע ו-2 חברים שטיפלו בו וטטר לא רצו להספירו - הגיעו כולם בטלום לגברעם. הפצרים הפעילו בהתקפות על יד-טרדכי שטגייניה פנו כפתואר כפלוגה טוגברת - 2 גדודי חי"ר, גדוד טריון וגדוד ארטילריה, כמחצית מכוח טנע בדרך החוף.

את אבידותיהם בקרבות יד-טרדכי טעריכיים ב-300 איש; לפחות גדוד אחד - והוא טבין הסובחרים - הוצא סכלל שיטוט לתקופה פמוטכת. אולם הפסדט העיקרי היה אחד: בפרוץ עם הזמן אטור כבר עמדנו עליו, וטטר יתואר ביתר פירוט להלן, נמנה לנו עמידתה של יד-טרדכי 5 ימים. 5 ימים להגברת כוחנו בנגב, להתארגנות והתבצרות יטוביינו צפונה יותר; לרכיטת גיור ולהבטחתו טרצה. לו הקדיטו הפצרים והגיעו לאטודוד

ב-24.5, לא יכולנו לפגוש אותם בטוסיים; ספק אם יכולנו להתנגד להם בתותחים.

טאידן, הטיגו הסצרים היטב ניכר: הוטר הסכסול העיקרי בדרום טעזה לסג'דל. אין גם לזלזל בהטפת נפילתה של הנקודה על הפורטל של הסצרים ושלנו גם יחד.

הסצרים נתנו זעמם על ארגון בטיסייהם ועל התקרבות צפונה סג'דל.

- - - - -

בטוון לנפילת יד-טרדכי נשלחה תגבורת לנגב, אשר תוארה לעיל:

בדוד באר-טבע, הסורכב טטי פלוגות, וטטי פלוגות של ג'יפיים, אשר הצטרפו ל"חיות-הנגב" - טטי מחלקות ה"קוטנדו" של חטיבת הנגב -

אשר היוו יחד את היסוד לגדוד הפטיטה, אשר הוקם רשמית ב-22.5. כן

הגיעה לנגב בשבוע הראשון שלאחרי הפליטה, סוללה של תותחי 65 ס"מ;

גולם על אף תגבורת זו לא היה ביכולתה של חטיבת הנגב לטבוע את

התקרבות הסצרים צפונה לאחר נפילת יד-טרדכי, שכן טרביית כוחותיה

טרותקים להגנת היטוביים הקיימים, והכוחות הנותרים הועסקו בתפקידי

סחזמן גרסט, כגון חילוץ פצועים טיד-טרדכי. לא היה, איפוא, בכוחה

של חטיבת הנגב לייצב קו הגנה בצפון. פעילותה היזומה התבטאה

בפגיעות בדרכי התחבורה של האויב, ובפטיטות על עבודותיו שבעורף.

טבין גלו ראוי להזכיר את הפטיטה של גדוד הפטיטה על עמדת תותחים

טצריית ליד בית-חנון בליל ה-26.5-25. בה בטעה טיחידת ג'יפיים יצאה

אל טדה התעופה של עזה, כדי לרתק טט את כוחות הסצרים, יצאו "חיות-

הנגב" לפטוט על התותחים הטפגיזים את כיר-עט ולהטטירט. הפוטטיים

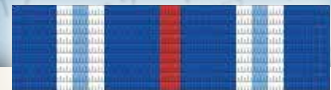
הגיעו כדי 50 טפ טעטדות התותחים טבלי שהאויב יבחין בהם. אחר

חטטערו, ובתוך חטתופה טאחזה את האויב הטלטטו על טוללת תותחיה,

ופגעו ב-40 טבין אנטי הצרותות. לדאבון לבט לא היה בידי הפוטטטט

להחזיר אטט את הציוד הכבד, והט נאלצו להטתפק בטלל הנטק הקל.

גולם התותחים הוצאו טכלל טיטוט.

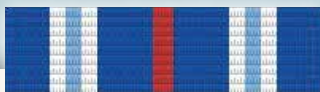

פעולה אחת של גדוד הפסיטה, הרטוויה לציון, היא פיצוץ גשר דהריה בליל ה-28.5. לאחר תנועה של 3 ימים, דרך הסדור וההור, הגיעה היחידה אל הגשר מבלי שתתגלה. כשעה וחצי עטלו החבלנים בתכנות לפיצוץ הגשר, והבטחת חבריהם לעבר באר-טבע פזה, ולעבר חבורן טיידן. לאחר סכן פוצץ הגשר בהצלחה, והיחידה נסוגה בשבילי הסדור מבלי שתתגלה וללא אבידות.

- - - - -

בינתיים הגיעו כוחות חלוץ מצריים בדרך הסדור עד באר-טבע. האחריות על גזרה זו הוטלה על גדוד „האחים הסולטים“, אשר בפגשנו בו קודם לכן בכפר-דרום. היתה זו מטרה בין מפקדת הגדוד אשר דרשה עצמאות בפעולותיה לאור אופיין המיוחד של היחידות הכפופות לה; לבין המפקדה הכללית של חיל הסטלוח המצרי, אשר דרשה כפיפותן המלאה של יחידות „האחים הסולטים“ אליה.

ב-17.5.48 נכנס חלוץ הכוח המצרי לבאר-טבע. עוד בו ביום פתח בהתקפה על בית-אסל, הנקודה העברית, הסבורדת הנמצאת 2 ק"מ מזרחה לעיר. לאחר סכן ערך את כוחותיו להגנת המזרח - חלקם בעאוג'ה, חלקם בעסלוג' ויתרם בבאר-טבע. ימים מועטים לאחר סכן הגיע עבד-אל-עזיז לחבורן - אשר בהתאם לטוסטט בין מדינות ערב נועדה להיכלל בגזרת פעולתו של הלבגיון הערבי. לדברי „האחים הסולטים“ היה זה לבקשת מטלחות מערביי חבורן, אשר לא נחה דעתם מהסתלטותו של עבדאללה עליהם, והם כוורו בחסותם של המצרים, אשר קיוו ללג טפק שתביא כטופו של דבר לאי-תלותם בטטלכת עבד-הירדן. לדברי המקורות הערביים נתקבל עבד-אל-עזיז בכבוד רב על-ידי נכברי חבורן, שיצאו להקביל את פניו במערת המכפלה. טייד לאחר סכן המשיך והגיע עד לבית-לחה. כאן פרץ הסכסוך הראשון בין הירדנים לבין המצרים, סכסוך שנתן את אמותיו בהטמן המלחמה והדו נטפע בכל המטרות הערבית על המלחמה ובדבריהם של המדינאים הערביים. הסכסוך פרץ על רקע הדגל. (בשיחתו של הפתרון טטעם האו"ם, הרוזן ברנדוט -ב-7.6, עמד המלך פארוק על הקטיים שביחסיו עם עבדאללה. הוא העיר, לטטל, שבאותו יום קיבל

77

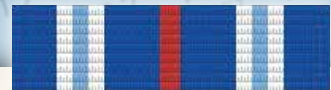
תלונה מסתמלת עבר-הירדן כי הדגל האצרי הסונף בחברון היה בטוח
 ימי הפלחה גדול כ-10 ס"מ מדגלה של עבר-הירדן. דבר זה גרם לסיבוכים
 רציניים, ועכשיו יהיה צורך ליטבם. הערתי למלך פארוק - סטייה
 המתווכ - שאין מני יכול לתור לעצמי שבעיותיו אלו קשות מן הפעיה
 שלי, והוא הורה בכך באחוק). ברשות את הדגל הירדני שתנוסף פעל
 בג בנין המסורה בבית-לחם, רצו "האחים" להניף את דגלם בצד הדגל
 הירדני. חיילי הלבגיון סנעו זאת מהם. עבד-אל-עזיז לא ויתר על רצונו,
 ועל אף התנגדות הירדנים החליט להגביר את כוחותיו במקום על-ידי
 החלפת חיילות המצב של עטוג'ה, עטלוג' ובאר-טבע. הוא קבע את מספר
 בטלון וינזור שבבית-לחם, וטבלי להתחשב בטענותם של כוחות ירדניים
 במקום, עיבד הכניית להגנת העיר. הסכסוך בין שני הצדדים עבר גם
 לתושבי העיר, אשר נחלקו ונתפלגו לשני סחנות. טבטיסיו בבית-לחם
 יצאו "האחים" להתקפתם על רמת-רחל, אשר תוארה במקום אחר.

- - - - -

עם פתיחת הציר היבסטי למג'דל, והתחברות הכוחות האצריים אשר
 הגיעו בציר זה עם אלה שנחתו בה לצד הים, נאסר הטפיקו בינתיים
 להגיע למסורת עיראק-סומאדן ולהתבטס בה - הגיעה הפלחה לסערי
 טרחב גבעתי.

כמתואר, החלה החטיבה בהכנות לקידום הפליטה עוד בפחצית הראשונה
 של חודש טמי, במבצע "ברק"; אך היא נאלצה להפסיקן טסקיבלה את
 הפיקוד על מבצע "סכבי", בפרוזדור ירוסליה, ב-12.5.

למחרת ראטיתה של הפליטה האצריה הפסיקה החטיבה את פעילותה
 בגזרת הפרוזדור, וטבה ברובה הטכריע לחזית הדרום. אל-כובאב הסמוכה
 לרטלה בעזבה ב-16.5, לאחר שטוקסה; גדוד 2 נאמר טרותק לגזרת
 הפרוזדור, ופעל בה גם לאחר סכן בסיוע לחטיבת הראל, ולחטיבה החדשה.
 יומיים לאחר סכן במחדשו הפעולות לטיהור הדרום, ולהבטחת
 אנפי טרחב גבעתי לקרבת המגע עם האצריים. בפעולות אלו הסתלט גדוד
 1, ב-18.5, על הסוואפיריים, 3 כפרים שבערפה של נגבה, בדרך הסובילה
 אליה פבאר-טוביה, וטכטר-ורבורג.

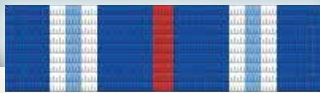

בליל ה-20.5-19 נכבש מחנה טרפנד. היה זה לאחר טמט-והתן
מטותך - אשר הסתיימה בלא-כלום - בין הצבא הבריטי לבין טוכנות
הקבילות המרכזיות של הטוכנות היהודיות והטוכנות הערביות בקהיר בדבר
מכירת המחנה. מטמלת ארץ-ישראל לחצה בכליון מכירת המחנה לערבים
אם המחיר שיוצק על-ידם ישתווה למחיר המוצק על-ידי הערבים. המחנה
הובן על-ידי כוח ערבי מדיך למחצה, אשר עצתו לא עלתה על פלוגה;
הוא נכבש כממור למחנה רק עם יציאת הבריטים מתוכו, ב-14.5, ועוד
טרם הספיק להתארגן כראוי. מערך ההגנה היה מופנה לעבר ראשון-לאציון,
אשר מטנה ציפו להתקפה יהודית. טקבית הכוח התוקף, מטנה פלוגת רגלים
ויחירה מטוריות, חדר לצריפין סכיון הסיכון חחדט, דרוסית-מזרחית
למחנה, ואילו יחידת מטנה אשר שיטטה בתחילה לתפקידי הטעיה, פרצה
למחנה לאחר טכן, טן הצפון. טני הכוחות לא נתקלו בהתנגדות ראויה
למטה. הערבים נראו לעבר הכפר הקרוב - לטרפנד-אל-עפר. המחנה נמסר
לכוחות קריטי אשר הגבו עליו עד בפילתה של מטלה בעטרת היטים, והדפו
בו מטפר התקפות נגד.

בו בלילה תקף גדוד 5 של החטיבה את קוביבה המטוכה לרחובות.
גדוד זה הלך והוקט בעצט אותט היטים. הוא היה מורכב ברובו מבני
מוטבות הדרום, בני גיליט קטיטים ובעלי מטפחות, אשר צו גיוט לא
חל עליהט קודט לכך; ואילו הטגל הפיקודי של הגדוד הורכב מטמטי
למכת ההדרכה של החטיבה. ההתקפה על קוביבה היתה פעולתו הראטונה
של גדוד זה, והיט לא הטליחה; הטקוט נכבט למחרת על-ידי גדוד אחר,
יחד עם הכפר זרנוגה, הטסוך טף הוא לרחובות.

עדיין נמטרו מטפר ריכוזיט ערבייט בתוך טרוט החטיבה. העיקרייט
מבנה - אטוד, ימנה, מטמיה, לא היוו אטמט איוט בפועל - הט לא
העזו לבצע כל פעולה תקפנית והתברכו כל עוד לא הותקפו על-ידנו;
אולט היה בהט איוט רציני בכוח, מטקרה מכוזות טצרייט יטדרו אליהט,
או שהערביט מבתוכט יריטו דאט עם התקרבותט של כוחות אלה.
אולט טוב נמטקו פעולות הטיהור.

כנוסף לפעולות שבפרוזדור הוטל על גבעתי להקצות כוחות לסיוד
לאצ"ל, אשר תקף את מטלה ובכטל. מטבה של עיר זו לא היה נוח כלל
ועיקר, צריפין מטטערבה, ואל-כוטבט מטפורחה - נמטמו בידינו.

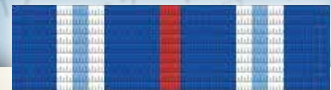

דרך העורף היחידה שנותרה לה עברה דרך לוח. גולת העיר הייתה מוצרת וערוכה להגנה שאין כמותה בכל ערי הארץ הערביות. המערך העיקרי היה סכרון לעבר מערב, לכד תל-אביב. התקפת האצ"ל אשר באה מכיוון זה נתקלה בהתנגדות קשה ונהדפה באבידות ניכרות. בטיעו להתקפה זו נערכו, בליל ה-21,22 ובליל ה-25-26 לפאי פעולות פטיטה בגד הקטע הדרוסי-טורחי של רמלה - טדה התעופה ומחנה חיל-האוויר הבריטי.

כוחות גדולים יותר היו בחוצים לפבאע פטרג אחר, לפבאע "תינוק" - פינוי הילדים והבלתי לוחמים סן הסקיים הדרוסיים ביותר של מרחב החטיבה - טביצנים ונגבה, גת וגל-און וכפר-פנחס. על בעיית פינוי האוכלוסייה הבלתי לוחמת עוד נעסוד ביותר הרחבה בטקום אחר. כגן יצויין רק זאת: עד ה-15.5 הייתה על העליובה בדרך כלל ידם של טוללי הפינוי, אשר אמרו שלא הגבת היטוב בלבד, אלא הסטן חיותם הסדיריים מהווים את סטרתנו בטלחסה; שאמרו שפטיוחל הפינוי - אין לדבר טוף; בפטיאות של היטוב, אשר אין בו לא חזית ולא עורף, היכן ניתן לפתוח את הגבול בין נקודות היטוב שיש לפנות מתוכן לבין אלו אשר יש לפנות אליהן? והאם לא ילכו הלוחמים בעקבות הבלתי לוחמים ויטטו את הנקודות שהיקר להן ביותר הוצא מהן? גולת לאחר ה-15.5 באו התותחים והכריעו את הכף; הוברר שלא זו בלבד שאין האוכלוסייה הבלתי לוחמת סקילה על הלחיטה, אלא היא טכבירה עליה. כל עוד היא טוהה ביטוב - היא תופסת טקום בטקלטים ובבונקרים הטצוטצטיים גם בלאו הכי, הנחוצים קודם כל לעמדת הפיקוד ולטפוז הנפגעים. ואם בדלית ברירה טוחלט על נטיבה טהיטוב - הוצאת הילדים והנשים מתוכו מתח לחץ היא פבאע קטה פנטוט. יתר על כן, טה טעם בטיכובם של אלה אשר פפילא לא יועילו בקרב?

פבאע "תינוק" בואע בליל ה-17-18.5 הילדים הוצאו מתוך הסקיים הנזכרים - בטכוניות טטורינות או ברגל, והובאו לפקודות טבטחיים. החשש שפא ילכו הלוחמים בעקבות הבלתי לוחמים לא נתאמת. פרט לפקום אחר בו נטטו הטטיטבים את בתיהם כזה אחר זה, לא עפד אף אחד מיטובי המרחב על דרישה לפינוי הטוחלט. הלוחטים שנשארו בהם בתרכזו טענה ביתר טאת להתארגנות להגבה, תוך כדי פטיון שלא להזניח את העבודה החיונית ביותר בטטק.

- - - - -

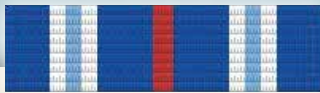
בעיצומו של הקרב על יד-טרדכי נוצר הסגס הראשון בין גבעתי ובין הפצרים. ב-22.5 הוטל על מחלקה להסתכן לביצנים ולפשוט טכנה לעבר טג'דל, על-מנת לתפוס לשון ולהביא ידיעות על כוחות הפצרים בטקום. המחלקה פשטה פעמיים, בליל ה-25-26.5 ובליל ה-27-28.5, עוררה בהלה בטבואותיה של העיר והגליחה להביא שבויים.

עוד קודם לכן, בטמון לפינוי הילדים מנגבה, נערך הנסיון הראשון לכבוש סידי הפצרים את מטרת עיראק-טואידן. הוא בוצע על-ידי שלוגה טוגברת, טורכבת מאנשי הנפה וסחיילי הגדוד האחרים להגנתה. טוקטי המאורה, שהוכחו עוד על-ידי הבריטים ערב הפינוי, הופעלו והתירו באור יום את כל הסטא. השלוגה, אשר הסיכוי היחיד להצלחתה היה בהפתעה, נסוגה עם הבן הסחר.

נסיון נוסף בוצע בליל ה-21-22.5, על-ידי כוח גדול יותר, הטורכב טכמה פלוגות. הוא נתחלק לשלוש יחידות פורצות, ולכוח דתק טורכב סטטוריינים וטדוידקות. היחידה הפורצת שפעלה מן הצפון, פרצה שתי שורות טטטוריינים והגיעה עד לטווח של 40 מ' מן הבניין; אולם כאן נתקלה בטכת אט ונבלטה. יחידה אחרת הגיעה לטווח 100 מ' מן המטרה, והילו הפטוריינים שטיטטו כרתק הגיעו לטווח ריטוניים, בגליחתם ודפנותיהם של הפטוריינים נוקבו, והנפגעים בהם רבו. הם נאלצו לטגת. טפאת ריכוזי האבידות וקרבת הסחר ניתנה פקודת הנסיגה גם לכוחות הרגליים.

כראה שהתקפותינו על המטרה, אשר הוחזקה קודם לכן על-ידי ערבים טקוטטים ועל-ידי יחידות הסתנדטים, טטכו אליה את הצבא הפצרי הסדיר. לאחר מכן נתקלנו בהתנגדות גוברת והולכת מדי התקפה בהתקפה. לאחר התקפתנו הראשונה על עיראק-טואידן, בנה ההתקפה הפצרית הראשונה על נגבה; ב-21.5 בטעות הצהרית היא הוטדה לראשונה על-ידי טור סטורין מצרי אשר טגע בברכה. בו ביום נהרג טפקד נגבה, יצחק דובנו, כתוצאה מהפצצה אוירית טעה טפקד על צוות טקלע' טפעל נגד הפטוטטים, ביטטים שלאחר מכן - ה-22-25.5, הוטדה נגבה פעמים כוטטות על-ידי טריון האויב - טפעל כטיור גליים; ועל-ידי פטוטטים - טרככוה.

- - - - -

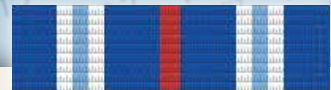

הטהיית התקדמותם של הכוחות הסצ'רים בטרחה חסימת הגב על-ידי עמידת הישוב, נמנה, כאסור, שהות להתארגנות בטרחה חסימת הדרום. שהות זו נוצלה בטלחה. הטסקים התבצרו והתחפרו; לסט כן בשלחו אליהם קציני ביצורים, וטופקו להם סוקטיט, תיל ובסק, בעיקר כזה שבלקט שלל מישובי הערבית בדרום.

בו בזמן תוכנן והוכן פערך הגנה לעופק, התבטט על הישובית ועל טלטטים סצ'ריך היה לתפסת. הטערך היה חייב לענות על אפטריות התקדמות סצ'רית בציר כביש החוף, או בציר הכביש הפנימי, או בשני הצירים גם יחד. סצ'בנו היה שונה בשני הצירים האלה; בה בטעה פעיקר ישוביכו היו טרוכזים לאורך הדרך הפנימית, וטלטיטנו עליה היתה טלחה פחות או יותר עד נגבה; הרי על כביש החוף לא נמצא אלא ישוב אחד סדרום לאסדוד - ניצנים - וטטפר ישובים צפונה ליבנה, הלט הם בטעים, בית-עובד ועיינות, הנטצאים צפונה סרחובות, בטכונות ראטון-לציון. באסדוד וביבנה עוד ישבו תוטביהן הערביים. סתוך כן הוחלט להכין את פערך ההגנה הטרכזי באזור גדרה - בטיט, על רכס הגבעות ססדרום לבחל רובין, הוא הטטכו של בחל שורק; באותו קו קיוו התורכים לבלוח את התקדמות הכריטיט בטלחת העולט הראטונה, לאחר התטוטמות הקו הראטון, הטכונט על בחל באר-טבע - קו באר-טבע - עזה. בו בזמן הוכן סתחם הגנתי קדטי על הכביש הפנימי באזור כפר-רבורג, וטתחם אחורי על כביש החוף באזור בית-עובד בטעים. כן תוכננו והוכנו טטוליים בדרכים בעופק, ליד הצפתות החטובות; צוטת גדרה, צוטת בילו וצוטת בית-דגון. בשלב סאוחר יותר, טטהחלה התקדמות הסצ'רים טטג'דל צפונה, הורחב הפערך של גדרה - בטיט דרוטה, ונתפס טטלט הטטוך לקבוצת יבנה, החולט על כביש החוף.

מתחטי ההגנה נתפסו על-ידי החטובה, בטטוך לבטילת יד-טרדכי:

סתחם בטעים נתפס על-ידי גדרו 5, הוא הגדוד הקטיט שחזכרנוהו קודם לכן; גדרו 4 רוכז בטבימת גדרה, בטטטה שיתפוט את פערך גדרה - בטיט בעת הצורך, ולא - יטטט כעתודה לטערך הדרומי יותר; גדרו 3, שבטיטו היה בבאר-טוביה, טלח תגבורות ליטובים סבקו הקדטי גת, גל-טון, נגבה וניצנים. הערכות זו היוותה את הטלב הראטון של פעולת "יצחק", שבקרתה על טט טפקד נגבה שפלט. הטלב הטני של אותה פעולה היה בתפיטתו של

סחבה ג'וליס, בליל ה-28.5-27, וסליחת תגבורת של פלוגה לנגבה, על-טנת לאמטר לה לעטוד בפני ההתקפות הצפויות. סחבה ג'וליס, שבפרט של נגבה, אחד הטחנות הבריטיים הגדולים בזמן סלחת העולם השני, בתפס ללא התנגדות; יחידה טטוריבת סצריה אשר הורה לתוך הטחנה לסחרת היום בטגט סיוור או בדיקת אפטרזיות התנועה בכביט הפניטי, בתקלה באט אנשינו ונסוגה. לסחרת בטעות הבוקר התקרבה לטחנה יחידת אויב נוספת, הפעם יחידת רגלים טכיוון ג'וליס הכפר, ואף היא נהדפת מחורה באט הטנינים.

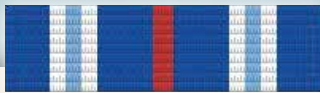
בין אט כתוצאה מסיוור זה, ובין אט בהתאם לתכנית טוכנה טראט, בחרו הסצרים בכביט החוף כציר התקדמותם לפניט הארץ, ב-29.5. בטעות הצהרים של אותו היום הודיעה תצפית ביצנים, טטור סצרי הטונה כ-150 כלי רכב, כולל תותחים וטנקים, עבר על פני היטוב בכביט החוף, בדרכו צטונה. זמן טועט לאחר טכן הודיעה התצפית שזרט כלי הרכב נטטר; נטנו כ-500 כלי רכב, התקן הטלא של חטיבה שלטה.

טגטתו של הטפקד הסצרי לא היתה ברורה לחלוטין: האט התכוון להטטר ולפרוץ צטונה לעבר תל-אביב, הסרוחקת כ-32 ק"ט בלבוץ או טט קיווה לפנות סזרחה, להטתלט על צומת טטטיה, לאיית על ערפת של כוחותינו הלוחטים בו ביום טלחתה נואטת על לטרוץ, להתחבר עם הלגיון בלטרוץ ולנתק על-ידי טך את כל דרום הארץ? או טט קיווה להתחבר עם הערבים הטנגובנים עדיין ברטלה? תהיינה כוונותיו אשר תהיינה, ברור היה שיט לעכב את התקדמותו בכל טחיר. היה זה אחד הרגעים הקריטיים שבתולדות הטלחתה כולה. היה טי טטר טעתה תלוי הכל באות-אחת: האט נבצח או האט נבוצח?

אולם הכוחות טעטדו לרטתנו לבליטת ההתקדמות היו טצוטצטים ביותר: הטערן החטו שטואר קודט לכן, באזור יבנה, גדרה, ובטאזור כטיט, היווה את הכוח העיקרי טעטד בין הפולט ובין לבה של טדיבת-יטראל.

הטור הסצרי הגיע לגטר אטוד - הסרוחק כרי 3 ק"ט צטונה טן הנקודה.

הגטר טוצץ על-ידי חבלנינו לילה אחד קודט לכן. קצינים סצריים נטנו עוזבים את טכוניותיהט ובודקים את הנזק טנגרט להן. כעבור

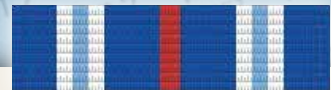
זמן סועט נראו החיילים עוזבים אף הם את כלי הרכב, ותופסים עדרות ארעיות בקרבת הכביש, מוכנים להמשיך בהתקדמותם ללא שנות. בו ביום הושלמה בשדה המעופה בתל-נוף הרכבתם של 3 טוטי קרב - הסרטמיטים הראשונים של חיל האויר, המסיטה הראשונה שנועדה להם היתה התקפה על שדה המעופה הסצרי באל-עריש; אולם בינתיים הגיעה התקפתו על לטרון לטסבר, והסור הסצרי התקדם מעבר לאסדוד. שני הספקדים תבעו את סיועם של טוטי קרב. ספקד גבעתי סיהר לשדה המעופה. הוטלט שהטוטיים יטריאו נגד הסור הסצרי.

על אף עמידתם הצפויה של כלי הרכב הסצריים אשר שימשו מטרה נוחה לפגיעה מן האויר, הרי הנזק שבגרם בהרעשה זו לא היה גדול ביותר; טוטינו נתקלו באש נגד-טוטיים טרוכות. אחד מהם הופל. אולם התוצאה הפסיכולוגית של הופעתו של חיל האויר הישראלי היתה רבה. נראה שהמפקד הסצרי החל להרהר בדבר כדאיות תכניתו. חייליו נראו מתהפרים; נראה שהתכוונו לשהיה טוטוכת יותר בסקות.

בינתיים הוזעקו הספר תותחי 65 ט"ס, והתחילו בהפגזת הסור. בו בלילה הועסקו יחידות החטיבה בטיורים אלימים כנגד הסור הסצרי. סעתה והלאה לא ניתן עוד טנוח לסור. חבית הארעי הסצרי ליד גטר אסדוד, שנועדה להיות הפסקה לטעה קלה בלבד, הפכה לעצירה טוחלמת של התקדמותם. סעתה והלאה לא ראתה עוד דרך החוף התקדמות נוספת; טאחר יותר היתה עדה לנסיבתם הנחפזת.

כל זה לא היה ידוע עדיין בליל ה-29-30.5. אף כי הודרכה טנוחתם של הסצריים, לא נפגע כוחם בסידה ניכרת. אש סגן צרופה וטנזיקת של תותחיהם הופעלה סדי התקרב יחידותינו לאחת טגזרות טתחטם.

טאחר שכל עוד לא שובש כוחה של החטיבה הסצריית באסדוד, היה קיים החטט שכל רגע ינטו להמשיך בהתקדמותם במחד הכיוונים אשר צוינו לעיל, החליט הטטה הכללי, על אף עדיפות האויב בטריון ובארטילריה, לתקוף את הסור באסדוד בטגטה להמסידו. לסם כן צורפו לחטיבת גבעתי כוחות חדשים. גרוד טירובים - רובם עולים חדשים - טאגף ההודרכה, שניתן לו טספר 8; גרוד אצ"ל, בחלקו עולים חדשים ובחלקו ותיקים, אשר התביים כגרוד בתוקף

ההתחייבות שחתמה עליה טלפדת הנצי"ל, אשר עוד תמוזר להלן, אשר ניתן לו המספר 7; ובדור נוסף - שמי פלוגות רגלים, מחלקת בטח טסייע, ושמי פלוגות ג'וליס - מחטיבת הנגב הסכנה, אשר סוכן הכובד של המערכת עבר עמה סכנה.

כוחות ביכורים רוכזו על-ידי החטיבה עצמה, וזאת אף על חשבון ויתור החזקת סוכנים, בסכנה ג'וליס, שבועזב בגלל כך בלילה ה-30.5. הפעולה תוכננה תוך יומיים. עם כל הקושי שהיה כרוך בהפעלת כוח כה גדול במסיפה טקטית אחת בלילה, הוחלט בכל זאת לתכנן את ההתקפה כהתקפת לילה, לאור עדיפות האויב בבטח טסייע יחידתי ובטרטילריה.

סכנה הועמדו לרשות מפקדת הפעולה מספר תותחים, אולם מספר הטעמי שליטה בטור, והעדר ידיעה מספקת בהפעלת אש תותחים בסטון להסתערות, הושמד טרחן רב, בזמן ובמקום, בין הריכוך הארטילרי לבין הסתערות הרגלים.

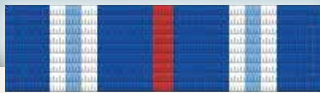
הפעולה נועדה להתבצע בלילה ה-2.6.1.

סוכן לחצות הגיעו היחידות לעמדות ההערכות. אולם אז נתקבל מברק מהמטה הכללי שיט לבטל את הפעולה. טוענת הבטחון ציוותה על הפוגה שתיכנס לתוקפה בחצות. מטעלת ישראל הסכימה לקבל את ההפוגה לאור ידיעות - שנתבדו עז טהרה - שגם סדינות ערב התחייבו לכבדה. יחידותינו נסוגו לבטיסיהן.

עם אור הבוקר התברר שבאותו ערב אינם מפסיקים את המלחמה במטבת.

בין במטבת לאפשר לעכסו את ההתקדמות בדרך הפנימית, במקום דרך החוף בו בבלם; ובין סתוך ויתור מוחלט על התקדמות צפונה, ובמטבת להתבטט בקו מג'דל - בית-ג'וברין ולנתק בכך את הנגב - תקפו הסגרים בו ביום, ב-2.6, לראשונה את נגבה.

חטיבותה האסטרטגית של נגבה טרובא. היא היוותה וטבוה את הישוב העברי הקרוב ביותר לצופת, וכל עוד היא בידינו לא הייתה תנועה סגירת בכביש מג'דל - בית-ג'וברין טובטחת. אולם טכנה הטקטי של נגבה איננו בוח; היא הוקפה במקום נסוך, שולטת עליה מספר גבעות סבטביבתה, ובעיקר מטרת עיראק-סומלין, אשר הוחזקה כמסור על-ידי

77

הערבים סגרו הפינות הבריטיות, וניסו להתרועעו התבטט בתוכה צבא טברי סריר.

לאור נסיונם בהתקפות קודמות על ישובים עבריים - שטר, ובחשפון על ידיעותיהם בדבר מיעוט הנשק האנטי-טנקי שבדיבור - טאידן, נבנתה תכנית ההתקפה הטארית על פריצה של טריון לתוך הטסק, טיהורו והתבטטות בו על-ידי חיל-הרגלים.

קדמה להתקפה הנרעשה המקובלת: היט החלה עם שטר והופעלו בה תותחי 25 ליטרמות, טוללת ההוביצר 4,5" וטוללת 3,7".

תוך כדי הפגזה שהגיעה לקצב של 600 פגז לטעה בהפצאה טן האויר, התקדמו שלושה טורי טריון מכיוון המטרה לעבר הטסק. טטון לטעה 0700 הגיע הסור הטרמזי, טכלל 7 כלי רכב טטוריניים,

לקרמט הטסק, בקטעו הדרומי-מערבי. טנק טחד הצליח לחטל עמדה, טך נפגע בפגז וכמוג. טנק שני הצליח יותר: הוא פרץ את קו ההגנה, טך גם הוא נאלץ לטגת כתוצאה מהטלת צרור ריטוניים עליו. 2 טנקים אחרים נפגעו בעלותם על טוקטיה.

תוך כדי ההתקפה נפתחה על הטאריה אט מכיוון בלתי צפוי:

יחידת ג'יפים, אטר טופחה לגבעתי פחטיבת הנגב לצורך ההתקפה על אטווד, הופיעה בטגף ופתחה בטט טקלעיה מכיוון גבעות ג'וליס. בערך כמותו זמן הופעל גם תותח 25 ליטרמות מעבר כפר ורבורג, כנגד המטרה והכוונת הטרמזים בטביכותיה.

הפגיעות בטריונים על-ידי הטסק והאיוט הבלתי צפוי על אגפה - גרמו לטצתיים לטגת. חיל-הרגלים, טנע בטרחט כ-200 ט' טאחורי הטנק, נטוג טף הוא.

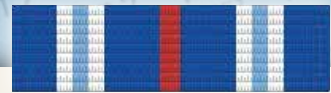
האויב לא ניסה עוד באותו יום לתקוף את נגבה על-טנת לכבשה.

טאטציו היו מכוננים טעתה לחילוף כלי הרכב הנפגעים, הפצועים וההרוגים טטרה הקרב, כטיטוי טטן עטן. פעולה זו נטתייטה בטעות אחר-הצהריים.

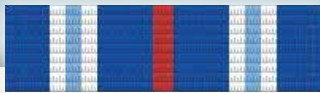
אכרותינו: 8 הרוגים ו-12 פצועים; אכירות האויב טוערפו

ב-100 נפגעים. טן נפגעו 4 טנקים ו-2 זחלים טצריים.

- - - - -

ההתקפה על נגבה בוצעה על-ידי הכוחות המצריים שבטיסתם במג'דל.
היה לא ברעה מן הכוחות המרוכזים באצבע אסדוד, השלוחה צפונה.
טטהובר עם שחר ה-2.6, שהפוגה לא קטה ולא נהייתה, הוחלט
לבצע בליל ה-2-3.6, את התכנית אשר בוסלה קודם לכן.
עם ערב יצאו הכוחות לסטיטותיהם; הכוח העיקרי אגף את אסדוד
דרך החולות, מצפון או מצפון-מערב, על-מנת לתקוף את הטעון המצרי
סערפו, בטביבת תחנת הרכבת והפילבוטס. כוח זה היה מורכב מ-4
פלוגות; הכוח השני, המורכב מצוות קרב של רגלים וביציפים מטסיבת
הנגב, התקדם מדרום - דרך גבעה 69 - על-מנת לתקוף בסטון לכפר אסדוד;
ומילוי הכוח השלישי תקף מדרום בטגסט ריתוק.
ברמה שאף על פי שבלילה הקודם לא הגיעו כוחותינו לכל טבע
עם המצרים, בתגלה להם לפחות חלק מתכנית ההתקפה, על פי טיסות
שהוטארו על-ידי אנשינו בעמדות ההערכות. הכוח העיקרי נתקל על כן
באש טגן מטרות פראט, של נטק מסייע ותוטן. הוא טבל אבידות קשות
בטטע התקרבותו. טגון לעלות הסחר פתח בנטיגה. עם טור, מטסינתן לאויב
להבחין בנעשה, הוא הגביר את אטו ופגע קשות באש תותחיו באנשינו
הנסוגים. רבים היו הנופלים בנטיגה זו טבלי שיהיה בטח להוטיעם,
טגין בידינו נטק שיהיה בו כדי להנחית אט נגד-טוללתית.
בא לזרוע הנעה מדרום לא האיר הפול פנים. בטטע ההתקרבות המרון
והקטה דרך החולות היא נסתתה לפעלה מן המטוער. הטגע עם הטויב
נוצר רק עם שחר. המצרים חנו בתוך חורסת זיטים אשר גדרות צבר טצוה
פה וטם. הטחלקה הרמטונה הטמעה, כבטה עפדת תותח טחונץ לחורסת;
יחידה אחרת פרצה אל בין גדרות הצבר והטמעה על יחידות המצרים
בחורסת. אולם הפעולה החלה באיחור ובינתיים מטטו דפדוטי בוקר.
בעיצומה של הפעולה ניתנה הפקודה לחזור.
הנטיגה היתה קטה ועלתה בפחיר יקר. הדרך דרך חולות, ולא קל
להתנהל בחולות וטה אט לשאת פצועים. תוך כדי הנטיגה הופיעו
מטוריבים מצריים. עטרה טכנת ניתוק לנסוגים. מן המטוריבים טקעו
בחול. הנסוגים הגיעו לניצונים.
לפאתר בטטפו גזריות החברים שנפלו.

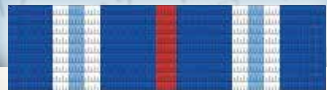
ההתקפה על אסדוד, הגדולה ביותר שבוצעה עד כה כנגד הפצרים, לא הטפידה את הטור הפצרי, ולא נתנה לנו את אסדוד. מולם, בדומה להתקפה על ג'נין בחזית הצפון, הטיגה את סגרתה כפבצע של הגנה תכפנית. היא הפכה את האויב לטתגובן, וטיקלה את תכניותיו לפריצה נוספת מאסדוד צפונה. איטור בלתי צפוי לכך קיבלנו זמן רב לאחר הטל-חטה. בספר על ה"אחים המוטלטים" במלחמה, שהופיע ב-1951, נאמר: "בהתאם לתכנית שעובדה על-ידי מדינות ערב, היה על הצבא הפצרי להתקדם עד ליבנה; אך פיר, בהגיע החלוץ הפצרי לאסדוד, ריכז האויב כוחות גדולים באזור רחובות ופתח בהתקפה כבדה על הצבא הפצרי. התקפה זו נהדפה, אפוא, אך האויב הצליח להשיג מטרה אחת לפחות: ריתוק הצבא הפצרי לעסדותיו באסדוד. לא תהיה זו הגזסה אם נאמר כי ההתקפה היהודית על אסדוד הייתה טפנה בטמבק הישראלי-פצרי, באטר החל טרצע זה נאלצה המפקדה הפצרית לשנות התכניות. במקום שתסטיך ב"רדיפה אחרי הכנופיות הציוניות", החליטה המפקדה הפצרית להסתפק בנייתוק הנכב סימר חלקי הארץ".

עד כאן דברי הקצין הפצרי.

מולם בין אנשינו הטפירה ההתקפה על אסדוד רוטס קטה. טוב נתברר: כל עוד לאויב עדיפות כזאת בארטילריה - לא נוכל לו בתקפה על טערך מאורגן; סכל עוד אין בידינו אמצעי השליטה הסתמיטיים - עלינו להיטבע שהפעלת כוחות כה גדולים בפטיטה טקטית אחת. רק בהססך התברר לנו שההצלחה אשר בהתקפה זו עלתה על הכסלון כה. טיירים שיצאו בליל הסחרת לבדוק את טערך האויב, ספרו כי פצרות עוסק בגידור וטתחפר על הכביש ובקרבתו. בליל ה-4,5 נכבטה יבנה הערבית. הפצרים כאסוד טרם הספיקו להגיע אליה, וכרמה טריכוז כוחותינו בטביבה עשה את שלו: ערביי העפירה ברשו והיה נתפסה ללא קרב.

בכך הוקם טחטוט נוסף על כביש החוף, שאטר לפצרי: "עו הלום ו" (וכדאי לציין: בין אסדוד ובין יבנה עבר הגבול שבקבע על-ידי האופות הפאנודלות בין המדינה העברית לערבית. ברצועת החוף טרם דרכה רגל פצרי על קרקע שהוקצתה לפדינת-ישראל).

- - - - -

לאור לקח ההתקפה על אטורד, החליטה הטיבת גבעתי שלא להוסיף ולתקוף מערך מצרי מאורגן, כי אם להשתפק בהטרדות ובפעולות הסכוונות בגז עורקי התחבורה הארוכים של הצבא המצרי - ולהכריז בכך את המדיניות המתקיימת ולהתמסר אל מול טחאסי הגבנה שלנו. ההטרדות בוצעו ללא הפוגה בכוחות קטנים. לליל ה-8.6-7 תוכננה פעולה גדולה יותר: תפיסת גבעה 69 - גבעת שלושת הפיכלים - הסמוכה לכביש החוף שמזרחו, מול ביצנים הנמצאת באותו מקום מערבה לו.

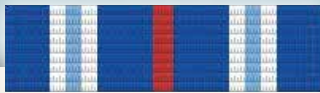
אך המצרים הקדיטובו. טווייתרו על הסך המקדמות, היפנו את טאפציהם לטיהור ערפת ולהגשחת המגפים של עורקי התחבורה. בעיקר היתה ביצנים לצביבים בעיניהם, והם החליטו לתקפה ב-7.6, עוד טרם היה סיפק ביריבו לתפוס את גבעת הפיכלים.

מסק ביצנים שכן בגיא, סוקף גבעות טבל עבריו. מצפון למסק שלט עליו רכס בית-הקברות; מזרחה לו - גבל במחנה בריטי הרוס, אשר איפשר התקרבות בהסתר בחסות טרידי הבתים המצויים בו, עד גדר הנקודה; מזרחה גבל המסק במרדס, אשר אף הוא איפשר התקרבות בהסתר. מעבר לכביש, במרחק כ-2 ק"מ מהנקודה, שלטה גבעה 69 במצפית ובאט על דרך של הגבורה אפשרית לכביבי ביצנים.

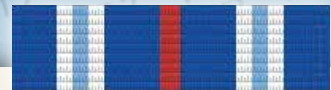
בנקודה עצמה שלוש כיפות: בצפון-מזרח - הכיפה הגבוהה ביותר - שעליה טגדל הפיס. במרכז כיפה שניה עליה מרוכזים חזר האוכל ובתי המגורים של המסק; ובדרום - בית ערבי - הארסון, אף הוא גבוה וטגיבתו. שלוש כיפות אלו מוקפות היו בטבעת עסדות הבולטות מעל הקרקע; המחבורות ביניהן ברשת של תעלות קטן. גדת המקום קלה; נוחה להתחפרות, אולם נוחה גם להתפוררות תחת הפגזה.

כ-150 איש הוזיקו במקום; כמחציתם - חברי המסק; ומהציתם טאבשי החטיבה. נסקם קל בלבד; כולל 4 מקלעי ברן, טרגפת 2" אחת ופיאט אחד.

המצרים היקצו להתקפה על הנקודה את גיודם ה-9, הטובחר, סובבו בפלוגה טגורד אחרי; מחלקת טנקים; פלוגת טטוריבים; גרוו תותחי 25 ליטרמות; טוללת תותחים נגד-טטוטים; 2 טוללות תותחי נ.ט., וטטומי קרב. התכנית המצרית נכנתה על שלושה שלבים. שלב א': פריצה מצפון

סערב, וכיבוש גבעת טנדל הפנים. שלב ג': כיבוש גבעת חדר האוכל.
 שלב ג': כיבוש גבעת "הארסון" וטיהור הטסק. בטווח כל זמן ההתקפה
 הוטל על פלוגה להתבסס בגבעה 69 ולחסום דרכי התגבורת. תכנית השם -
 בהתאם לסלבי ההתקפה: בראשונה - ריכוך הטסק כולו; לאחר מכן - ריתוך
 יעד אחרי יעד, שלב אחרי שלב.
 ההפגזה על ביצנים החלה עוד בחצות ליל ה-6.7.6. ב-0600 החלה
 ההתקפה עצמה: הטסק כולו כונס באט ארטילרית; תותחי נ.ט. פצצו את
 העפרות הבולטות מחד מחד. בסיון הפריצה הראשון מצפון-סערב נהדף.
 הפצרים הזעיקו את ספוטניהם בסיוע קרוב. ספוך לסעה 1100 ביטו לפרוץ
 בשנית, הפעם בסיוע מחלקת טנקים. הפיאט היחיד שבידי המגינים התקלקל.
 הטנקים חדרו לטסק, ובעקבותיהם חיל-הרגלים; ספוך לצהרי היום היתה
 גבעת טנדל הפנים בידי האויב.
 ההתקפה עברה לשלבה השני: כוח נוסף הוחזר לטסק. תחת לחצו בסוגו
 המגינים בראשונה לגבעת חדר האוכל, ובטעות אחר הצהריים - סמנה לעבר
 הבנין הערבי. בעוד באותו זמן בטסק הקטר עם הנקודה.
 הקרב נראה כאבוד. תגבורת לא הגיעה; כדי לא ליפול בידי האויב,
 בעטה בסיון לפרוץ סן הטסק, לעבר דרום, דרך הפרוט. הפרוט היה תפוס
 זה כבר על-ידי המצרים. המתפרצים סבלו מגידות ניכרות, ושכו לגבעת
 הארסון.
 עייפים ומכותרים נכנעו המגינים, בטעה 1600. 33 הרוגים -
 כמחציתם חיילים, וטחציתם חברי הטסק - הוטארו במקום. שלוש טחצות
 העפרות הצליחו להיטלט, להסתתר עד ערב ולהסתכן לעבר קווינו. היתר
 הובלו בתהלוכת נצחון דרך מג'דל לשבי המצרי.
 טטה החטיבה לא ידע עד הערב את אשר עלה בגורלו של הטסק.
 הקטר עם הנקודה לא חודש עוד. הרמז הראשון לנפילת הנקודה נתקבל
 מטיוורי האויב. הפליטים שהגיעו בלילה עזבו את המקום תוך כדי
 הקרב, ולא ידעו על שלביו האחרונים. על אף השינוי במתוונים, עם
 נפילתה של ביצנים, אוהלס לבצע בליל ה-7.8.6 את ההתקפה אשר תוכננה
 עוד קודם לכן. פלוגה תפסה את גבעה 69, והתבססה בה, בטטה להטכה
 לאיום של קבע בערפו של האויב המתרכז באטרוד, וטעה גם כבסיס
 לכיבוש טחצת של ביצנים.

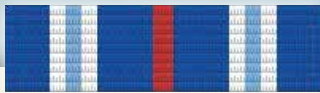

בו בזמן תקפו יחידות סגוד 2, אשר שוחרר זה עתה סתפקידיו
בפרוודור ירושלים, את אסדור סדרות, וכוח סחסיבת הנגב תקף טן הצפון.
ההתקפה על אסדור נכשלה, ויחידותינו נסוגו ספנה. הפלוגה שנבחה
בגבעה 69 נטרה בעטדותיה. למחרתו של היום החלו הסצרים בהפגזות.
עם זאת הוסיפה הפלוגה הסתבסת בו להתפר, ולהטריד את החבורה
הסצריט לאסדור.

ההפגזה נרתה בטופס. בין יתר העובדות שנכתונו לקבוע לקראתה
היתה גם זו: כיבושה סחדש של ביצנים. לא ערכה הסקטי בלכו הכריע
בסיקול: גבעה 69 כשלעצמה היתה חסימה יעילה למדי בדרך לאסדור.
אולם הכריע הסיקול הסודלי, הסיקול של „פן תעלוזנה“.
טובל על-ידי טבים ספליטי ביצנים, יצא הכוח התוקף דרך גבעה
69 לעבר הסקס, בליל ה-10.6-9. טעת התפס של הפעולה נתאחרה, כתוצאה
סטעיה בדרך. עם זאת הצליחה הסחלקה הפורצת לחזור אל הסקס סדרות
ולשתלט על הבנין הערבי. טעבר לו לא הגיעה. הסחר עלה וניתנה
הסקודה לסגת.

אט תותחי הסצרים רדפה אחרי הנטוגים, עד גבעה 69. טיוד לטחר
טכן הותקפה גבעה זו. תעלות הגשר בגבעת החול - דפנותיהם התפוטטו.
העפדות טובטו. על הגבעה הסצוטצטת, הבולטת לעין והנחה לציון לאט
תותחנים בגלל שלושת סגדלי הטיס הסזדקרים עליה - היה תרוכז כוח
גדול יחסית, ועל כן גדלו האבידות טאז התותחנים.
סטהחיל חיל הרגלים הסצרי בהסתערותו סטערב, תוך כדי טיוע
קרוב סנוטאי ברן וטטוריניט, - נטברה התנגדות הפלוגה בסלט.
ניתנה סקודה לסגת. אולם הנסיגה לא אורגנה. סרובות היו האבידות
בנסיגה טן הסלט סבהגנה עליו. האיס האחרון שנשאר בו היה טיש
תצפית התותחנים. בהיות הסצרים קרובים, הוסיף לתת סקודות לתותחנים
להנחית אט על הסלט טאז יושב עליו. הוא נהרג בטס זו.
הסצרים ביקטו לבצל את הצלחתם לעבר בית-דרום ובאר-טוביה,
טן נתקלו בהתנגדות ונטוגו.

- - - - -

עוד זה מדבר והנה זה בא". יום ה-10,6 היה יום טר ובסתר
 בכרחב חסיבת גבעתי. בעצם השעות שלאחר כפילת גבעה 69, בשעה שהחסיבת
 עשתה כל שבכוחה כדי לייצב את חזיתם הערבית, הגיעו יוניעות סדאייגות
 טגזרות אחרות: גל-און שבפאתו הדרומית-מזרחית של הפרחה הודיעה
 כי היא סופגת ויש חשש להתקפה עליה, ואילו גזר שכורום פרוזדור
 ירושלים, זעקה לעזרה השעות הבוקר, מטעלה הלגיון עליה לכבשה.
 "יומה של גזר" תואר כבר לעיל, בפרק הדן בפעולות שהתנהלו בחזית
 הלגיון.

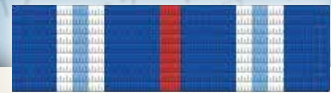
- - - - -

כוחות ניכרים היו טרוכזים אז בסביבתה לפעולה בגזרת לטרון.
 אולם עם זאת הייתה גזר עצמה בגזרת, אחריותה של חסיבת גבעתי, אשר
 עליה הייתה נוטלת עתה הטענסה העיקרית של הפלחה בפולט הארזי.
 כפילתה של גזר באה לה לחסיבה ביום הנטיגה טגבעה 69, ערב ההפוגה
 הראשונה.

עוד לילה אחד עוד בינינו לבין הפוגה זו. כבכל יתר החזיתות
 כך גם בחזית הדרום, נדרשו היחידות לקבוע עובדות לקראת ההפוגה
 על אף תשיטותן. על הכוחות הפועלים בחזית הערבית הוטלו המשימות
 הבאות: קיום הקשר עם הנגב, על-ידי כיבושה של טסטרט עיראק-טוואידן.
 בדרום - ניתוק כביש עזוב'ת - באר-טבע על-ידי כיבוש ביר-
 עטורג' על תחנת הטסטרט שבתוכה.

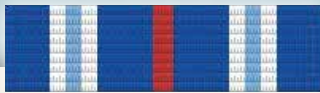
שתי משימות אלו הוטלו על חסיבת הנגב.
 על חסיבת גבעתי הוטל לחזק את מערך הגנתה, על-ידי כיבוש
 יסעור היא חצור, הכפר הערבי הסמוך לשדה-המעופה טמזרחו, והכפר
 בטאני-אל-שרקי, הסמוך לו טטערבו, בכך יורחב הפרוזדור שבין גן-
 יבנה לבין באר-טוביה.

דרושה יותר הוטל על החסיבה לכבוש את הכפר ג'וליס ואת
 צומת הדרמים שלידו - ובכך לחזק את הקו בין בית-דראס ובין גבעה,
 ולטק איום טערפה של זו האחרונה.
 בדרום-מזרח נועדה להיכבש ג'וסיר, שבערפה של גל-און וגת.

כל היעדים שבטוחם בבעתי - יסעור, בטאני-רובי, ג'וליס וג'וסיר - נפלו באותו הלילה. התברר שהצבא הטאני טרם נאחז בכפרים הנזכרים; הם הוחזקו על-ידי מקומיים שטרם ברפאו מהמכה שקיבלו לפני הפליטה. בכיבושה של יסעור הסתמפו שרידי הפלוגה שבטובה שבטעה 69. בטרחק חטיבת הנגב היתה הסלמכה קשה יותר. מטרת עיראק-טואידן, שפלוגה טאנית סדירה הוזיקה בה, לא נכבשה. הכוח הפורץ, אשר יזר לנגב לילה אחד קודם לכן, לאור שהסתמך בקרבות אסוד, התחלק לשלושה: שתי מחלקות ובתוכן החבלנים - נועדו להוות את הכוח הפורץ. מחלקה אחת נצטוותה לחפות מצד דרום-מזרח, ואחרת מצד דרום-מערב. בדו"ח הפעולה נאמר: "בטעה 2325 ירדו האנשים בכלי הרכב, בהם הגיעו עד לטרחק של 5 ק"ט סן הבנין, והתחילו לנוע לעבר המטרה. כעבור 4 שעות מתפרטים הכוחות - מחלקות החיפוי תופסות את עטותיהן ואילו הכוח הפורץ ממשיך להתקדם. כעבור שחצית השעה, לערך, פותח האויב באש חזקה מסקלעים ומכונות יריה. החבלנים מגיעים לגדר השניה של הבנין, ספרקים סוקס שרפנלי, שנתגלה בה, וממשיכים להתקדם. בינתיים פועלים כל כלי הנשק שלנו ומטסדים אש על האויב. לאחר דקות מספר מגיעים החבלנים לגדר שניה וספרקים גם אותה. שתי חוליות של חבלנים מספיקות לפרוץ גם את הגדר השלישית - אך בטעת הפריצה נפצעים קשה שני חבלנים. כשהדוג הראשון מפוצץ את הגדר הרביעית - נהרג עוד חבלן, והפריצה נעשית קשה יותר, - ביחוד בשל הרקיסות המאירות את כל הסביבה. מסתבר, שאש החיפוי שלנו אינה מהווה מסקל-נגדי מספיק לאש שמתסיר האויב. עתה מגיע תורן של שתי הכמות האחרות - הדוג השני - לפרוץ, אך כטן הן בתקלות בגדר חמישית, בלתי צפויה. הפורצים בתוניים לאטו הסולבת של האויב, החולט על שטח הגדר במקלע הסוגב בראש הסגדל. אש הרתק של החיפוי פוהתת והולכת, ואילו אשו של האויב, סן הסגדל וטן הגב, גוברת. סטהגיעו, ספקד הכמה הקדמית והחבלנים אטו עטו, לשער בנין המטרה, - כבר החל השחר טאיר - והכוח שכמעט הגיע למטרתו, אנוס היה לסגת".

המצרים הוציקו חיל-רגלים ומטוסים לזינוב אחרי הנטוגים. לא כן ארע בביר-אסלוג. זו הוחזקה, כמתואר, על-ידי יחידות הסתנדובים, אשר הוחלטו עם הדירתם של אלה להר-חברון ולדרום-טרחק ירושלים. הכוח המוזיק במקום לא הותקף עד כה וישב בטח.

לפי הידיעות שבידי גנור הנגב הדרוסי החזיקה מחלקת, שהנדבכים* מצריים, מצוידת במרגמות ובמקלעים בינוניים במסגרת עסלוג' ובטחונה הסמוך. בבית ראש שבט העוזמה שבכפר נמצאו כ-20 טאנסינו.

הכניית ההתקפה היתה זו: מחלקת ג'יפיים מחסום את הכביש לעבר עאוג'ה; כימה תמקדו לעבר באר-טבע; שתי מרגמות דוידקה ומק"ב ירתקו את היעד מצפון; ואז תפרוץ מחלקת למסגרה ותשתלט עליה, ומחלקת שניה תסתער על ביתו של ראש הטבח.

תוך כדי הרחק שפעל כדרוס, נכבשה מחנה המסגרה. 10 מצרים נהרגו ויתרם כרחו לעבר ביתו של ראש הטבח. האט הועתקה לשם, ובסיועה - נכבש אף הוא. עד כה: אבדותינו - 5 הרוגים.

אולם מרעה תקלה, אחדים טאנסינו נשארו בבנין המסגרה. המצרים

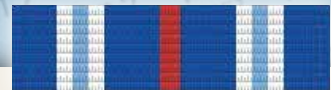
הטסינו בו טוקט אשר הפעילוהו חסמלית אחרי נסיגתם מפנו. הבנין הופל, ו-10 טאנסינו נקברו תחת ספולתו.

אבידות האויב נאסרו ב-25 הרוגים. במפסו שבויים; בהם קצין מצרי; שלל רב בלקח, כולל סכוניות, נשק ותחמושת ומסמכים חשובים - המסמכים הראשוניים שנפלו לידינו מאז ראשית המלחמה במצרים. כשם שהפטיטה על בית-חנון גרסה למצרים להטב יתר משוטת-לב להבטחת עורק התחבורה שלהם בדרך החוף, כן טסן כיבוש ביר-עסלוג' טמפצים וכוח לדרך המדבר. אולם הדרך נשארה מנותקת. המצרים תפסו טטלסים מצפון לביר-עסלוג', ובחיפויים סללו המהנדסים המצריים דרך מרעית אשר עקפה את ביר-עסלוג', והידסו בכך את הקשר בין עאוג'ה לבין באר-טבע.

גם המצרים לא טפנו ידם בצלחת. עם בוקר ה-11.6 התבטטו כוחותינו בהצלבות הדרך הפנימית - כביש טג'דל - עלוג'ה. כצעד נגדי התבטטו יחידות מחטיבת הנגב בטטלטי כאוכבה וחוליקאת, שמדרום לצומת, ויחידות גבעתי - במטלט 113 ספצפון לח, אולם דבר זה לא שינה את העובדה היסודית: עד ההפוגה עזו עלה בידינו מדי פעם בפעם להעביר שיירות בכביש הפנימי; מעתה היה חסום בפנינו. המצרים נעו בין טג'דל ובין פלוג'ה בבין מפריע.

תוך כדי הקרבות היה הנגב נצור. באה ההפוגה והפכתהו פעם נוספת למנותק.

- - - - -

100

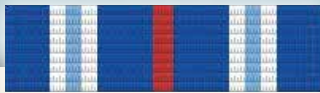
תאור זה של הפעולות בחזית המצרית לא יהיה שלם, אם לא בקדיט - ולו שורות ספורות בלבד - לעמידתם ולחימתם של הישובים ס, בעורף, אשר לא הותקפו ישירות. גם על אלה לא נסחו המצרים; במסך כל הזמן הודעו הישובים בטרחב על-ידי הסטוסים המצריים, ביום ההפוגה הותקפה רוחסה לבדה 7 פעמים טן האויר בפצצות תבערה ובטכונות יריה. עד ההפוגה הפציצו סטוסים מצריים 16 פעמים את תל-אביב, טזה כמה פעמים מספר הפצצות ביום אחד - 4 פעמים את רחובות ופעמיים את ראסון-לציון. ב-4.6 הופלו שני סטוסים מצריים פעל תל-אביב. סקומות שהיו בטוחות תותחיהם הופגזו. כך הופגזו בארות יצחק וטעד, ניר-עם, גברעם וסקורות, בית-אסל ונבטיים. אבידות ונזקים לא סועטים נגרמו בהתקפות אלו.

- - - - -

החזית נדטה. סמוך העטדות וסמוך הבונקרים יצאו חיילי שני הצדדים. במקום שהיו הסטלטים קרובים, נפגשו ושוחחו אלה עם אלה, המצרים - סקרבים להכיר את הכנופיות, הציוניות, שכה רבות סופר להם עליהן, ואשר נאבקו עמן זה קרוב לחודש ימים. בכפר-דורות ביקשו ערביי דיר-אל-באלח לערוך סולחה בזבח כבש ובלגיטת קפה. עמידת הסקומות טילאה את לבם הערצה - ופחד.

על אף הכטלונות והאבידות רטאים היו טגיני הדרום והנגב להתפאר בהיסטם. אמנם נפלו שני ישובים - יד-טרדכי וביצנים; אמנם נאלצנו לסגת ססקומות מספר; התקפות מספר לא הצליחו. אולם המצרים, כיתר צבאות ערב, לא הטיגו את נפשתם העיקרית: סדינת-ישראל לא הוסטדה; ברצועת החוף לא נכבט אפילו שעל אחד בטטה שהוקצה למדינת-ישראל בהתקם להחלטה האו"ם, אשר קבעה את הגבול בינינו לבינם, בין אסרוד לבין יבנה. אבא ההגנה לא סוגר. אדרבה: בסיווננו עד כה הראבי לדעת, כי בעזרת הגבורות ובהגברת איטוננים, ובעיקר בצירוד גוסף שידענו כי בוא יבואו - נוכל גם לצבא סדיר. טבטיון הקרבות שחלפו הוסקו טסקנות הטובות, באשר לטיב הביצורים, לטלחטה נגד טריון, לביצול נכון של ארטילריה; בטקטיקה של הגנה ושל התקפה. טסקנות אלו תורגמו למעטה חוץ כדי ההפוגה.

- = - = - = -

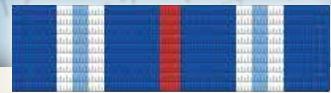
התארגנות והצטיידות טן הפלישה ועד ההפוגה הראשונה

כפי שראינו היה היתרון העיקרי של הצבאות הפולשים עלינו בראשית הפלישה בצירוף כבוד: בתותחים, בטנקים, בשריון. טול גדולי התותחנים הסובייטים והמסוריינים של כל אחד מצבאות ערב - לא יכולנו להעמיד מנחנו אף תותח אחד, וגם להתעלם משני תריסרים של תותחי נ.ט. קלים - ההיספאנו סוויסה 20 ס"מ, אשר ניצלנו אותם אטנם כהצלחה טטורית בתפקידים נגד שריוניים ובפעולה נגד עמדות מבוזרות - אך ברור שאין בהם לסלא - לא מבחינת עצמת האש ולא מבחינת הטווח - מקומם של תותחי שדה.

השרות האווירי שלנו סנה, אטנם, ביום הפלישה כמה עשרות טטוסים, אולם תנאי הפלחמה בחודשים הראשונים, בהם לא היה לאויב כוח אוירי כל שהוא - הם העניקו לנו "עליונות אוירית מוחלטת", כל זמן שלא התערב חיל האויר הבריטי. אולם מטכננסו לפעולה צבאות ערב הסדירים על טייסות טטוסי הקרב והספציצים שלהם, ניטלה כל יכולת התמודדות סטטוסינו. הם נאלצו לחנות בשדותיהם ולהסתתר במידה האפשר - בשעות היום, ורק בלילה יצאו לפעולותיהם.

בשטח השריון היו בידינו כמה עשרות סטוריינים תוצרת בית, טן הסנדביציים הנודעים, שאף כי טילאו תפקיד מכריע בתקופה הראשונה - כל זמן שלרשות האויב לא עמד לא שריון ולא נשק נגד-שריון ראוי לשטו - הרי פעמה פחתה חשיבותם והלכה. שני טנקים סטיפוט קרוטוול הוטארו לנו בירושל על-ידי הבריטים. כטויות נשק נ.ט. ברשותנו היו סצוטסות ביותר. פרט לתותחי 20 ס"מ שהזכרנו, היו בידינו פיאטים בכטות סוגבלת סתוצרת התע"ש, וכמה כלים נ.ט. סטיפוטיות טובים, שאגיעו אלינו טאי פה אי שם תוך פעולות הרכש הסכוונות והעכפות. בקבוקי טולוסוב - גם הם סתוצרת עצמית - נמצאו בכטויות מניחות את הדעת; אך כדי להסתמס בהם היה צורך להניח להתקרב לשריוני האויב כזי 20 ס"מ מעטדותינו - דבר הטטוכן למדי.

גם בעמיד את דכושנו זה בשטח השריון טול גדודי הספקים של הסצרים והטורים; וגדודי הסטוריינים של עיראק והלגיון - ייטפא שגו בשטח זה נכון פה שאמר רגש הספסלה בישיבתה הראשונה של הספסלה הזמנית: "אנו דלים וריקים בנשק כבוד".

אולם היו סיכויים טובים לשינוי יחסי הכוחות בשטח הציד הכבד ובאוויר. היה זה טרוף עם הזמן.

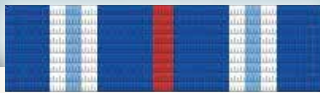
בטידה ונצליח לבלום את סכת האויר הראשונה, סיכוינו היו טובים שהשניה תפאז אותנו סצויידים יותר וחסושים יותר. פעולות רכש פאוסצות נעשו בחדשים האחרונים - בצרפת, בצ'כוסלובקיה, בכל סקום אליו הגיעה ידנו, ומטנו היו סיכויים לקבל נשק. עתה עם הקמת המדינה, ועם ההכרה בין מצד המעצמות העיקריות - ארצות-הברית ובריטניה - המועצות - ומתן סעטר רטטי מתאים לנציגי הסוכנות וההגנה - נפתחו אפשרויות חדשות לפעולת רכש.

ציד סיווח - כולל סטוטי קרב - היה ארוז וסוכן לפטלוח סעבי לים. ציוד אחר כבר נפאז בדרכו לארץ. אנייה אחת - היא בוראה, הגיעה לנסל תל-אביב ב-14.5.48. הבריטים הסתלטו עליה והתיקו אותה סנסל חיפה. נסל תל-אביב עמד להיות נטלה הראשון של המדינה העברית; נסל חיפה הוחזק עדיין נסל בריטי. על האחראים לדבר עבר ליל סיפורים: היחריסו הבריטים את סטענה היקר של האניה, או היטיבוה אליכו? ב-15.5 שבה האניה לנסל תל-אביב. סטנה נפרקו מותחי הסדה הראשונים: 5 תותחים בני 65 מ"מ.

כפי שתואר החל חיל התותחנים להתארגן עוד קודם לכן. צוותות הסורכבות התותחנים ותיקים הוכנו סראש; בעלי סקצוע היו סוכנים לפריקת התותחנים, ולהכנסתם לסיטוס ללא שהיה. כעבור יוטיים היו התותחנים הראשונים סוכנים לפעולה.

ספק אם אי פעם היו סיכולים כה כבדים ואחראים קטורים בהכנסתם לפעולה של 4 תותחי טדה קלים. שמים היו החזיונות הסכריעות באותו היום: עטק-הירדן בצפון, בו פיתחו הסורים את סתקפתם לעבר הדגניות פרוזדור ירושלים, בו קבע הלגיון את עובדת הניתוק, בסרכוז. נסקלה האפשרות לפצל את הסטפר הזעום של התותחנים לשתי החזיונות; אולם הוחלט להשאירם בסרכוז על-טבת להפיק מהם את סכסיפום המועלת, והם נשלחו לעמקס-הירדן. הופעוים של תוארה לעיל. השפעוים הייתה סכרעת, וטה גם שהורים לא ציפו להם. בעקבות סתן אש התותחנים בסרכוז הסורים.

כעבור 10 ימים הגיע משלוח סני של תותחי 65 מ"מ באניה

הזקן". משלוח זה כלל גם טרנספורט 120 מ"ט - תריסר במספר. טענה הייתה אפשרות להקצות תותחים גם ביותר החזיתות; במסדור, בלשרון, בג'נין - כבר הופעלו תותחינו.

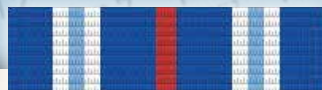
ב-16.5, בישיבתה הראשונה של הממשלה הזמנית, הודיע ראש הממשלה שיש לנו 30 מורינוני קרב באירופה. טווח מיסותם אינו מספיק להעברתם ארצה בהעלם אחד. היה הכרח למצוא להם בסיס סתמים לחנייה-ביניים, בו יוכלו להצטייד מחדש בדלק. ב-23.5 הודיע ראש הממשלה לשלושת המטוסימים הראשונים הגיעו. הם נועדו להיכנס לפעולה לראשונה בגד שדה התעופה באל-עריש. מולם מסתקבלו הידיעות על התקדמות הטור המצרי לעבר אסדוד, נשקפה סכנת יסירה לפרחב החיוני של המדינה - הופעלו המטוסים הראשונה בגד הטור. הם נתקלו במס נ.מ. כבדה ביותר, ומטוס אחד הופל. מולם נזקים כבדים נגרמו לטור המצרי, אשר עמד צפוף על הכביש, מתוך בטחון שאין סכנת התקפה מן האויר נשקפת לו. התקפת מטוסי הקרב, ופעולת החי"ר והתותחנים שבאת בעקבותיה - עצרו את התקדמות הטור.

ביום ה-28 במאי הגיע המשלוח הראשון של תותחים 75 מ"ט - 10 במספר. בטותם המשלוחים הגיעו גם כטורים ניכרות של טקלעים, רובי-תותחים 20 מ"ט ותחמושת לכל סוגי הנשק שבזכרו. מבחינת החיסום מצאתנו, איפוא, התפוגה הראשונה נזקים במרחב מן הפלישה. ניצחנו במירוץ עם הזמן.

- - - - -

הכלות המדינה אחד, וההתמודדות עם צבאות ערב הסדירים סתרון - חייבו שינויים טרתיקלי-לכת במבנה, בארגון ובמספר של המסטיב הצבאי של הישוב העברי בארץ. אחדים מן השינויים האלה שלא טבלו כל דיחוי. נוצעו תוך כדי הלחימה; אחרים נדחו מפניה, עד אשר יימצא הזמן בשל לביצועם.

ב-י"ז אייר תש"ח, 26.5.1948 פורסמה על-ידי הממשלה הזמנית ונחתמה על-ידי ראש הממשלה, פקודה מס' 4, היא פקודת הקמת הצ"ל. היא הירותה את המינוי החוקתי לשינוי המעמד של החבנה, והפיכתה לצבא סדיר הכפוף לממשלה טוברינית. טעיפיה העיקריים של הפקודה

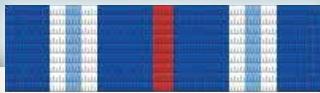

קבעו: א) טוקט צבא הגנה לישראל, מורכב מחילות יבשה, חיל-אוויר וחיל-ים. ב) בטאב חירות יונאג גיוט חובה לצבא הגנה לישראל על כל שורותיו, וגיל חייבי הגיוט יהיה כפי שבקבע על-ידי הממשלה הזמנית. ג) כל אדם המשרת בצבא הגנה לישראל חייב להיטבע שבועת מסובים למדינת-ישראל, לווקתה ולשלטונותיה המוסמכים. ד) נאסר על הקטת או קיום כל כוח סזויין סחוץ לצבא הגנה לישראל. טר הבטחון טובה על ביצוע פקודה זו.

בפקודת יום, אשר פורסמה על-ידי ראש הממשלה ושר הבטחון ב-31.5.1948 נאסר: עם הקמת מדינת-ישראל יצאה ההגנה ממחנת ונהפכה לצבא סדיר.

עצום ורב החוב שהייב הישוב והעם היהודי להגנה בכל שלבי קיומה המתפתחות, שהניצנים הבודדים כימי היסוד הראשונים - בפתח-תקנה, ראשון-לאציון, גדרה, ראש-פינה, זכרון-יעקב, מסולה, ורן, "הסוסר" של חלוצי העליה השניה, הלגיון העברי במלחמת העולם הראשונה, סגיני תל-חי, והגידול המתמיד של ארגון הגנה ארצי בתקופה שבין שתי מלחמות העולם, הקמת חיל הנוטרים במשורות 39-1936, יסוד הפלמ"ח וגדודי חי"ט, ההתנדבות ההמונית במלחמת העולם השנייה והקמת הבריגדה העברית הראשונה, ועד מאבק האדיר של ההגנה במחצית הראשונה של המלחמה בגדנו ט-30.11.1947 עד 31.5.1948.

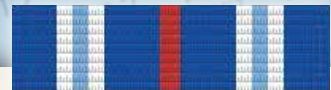
בלי הבטיון, התכנון, כושר הפעולה והפיקוד, הנאמנות ורוח הגבורה של ההגנה, לא היה הישוב עומד בטבחן הדמים השיום שבא עליה בשטח החדשים האלה, ולא היינו מביעים למדינת-ישראל. ובספר דברי הימים של עם ישראל יזרח פרק ההגנה בהוד ובאון שלט יכהו לבוא. ועכשיו נפתח פרק חדש - טוקט צבא סדיר של מדינת-ישראל, צבא החירות והעצמאות של ישראל בארצנו, בהתאם לפקודת הממשלה הזמנית שבפרסמה ברבים על צבא הגנה לישראל. בידיו של צבא זה יופקד מעתה בטחון העם והמולדת, וטגילת החירות של מדינת-ישראל תהיה לעינינו לכל הצבאות בישראל... בלמדו ידיו לקרב ובטחצו כוחות הרשע והזיון הסבסים להרס קיומנו, גידולנו וחירותנו, ישא צבא ישראל בלבן את חזונם הגדול של נביאינו על הימים, בהם "לא ישא גוי על גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה".

בהסך פקודת היום טובא נוסח השבועה סכל אחר טהחיילים
 והחיילות הסרתים בצבא חייבים להישבע, בהתאם להחלטת המטלה:
 „אני נשבע(ת) ומתחייב(ת) בהן צדקי לספור אסונים למדינת-ישראל,
 לחוקתה ולטלטונותיה הטוטטכים, לקבל על עצמי ללא תנאי וללא סייג
 עול מסעעמו של צבא הגנה לישראל, לצייית לכל הפקודות וההוראות
 הניתנות על-ידי המפקדים הטוטטכים, ולהקדיט כל כוחותיו ונף להקריב
 את חיי להגנת המולדת וחירות ישראל“. ופקודת היום מסיימת: „חסכו
 המוסרי והגופני של כל חייל ומפקד וכאסונותו בטילוי תפקידו - יען
 את „צבא הגנה לישראל“ מבטא עוז לשלום האומה והמולדת“.
 בעקבות פקודת הקמת צבא הגנה לישראל אף קיבלה חוקת השיפוט
 תש"ח, חוקת השיפוט של ההגנה, חוקף טלכתי, ובקבעו סטכונות
 המינויים והשיפוט בהתאם לפקודה זו.

- - - - -

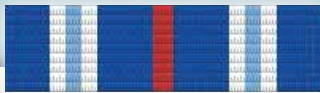
בקרב האצ"ל והלח"י התנהלו עוד זמן מסוין לפני הכרזת המדינה
דיונים על מעמדו ויעודם של ארגונים אלה במדינה העברית העתידה
 לקום; סגע בלתי פוסק התקיים עם הנהלת הטוכנות בנושא זה. המטלה
 הזמנית היתה טלכתחילה תקיפה בדעתה, שלא לאפשר קיום כוח מזויין
 במדינה פרט למכשיר הצבאי הטלכתי; עם זאת ברי היה, שהאכרח לכפות
 החלטה זו בכוח תוך כרי טלחמה לחיים ולטוות עם אויב חיצוני - עלול
 להיות הרה-אסון. על אף הסעיף בפקודת הקמת צה"ל, האוסר על הקמת
 או קיום כל כוח מזויין פרט לצה"ל, מצא פירוק האצ"ל בטרחה המדינית
 את ביטויו הפורטלי בהתחייבות אשר נחתמה על-ידי ראש האצ"ל,
 ב-1.6.48, אשר סעיפיה העיקריים: א) חברי האצ"ל יתביטו לצה"ל,
 בהתאם לצווי הגיוס של מטלה-ישראל, ויישבעו שבועת-אסונים הנהוגה
 בצבא. ב) הנשק והציוד הטלחמתי שבידי האצ"ל ייסטרו לצה"ל, לרשות
 הפיקוד העליון. ג) טוון החלטתו החפשית והמואחרת חדלים האצ"ל
 ומפקדתו לפעול ולהתקיים כחטיבה אבטיית במדינת-ישראל ובתחום מטלה-
 ישראל. ד) כל פעולות וכיטה נפרדות של נשק וציוד טלחמתי מטעם
 האצ"ל תיפסקנה, והקשרים ייסטרו לרשות צבא הגנה לישראל, לתועלת
 המלחמה.

מטה זמני של אצ"ל הוקם לסטן חודש ימים, על-מנת לוודא
העברת כוח האדם והציוד לידי אצ"ל.
לחצי חדל סלהתקיים במרחב המדינה עוד קודם לכן.
הידיעה על התפרקות הארגונים הגלה, והשתלבות חבריהם לכוונות
הבטחון של המדינה - נתקבלה תוך הרגשת הרווחה. כסבורים היו שבזה
נתחילה פרט פירוד שנמשכה שנים, וסגרמה בתקופת מוטטכת לשנאת
אחים, לריב אחים - כמעט לסלחסת אחים. אולם תכניות אלו נתברו.
מסקול הלחץ סבאוץ, ובהתמסר על פירוש טעלהם לבטטר בטעיף הטליטי
של ההתחייבות: „במדינת-ישראל ובתחום ממטלת-ישראל" - הוטיפו
מפקדות טבי הארגונים לפעול ולהתקיים, להחזיק כוח אבאי במרחב
ירושלים, וזיקה לחיילים בצה"ל. האפילוג הטרגי שנבע מכך יתואר
בסקום אחר.

- - - - -

כפי שהוטבר בפרק הסבוא המחלק הפיקוד של ההגנה, בעקבות
ההתארגנות שבאה במסורעות תרצ"ו תרצ"ט בין טבי גופים: המפקדה
הארצית - הסורכבת סכציגי מפלגות פוליטיות, שהיתה מחורטית להכוונת
המדיניות והאסטרטגיה של ההגנה, ולהשגת האמצעים למטפץ הבטחוני
של הישוב; והמטה הכללי - הסורכב טאנטי מקצוע - המחירי לכוו
מבחינה טבצעית ומקצועית ומטפל בבעיות המנהלתיות היטירות שלו.
עוד מטעה טיור"ר המנהלת הסוכנות, יוד בן-גוריון, קיבל לידיו את
תיק הבטחון בקונגרס הציוני הכ"ב ב-1946, הורגשה חוסר בהירות
בהגדרת מפקידי המפקדה הארצית, וראשה, אף הוא טסוכה על-ידי
הסוכנות טזה; לבין מנהל תיק הבטחון בהנהלת הסוכנות טאיוד. תפקיד
הרמ"ט בוטל, איפוא, עוד לפני הקמת המדינה ב-3.5.1948.
עם הקמת המדינה אלו סיבויים נוספים. המפקדה הארצית מטקה
למעטה סלהתקיים; המחוריות להנהלת המלחמה עברה מנהלת הסוכנות
היהודית לידי המטטלה הזמנית. מטעם המטטלה בטט בעול העיקרי של
הנהלת המלחמה ושל הפיקוד על הכוונות הטוויינים ראט המטטלה וטר
הבטחון].
מטט האמצעים למטפץ המלחמתי עברה לידי מטרד הבטחון, אליז

הועברו מחלקות הספקדה הארצית הנוגעות בדבר, והוא היה אחראי טענה לתקציבים, לגיוס ולחיול, ל"רכש" - חיטוט ולקניית אספקה. "מרכז הספקד לטרות העם" הוסיף לפעול כמתכונתו, אך הוא נכסף להנהלת משרד הבטחון, וטפו שונה - החל מה-1.6 - ל"מרכז הגיוס של משרד הבטחון".

בתפקידיו הסוגריות של המטה הכללי לא חלו שינויים, אך הוא חייב הרחבה והתארגנות מחדש, שברובה בוצעה בהפוגה, על-סמך להסתגל למסיבות חדשות: - הפעלת מערך טבויים בן 40,000 חייל, החזקתו, ציודו וחיטוטו - בתנאי מלחמה סודרנית עם צבאות סדירים - העמידה את המטה הכללי בפני בעיות חדשות לחלוטין.

גם בהגדרת תפקידי מטה הפלמ"ח לא חל בתקופה זו שינוי. אולם לא חסרו גם בה חיכוכים וחילוקי-דעות על רקע זה, בפרט בשה שבוע לכפיפותן של בריגדות הפלמ"ח **סנחינה סבצית**.

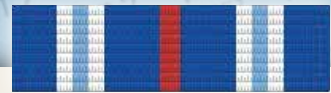
ב-26 במאי יצאה הוראה מחייבת שכל הוראות בעניני סבצים תישלחנה ישירות לחטיבות על-ידי מסכל/אגם, וכך ייטאו הריכוז וההכרעה להנהלת המלחמה.

לעומת זאת הוחט כבר באותה תקופה הצורך במפקדת ביניים, בין המטה הכללי לבין החטיבות - אשר לא תפקד על סוג יחידות סטויים, כי אם על מרחב, והכוחות החובים או הפועלים בתוכו. מפקד המבצע הראשון במלחמה היה מפקד חטיבת גבעתי שמונה כמפקד סבצע "בטחון", ב-1.4. לאחר מכן נתמנה מפקד לסבצע "יבוטי", על שתי החטיבות הפועלות במרחב ירושלים; כמו כן, נתמנו מפקדים לסבצע "חסן" ולסבצע "יעתה".

מפקדים אלה מונו אד-הוק, לביצוע סבצים סוגריות; מפקדותיהם הורכבו בהתאם לכך - והם פורקו עם סיום המבצע.

זמן סועט לאחר התחלת הפליטה נתברר שיש צורך במפקדות סרחייות קבועות, לפחות במקומות סטויים, עם סטות מצרפסטים, אטום, אך שמיים ביתנים לטינויים. בתקופה שעד ההפוגה הראשונה מוקמו שתי חזיתות בלבד, שבראו כחיוניות ביותר.

ב-25.5, משהתברר שמרכז הכובד של ההתקפה בצפון הוא בגזרת חטיבת גולני, פדרום ליד כנרת; ומאידך - שאין לצפות לפליטה על

ציר ראש-הנקרה - עכו, והיה הכרח בגמישות טכסטילית בהעברת כוחות
מן הגליל הטעריבי לעמק הירדן, נתמנה מפקד חטיבת כרמלי, משה כרמל,
כמפקד חזית הצפון, אשר כללה בתותה טעה רק את מרחבי החטיבות
גולני וכרמלי, אולם לאחר מכן נאסרף אליה גם מרחב הגליל העליון
המזרחי, מטעמה חטיבת יפתח לטרכז.

בהודעה הרשמית שהועברה על-ידי מטה החזית לחטיבות הכפופות
לו, מוגדרים תפקידי מטה החזית כדלהלן:

- א) לסמן את מבנות הפעולה האופרטיבית בחטיבות הפועלות בצפון;
- ב) לתאם את הפעולה בין החטיבות בחזית הצפון;
- ג) להביע ולהעביר כוחות במסגרת חזית הצפון בהתאם לצרכים
האופרטיביים;
- ד) לפקד על החטיבות פיקוד אופרטיבי.

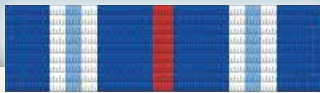
בכל עניני החטיבות החורגות מהכלול בסעיף 2, הזיקה של טעות
החטיבות היא ישירה למטה הכללי. בכל הענינים האופרטיביים - הזיקה
של טעות החטיבות היא למטה החזית. הוראות אופרטיביות תימסרנה לחטיבות
רק על-ידי מטה החזית. דו"חות ביצוע אופרטיביים ייסטרו מן החטיבות
רק למטה החזית...

המטה יהיה נייד ומקומו ייקבע מדי פעם בהתאם לצרכי החזית.
טעות החטיבות יקבלו הודעות על מקומו והנועיותיו. עד הודעה חדשה
מקומו ביבנהל...

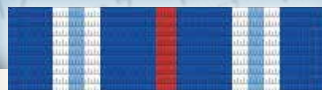
עד הודעה חדשה לא ישמש מטה חזית הצפון כיוחידת מסובן".
התקן של מטה החזית היה מצומצם ביותר - 18 איש כולל קצינים
המלוטאים, הפקידים, הנהגים, הטכניקים - והמבנה היה זה, איפוא,
בסיון להקים מטה אופרטיבי בלבד, מעין מפקדה קרטית שמפקדתה הערפי
- היא המטכ"ל.

כמפקד שני של חזית נתמנה טיקי טוון, ב-28.5.48. הוטל עליו
הפיקוד על חזית ירושלים, ועל כל הכוחות הפועלים מן הפרוזדור הזה
ועד ים הטלח מזה.

הגדרת התפקידים, ובהתאם לכך המבנה והתקן של מטה החזית, עוד
חייבו שינויים טרחיקי-לכת לאור הנסיון שנרכס בשבועות אלה; אולם
ההכרח בטעות כאלה במרץ כולה התברר יותר ויותר. על המטח וההתפתחות
בסיון זה נדון בפרקים אחרים.

בינתיים נוספו עוצבות כזה"ל. כפי שראינו פעלו בעת הפליטה
 תשע חטיבות; 6 חטיבות חי"ט סרחביות, ו-3 חטיבות פלמ"ח, אשר אף
 הן רותקו בינתיים לפרחבים סטריזיים; יפתח - לגליל העליון הסזרחי;
 הראל - לפרוזדור; וחטיבת הנגב - לנגב. לא היתה, איפוא, לרשות
 הפיקוד העליון שום עתודה ארצית למכת נגד, למתיסת פרצות וכיו"ב.
 אי לכך הוקמה ב-15.5 עצמו חטיבת חי"ט שביעית, היא החטיבה החמישה-
 חטיבה 7. הוכללו בה הגדוד המסוכן הראשון שהלך עד אז והתארגן עוד
 טרמיית טאי בטסגרת אה"ד, ושני גדודי חי"ר אשר פיקודם - מסגל בתי-
 הספר הארציים והחניכים שבקורסים שונים באותה תקופה; וטוראיהם -
 בחלקם הגדול אנשי בא"ל אשר הגיעו ארצה עם פתיחת כנל תל-אביב
 ב-14.5, ויתרם מחלקות אשר, בתרפ"ו על-ידי החטיבות הקיימות לצורך
 זה בהתאם לבנהג, הסקובל באותם הימים.
 עוד קודם לכן בטקלה ואוסרה תכנית לעצב את אגף ההורחה שבטס"ל,
 את סגל בתי-הספר הארציים ואת חניכי הקורסים כחטיבה שתטסט עתודה
 בפקודת הסטה הכללי בטעת הכרח קיצוני; עם זאת תססין להתאמן בהתאם
 לתכנית בפירה והובר ניתן. מחשבה זו לא הוצאה למעשה אל הפועל.
 לעומת זאת החלה כבר בהתארגנותה בתקופה זו חטיבה 8, לאחר
 שחטיבה 7 הוטקעה בקרבות בפרוזדור ירושלים ולא באה עוד בהשבון
 כעתידת הסטה הכללי. לחטיבה זו נויסו חברי הלח"י אחרי התפרקות
 ארגונה. החטיבה האחרונה שהחל בארגונה בטסן השבועות המעטים הללו -
 היא גם האחרונה שהתארגנה בתקופת המלחמה בכלל - היא חטיבת עודד
 (9), "עודד" היא בראשונה שמה של הנפה אשר כללה את אצבע הגליל
 העליון הסזרחי. בראשית המלחמה היתה כפופה לחטיבת גולני; אולם
 הבעיות הסיוודות הקטורות סאו ומתמיד בשרחב זה, עובדת חנייתו
 של גדוד פלמ"ח שלם בתוכו; ואפשרויות הביתוק אשר נטקפו לו עוד
 טאו יטי המלחמה הראשונים בגליל, בטתו 1947 - היקנו לנפת עודד
 סטטוס סיווד בשרחב החטיבה. עוד בחודס סרץ הועלה לנפת עודד גדוד
 חי"ט חיפאי (גדוד 11), והוטלו עליו תפקידי ההגנה הסטטית, בה
 בטעה שבדוד הפלמ"ח התפנה לביצוע הפעולות היוזמות.
 עם התסנותו של ספקד הפלמ"ח בטפקד טבצע, יפתח" כותקה כפת
 עודד לחלוטין כחטיבת גולני, והשרחב על כל החובים בתוכו הוכתף לו.

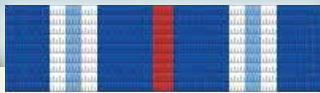
ירידת חסיבת יפתח מן הגליל השמירה חלל ריק. אז הוחלט שלא להחזיר את האחריות לטרחב לחסיבת גולבי, העטוסה גם בלאו הכי והחזקת קו ארוך ומסוכן מספרין העסק ועד צפונה לטבריה, כי אם להקים חסיבה טרחבית נוספת, היא חסיבת עורד. טפקד הנפה נתמנה כמפקד החסיבה כגורעין לה טיטס גדוד החי"ט החיפאי שהוזכר, וגדוד של אה"ד.

עדיין לא היה התקן של החסיבות הללו אחיד, כי אם שונות לאפטרוריות הגיוס בפרחבים הטובים - טזה, ולצרכים האופרטיביים שלהם - טאיורד. מספר הגדודים בכל חסיבה נע בין 2 ל-5. כבר נסקלו תכניות להתחדת התקן. הן גובשו ובוצעו רק לאחר סכך.

התרבות העוצבות אשר הטסה הכללי פיקד עליהן יטירות, נתן יותר תוקף להכרח להקים טפקדות בינייח טרחביות, וטה גם שנוסף על החסיבות האלה פיקד הטסה הכללי יטירות על חיל האויר, חיל היט, חיל התותחנים, חיל המהנדסים, טרות החיטוט, חיל נטיט, טרות הקטר, טרות המטסה הצבאית, טרות רפואי, טרות טפטטי, טרות תרבות, טרות המחכורה ו"טבת" הוא טרות הטודיעין של ההגנה. חלק טחילות וטירותים אלה הוקפו רק לאתרובה; יתרם התקייטו עוד קודם לכן, אולם התרחבו והתארגנו טודס לאור הטטיטות החדטות שהוטלו עליהם. אטרותים החדטים הם אלה שפעלו בתחטי הרפואה, המחכורה וההנדטה, בהם היטה ההגנה נוהגת, בהתאם לטבתה היטוב, להיעזר בטרותים האזרחיים הקייטים, קופות-חוליים, טגן דוד אדום והדטה; הקואופרטיבים של התחבורה; החבורות הקבלניות הגדולות ומחלקות העבודה הציבוריות של הטרות הטקופיות העבריות.

החילות טחיו קייטים עוד קודם לכן, אולם הורחבו וטובו בטיות ניכרת בתקופה זו כללו בעיקר את חיל האויר, חיל היט, חיל התותחנים - אשר קיבלו עמה ציוד חדט וטטיטות חדטות; וטרות החיטוט - עליו הוטל לטפק טותו.

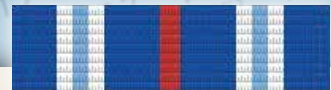
טבתיות כוח אדט לא היטה התקדטות בטטר הטבות הללו. טבתם הוצאו צווי גיוט נוסטים בטותה תקופה - ביניהם צו לגיוט בני 38 - 36 ולקריאת בני 17 לאיטון של חדטיים; טבת הטגויטיים עלתה ט-35,000 ב-15.5 (טבת 23,000 בחטיבות) ללטעלה ט-40,000 לקראת ההפוגה הראטת - אולם בה טטעה טהטגויטיים החדטים היו בלתי טאטונים ברובה, טבלנו אבידות טבין היחידות הלוחטות, עייפות וטטיטות בפלו גם על יטרן - טר טבתיות זו היטה ההפוגה הראטובה דבר בעתו.

במקביל לפעילות הצבאית שתוצרה לעיל, התנהלה פעילות טריטוריאלית
 טמונתה סביב בעיית ארץ-ישראל במרכז האו"ם, בארץ, ובבירות הסעודיות
 הגדולות ומדינות ערב.

ההכרזה על הקמת המדינה ביום 15.5.48 חלה ביום שנסיגת הסוגש
 המיוחד של עצרת או"ם בפלאטינג טרוונט. סוגש זה נקרא כרי לדון
 במכניזם ארצות-הברית להקים פסטר באסנות בכל ארץ-ישראל, לאחר שהודיעה
 על הסתלקותה ממכניזם החלוקה. נציג ארצות-הברית העלה את ההצעה ביום
 19.3.48. המכניזם האמריקאי לא זכתה לרוב הדרוש, והעצרת עברה לדון
 על האמצעים להשגת הפוגה זו בירושלים. אף כאן ההצעה הצרפתית-אמריקאית
 לבאסנות זמנית על ירושלים לא קיבלה את הרוב של שני שלישים. ההיסט
 היחידי של הסוגש ההוא היה סיבוי סתווך של או"ם לארץ-ישראל, לאחר
 מוט הסנדט. אישיותו, הסקפותיו, גישתו, פעולותיו של סי שנבחר להפקיד
 זה הטביעו חותמה על האירועים המדיניים בספטן 4 חדשים סתווך סוגש העצרת.
 סייד לאחר הכרזת המדינה באה הכרת ארצות-הברית. בעקבותיה הלכה
 ברית-הסועודית, והאסונה שהכירה במדינת-ישראל דה-יורה, וביום 18.5.48
 הכריזה הכרזת המדינה את הכף בארצות-הברית לסובת אנהוי ישראל והמטיקה
 את קו הפייסנות כלפי הערבים, שסיסנו הכולט היתה ההצעה ביום 19.3.48.
 לא ידועים תקדימים להכרה במדינה שנבולותיה לא היו ידועים וסמטטלתה
 היתה בת יום אחד, ויותר משהיה בהכרה מעשה של הגיון סטטטי היתה בכך
 המערבות פוליטית סובנקת שחזקה מעמדה של ישראל בסערכתה נגד הערבים.
 החלטת או"ם על סיבוי הסתווך הגדירה תפקידו כדלהלן: להבטיח
 שרותים פשוטים הדרושים לבסחון אוכלוסיית ארץ-ישראל; לדאוג להגנת
 הסקוסות הקדושים ובניינים דתיים; לקדם טציאת פתרון של שלום בארץ-
 ישראל. לסך כך עליו לשמך פעולה עם ועדת ההפוגה ולהיעזר על-ידי
 סוכנויות מיוחדות ומרגובים בינלאומיים כגון הצלב האדום והגניבלאוטי.
 לסון אחרת, על הסתווך הוטלו שתי מסימות ראשיות: הפסקת האש,
 הפוגה ופיקוח עליה, וטציאת בסיס לפתרון של שלום בין הצדדים. טבעי
 הדבר כי הפסקת האש קדמה בזמן לחיפוש פתרון כולל, אף כי כפי שהתברר
 במרוצת הזמן-היו כרוכים הסנים זה בזה.

סיבוי הסופי של ברנדוט הסתווך חל ב-21.5.48. ההפוגה
 הראשונה החלה ב-11.6.48. בפרק הזמן שבין שני התאריכים הסערכה

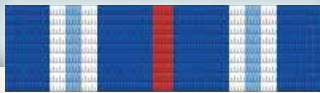

המדיניות העיקרית נטתה על ההפוגה, תנאייה, סוגיה ואופן הפיקוח עליה.

כבר יזם לשחרר סיבוי של ברנדוט כמתווך, ב-22.5.48, פנתה טוענת הבטחון בקריאה לצדדים להפסיק את האט תוך 36 שעות. הקריאה הייתה קטיגורית ולא הסתירה לצדדים סקוט להתנות את הפסקת האט בתנאים שיזהו שיהו. ישראל החליטה להימנע לקריאה, ואולם הערבים דרשו לדחות את טועד ההפוגה ל-48 שעות, ועם תוסף הודיעו על סרובם להפסיק את האט. אבא אבן, בתגובה יזמן פאוזר, קרא בפני טוענת הבטחון את הצדקו של סר החוץ שהביעה תמיהת הסטלה על הטכנת טוענת הבטחון להימנע למביעת הערבים לדחות את טועד הפסקת האט, ובתוסף זה להקל על טפסלות ערב במלחמתן המקפזית נגד מדינת-ישראל ואוכלוסייתה. נוסף לכך קבע הצדק כי טפסלת ישראל בטוחה כי כוונת הערבים בדרישות לדחיית טועד הפסקת האט הייתה להביע להכרעה אבהית בירוסטליים, וכי יש בידיה ראיות כי פזיטה זאת אהותוהת בתנאים ובטיות טעמיה זרה.

מיד לאחר סיבוי, הצטרף אל המתווך גם נציגי האיטי של טריגורה לי, מ' ראלף בנץ'. המתווך לא קיבל את ההצעה לצאת תחילה לליק סכסס. על סנת לעמוד על הצד זה ססס, ברצותו לצאת סטר ככל ההפטר לאזור הטלחמה. הוא קבע בעצמו כי "הערבים הם הם שנקטו בהתקפה וכמוצאה טזאת, ומה עלינו לחפש טגיע תחילה בכל טאלה של הפוגה או הפסקת אט". לפני צאתו לסורה התיכון, הוא נפגש עם הספוגה הבריטי בפריז ועם ד"ר ברום גולדמן. הדיפלומט הבריטי קבע בתוסף ספורט כי אין הבריטים טוכנים לנקוט במיזה אפרים שמה נגד הערבים. הוא הודיע לפתרון כי הם טפטיכים לטפס לערבים נטק וכי הקצינים הבריטיים טפטיים לערבים כטרייכים לוקחים חלק פעיל במלחמה.

ד"ר גולדמן סטר לפתרון על ענייניו הרג בטלום עם ערבים אך בתנאי שיכירו בנו כמפדינה ריבוניות. הוא הוסיף וזמר כי לא בקבל כל פתרון שלא יזכה אותנו בטעמד זה, הוא תמר את הטיבוי ששל ביהם הבריטי לטאיפותינו. בטפסלתה כף המאזניים התחילה לנפות לצד היהודים וכן התחילה טפסנת בכונות להככים לחלוקה, אם כי באבולות טוכים: החלק הצרומי של הנגב, סקו רוחב 51, יימטר לעברתללה, והגליל המערבי יטרפה

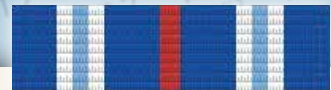
למדינת-ישראל. וכן תאר את הקורות של הבריטים להחלטות עברתללה על ירושלים שמוך מחטבה כי בדרך זאת הוא יהפך לראש לעולם הערבי, ובמסעו תגדל הפעלת בו.

הסתוון הגיע למרחק קרוב ב-28.5 וקבע מוטבו בקהיר. מאז שיחותיו הראשונות נתברר כי הוא לא ראה עצמו קטור בהחלטת העצרת סיום 29.11.47. הוא יצא שמוך הבחנה כי מטיטמו היחידה להגיע הפונה ופתרון של שלום. מבחינה היו בעיניו רק שיקולים מסבייים, ומטוט כך מן טבעי היה כי הוא הקטיב ביותר קט להקפות הערביים, טרמם כחזקים יותר ופתקייפיים, ולכן גם כמד העיקרי טיט להביאו על הסיפוק. בטליחותו הוא ראה שליחות הוטטיטטריית טטטרתה להטעיים טבל הפרט טראט וראטונה. טטוט כך גם טטטוטטבה הטפונה הראטונה הוא יכול היה לתט טבת והודיה על טטר הוטט קץ ל"טלחטה טטרת טטר".

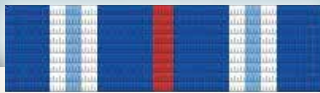
למחרת בוטו לקהיר, ב-29.5, בתקבלה החלטת טופעת הטסתון ברבו הפונה של 4 טבוטות. החלטת טנתקבלה היתה טונה בטטה ענייני יטור טהאטת החלטת הבריטיית טטיטטה לה טטיט. בעוד טהאטעה הבריטיית טטרה על הבטת לוחטטט ויוטטי צבת כטחד, החלטת טופעת הטסתון הטירה הבטת יוטטי צבת ורק טטרה על גיוטטט וטיטוטט בתקופת הטפונה; בעוד טהאטעה הבריטיית טטרה יטוט טטרי טלחטה לארץ-יטראל בלבד, החלטת טופעת הטסתון הראייה טיטור גם על טבע טדינות ערב.

החלטת סיום 29.5.53 זרטה טהאדריית להודיע על בטבוטת לקבלת מבחינה עד 1.6.53, וקבעה כי אם הט לא יתקבלו על-ידי טני האדריית, ייבטן הטצב בארץ טחלט בטחטט לפרק טביעי של טגילת או"ט. טני האדריית טטטיטו להפונה. מולט בה בטעה טכוטומיטו בטטרו להטטיק הטט ב-2.6 - וטטי טבאטיט הוטטקו בטטצע כטוטצת טכך - לא נתנו טדינות ערב הורגה דוטט לצבטותיטן. עדיין קירו להחלטות טבטיית בטרך, לתרות טטלוטותיטן. רק טטטטו טיכוטיית מלה - גדלה בטבוטת לקבל הטונה. התועלת טטטטה טתפסקת טט חד-צדדית זו לאויב - ליטרתנו לקט לעמיד.

בו גיוט טנה הטתוון לפוזכיר או"ט וטטר לו על הטטותיו כי החלטת הטופעה לא הוטבה בטופן זטה על-ידי טני האדריית. לטרות עטרתו

פועצת הבטחון לא היתה בקובה לדון מחדש במעיה, לא הסכימה לדעתו
 כי שני הצדדים ליוו הסכמתם על-ידי תנאים, וביום 3.6.48 הטילה
 עליו לקבוע סוגי נוסף להפסקת האש.
 בקודת המחלוקת העיקרית בין הצדדים היתה הסמן העליון במקומות
 ההפוגה. הערבים דרשו כי העליון תיפסק לחלוטין באותה הקופסה, בעוד
 שסטטל ישראל לא היתה בקובה לכל הצבלה, שראתה בה כסיון לאמצע
 ריבונותה. מוסן הפיקוח אף הוא שימש נוסף לדיונים. ירדנים רבו
 שיטענו שבין קציניהם שיפקחו על קיום תנאי ההפוגה בערים יהודיות,
 בעוד שהמצרים תבעו שמפיכות המלחמה שלהם תפסקנה על החוף הישראלי.
 אף שביב ענין ההפסקה לירושלים, כמותה, הרכבה ואופן הפיקוח עליה
 היו חילוקי-דעות רציניים.
 התריץ הטבי עקבם להתחלת ההפוגה היה 6.6.48 ב-1200 בצהריים.
 התווך נכה ב-4.6.48 לאו"ם בבקשה להודיע לו באופן סוסמן את ההבדל
 שבין "לוחם" לעוסת "יוצא צבא". הרקע למנייתו היתה הבטחתו האיטית
 לנוקדאטי שזה כי בסמן ההפוגה לא תומר עלייתה של אנשים בגיל צעיר,
 שחטט היזוק הפוסבציאל הצבאי של ישראל. לעוסת זאת הודיע לו שר
 החוץ בטטלת ישראל, שר שרת, בפירוש, כי ישראל עוסדת על בוסת
 החלטת פועצת הבטחון ולא תומר על עליית אנשים גם בגיל הצעיר.
 יו"ר פועצת הבטחון אותה טעה היות פריס-אל-חורי. בהפוגה
 טעורפלת הוא הודיע שכונבה פועצת הבטחון בהחלטתה היתה להסיג הפסקת
 אש טבלי שההפוגה תפיה יתרונות לצד טן הצדדים. דאלף בגוף היותו
 דעתו כי הטטנות הסופיות לפירוש היותו בידיו וזאת קיבלה.
 עקב הבירוריים הטלה בזהה פסועד להפסקת האש טדט 6.5.48. כמות
 התווך היתה לקבוע יום סמוך לטרי שיטפסר העכרת הידיעה עליו לכל
 היחידות שלווחות, ולפיכך קבעו ליום 11.6.48 בטעה 0600. ביום 7.6
 נטלה לכל הפדינות הלוחמות טברק טפורט שחנין פוטי הסדר ההפוגה,
 שהיה טבוטט על החלטת פועצת הבטחון ביום 29.5.48, ועל שיחות טבילל
 עם דאטי הטטטלות.
 כמות הטברק ביהבו הוראות באותם ענייני היסוד שטביהם בטלקו
 הצדדים. בענין העליון הוא טבטיין בין "לוחמים" ובין "יוצאי צבא".
 כמטרה עלייתה של הרטטובים שעליהם ביטנו טברי הרטובים אבטיים טו

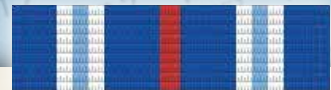
סתם אנשים שבידיהם כסף נשק. הטייג לגבי עליית "יוצאי צבא"
 נגע רק לגבי מחוזת הכולל בקרב העולים. הסתיון השאיר לעצמו טכנות
 לקבוע את הרכב העליה בתקופת ההפוגה הוא נורמלי, ומחוז הגברים
 בגיל צבא אינו גבוה מהמקובל. נאמר כי כל יוצאי הצבא מבין העולים
 יחזקו בריכוזים תחת פיקוח המסקיפים, על-מנת להבטיח כי לא יגויסו
 ולא יאומצו במסך תקופת ההפוגה. לטעם פיקוח יעיל על העליה נקבע
 כי בכל מבלי הכניסה והיציאה יימצא צוות של מסקיפים ומפקחים.
 כשבוע הראשון של ההפוגה, הודוש לארגון ופיקוח, הסתיון שטר לעצמו
 זכות החלטה לגבי כלל העולים, מבלי שיש לב לגילם ומינם.
 בהסכמו קובע המברק הקפאת החזיתות, איסור תנועת צבא או
 נשק מארץ לארץ, או בתוך הארץ לכיוון החזית, ואיסור יבוא הנשק
 שלהם.

נקבע גם המסדר לגבי המסקה לתוכלוסיות יפו וירושלים הנצורות.
 נאמר כי היא תועבר במסמעות הצלב האדום באופן שיבטיח כי הטלמי
 של המצוריים החירוביים לא יהיה טובה בסוף ההפוגה לעומת מה שהיה
 בראשיתה.

המברק ספרט כי הסגנה של הסתיון היא להבטיח הפסקת אש והפוגה
 שלם תחזק את הצדדים ובמקום זה תפד את טעמי הכוחות שהיה קיים ערב
 כניסתם לתקופה.

שני הצדדים נדרשו להודיע על הסכמתם לתנאי ההפוגה כפי שפירשו
 במברק, ללא כריכת תנאים עד 9.6.48. תשובת מדינות ערב נטויה לסתיון
 על-ידי נוקראטי פחה בקהיר. תשובת ישראל הועברה במסמעות וידבר,
 נציגו האישי של מזכיר האו"ם, שישב אותה טעה בתל-אביב.

לפתרת היום הודיע נציג ישראל למזכיר האו"ם כי ישראל תגב
 קבלתה את ההוראה בדבר ההפוגה, טבקט להעיר הערותיה על כמה מבקורותיה.
 הטייג לגבי הרכב העליה ניהה בעיניה כיוצא דופן פתור שהחלטה מועצת
 המבחון קבעה רק טייג אחד לגבי יוצאי צבא, איסור אימונים וגיזוסם,
 גם אפשרות של התערבות בזרם הכללי של העליה כשבוע הראשון של ההפוגה
 אשר ברבדוש תבעה לעצמו בטענה שהוא זקוק לתקופת מה לגיוס המסקיפים,
 ארגונים והעברתם מראה, בראתה בעיניה כבלתי מוצדקת. בקטר לטעיף
 על המסקה לירושלים, מובעת התקנה כי אין הכוונה לאותם דרכי גישה

לעיר שייטצאו בשליפתנו הפלטה בעת כניסת ההפוגה לתוקפה, כתוצאה של פעולות כוחות הצבא. בהערה אחרת מובעת תביעה לשויון באפשרויות סנע עם הסתווך. על-ידי קביעת טוסכו בקהיר והלפצאותו זמן טרובה בבירות ערב, לוקה ישראל בהזדמנויות סנע טתו, ובעסיך ביכולת להעמידו על בקורות הסקפתה.

עוד כראטית פעדיה לקדת הטגת ההפוגה טרובה על-ידי הסתווך והאו"ם שגלת ארגון הססקיפית. בתחילה הימה כוונתו כי גם אנגליה תטלח קבוצת קצינים לפיקוח, "טתור טהיה טכירה טת הסרטוב ובעיותיו", וטולט טוך זמן קצר התברר גם לו כי טין לכלול בריטית בין הססקיפית טתוך היותט טעורדיה לטעשה בקרבות. ברנדוט אטרטט ביותר טהטיטור טל עדי רטיה טנוכחו לדעת, כי קצינים בריטיים הטתתפו בטד הלגיון בתקפתו על ירוטליה. בקבע, איטוט, כי טטה הססקיפית יורכט קקליני הטרינות טנציגיהן הקובטולריים הטתתפו בוועדה ההפוגה כלומר ארצות-הכרית, צרפת ובלגיה וכן קצינים טוודיים, בני ארצו טל ברנדוט, אטר פנה מיטרין לטטטלתו לטט קבלתם.

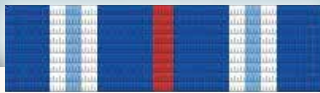
ב-11.6.48 בטעה 0600 נכנסה ההפוגה לתוקפה. מבחינה טדינית

החלה טטיטתו הטניה טל ברנדוט, איטוט אטרי פתרון טרוטיק לכת.

בטלב זה טל הטלתה טהפליטה ועד ההפוגה הראטובה, נטלו 876

טבין הכוחות הלוחטים וכ-300 אזרחים.

- - - - -

פרק ח' - הפרגה אינה שלום

החפזת הראשונה

המסח הכללי ומסקני החשיבות מסכמים את חדי הקרבות -
ניפול החפזת - ער ה "אלסלינה" - בעית החזרתה -
החפזת החדינית בחפזת הראשונה.

חזית המרון

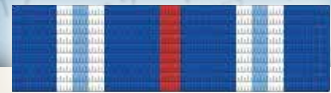
לקראת חום החפזת - מבצע "ברוק" - עין גב - חזית גלין -
סג'רם - מבצע "דקל" - מבצע "וסר".

מבצע "דני" והעבר לרנשלים.

גינת הערבים בהסכמת לחפזת או בחידוד הקרבות - חכניות
מוקדמות - חפזת, ח יטה וחכות - ס יטה ח ומגדו ללוד
וחה חלטות על העיר - החתקויות בלוד וכוכו ח ח טרה -
כניעת רמלה - כיכר טובה ופרעה - לב ב' על מבצע "דני"
- החתמה החפזת על למרון - מרחב ירו לים - מבצע "קדם".

חזית המערב

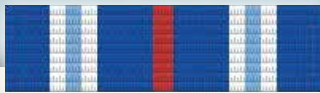
חנגב והדרום בחפזת - כפר הדרום - "אנטי טארוק" - החקמות
יבות לנו - מול החקמות הנגד ל האויב - עמידת נגבה -
החקמה על בארות יסחק - היוזמה עוברת לירינו, ערב החפזת -
נסיון טריעה לנגב במבצע "גיס".

פרק ה' - הפוגה אינה מלום

ההפוגה הראוונה

זמן מועט לאחר היכנס ההפוגה הראוונה לתוקפה התכנסו בקל-
זבוב מסקדי חטיבות הדה לצה"ל עם ר הבטחון וראי האגפים במסג
הכללי. הם באו מכל קצות הארץ. הייתה זו הפגה הראוונה לאחר חר ים
רבים והתכנסו יחדיו כל המפקדים האלה, אר שיקדו על ההגנה וכל צה"ל
במחך היערכה. לכאורה, הייתה הזכות המלאה לטגל זה ל בוע רבון מהיפגיו:
על אף היחרונות היו לאורב, בעיקר כמקומה הראוונה לאחר הפגיה, לא
הייגו עדינות ערב אף אחת מהמנותיהן האוטרכיביות הראוונות. אולם
במרויכל היו יבה לא חפא כמעט רמו לקורת רוח; אדרבה, כמחך ידיעת החמי
ילמנו עבור נעמונותינו בעבר, ומחוך חרדה לעתיד - עמדו מרבית המדברים
על הליקויים נתגלו בהנהלת המלחמה ובכנין הכוח עד כה, ועל החיפונים
לחן לקראת העתיד.
ההרגיה הכללית הייתה ההפוגה הראוונה הייתה דבר בעתו. "היא ירדה
עלינו כשל מן הים", איר אחד המפקדים. היחידות היו עייפות ות וות.
מסערי האכידות בגדודי חיל הרגלים גבוהים עד מאד. היה חכרה לחח לאני יט
לנוח ולהחליף כוח; להזרים חגבורות לגדודים.
הרבעה התנגדות להקמת מסגרות חד ות כל עוד לא מולאו המסגרות
הותיקות, כחן ע ויים החיילים הסירונים להבוא יחר תועלת, מייחצאו
בכפיטה אחת עם לוחמים ותוקים ותנוסים.
מסקדי חטיבות הדה הארו את העומס המוטל על חטיבותיהם בחמיטה
חליטים, ובחחזקת עמדות ססיות, אר כחוכמה אחס מרותקים כוחות גדולים
ליאנם באים בח בון לשעולה יזומח; אינט יכולים גם לנצל את ההפוגה
לאימונים ולהתארגנות. הרבעה הדרתי ה לחקים גדודי החר נוססים עליהם
יוטלו המקידים אלה. בו בזמן חר מפח גם החפעה לה יט טיקוד מרחבי כנברי
מן הטי ורד על עוצבות הדה, יאם ר להם להינתק מן המרחב ללא ווי טנה
הפורך.

עצמת האל האויב הסתיעתנו ברא ונח. החסידים ידעו נניח כל

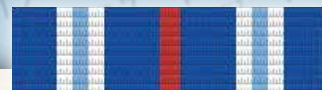
האמץ אשרי בנס הרכס לה, נות גם לנו עצמת א דומה. לעומת זאת התרנו
על כך, לא נעו די בעת הכיפורים החייבים להורות את רשעים; לא
ניתן ליחידות ולא רבים גם יחד מטפיק נקאנסו ריוני. "אמר להסתדר
בלי ריון, אך שריסים ניק נגד - ריון", אמר אחד החסידים.

נחמם בי ורת הסוויחה על חנהלת המלחמה, על חוסר תיאום בין
החטיבות ה ונות. להוגיחה נוסטה החתמה על ג'נין. דובר על הזדמנויות
איר החמשנו; על כיבוים נוסטים בגליל, על יירות נוספות לירושלים,
על נגיפות במרכזי האויב בארצות ה כנות. דובר על פעולות בופעו בהסדון
יתר וללא חכמה "סת. נחמם החביעה לחרג מן הדפנסיבה ולעבור
לאופנסיבה לפחות בגזרות החיוניות ביותר.

הסיוד האחיד בחזית הסדון נמצא מצדי. את עצמו; הו מעה החמשה
לחמיו גם ליתר המרחבים.

המלונות החמורות ביותר נמצו מפו הרבית המט, דים על הסיטול
בה טחת החייל. החתמה הגדולה אל המערך המגויים לנו בופעה בהסדון
ובלחץ החסיבות; הדג המיקרי חונת על גיוסו אל האיו, איחוננו ליחמו
ליחידה - בעיותיהם האי יות ל המגויים לא באו על סיטון. נחמו
יטח לית לום החיכה למ טחת החייל על יסוד בדיקה סופיאלית בלבד.
יטח זו הביאה לעיכוב בת לום, הביאה לעיתים קרובות לחטליה. לדברי
החסידים גרם אי חת לום לחשחה - למקרים לא מופטים אל ערי וות, ולפרצור
המוראל. "כאיר האיו וכט בחטירה, אסור לנו ייחיה מוסרד בדאגה לת טחתו",
נאמר על ידי אחד החסידים. וחברו אמרו: "היו מקרים יספ, דים סרכו לאכול
ארוחתם, בזכרם כי מ לחותיהם רעבות; הסיטורים, הרכילות, העפות לה כיו
חדר, למכור רדיו.....".

תלונות דומות נחמנו במסח העיוד. בה בעת החסידים הבינו את
הקייים יבה גם החימו, גרם להתמרמרות החמסור ב"דברים קטנים". "אם
לחמנו כמו לחמנו", אמר אחד החסידים, "הרי זה חודות לאוראל. חוסר
נעליים - מוראל; חוסר בגדים - מוראל; חוסר עזרה לחשחה - מוראל.

אין העונשים שנחרטו את ה'אלה, מי יראה ללבט ל חברינו יבין כי לא
 העונש והאמנת מובילות אותם אלא ההכרה. כמוכן הדבר נחות אבל חברים
 חדישים, איך לא יזכיר לי אחרז גדול ל חיילי חיוב ללכת יתף או יתף
 למחצה. י הרבה דברים טכניים אשרו לה, ל חזם על החייל, וזה - מוראל.
 הכובע האומלל הפיל חיילים, גם לא מחכת נמט, ואיני דורש לא אורחונם
 ולא טננים, אלא דברים קטנים 'ל מחט"

נציג ירושלים דיבר על המחסור במזון, על ה'ו' י בלחימה על קיטח

רועה.

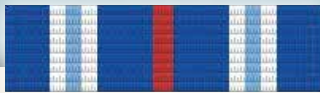
בסיכום ציין רא- הממלה ו'ר הבטחון, כי הוא רואה בארבעה ה' ב' ב' ב'
 חלטו חבטע כביר מעדנו, אולם האויב רכז בו יחרונות מסויימים. "אם תחזיק
 המערכה - וצריך להניח כי תחזיק - נוכנס לילכו חכרעה".

הוא עמד במיוחד על ענין המ'מעה, וציין את חרדתו להעדרה.

"לרגל חוסר המ'מעה המטדנו עמדות; בגלל חוסר מ'מעה לא מיצינו אסטרטיות
 ולא היצינו היציים. ניתן לה יגם, אילו היינו שבא ולא שבאות ואילו טעלנו
 לטי חכנית אסטרטגית; אנו מוכרחים לערות חכנית לנפחון. בלי זה נכרעה.
 אם נ עבד הכל למטרה אנחנו יכולים לנעח".

מפקדי החטיבות חזרו איך איך למקומו.

החכניות לניעול החטוגה בדרג הגבוה ביותר סוכמו על ידי רא-
 הממלה. הוא עמד על כמה נ' ו'דות עיקריות: א) על בעיות הזרמת המזון
 והאספקה לירושלים. שליסתנו חככאות על דרך בורמה לא שותרת את חבעיה
 כולה. קיימים היו קיימים מדיניים ו'ייים חנדטיים. ה' יים ההנדטיים
 כרוכים בחתנתה ל דרך בורמה בחחירות המכטימלית למעבר כלי רכב 4*2.
 העברת האספקה - לרא ונח על ידי טרדות, ולאחר מכן על ידי ג'ייטים בקטע
 הדרך הקריטי, במורד בית-טוסיין - לא היחה ניתנת לביצוע לאורך ימים עבור
 אוכלוסיות בת 100,000 נט.

הקשרים המדיניים נבעו מכך, ובחטאם לתנאי החטוּגה אסור היה לאף

אחד מיני הצדדים לזכות בותרון שבאי כתוצאה מינה; הלגיון, אשר ראה

בהבטחה של ירו ליט הפכרות אל עברו פי רעב - אחד מהי גיו העכאיים

העיקריים במלחמה עד כה - החנגד בכל כוחו לאגירת מזון בירו ליט, אשר

כתוצאה מינה יהיה המלאי בתוכה בסוף החטוּגה גדול יותר מאשר היה בתחילתה.

היירוּת אשר עברו בכפוף הראוי נכדו בקטנות על-ידי מ"י, ו"טו האו"ם

ועשני הלגיון; אולם הפליחו למנוע מהם את הטי, ורח על היירות העוכרות

בדרך כוחמה.

עם הדאגה להזרחת אספקה אל ירו ליט, היה צורך גם לדאוג למניעת

חובייה מלעזוב אותה. המעור, החטוּגה, הרעב והמחסור במיט בחדרים והלפז

נתנו את אותותיהם ברוחם על חלק ניכר מאוכלוסייה, ומה גם עם חום החטוּגה

היה חמם יותר מכלותיהם; ומה גם ידעו בטלה, במרחק ע רוח ק"מ

מעטים בלבד, היה האוכלוסייה האזרחית את חייה כמעט ללא שינוי, ומזון

ומיט מסויים לה בטעם. זאת ועוד: מרכז ה לטון המנדטורי, ומרכז האוסרות

ולנו היו בעבר בירו ליט. ממילת ישראל הועמה בחל-אביב, היו על כן מכין

הטקידים ונותרו בירו ליט כאלה, יחממו ויחם עומדים להיות מקופחים,

כתוצאה מהי ארותם בירו ליט; האחרים עומדים לעבל כמנגנון המדיני ההולך

ומקם את המ, וחות המיועדים להם. קיימת חיחה, איטא, נסיה בקרב לא מוסלם

מבין תושבי ירו ליט היחודים לעזוב את העיר ולרדה לטלה; נסיה אשר

חיחה עלולה בסוסו על דבר להחליט במידה ניכרת את מעמדנו בירו ליט,

ולחשניק לאויב בחטוּגה את היחרון הנכצר ממנו להייוגו תוך כדי קרב,

הוחלט לנקוט באמצעים דרסטיים ביותר למנוע נטיחת העיר, גם החשעה לשינוי

הילדים מתוכה נדחתה.

באשר לטבא, עמד ראש הממשלה על החכרת להגביר, לאור החכרת להילת

עחה בעכאות סדירים "היודעים את המלאכה", את רמת האימונים וההימעות,

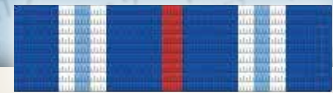
ולכעס ריאורגניזציה במבנה הצבא, בעיקר בהגמת הטעלת החזיתות אשר דובר

עליהם עוד קודם לכן. כדוגמה נולטה לחכרת בה, מת החזיתות עיטס את נטילתה

על גזר, ביום האחרון לפני החטוּגה. בעת נטילתה על זו היו כוחות ניכרים

מרוכזים בסביבותיה; מטה על חטיבה אחת חנה בחולדה; מטה על חטיבה אחרת -

כניען.

על החל-בשקרבחה היו מוחתרים, הקידר עם הנ-ודה פעל עד להגע האחרון.
ובכל זאת לא הוחתמה עורה לנ-ודה, וחיא נשלח. גם עובדת כיבוש מתח-באחר
היום לא החזירה לנו את האבידות ולא תיענה את החרס. וחסיבה לנשילתח:
שחיו פי-ודים יונים כאל-כוכאב, בחולדה ובנען - וגזר היתה קרבן להגדר
חיאוש ביניהם.

לכסוף עמד רא-המחילה על החכרה להגביר את היוצור המלחמתי, עליו
אין הגבלות החסוגה חלות; ולהמסוך חוך כדי המלחמה, וכחלק מן המאמץ המלחמה
- בחתיבות חדות - ובחקמת ירובי מלט, אפריסחררו את היודות חידה מהחנות,
חילסים אלה ויקנו לנו אחיזה קבע בחם.

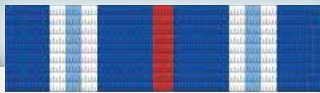
הבעיות הנישבו בסני החטיבות, ואשר היה חכרה וזהות לשחרן חוך כדי
החסוגה, תוארו על ידי מסקד חטיבת גולני. כיון האור זה - כוחו יטה
בינורים מועטים לגבי כל החטיבות, אנו מביאים אותו כמעט כמלואו:

"מאות בחורים לא נחו ולא ראו את משחוחיתם מיום החגיגותם, וחיו
עורך להוציאם לחופיה קפחה. ברוב המקרים נלחו לחופמה יחידות מנה
בלימותן, כדי שלא לגרום לשיעול היחידות וכן כדי יוכלו, מיד עם רבם,
לסבור לעבודה כוללת ביחידותיהם.

קליטת חגבורת החגיעה ממחנה הקלט, חלוקתה בין הגדודים ואימונת,
חגבורת זעומה זו לא יכלה למלא את האבידות הרבות, אר היו לנו עד אז ...

רבים מחילי החטיבה רכשו את אימונם רק מתוך נסיון ברב וחטרים
היו ידועות אלמנטריות בחורה הצבאית, שריך היה לאמנו, ובמיוחד בסוגי
הניק החדי החגיגו אלנו אותו זמן. כן היה עורך לאמן ולחרגל את היחידות
המנה בחור וכללה.

העורך להכיר מ"כים חדיים ואנשי מקצוע, כגון: חבלנים, קשרים,
סידרים, רגמים, מכונאים וכו', החינורים לחיל חרגלים, הביא להרחבת בית-
הספר החטיבתי ...

עד כה לא היו הגדודים עצמאיים מחמת תלותם בעניני אסכנאות, רכב וכו' במסות גבוהים יותר, הרי עכ"יו הוענתה להם עצמאות, יתרה במסות אלו. מנגנוני הגדודים הופלו, ואורגנו כחן עבאי, הופעל חריזתם בסלוא היקפו ואורגנה יטת התלומים וכן כל אותן הפונקציות המנהליות האופיניות לצבא סדיר ומאורגן. הוגדרו והובחרו התפקידים במסגרת הגדוד. ציוד וחומות היחידות בנוק ותחמושת, חלבה וחגור, ראית הציוד היחידתי לטיפוק צרכי הפרט והיחידה, הקמת המטבחיים העצמאיים וכו'.

גיבוס יתר ל היחידות על-ידי יצירת הווי והרחבת העולה התרבותית בחוכן, עבורה רבה הוטלה על אלה, והקימו באותם הימים את סלוגת ההנדסה בחטיבה.

צריך היה לחכנן ולארגן את עבורת הביצורים במרחב החטיבה, במלטים הנכבדו, באזורים חנה-לים וכיוצא בזה הסטר...

מסגרת החטיבה, נקט ונתארגן לאחר הקמת הגדודים, חוץ הרבות, זרין היה להילמח מוסדותיו המנהלתיים על-ידי יעול יצירתו, הקמו רק עם המלייה, כמו חדר, החטיבה, הסדנה וכו'.

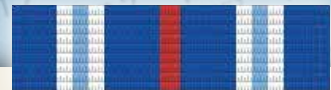
במידה ליתר היחידות והמוסדות בחטיבה התארגנו ובנו עצמם, חרי יחידות המודיעין בגדודים ובחטיבה הגבירו פעילותן ללימוד מערכי-האזרים לקראת הקרבות המתחדיים...

חכנון המערכה העתידה לבוא ועיבוד חלוקת הכוחות בהתאם למימון האופרטיביות והטקטיות ילנו, ובתאם למחלכים האפשריים ול האויב, נערך לפירוטו לסי הדרוג לתפקידי יחידות המדנה בכל-מבצע, שכלול היה לחתפתה".

לא עברו אלא ימים מועטים מאז ראית ההטובה, וחנה נפל במדינה דבר אניית הנסק יל האצ"ל, היא אלסלינה.

כפי יראינו כללת מקודת הקמת צה"ל סניף האטר על הקמתו ויומם יל ארגונים מזוינים פרט לצח"ל. ראינו, כמו כן, יעל אף הפקודה בענין זה, ניתנה לאצ"ל האטרות להתפרק מרצונו, ומסקד האצ"ל חתט על התחייבות לכך.

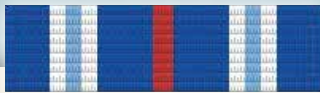

אחדים מבין סעיפי ההתחייבות התקיימו בחלקם. למעלה מ-1000 חברי אצ"ל התגייסו לצבא בגדודים מטווימים, ונחש וציוד מלחמתי נמסרו בכמויות קטנות. אולם הסעיפים העיקריים לא נתקיימו כלל: הארגון הצבאי ומפקדתו לא חדלו מלפעול ומלהתקיים, פעולה הרכישה לא נפסקה, וקידו האצ"ל לעניינים אלה לא נמסרו לרשות צה"ל. "על רקע הפרת ההתחייבויות האלה - בעוד המדינה והמולדת נתונות ביצת חירום מסוכנת - ארעו.... הדברים המעציבים את קרו בכטר ויתקין ובל-אביב".

בראית יוני הפליגה מנמל בדרום צרפת אלמלינה, אניה של האצ"ל, ובה 900 איש, 5000 רובה, 250 מקלעים קלים, וכמויות של נשק נ.ט. עם הודע הדבר נדרש האצ"ל להעמיד את האניה לרשות הממשלה. האצ"ל טרם לערוך זאת והציג לממשלה תנאים; ושוב פעלה הממשלה לשנים מיותר הדין על-מנת להסדיר את העניין: את העמדת האניה לרשותה. וכשהאצ"ל רוב טרם לערוך זאת על אף ההסכם הנוסף, נאלצה הממשלה לרכז את הכוח הדרושי על מנת למנוע מהאצ"ל להשתלט על הנשק; "כי אין טום מדינה יכולה לסבול זאנזיבאר פרטי או ארגון פרטי יבניסו לארץ, בלי רשות הממשלה, אפילו חכמות הקטנה ביותר של נשק, ולא כל הכן כמויות גדולות של רובים, מקלעים וחמוניות". לראינה הגיעה האניה לכטר ויתקין. ב-20.6 נצטרחה חטיבת אלכסנדרובי האחראית למרחב לסעל את נסיון האצ"ל לפרן את האניה ולהעביר את הנשק למחסניו; היה זה מבחן חמור לאמונתה של חטיבת זו, והוא נסתיום בכך האניו האצ"ל אחר הודעו להבטיח את מקום המריקה, כחלקם מחוך יחידותיהם בצח"ל, נכנעו, מסרו את נשקם וציודם הצבאי והתחייבו להיענות לתביעת הממשלה.

אולם האניה הפליחה להימלט בחסות הלילה ולהגיע לתל-אביב. היחה זו קריאת תגר לממשלת ישראל, לחוקיה ותחוקתה הדמוקרטית. היחה כאן הסתח לעם להתקומם, בחוף תוכה של מלחמה לחיים ולמוות, נגד ממלחתו רבים מבין אנשי האצ"ל הצליחו להגיע לסכיבת החוף, והתכוננו ליצור חומה היה מבחורתה יטורק הנשק.

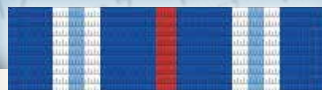
האניה עגנה מול מסה הטלמ"ח במלון "ריץ". במטה זה עבדו בו בזמן מספר עציונים וס, ידית, לא חיתה בו יחידת הבטחה. במסך זמן מה חיונה סגל העובדים בו, המצוייד בנושק אישי בלבד, את המכשול העיקרי בפני פריקת האניה. כעבור זמן מה הוטלה על מספר הטלמ"ח האחריות על מרחב תל-אביב וחוא נצטרחה למנוע פריקת הנושק, ולו בכוח, יחידת ימחה, העסקה בו בזמן בהתארגנות בצריטין, הוזעקה לעיר כתגבורת. כמו כן הוזעקה פלוגה מחטיבת הנגב, והסתננה אותו לילה מן הנגב המכותר והגיעה לחופשה קצרה, ופלוגה מחטיבת כרמלי הועמדה לרשות מספר הטלמ"ח.

בינתיים נורו חיריות הראיונות, נסלו הקרבנות הראיונים. מלחמת אחים זו אט לא חיספה מיד - היה חסם יתחמט וחביא לתוצאות שאין לחזותן מראש. האצ"ל כבר הטעיל פיאסונג מכונת ירייה היחה מוצבת על סיפון האניה ופעלה לעבר עמדות צה"ל אשר על החוף.

יחידות צה"ל היו עטופות בהחזקת הקוים, בהתארגנות ובאימונים. הכוח המרוכז בתל-אביב היה מועט ביותר. אף כי ברור היה מלכתחילה יד מי הגבר כסופו אל דבר, היה חסם להצלחה ראיונית של האצ"ל, ובעיקר היה חסם לטטיכות דמים מרובח. על מנת להטטיק את ההתנגדות בעודה באיבה, דרס, איטוא, מספר הטלמ"ח היועמד לרשותו חותה, כדי לאייש בו בטיבות האניה, אט זו לא חוטגה על מלוא ציודה. סגז הני ענורה מהחוח בתורת חתראח פגע בגוף האניה והיא נתלקחה כאט. העולים שהגיעו כאלטלינה החלו קוטצים חמיטה, מאימה ההתפוצצות הצפויה אל החמויות. האט כובחה, ועתה נצטרו חיילי צה"ל לקטוף הימה ולתת יד להצלח אני האצ"ל מטביעה.

בזאת עוד לא חמח ממלאכה, עדיין נלסו יחידות האצ"ל על אחדים מרחובות תל-אביב הקרובים למקום המעכה. יחידה ממוכנת נוטפת יחובחלה לתוך העיר הביאה קץ להסתלטות זו, והחייט חזרו קמעה קמעה למטלולט.

אין למוד את אחריותם אל אלה אשר החליטו על הכאת האניה ועל פריקת לאור מה יהיה בלבד; היא חייבת להימדד לאור מה יעלול היה לחיות אלמלא פעילותה החקירה של הממשלה ושל כוחות הצבא הסרית למטמעתה.

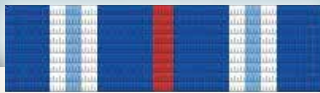

אולם גם מה יארע - הניא נזק חסור ביותר, נסלו קרבות יוא;
הועמק הנאח הדדית בין חיילים הנועדו כעבור ימים מועטים לצאח יחד
נגד אויב חיצוני, מספר חסיבות איבדו זמן. בתוך החטוגה הימיה טזורי
ויקרים, וכל יום חיוני בה לחתארגנות, לאימונים ולמנוחה.

בינתיים הלכה וגברה חודאות ההטוגה לא תוארך וחקרבות יתחדו
כמועד הנקבע. עם סיום טרסה אלטלינה נוסנו, איפוא, המס; דוח וחיהידות
מחדט, ביותר דחיפות, למסימות אשר טרם הסתיקו להכלימן.
הפעילות בחסיבות ההנהלה כחאט ל; וים איר צוטטו לעיל לגבי
חסיבת גולני. המטה הכללי אורגן מחדט, וחוא עמד עתה על 6 אגפים,
ומחלקה עצמאית אחת: אגפי התכנון, ההדרכה, כוח האדם, האפסנאות והכטנים
- והמחלקה לתפקידי מטה. תיומת לב מרובה הועדקה לארגונו יל טרות
חמודיעין, אשר התרכז מעתה כמודיעין צבאי והוסרד מחט"י. הדגט בפעילותו
חוטט על מודיעין חידה. הטרות חואט על ידי אגט המבצעים במטה הכללי.
למחרת טיומה יל פרטה אלטלינה, כ-23.6, פורטמת על ידי המטה
הכללי החצעה הראיונה על ארגון הצבא בחזיתות. ראטי האגפים ומפקדי
החזיתות נדרטו לחמציא את הערותיהט חוך 7 ימים, במגמה שתכנייה חופעל
עוד לפני חוט החטוגה. בדברי חמבוא להצעה נאמרו: א) "כילב הנוכחי יל
הפעולות הצבאיות טוב אין המסגרת הארגונית הקיימת של "חסיבת מרחביה"
מספיק לדרישות קלות-התטרון הנדרכות מכוחותינן בפעולותיהן הקרביות.
לקיום העקרון הסטי יל "ריכוז מכסימות" של כוח וציוד בזמן הנכוך וכמוט
הנכוך", ולהגדלת האפטריות לתטרון הריכוז הזה - יס צורך לארגן את
כוחותינו במסגרות אוטרטיביות חוללות מספר חסיבות וחילות לפעולה
מתואמת ומסותשת בחזית מסוימת מוגדרת. מסגרת כזו חאסטר מצד אחד ריכוז
יעיל של הטרותי וחחילות העוזרים המטוזרים ומפוצלים עתה בחסיבות,
דבר המבטיח חסכוך וניצול- יתר יל הציוד וכוח אדם.

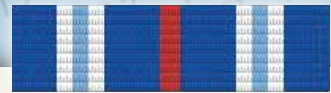

מצד שני זה יאסר כטר-קרב גדול כל החטיבות והחילות שסוחררו מחטרתם הנספחים עתה אליהם. הארגון של החזיתות במחלקות האגף כפי שזה נחוג כיום, אינו פתרון לבעיה זו ויש צורך לגשת לבעיה במגמה למצוא פתרון יסודי על-ידי מינוי מפקד על החילות והטרוחיים, הדרושים להגנת המרחב והתגברות אסר יתווספו לפעולה מטווימת.

(ב) כדי לסחרר את המפקדים הסקטוריים מבעיות מנהלה, יש להטיר מהחטיבות הלוחמות את האחריות למנהלה ולרכז אותה וכן את החילות והטרוחיים המטווימים במטגרה נפרדת. יתר על כן, גם מחיל המסמר והאחריות למרחב היוזבי יר להחרר את מפקדי החטיבות ולרכז גם בעיות אלה במטגרה נפרדת. כדי לאסר למפקד החזית תכנון יעיל, יר לתת לן את החילות והטרוחיים "תחת פקודה" ולא מצורמים כלכד.

ארגון כזה יאסר, מצד אחד, את קלות התמרון ליחידות הלוחמות כנדרס לעיל, ומצד שני זה יאסר לרכז את המנהלה וטרותיה ואת החילות הלוחמים, ולמצות את אסטרותיהם יותר מן האסררי כיום כוחט מפוכלים ליחידות קטנות.

(ג) למטה החטיבה תספחנה לפי הצורך, יחידות מן הטרוחיים הטונים המאורגנים במטה החזית. ברור כי האחריות המנהלתית (פרט לפעמים למזון) לנספחים היא לא על מפקד החטיבה אלא על מפקד החזית, על-ידי מפקדי הטרוחיים שנספחים לו. מנגנון החזית, באסר הוא קבוע לחזית, מסמט יסוד קבע לניהול המלחמה במרחב הלו, ואליו אסר לספח לפי הצורך חטיבות או יחידות לוחמות או טרותים לפי הצרכים האסטרטגיים כל החזית. מנגנון החזית הנחו עצמאי ויכול לקיים בבטיטו הטרוחיים מסננים חזותיים, אסר יבטיחו לו אי-תלות מטווימת מעיכוכים בהטקה מן המרכז אגב ויכוויים כדרכי התחבורה הארציים יחס ארוכים ורגיטים למיד להתקפות אויב.

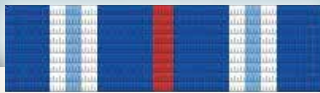
יחידות הטרותים ותחילות של החזית הנן יחידות גדולות, דבר
המאסר צמצום בטכני המנהלתי. כמו כן זה נותן אפשרויות לניצול יעיל של
כוח האדם המקצועי הקיים והעברתו המחירה לנקודת חורפה בטעת הצורך,
לאימונים ולחוטם - אפשרויות שכן גדולות הרבה יותר מאלה הקיימות כיום
ביחידות קטנות המוצלות והמפוזרות.

יחידות הלוחמות - החטיבות ותחילות - חתיינה עתה מאורגנות
ביחידות קטנות יותר וקלות - תנועה יותר, ונקל יהיה להעבירן ממקום
למקום, להחליפן בטעת מערכה או לחוטיפן לחזית ולהטילן למערכה בטעת
הצורך".

באותה הצעה נכללים גם הקנים אחידים לחטיבות ולגדודי חיל-
הרגלים, אולם הדיונים סביב העמת החזיתות על כל הבעיות הארגוניות
והרסונליות הכרוכות בה - נחמסכו למעלה מן המסוער, וההתארגנות
המתוכננת לא בוצעה לפני עשרת הימים,
לעומת זאת נחמסכו למבצעים המתוכננים לקראת עשרת הימים, אשר
נסלו בהם חלק מספר החטיבות, או כוחות מחטיבות מספר - מסקדי מבצעים,
אשר סמכויותיהם דומות לאלו המוצעות לגבי מסקד חזית; אולם פיקודם
הוגבל בניצוע מבצע מטוויים, כפי שהיה הדבר במבצע "יבוס" וכיו"ב.
הפיכתה של ההגנה, העבא בדרך של המדינה בדרך, לצבא ההגנה ליחידות

של המדינה הריבונית - מצאה את ביטויה הפורמלי בהיבט כל חיילי צה"
כאשר הם עט את הכופת האימונים למדינת - ישראל ולאלטונוותיה המוטמכית,
ב- 28.6.1948. טקט זה, אשר התנהל בכל הבטיטים במתכונת אחידה, ובעת
ובעונה אחת - היה לרבים מבין החיילים המסדר הגלוי הראסון שנסלו בו
חלק, הוא העטיק את ההכרה שהמאחד עולה על המפריד, ובכך סימט אין הוא
בין הפעולות המרכות כוח אשר בוצעו חוך כדי ההפוגה, אף כי הסכופה
כטלעצמה לא היה בה כדי להפוך פחדנים לאמיצים, או מסתמטים למטורטים -
כטט כהעדר הסכופה קודם לכן לא מנע ביצוע מעטי מטירות וגבורה.

בטיכום ניתן לומר שההפוגה הראוונה נועלה כמיטכ יכולתו, והצוות
הנכנס למערכה עט חוסה, היה חזק יותר, מאומן, מאורגן, וממוסמט יותר
ואף מצוייד יותר מזה היה בטעת הראשית.

עם היכנסת ההפוגה לתוקפה התחיל בפעולתו ארגון טקטיפי הנודעה

המאורעות.

באותה שעה העביר המתווך את מרכז הכובד שבפעילותו למסגרות

לפגוע פתרון מדיני סופי של הבעיה. את תפקידו ההוטמניסרי הראשוני -

הטגת הפוגה והפסקת שפיכות הדמים - ראה כאילו בסתיים. סיפן אייבובי

למעבר זה לשלב פעילות שחר היה בהחלטתו שלא להוסיף ולהרפיע בסדי האלמ

האדום הבינלאומי. לאחר שבתקופה שלפני ההפוגה הראשונה הסעענו אבחנו

סדי פעם את התנגדותינו לישיבתו של המתווך בקהיר, הפסקה את הסגע בינו

לבייבינו, והגורם לו להתרשם יתר על המידה מנקודת ההסקפה הערבית -

קצץ עתה את טוטבו ברודוס. הוא הוסיף את שני הצדדים לאגד אליו סומחיה,

סיהיה ביכולתם לפטור לו ללא דיחוי את התרובים הבחורים לו סדי פעם על

טבת להתמצא בספן בעיות האזור. עם זאת הוסיף וביקר פעם בוטפת בקהיר

ובתל-אביב, על טבת לעסוד על התנאים הסוצגים ועל תביעותיהם של שני

הצדדים לגבי המתרון הרבוי. על יסוד שיחותינו, חוות דעת הטומחיה

הישראליות והערביות, ובעזרת יועציו ניסה להגיע להערכת הטגב ולבחייבת

אישתם של בעלי האינטרסים הסרובים באזור: סוינת-ישראל, ערביי ארץ-

ישראל, סדינות ערב והמעצמות לטיביהן.

המתווך לא ראה עצמו קטור בהחלטת ה-29 בנובמבר, או בכל החלטה

אחרת באשר לעתיד הארץ. באשר להחלטת החלוקה - טכ רתביע בהודטסנויות

סונות את הסקפתו כי היתה טעבה, והירותה את הסניע לאפן חדס ולזעזועיה.

הערבים כידוע לא קיבלו החלטה זו טעולט. גם אצונו התחילה להסתמן

ההכרה כי אין עוד להסתמן באופן בלעדי החלטת החלוקה ועל הבחולות שבצונו

בה. ב-17.6 סצחיר ראש הממשלה בסועצת הסדינות: "את הערבים יכירו בנו,

ויראו לדבר אטבו כעם סדינות-ישראל עצמית וריבובית - לא בעמיד להם

סרעט שוט אנאי. אין הערבים עוברי אורח אטבל עולט זה - כחשר היה צונוין

את יוטביים כגן ועלינו לפגוע טטילה אליהם... טעלת הטטת היה כסרונ

אחת הטטלות היטודיות. אין ריבובות דאין עליה בלי אדטה, בלי טטת...
טבל אין אבחנו סתבים עכשיו סרעט, גם יישטר הטטת של ה-29.11 או לא...

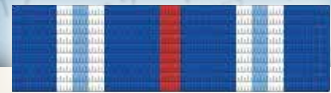
כטטני לעצמי, אני טפקט בכך. הטל בטגט טוב בכור האצור...".

המתווך טעף, איפוט, להגיע לפתרון אלטרנטיבי של בעיית ארץ-

ישראל, פתרון אשר יהיה לזידו צודק. הטיקוליה שהובנו ביסוד היטוטיו

היו: הצד הערבי הוא שבפגע על ידי החלטת החלוקה של האו"ס; הצד הייחודי

בא על סיפוקו; יתר על כן: זכה ליותר טטת טאיפה לו.

קיפתו של הצד הערבי הוא שגור, לדעת המתווך, להתפרקות המדינות ולהתערבות הצבאית של מדינות ערב. על-טובת לאלול את הטביעים להסמכה של פעילות צבאית, ברמה לו המכרה להתפטר עם תביעות הערבים; זה ניתן היה להיעשות רק על הסבון מדינה-ישראל.

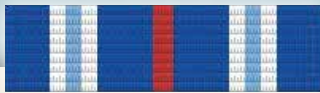
נוסף להתערבות הצבאית של מדינות ערב, חלה לדעת המתווך טוה החלטת החלוקה התפתחות סכרעת נוספת: התפוסטות הסוחלטת של ערביי ארץ-ישראל. אם בעת ההחלטה במו"מ ברמה היה כבת ביצוע התפטרות של הקטת מדינה עצמאית פחות או יותר בחלק הערבי של ארץ-ישראל, הרי התפוסטות של ערביי ארץ, התפרקות מוסדותיהם הטיבאים וגופיהם הפדיביים, נוכח עליתו של הכוח היהודי, שללה טראט כל אפשרות כזאת; סמוך כך ראה המתווך "כאדוק" שחלקיה הערביים של ארץ-ישראל יוטפחו למדינה ערבית, וזאת ראה כטבעי שמדינה זו תהיה מטלכת עבר-הירדן.

ספידן, ברמה היה להתווך שטחים מתביעות יגו הן לזידנו בהחבת ייתוג נאל יעבור; ריכוזות המדינה, והסמכת העליה. ועוד העריך שהתפתחות הצבאית עד גותו סועד הביאה תועלת לישראל. הקטת המדינה, אשר כבר הוכרה עד גותו סועד על ידי 14 מדינות, היתה סימן היצוני להצלחתו. כגורם טחליט את המדינה רמה את הפורשים, בעקבות טעם אלטלינה, אשר לדעתו ערבי היה לסכן את עתיד המדינה בכלל. דעתו על המתווך היתה, שעת תוט התפוגה ייטאנו הערבים טמאב גרוע יותר מאשר היהודים.

הצעת המתווך נוספת תברין של 27.6 הית הועברה בארוך סכתאי לוגי לטר החוץ בטחלט ירל, ולבוקראטי פטה, יור"ר הליגה הערבית. הורגט את כי האצעה פתורה רק בייט כללי לסמט וטתן וצאט את הין הצדדים מוכפיים לקבל את כל בקודותיה, אל להם לרחותה בשלמותה.

בעצם האצעה שלוש חלקים: הקדמה, הצעות ונספח. בהקדמה נקבע כי הוט רמה עצמו קטור על ידי החלטת עצרת הנוסות המפורדות סיום ה-14.5.48 וטפרן את הצעותיו לטור בהחבת הטמאב הטפטי של טסקל הכרזות בטזור, וטתון הארוך להתחטב ביטודות ההיוביים שבטעדת כל צד. אצט האצעה תיזחה, הוט ירמה עצמו טפטי לפנות לתועצת הכטחון ולהטליץ בפניה כטוב כעיניו בטורה טעה.

עצם "האצעה" פתורה פטרה בענין המדינה והעליה. בטקום מדינה יהודית עצמאית מוצעה מדינה לט עצמאית, הברה ב"היהוד", הטקיף את כל טט הטנדט הבריטי, וטפר הברו הטפי אינו מדינה ערבית-ישראלית, כי טט עבר הירדן הפורטבת.

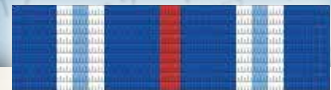

בשטח העלייה היום סאייע עליה גלתי מוגבלת למסך השבתיים והמסורות, ולאחר
סכן - העברת זכות ההכרעה לידי הסוכנות הכלכלית והסוציאליט של המוס"ס.
ספיף אחר עת יבנתו רבא דן בהחזרת הפליטים לפקודותיהם והחזרת רכושם
במלכותו.

"הנספח" נסב על סינויים פרהביים. הם לא נידונו בפרק ה"הצעות"
על סבת להדגיש את הנסיים הנסיובי והבלתי פהייב. עבר הירדן סקבלת את
הצגת כולו מו רובו, בעוד שהגליל הסעריבי עובר לסדינה היהודית. ירוסליט
בכללת בשטח עבר הירדן, ולאוכלוסיה היהודית מובטחת מוסובוסיה במוכתה
כפל חיפה וסוצא ציבורות הנפט - וכן שרה התעופה בלוד - מופכים מזוריה
הפסיים. הצעת פתרון ליפו נדחתה למועד מאוחר יותר.

הסתרוך היה ססוכנע כי הצעתו מוגנת לביינו, באשר סייפקה את מני
התנאים הפיקריים - סדינה ועליה - וף כי בהגבלות ביכרות. באשר לערביי,
ברמה היה לו שיש להגיה שהיו בידינו רסזים לכך - שהוצעה התקבל על דעת
עבר-הירדן, הנוצעת הפיקרית במסכנית והיחידה העומדת לזכות כחוצתה סכנת
הגובתה הרשומה של ישראל להצעותיו על הסתרוך ברמה בעיניו
כמסודרת, שר התוך במסלול ישראל מודיע כי הוא מוכן לבוא לרודוס להסתיך
בשטח רפתן, בתנאי שגם הערביים יקבלו הזמנתו. הולם סיד בתברר כי הליגה
הערבית דחתה את ההזמנה, לא היתה כפונה לעבר נציגיה לרודוס, ונף לא
רמתה בהצעת הסתרוך מסיט למטה רפתן, שאחר שלא היתה סוכנה לקבל כל
הכנית המבוססת על הודעה בקיומה. אל סדינה יהודית. דריסת הליגה היתה
ובשורה: סדינה ערבית בשטח הרץ-ישראל הסערבית, עם הבטחת הגנה לסיעוט
היהודי. הסלך עבדגללה, תהיה עמדתו למסימה בער תהיה - לא עמד מו הסוץ
להסתייג באלוי טענות הליגה.

הגובתם הרשמית של טענות ערב בשורה לסתרוך בקהיר, בישיבת הליגה
הערבית. משובתה המפורסמת אל מסלול ישראל בשורה לו בתל-אביב, ב-5.7.48
הודגש בה כי בקורת מוצאנו לאכל עמידה הסריבי על הרץ פרוסיפה להיות
החלטת ה-29.11. המסלולותו המוחלטת על הסתרוך סכנה התהיה את מסלול
ישראל. ברמה לא למסלול כי הוא לא התחשב במידה מספקת בעובדות סבתותיו
בינתיים בהרץ, וביניהן עובדות הקמה הסדינה בשטח מוקצב לה בהחלטת התלוקה
ובמסתיים בנסיים. עובדה זו, והתקפות הערביים והמסכות הודרות לסדינה
במש תימסכנה - שהייתה לדעת מסלול ישראל סכנת סינויים סמטיים
במגולות הסדינה.

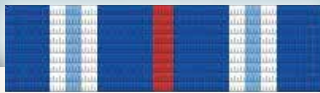
טובעת התנגדות לשיפור החלק הערבי לעבר-הירדן, במקום הקמת מדינה ערבית חדשה. חיזוק כזה ביכר על עבר-הירדן יש בו לשנות לחלוטין את מצון הכוחות במזרח. הצעת הסתרון להתערבות כל שהיט בעניין העליה נדחה לחלוטין. התכנית לגבי עתיד ירושלים פגעה עמוקות במטעלה הזמנית, הפתח שהיא התעלטה ספקוה וסתפקידה של ירושלים, לדידנו, בעבר ובהווה.

תגובת ברנדוט לתשובתנו ניתנה בו היום. הוא קבע שהעויתנו לקחו בחשבון "את עובדת קיומה למעשה של המדינה היהודית בטח סובדר, את הסכנת הצבאית ואת הסכנת הטריטוריאלית הנוכחית כמובנת מהטכסוך עד כה".

דחייתה של תכנית הסתרון על ידי שני הצדדים - מטעמה את כסלון המצוי להגיע לפתרון מדיני בשלב זה. בסידה נהייתה לתכנית זו הטענה על הספק ההתפתחות - הרי היא זה בטח עבורי לא התכוון לו; תכנית ברנדוט העפיקה את הפרוד בין מדינות ערב לנגבי עבר הירדן ולגבי בריטניה הסתמדת טאחוריה. היא הקומה עני יותר את רצון הלחימה של חלק מן הכוחות הערביים, אשר חשבו עתה יבנה את תעסוד להם הצלחה בטח הצבאי, תבוסל על-ידי תכנית מדיניות. להצעת הסתרון לפסוד לערבים את ירושלים - אשר כידוע נודעה כהתנת להחלטת המ"ט להיות מזרח בין למוסי - קטו מתנגדים בה שבין רמטי הכנסיות הנוצריות, וחלק מ-מדינות המ"ט תסכו בהם.

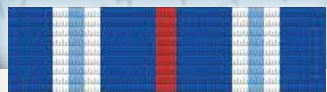
מבטכסלו המצוי ל הסתרון בטח המדיני, שב נהיפנה את מטרות לבו לטח הצבאי. עוד קודם לכן נדרש להתערב בו פעמים מספר תוך כדי ההפוגה, בקטר לתלונות שני הצדדים על הפרמה, אשר התפרה שבין היתה תלונת ישראל על עיכוב שיירת מטפיק לנגב, אשר התוחר ביתר פרט במקום המור. עתה פנה הסתרון, ביום ה- 6.7.48, לשני הצדדים בהצעה להאריך את ההפוגה ב- 30 יום נוספים, ולפרז את ירושלים ואת חיפה. בתשובתנו הסכסכו להתרכת ההפוגה ב- 30 יום, ובסקרה של ההחלטות הקדמות הצענו הסכסכו להפסיק את ההפוגה בירושלים. לא הסכסכו לפרוז חיפה ולא לפיקוח המ"ט על הבטל ובתי הזיקוק בלבד.

הערבים לא הסכימו להתרכת ההפוגה כבקשת הסתרון, ואף לא צענו לקריאת פועאת הסתרון טבחה לפתרת היום, ב- 7.7.48 בענין ההפוגה ומטפיק טים ומזון לירושלים.

הושג הסכם רק במקורה אחת; פרוז הר הצופים - שטח הגרניזרטיטה
העברית, בית החולים הדסה ובית החולים אוגוסטה ויקטוריה. פרטיו כבר
בידונו על ידי הממוך ע. הטוטל הצבאי שנתפסה טעם המטלה על ירושלים,
לפני שנוע על דחיית תכניתו.

ביום ה- 8.7.48 גורה הממוך למפקחים לעזוב את פטרוניתם לאחר
שנכסלו כל הנסיונות להתריך את ההפוגה. הממוך עצמו התכוון להפריט
לארצות-הברית לשור דו"ח על פעולותיו והיסגיו עד אותו פועד. ביום
ה- 9.7.48 נטלה על ידי המטלה הזמנית סברק ליו"ר טוענת הבטחון
להודיעו כי יום קודם לכן החלו המצרים בטורת פעולות צבאיות ללא כל
פרובוקציה מצדנו. כמטפת לאותו סברק הובא תרגום פקודה טבע שנספג וצל
טפקד פלוגה סודאני שנטבה בבית דראס. באותו סברק הודיעה המטלה כי
"לאור דחיית הצעות הממוך על-ידי מטלות ערב ואי הענותן לדרישת
טוענת הבטחון להתרכת ההפוגה, ובהעדר כל פעולות נוספות מצד הממוך
או טוענת הבטחון, נטמייסו סדרי ההפוגה בסעה 0600 בו ביום, יום ו',
ה- 9 ביולי, שידורים שנכנסו לתוקפם באותה טעה ביום ה- 11.6 לספן
28 יום".

חזית הצפון

הטעם בו טאגה הפוגה הראשונה את חזית הצפון הואר לעיל.
הנזיב לא השיג אף שחת סטטרותיו האופרטיביות; גולט עם זאת זכה
למספר הצלחות, בימים התרוננים שלפני הפוגה ותוך כדי הפוגה
עצמה, אשר היה בהם לשטט פתח להסך פעילותו בתום הפוגה, כיבוט
סטטר-הירדן וכיבוט טלכיה.

דרך הסער של טלכיה שבו כוחותיו של קאוקג'י - אבא ההצלה -
ארצה. אחרי עזיבתם את הסולט בחפצית טמי הועברו לטוריה לשם
התארגנות, ועתה סיד עם בפילת טלכיה, בהיפתח הדרך לטרכו הגליל
לפניהם, באו ובערכו בגליל התחתון והעליון.

לקראת תום הפוגה הצטיירה לעינינו התמונה כולהלן: הכוחות
הסוריים מחזיקים את ראט הגטר של סטטר הירדן כעצמה של חטיבה,
הכוללת 2 - 3 גדודים ולרשותה יחידות טריון, כולל טנקים ראכו,
ותותחים.

כוח של כחטיבה סורית נוספת מחזיק בקו: כגודו צפונה טראט
הגטר עד לבניאט, 2 - 3 גדודים דרוטה טראט הגטר עד לטרח-תל-
אל-קאטר, היא תל-קאטר סטטול לוגניות.

בטיסיו של הכוח הסורי בבניאט, בפיק ובקוניטרה. ציר הספקתו -
כביש קוניטרה - דמשק, בלבד.

אבא הלבנון נערך ברטט הנקרה בטערב, בבית-ג'בל הסטוכה
לטלכיה סטורח. הגדוד של בית-ג'בל סטתף פעולה עם קאוקג'י, דשטט
טעין, טוער" לצבא ההצלה, הדואג לכך שהטער ללבנון לא יינעל.

צבא ההצלה של קאוקג'י - עצמתו נתונה היתה לתכונות עתה כאשר
לפניהם. טטהאיר לו הסזל - באו רבים שהקופיים והצטרפו אליו;

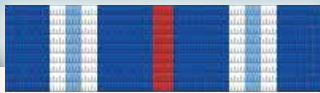
טטהיפנה לו עורף - נטטוהו וטכו איט איט לביתו. הגרעין הקבוע
של צבא הסחרוד טנה כ-2200 איט, טהט יחידה סורית טדירה בת כ-600

איט וטתנדבים טן הארצות השכנות, אנטי צבא ההצלה לשעבר, כ-1500
איט. הריכוזים העיקריים של כוחותיו כנצרת, בתרטיחה וכציפורי.

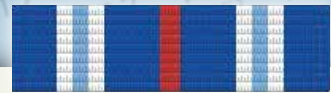
ריכוזים נוספים בכפרים שלאורך כביש עכו - צפת.

הצבא העיראקי היה טרוכז ברובו עתה בטטולט, פרט לעתודה

שאחנה עדיין בטפרק טטר בעבר-הירדן. לפי הידיעות שהיו בידינו

בהפוגה הראשונה הגיעה עצמתו במסולט לטתי חטיבות לערך, הערוכות
 גדוד גדוד מבית-שאן שבצפון-מזרח ועד ראש-העין שבדרום-מערב -
 טכט, ג'בין, מול-כרם, קלקיליה.
 במסולט הקטן של שלווחת הכרמל, ובכפרים שלרגלי הכרמל בשפלת
 החוף - בסירה ובסביבתה - כוחות מקומיים בלבד, האויב ניצל אף הוא
 את ההפוגה להתבצרות ולאיתוונים, בפרט בראש הגשר של מספר הירדן,
 ובאזור מלכיה - בינת-ג'בל.
 על אף כשלונו של האויב להשיג אף אחת מטטרותיו האופרטיביות
 העיקריות ערב ההפוגה, על אף האבידות הכבדות שסבל כל אחד מן הצבאות
 הנקובים בתקופת הקרבות שחלפה - לא סוגר עדיין אף אחד מהם. היה
 מקום לפחשבה שעם מות ההפוגה ינסו לשוב וליטול את היזמה לידיהם,
 ולתקוף במקום שהפסיקו, או בנקודות אחרות.
 הצבא הסורי - מטתבר שינסה לנצל את היטגיו במספר הירדן, או
 על-ידי הסטן התקדמותו מתוך ראש הגשר על אילת-המסר ועל ראש-פינה,
 במטרה לנתק את מצבע הגליל העליון ולהכריעה, תוך כדי ריתוק ביתר
 כזרת החזית; או דוקא להיפך על-מנת לזכות בהפתעה; תוך ריתוק בגזרת
 ראש הגשר לנסות וליצור נקודת כובד חזקה באזור הסבירות בצפון, או
 בגזרת צפת - דגניה הידועה שזה כבר בדרום.
 צבא קאוקג'י כשהוא לעצמו לא היה בו כדי להיות איום רציני
 ביותר, בהתחשב בעצמתו, ברמת האימון, הציוד והפיקוד, אולם הפרושים
 שהוא חלש עליהם, מתוך שאיפשרו לו להיטה על קווי פנימיים, היקנו
 לו את היכולת לבצע שורת פעולות, אשר יחד עם פעולות סקבילות מצד
 הצבאות הערביים הסדירים, היה בהן סגום סיכון. במערב, בכביש עכו -
 צפת, התזיקו כוחות קאוקג'י בשלווחת הרי הגליל התחתון, במסלטים
 הפרושים כדי 10 ק"ט כלבד מעכו. פריצת קאוקג'י למערב בתיאום עם
 פריצת לבנונים בראש הנקרה לדרום או גם בלעדיו, היוותה אפשרות
 אחת.
 אפשרות שניה - בגליל המזרחי, בפעולת סיוע לצבא הסורי: לקרנת
 נבי-יוסע - צפת שזה, או לקרנת לוביה - סב'רה והגליל התחתון פאידון.
 אפשרות שלישית - בתיאום עם הצבא העיראקי הפועל מתוך המסולט
 צפונה: פהרי נצרת דרוסה לעבר עפולה.

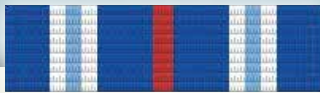
הגבא העיראקי, פרט לפריצה לצפון שהוזכרה, אפשר שיחדש את
התקפתו על השפלה, בכיוון חול-כרם - נתניה; קלקיליה - כפר-סבא,
או בדרום: ראט-העין - פתח-תקוה.

עם זאת באה בחשבון התקפה מצדו בגד ישובינו בעסק בית-סאן.
על אף הידיעות הברורות שהיו בידינו בדבר כשלון הפיקוד האחד
בתקופת הקרבות הראשונה, לא יכולנו להתעלם מאפשרות שהפעולות הללו
תבוצענה בפתאום על-ידי צבאות ערב השונים, כחלק מתכנית כוללת אשר
מבטאת הטופיה כיבוש חיפה והכרעת כל חלקי הארץ הנמצאים מצפון לעמק
יזרעאל.

הפינוי הבריטי גם סובלעת חיפה הושלט בינתיים תוך כדי הפוגה
הראשונה; ועתה היה מקום לחשוב גם על התקפה סן היט וטן האויר על
בטל חיפה, על בני הזיקוק, על אזור התעשייה הסמוך ועל העיר עצמה.

- - - - -

סול כוחות האויב במרחב התיכון והצפון עמדו באותה שעה 5 חטיבות
שלנו: חטיבת אלכסנדרוני שבמרכז הארץ, חטיבות גולני ופרטלי, חטיבת
7 שהועברה לגליל המערבי זמן מועט אחרי ראשיתה של הפוגה הראשונה
סחזית לטרון, והתארגנה בו תוך כדי הפוגה, וחטיבת עודד שהוקמה
בגליל העליון הפזרתי בטעה שחטיבת יפתח הוצאה שמוכו והועלתה דרומה,
אולם פרט הספיק להתארגן כחטיבה, ונת ברעינה היווה עיין גדוד
חי"ט חיפתי אשר הועלה לאצבע הגליל עוד בחודש סרץ, ולאח בו סאז,
בראשונה - תחת פיקוד גולני, לאחר סכן תחת פיקוד יפתח ועודד.
מבטבו האסטרטגית בצפון כבדרום, עתה כאשר לפנינו - הגבתי.
אף על פי שמתוך הצעותיו של הרוזן ברנדוט יצא ברור, שהוא אינו רואה
עוד את החלטת החלוקה של האו"ם כפתייבת; ונתון כך התעורר ספק - אם
האו"ם רואה עצמן עיין כסודרות על-ידי תכנית זו - הוטפנו אנו
להחזיק בה. מבטבו האסטרטגית היתה: הגבה על טרמב הסעיבה.
מתוך כך, ונתון ההספרות שפורטו לעיל לגבי ספרותיו האופרטיביות
של האויב, היו הסדרות שלנו: (1) לפנוע סן האויב - עם תום הפוגה -
הנחת סכה מכרעת. (2) לתת לאויב סכה מכרעת בשלב מאוחר יותר של

ההתפתחות הקרבית. ברור היה שגם את הסדרה הראשונה אין להסיב
בטיחות הגנתיות, הנות וריכוזי האויב ואפשרויותיו ליצור בקורות
כובד טובות - בעת ובעונה אחת - מצד אחד; והקוריים הארוכים ואפסוס
כוחותינו - מצד שני, עשו את כשלונו לוודאי כל זמן שהיוזמה בשורת
בידי האויב. עם זה היה ברור שבכוחות הסצויים בידינו לא נוכל
לצאת להתקפת נגד כל אחד מכוחות האויב בעת ובעונה אחת. החלט,
איפוא, אחרי שיקול ארוך וטוטוס, לבחור בסגים סבין ארבעת הצבאות
כנושא התקפה: בחלט ביותר ובססוכן ביותר. החלט ביותר - צבא קטוקב'י;
הסטוכן ביותר - הסורי.

לפיכך היו סטרותינו שלנו, בשלב הראשון, כדלהלן: -

- (1) לחסל את הבריגדה הסורית הסוצבת בראש הגטר בטסטר הירדן;
- (2) לחסל את כוחות קטוקב'י בגליל הסורתי.

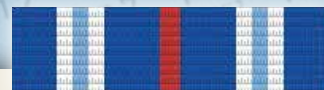
תוך כדי כך לרתק את הכוחות הסוריים הנמצאים צפונית ודרונית
לגטר, את הכוחות הלבנוניים ואת הכוחות העיראקיים לעפדותיהם,
ולטבוע אפשרות פעולה של כוחות סקופיים בחיפה, בסביבתה ובכרטי
התחבורה אליה.

לטט ביצוע תכניות אלו היה צורך להטלים גם בחזית הצפון את
פעולות הארגון שתוארו כבר בסקום אחר, על פנת לסלא את התקנים של
ברודי חיל הרגלים בכוח אדם ובחיטוט, לאמן את בעלי הסקצוע הדרוטים,
בפרט להפעלת הנסק הסטייע אשר עמד עתה לרשותנו בכסויות שלט היו
ידועים קודם לכן; בו בזמן היה הכרח בארגון ברודי חיל הטסטר סבין
השנתונים החדשים אשר גויסו - 40 - 36, על-פנת שיהיה בכוחם להתזיק
חיל סצב בסקופות שייכבשו; לתפוט סוצבים וקרוי הגנה סטטיים על-פנת
לאטטר הוצאת חיל-רגלים לפעולות היוזמות; לטטט תגבורת לבקורות
ישוב, ולסלא תפקידי הבטחה בטטט העירונכי וכיו"ב.

יטיים טספר אחרי פרפוט הסצע של האגט, הוציא טטה חזית הצפון -
כפי שתואר כבר התארגנה חזית זו עוד לפני התפוגה הראשונה זמן רב
לפני התארגנות יתר החזיתות בארץ - פקודה לסבצעים, ברוש' נקל'4

(1) הערכות ופיקוד

א. חטיבת כרטלי (בלי גרוד 21) תתיצב ותיערך לפעולה בפרחוב
חטיבת עודד. כל הכוחות שיהיו סוצבים בפרחוב הגליל העליון יעמדו

לפקודתו של כרסלי עד תום פעולת „ברוט“.

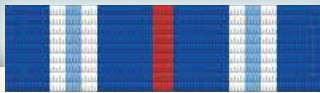
- ב. חטיבה 7 הכוללת גדוד טורין וגדוד רגלים תמיצב ותיערך לפעולה בגליל המערבי. גדוד 21 כרסלי יצורף עד תום פעולת „דקל“ לחטיבה זו. הפיקוד על הפעולה ועל כל הכוחות שיהיו מוצבים בנפת זבולון בתקופת הפעולה יהיה בידי חיים לסקוב.
- ג. חטיבת גולני תפעל בטרחב החטיבה המקורי במסגרת של שלושה גדודים לפקודת מפקד החטיבה. הגדוד הרביעי, גדוד 13, יחנה בטרחב גולני ויסמס רזרבה חזיתית.
- ד. עד הודעה חדשה יהיו מוצבים בטרחב הדרי רק כוחות חי"ס. בפיקוד בטרחב זה בידי הדרי בכפופות מופרטיבית ישירה לסטה חזית הצפון.

2) פטיטות

- א. שני גדודי חיל-רגלים כרסלי, גדוד חיל-רגלים עודד וגדוד הנסק הטטייע יהוו חטיבת פעולה שתבצע את המבצע „ברוט“. החטיבה תכתר את הכוחות הסוריים הנמצאים או ימצאו בראש הגשר, תשתלט על בטיטי האויב שבספוד לראש הגשר, תחסום דרכי נטיגה ודרכי הגשת תגבורת, ותספיד את האויב הסרוכז בראש הגשר. יתר שני הגדודים שבחטיבת עודד ירתקו את כוחות האויב על-ידי פעולות תקפניות ביחידות קטנות בנוס הסודות, בטביבות פלכיה באזור צפת.
- ב. חטיבה 7 וגדוד 21 כרסלי יהוו חטיבת פעולה לביצוע פעולות „דקל“. החטיבה תתקוף ותכה בכוחות קאוקג'י הסרוכזים במרכז הגליל על-ידי פגיעה במקומות ריכוזיהם, טכות ביחידותיהם, שיבוט דרכי תנועתם והשתלטות על בטיטים ומשלטים הפנתקים לאויב דרכי אטפק ותגבורת בטגטה לכתרו, בשלב שני, בתור כיתור סלא ולהספידו. כז בכד עם ביצוע פעולות אלה יבוצעו ריתוק הכוחות הלבנונים סלאורן הגבול הצפוני על-ידי יחידות קטנות תקפניות.

3. לוח זמנים

- א. חטיבת 7 תגיע לטרחב זבולון בלילה שבין ה-6 ל-7 ביולי.
- ב. חטיבת כרסלי תגיע לטרחב עודד בלילה שבין ה-7 ל-8 ביולי.
- ג. החטיבות העסיבה את כל ההכנות כדי שתהיינה ערוכות וסוכנות לפעולה בבטיטי היציאה ביום חמישי 8.7.48 שעה 2000.

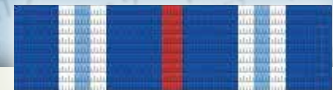
טאז ופתטיד היו מעברות הירדן עטדות הטפתח להגבת ארץ-ישראל
הטערבית, טיפתח הגלעדי ועד כיבוש הארץ על-ידי הבריטים, בזמן הכיבוש
הטוטלטי, בתקופת האלבנים.

אחד המעברות החיוניים ביותר בצפון הארץ הוא המעבר של גשר
בנות-יעקב, בין החולה ובין הכנרת. דרכו עוברת טיפים יטיפה הטטכה
של דרך הים העתיקה טטצרים שבדרום, לדטסק ולבגדד, ועוקפת את הסדבר
הגדול.

הטוטכה הותיקה שבמספר הירדן, שנחזה בטקום זה עוד בראשית
ההתיישבות הבילואית, בשנת 1884, נכבטה כפי שתואר בראשית ההפוגה
הראשונה, אחרי שהטורים התיאטו מהתקפתם בגזרת צפון-דגניה סדרום
לכנרת, והעבירו את נקודת הכובד של מתקפתם צפונה. אחרי כיבוש
הטקום - טטנכסלו התקפות הנגד שלנו - הוטיפו הטורים להתקדם וללחוץ
טערבה בדרך העולה לפתחיים, ופתחברת אל כביש טבריה - טטולה, שהיה
והורה עורק החיים שלנו לצפון. הם הגיעו עד כ-200 ט' מעל לירדן,
לטטלט 243, הטרוחק כוד 2 ק"ט בלבד טטחניים, טן הכביש הראשי - והתבטרו
בטורת טטלטים טטביב לראש הגשר, המאיימים על יטובינו בטביבת הולתה
ויטוד-הטעלה שבצפון, איילת-הטחר שבטערב וטחניים שבדרום-טערב.
טול טטלטי הטורים תפטנו אטחנו טטלטים שלנו, על-טנת לייצב את
ראש הגשר ולהכטיח את שליטתנו הטוחלטת על הכביש לגליל העליון הפזרחי.
עתה, עט התקרב ההפוגה לטיומה, נעטו ההכנות לטבע, ברוט" שהוזכר
לעיל, ואטר טטמתו, כטטוד, להשתלט על בטיטי האויב אטר בטטון לראש
הגשר ולהטטיד את האויב הטרוכז בתוכו.

- - - - -

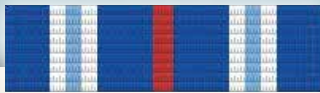
בטקום עזיבתו את החולה, טין גדות הירדן נטוכות כטעט טן
הטביבה; אולם כטידה זאת הולך וטדרים לעבר הכנרת, הולך וגדל הגובה
טבין ערוץ הירדן לבין הטטחים הגובלים עטו טטערב וטפזרח. על-יד
גשר בנות-יעקב, 4 ק"ט דרוטית טן החולה, הבדל הגובה ניכר למדי.
הקרקע עולה כמלילות טטערב וטפזרח; טטערב לעבר הטפתח הנטמא לרגלי
רכסי הגליל העליון, בו עובר כביש ראש-פינה - טטולה; בטזרח - לעבר
הרפה בה נטמאט קוביטרה.

ספדורח לירדן, בגובה 175 ט', בקצה הסדרגה הראשונה, בסוף
 לכביש קוניטרה, כק"ט אחד מזרחית לספדורח לירדן, נמצא בית-המכס
 הסורי, אשר שימש ליעד לפטיטה של חסיבת יפתח עוד בסוף חודש מאי.
 כק"ט 1 סדרום לחולה נמצאת מעברה עתיקה, טקום שם הירדן ביתן
 למעבר ברגל ביטוח הקיץ. על המעברה שפערב חולט תל קטן, הוא תל
 המעבר; ואילו ספדורח, ספוף לו בנין עתיק - חירבת דוריג'את.
 צפונה סטט, בגדה המזרחית של החולה, בקודת ישוב עברית; דרורה,
 שהוקמה לראשונה על-ידי אנשי חולמה על-סנת לאפטר להט את הדיג בחלקה
 המזרחי של החולה; ברובה לעין-גב ספדורח לכברת - היומה דרורה ראט
 גטר שלנו לגדה המזרחית של החולה.
 המחשבה היסודית של מבצע "ברוש" היתה לפתור את בעיית ראט הגטר
 על-ידי איגוף סטאלי עמוק, מצפון לספדורח לירדן, תוך התקפות רתק
 והסחה על ראט הגטר עצמו. המטרה היתה לצלוח את הירדן בלילה, להעפיל
 לבית המכס ולתפוס אותו, ולאחר כך - שטיחיו הכוחות הסוריים שבתוך
 ראט הגטר פנותקים סבטיסם בקוניטרה ומכותרים - להשפידם.
 מפקדת חסיבת כרטלי שהגיעה לטרח ב-6.7, יחד עם אחד מגדודיה,
 גדוד שני החזיק בסטלטים סבטיב לראט הגטר עוד בראשית ההפוגה - החלה
 סיד בתכנון ובהכנות.

מכנית המבצע בקוריה הכללית היתה כדלהלן:

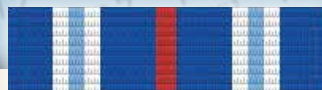
הגדוד האחד של חסיבת כרטלי, הגדוד אשר כא לטקום עוד ערב ההפוגה
 הראשונה והחזיק בסטלטים תוך כדי ההפוגה, יקים את ראט הגטר שלנו
 ספדורח לירדן; פלוגה אחת, שהועברה לדרורה בסירה ביום ה-9.7, ערב
 המבצע - תכבוש את תחנת המסורה הסורית ואת הכפרים דבורה ודלבינה
 שבסורד האר, דרונית לדרורה. פלוגה שניה תעבור את הירדן בטקום המעברה
 ותתפוס את הדוריג'את; פלוגתו השלישית תתפוס את תל המעברה שפערב
 לה. לאחר מכן בועד הגדוד השני של חסיבת כרטלי לצלוח את הירדן,
 להעפיל ולכבוש את בית המכס באיגוף עמוק מצד קוניטרה, להתבסס בו
 ולפוצץ ולקטט את הכביש קוניטרה.
 בו בזמן נצטוו שני גדודים אחרים המחזיקים בקו מצפון ומדרום
 לראט הגטר לרתק את הסטלטים שפולטם, ולאחר מכן ללחוץ מזרחה ולכבוש
 את הסטלטים שבקצה הרמה, ובעיקר את סטלט 243 שמצפון לכביש סוניים
 וסטלט 230 שסדרום.

מסיימת רציניות ביותר, ואולי מסיימת הספתה של הטבאע כולו, היתה הנדסית: הקטת מעברה על הירדן. עד כה היה לחיל ההנדסה שלבו אך נסיון אחד בלבד בהקטת גשר על הירדן, בעת הנסיון לשוב ולכבוש את נהריים ב-28.5. הנסיון ההוא, כאסור, לא הצליח. עתה הוסל על חיל ההנדסה לעשות נסיון נוסף. הכוונה היתה לפתור את הבעיה על-ידי גשר הפונדוניים. עם זה נעשו על-ידי אחד הגדודים נסיונות פרטיים מסלו, והוקמה - במסך חולתה - רפסודה אשר ניתן היה להעבירה את הירדן הלך ושוב על-ידי חבל. אפשרות שליטית - צליחת הירדן בטחיה - נוצלה אך במעט. הפלוגה לדודרה עברה, כאסור, עוז יום קודם לכן בסירה. לוח הזמנים נשתבש בליל ההתקפה, ליל ה-10-9. הל המעברה נכבש רק זמן מועט אחרי הצות. חירבת דוריג'את שסערה לטעברה נכבשה קרוב לשעה שלוש לפנות בוקר. בערך בו בזמן פתח קאויב באש תותחית, שאיתה כנראה מטוחת טראס, על המעברה. אש זו, האיטה את קצב עבודתם של המהנדסים. בסופו של דבר לא הוקם גשר הפונדוניים והיה הכרו להשתמש בסירות וברפסודה שהוכנו מחולתה. זמן נוסף הלך לאיבוד תוך כדי נסיון להעביר שני ג'יפים עם נשק מסייע לגדה השנייה. הגדוד השני, אשר ארין היה עוד בו בלילה לכבוש את בית הסכס, התחיל לעבור רק בערך בשעה 0330. מטעבר התחיל בכבודות. אנשים ערוסים למחצה עמדו בתוך הירדן, ובעטל רב העבירו בחבל את הסירות ואת הרפסודה.

בערך בו בזמן נתקבלה ידיעה שהערבים מתכוונים להתקפה עם שחר, שטגמחה לפרוץ שתוך ראש הגשר ולהגיע לראש-פינה. הסתבר שמתוך כך שאנחנו רגילים לפעול בלילה והם רגילים לתקוף ביום, הקדמנו אנו במספר שעות את שעת האפס שלהם. בינתיים עמד השחר להאיר, והתברר שאין כל טעה להעביר את יתר הגדוד השני, שחזר שלא היה כל סיכוי להגיע לבית הסכס ולכבוש אותו עוד בלילה.

זמן מועט אחרי שעה 4 שוכתה, איפוא, התכנית, וביממה פקודת נסיגה ליחידות שזלחו את הירדן לשוב אל הגדה הסערבית, ולהתבסס בתל המעברה בפרדס חורי שבינו לכין חולתה. סקזוח לירדן הוחלט להתזיק במסורת רלבינה ובחירת דוריג'את, שתוך מחשבה שאפשר יהיה לשוב ולהדס את ההתקפה עם רדת הלילה. אם טעבר הירדן טזוחה לקח קודם כשלוש שעות וחצי, הוסלם עתה במסך 45 דקות בלבד.

על אף ההכרח לוותר על ההתקפה לעוסק האויב בו בלילה, היה מצבנו בראש הגשר, בנוקרו של ה-10.7, טניח את הרעה. מרבית הטלטים הסוריים שמעריב לירדן נפלו לידינו, בהם טלט 243 וטלט 230. בידי האויב נשארו עכשיו מספר הירדן וטלט אחד שמעריב לה, הוא טלט קראו-אל-רנסה.

אולם סיד ששהאיר היום פתח האויב בהתקפה בזולה, זו אשר תכננה לפי כל הסיכונים עוד קודם לכן. עיסוקם של מטוסי הקרב המעטים שלנו בגזרות אחרות הקנתה לסוריים עליונות אורית מוחלטת. בו בזמן נפגעה בהרבה יעילות אש התותחים שלנו, אשר - בגלל הסווח הקצר יחסית - לא יכלו להגיע לסוללות תותחי הסורים ולהפריע אותם מעבודתם.

התקפות הנגד הסוריות נערכו בכטה צירים שהעיקריים בהם: האחד לעבר טלט 243, והשני ירדה הטון לו - בטגטה להרחיב את ראש הגשר ולאפשר הטון ההתקדמות מערבה; והשני לתל המעברה ומטנו צפונה לפרדס חורי ולחולתה. ההתקפות נתמכו בטנקים, מסוריינים אשר איפשרו לחיל הרגלים להתקרב עד לטווח טיניפלי מסלטינו.

סמוך לשעת הצהריים נפלו בידי האויב ירדה וטלט 243, ויחידותינו בסובו טגם באבידות. נקפה סכנה לפחניים ולראש-פינה, והוחזרו כוחות על-טנת לחזק את קו ההגנה בגזרה זו ולטמט עמודה להתקפת נגד.

בו בזמן נערכו ההתקפות על תל המעברה. היה חטט שהתל יפול,

ובכך תישאר הפלוגה המחזיקה בדוריב'את ספורה לירדן מנותקת. על אף הידיעה הברורה על הסיכון שבנסיגה לאור היום - התחילה היחידה לטגת. מרבית אנשיה צלחו את הירדן בשחיה. את הפצועים נאלצו להשאיר בגדה הסורחית, אולם שבו לאחר מכן בלילה ואטפו אותם.

גם תל המעברה לא החזיק מעמד זמן רב. התחטטת אזלה, הנפגעים

רבן - האנשים נאלצו לטגת לעבר פרדס חורי. רק כטן, כק"ט וחצי

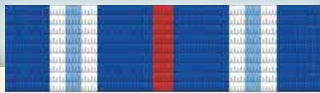
סקיבוץ חולתה, ליד טוצא הירדן - הצלחנו לעצור את הסורים באותו היום.

היופיים שלאחר מכן היו טאבק בלתי פוסק על היוזמה בגזרה זו.

הטלטים שנפלו בידי הסורים ביום, שבו ובכבשו על-ידנו בלילה. ירדה

נפלה ובכבשה ארבע פעמים. טלט 243 - פעמיים. דוקט טתון הידיעה

שלסורים יש עדיפות בכוחות, ובפרט בארטילריה ובמטוסיים, אשר היה

לחת להם פנוח. ידענו שהסיכויים לחסל את ראש הגשר, ולהטמיד את הכוח שבתוכו - אשר היו קלוטים לסדי עוד בליל ההתקפה הראשונה, בהיות כוחותינו רעננים וביריבו סיכוי להמטיע, לא גדלו עם עבר הזמן; עם זאת היה הכרח לשוב ולנסות. גם אם התקפתנו לא תצליח, הרי תסג את הסורים שלתקוף ולהגיע אל הטטח החיוני שלנו.

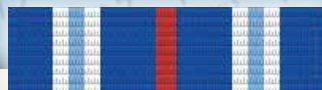
עוד ב-10 לחודש, טטהברר שכוחותינו שברלבינה הם היחידים המחזיקים עדיין, את חוטטת בחוף, הוחזרו לדרדרה. לרגל אי היכולת לעבור את האגם, נשארו בטקוט שתי מחלקות זטטה הפלוגה ביום השחרת. נועד להם תפקיד סכריע, כי בשעות הצהריים של אותו היום התחיל סיווח תותחים על הטטק וסיד לאחר טכן התחילה תנועת כוחות סוריים על הגרית סטטביב לדרדרה.

באזור לא היו בנינים בנויים, פרט למגדל אבן בזלת בן שלוש קומות. כל האבנים שוכנו בצריפים. חוטת אבן-בזלת הקיפה חלק טן הצריפים. בטטק היו מעלות קטר עכוקות טובות וכדופנות, 2 פקלטים טובים, וכן מספר עמדות עם כיסוי ראש, כולל שתי עמדות בטון טכוסות, אשר הוכיחו את עצמן באופן סיווח בקרב. קטר הטלפון שבין העמדות נותק עוד בראשית ההתקפה.

התקפת הטורים החלה בריכוך והסתערות טטלט הדבשה, שהיה ריק. התקפת טרק זה טנטטכה קרוב לשלוש שעות נחבה אטטרות לטווח את הטרגטות טטטקות, ואת התותחים טטעבר לאגם. אחר טכן התחילה ההתקפה על דדרה עצמה, בעוצמה של גודר בערך. הטטטערים טבלו אבידות טטט הנטק הטטייע, ולבטוף נטברו בעלותם על טדה טוקטים. לעומת אבידות הסורים אכבדות היה לנו טצוע אחר בלבד. בבוקר טנה הצופה טעל הטגדל כ-50 גוויות של חיילים סוריים הטטגוללים על הסורדות.

בליל ה-14 - 13 ביולי נעטה על-ידנו נטיון נוסף לחסל את ראש הגשר. הפעם היתה הכוונה לפתור את הבעיה טבלי לאלוה את הירדן, ודוקט טדרות לפטטר הירדן, גזרה אשר היתה טקטה עד כה יחסית, והיה טקות להניח שהטורים אינם טאורגנים בה כטצפון.

תוך כדי הטרדות וטטיסות הטכוונת בעיקר נגד ריכוזי הטריון של האויב, נעו שתי פלוגות רגלים לאורך הירדן סדרות על-פנת להגיע

למספר הירדן, לפוצץ את הגשר, לפשוט על הריכוז הסורי במקום, ולא לצו
לסגת. משהגיע חלוץ הכוח אל עמדות הסוריים מצאם נכונים וערים. הכוח
הוכרח לסגת.

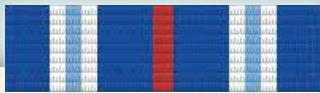
לאחר מכן לא נעשה עוד נסיון להכריע את הקרב, על-ידי אף אחד
מסני הצדדים. הסורים התמקדו סעיה בהתקפות שריון כדי פעם בפעם על
סלט אחר; כנראה שחיל הרגלים שלהם סבל אבידות כבדות ביותר. פעילותם
אנו התבטאה בעיקר בפעולות הטרדה, טיקוס, וציד טנקים.

מחשבה ומאמצים נדרשו בימים אלה גם בקטר להרוגים שהוטברו
בטח במסלטים שנכבשו בידי הסורים, אחרי הלילה הראשון וסאחר יותר.
ספקד אחד הגדודים הלך את הטטה הסורי, והצליח לקבל את הטכטתם להוצאת
הגוויות על ידו. הסורים לא דאגו ביותר לחלליהם הם, פרט לסני טייסים
ססטוטים - הרורד - הופל באיילת-הסחר. גוויות הטייסים הוחזרו להם.
לקרנת סיוטה של פערכת עשרת הימים בגזרה זו הופעל גם חיל האויר
שלנו, שבצרים טעופפים אשר רק זה עתה הגיעו ארצה בגד ריכוזי הסורים.
פגיעותיהם היו טובות והם גרפו לאבידות וכזקים ניכרים בראש הגשר
ובסביבת בית המכס. מולם חיל הרגלים שלנו לא היה מסוגל עתה לנצל
את הצלחתו של חיל האויר. ההפוגה השניה מצאתנו בגזרה זו באותן
העמדות בהן נמצאנו בהפוגה הראשונה.

עדות בלתי צפויה להצלחתו של טבצע, ברוט" כטבצע של הגנה אקטיבית
קיבלנו שנים מספר לאחר מכן ספי קפטן סורי שהיה במקום. הוא העריך את
כווחו בגזרה זו ב-10,000 איט, בערך פי 5 מן הכוח שהיה עם למעטה.
פרט אשר כדאי לציין אותו לגבי טבצע זה, באשר הוא מזכיר תקדים
מתקופת השופטים, מעת מלחמה אחרת על סעברות הירדן, הוא ענין הסיסטמות.
סתר ידיעה שקשה לערבים לבטא פ דגושה, בבחרו ללילות הטבצע הסובים
סיסטמות טאות זו טופיעו בהן: שופיק, טפס וכיו"ב. ומכן - אף כי קרו
סקרים שהטיסטת בתגלתה לערבים, בהיות הטווח קרוב - טבטאם הכטילת,
כטם שהטבולת הכטילה את בני אפרים בהילחם יפתח על סעברות הירדן.

- - - - -

ההפוגה הראשונה נוצלה על-ידי תושבי עין-גב לשכלול הביצורים
היטבים ולתוספת ביצורים חדשים, לתיקון כלי נשק ותוספת להם, וכן

לסנוחה והחלפת כוח של חברי המשק. לתקופת קרבות, עשרת הימים" נכנסו חברי המשק בוסחים בכוחם לעמוד בפני התקפות הסורים - אך התקפות אלו לא באו.

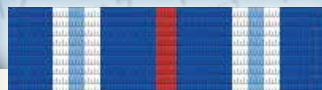
בשורות הסגיינים עצמם בטלה ההכרה שלא יהיה פתרון לבטחונה של עין-גב כל עוד הר סוסייתא מוחזק בידי האויב.

הר סוסייתא הנו שלוחה מאורכת ספורה לטערב, אשר על פסגתה יש סטח בגודל של 600 על 200 מ' לערך. מצפון ומדרום מוקפת הפסגה סדרונות תלולים מאוד, ובצד הדרום-מזרחי - פרונזור צר באורך של 100 מ' המחבר את סוסייתא לטיסור הגדול, והמשמש הסעבר הנוח היחידי אל הפסגה. האלונה המערבית של סוסייתא חולסת על עין-גב והחזקתה בידי האויב מסכנת ביותר את המשק בימי מלחמה ופגזות איום מתמיד בימי שלום. ההתקפה בוצעה בעיקר על-ידי חברי המשק, בליל ה-18 - 19 ביולי, דהיינו ערב ההפוגה. מועד ההתקפה נקבע ליום זה בהתחשב עם קשיי ההתארגנות וההתחפרות אחרי הכיבוש; הר סוסייתא נסוך מרכסיים הטקטיים אותו. והיה יסוד לטער שהסורים לא ינסו להפר את ההפוגה ולערון התקפת נגד.

המחלקה שפנתה 37 איש ואזורה ב-19 רובייה, 14 ת"מים, 3 סקלעים ופיאט אחד, התקדמה בשביל שפאחורי סוסייתא, עד לטביל סוסייתא - כפר חארב. במקום זה, כ-400 מ' מזרחה מפסלטי האויב, נשלחה חוליה בת 6 אנשים סווינים בת"מים שתפקידה היה לעלות בסדרון הפזרחי, במקום שלפי המסוער היתה עפרת מסור של האויב. החוליה נמלמה תוך כדי התקרבותה ונפתחה עליה אש. המחלקה הסתערה, והאויב פינה את "עפרת הסער" היא המסיכה בהסתערות. בהגיע האנשים לעפרות המערביות - הן נכבדו וריקות. במבור, שהאויב נמלט בסדרון הדרומי-פזרחי. במטך היום הוחקף המסלע באש תותחים, סרגסות, סכ"י וצליפות. הסדרות אלו נמשכו עד שעה 2030 - שעה ואזי אחרי ההפוגה הרשמית, ונפסקו. הר סוסייתא נשאר בידינו.

- - - - -

ההפוגה בין ומק לבין הלם אשר לוסד אותה המפקד הנסוך ביותר, בשעה שפכסירים אותו לפקר על כיתה בקרב, כוחה יפה גם לגבי המפקד הגבוה ברטה אופרטיבית. את טעיסות ההלם בקרבות עשרת הימים בצפון

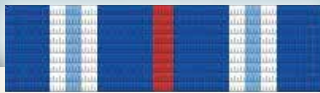

הוטלו בעיקר על חטיבות כרטלי ו-7, שביניהן הוטל - הראשון על טבצע ברוט והשני על טבצע, דקל"; הרי פטיסת הרחק נפלה - כפי שהיה הדבר בטביעת במקומה אחרת של המלחמה ובחזית אחרת, בקרבות על טלטט 66, בטבצע, חורב" - על חטיבת גולני. חטיבה זו לא יצאה לכיבושים בעשרת הימים, ובגזרה אחת, אף נצטרחה לסגת - עם זאת בלעדי עמידתה היא - לא היו מתאפשרות פעולות יזומות ביתר הגזרות. בשתי נקודות נוקד חיוניות הוטלו הקרבות, אשר הכרעת כל צד שהוא נבחת מן הנקודות הללו היתה עלולה לשנות את נתוני הטערכת במרחב כולו. הגלבוץ בדרום המרחב וטג'רה בצפונה, היוו את שתי הנקודות העשויות להתחבר ביניהן בהתאם לסגתה האופרטיבית המסולגת של האויב הכפול - צבא העיראקי והצבא העיראקי - ביתור המרחב על-ידי שתי זרועות מלקחיים אשר תתלכדנה בטביעות עפולה.

כפי שראינו כבשו כוחותינו, כהקדמה להתקפה על ג'נין, שורה שלמה של כפרים הנמצאים בין הגלבוץ ובין ג'נין. גם לאחר נסיגתנו מג'נין הוטפנו להחזיק בכפרים אלה, הנמצאים באחד העסקים הפוריים ביותר שבכל המרחב כולה, אף על פי שהימצאם בעמק הכבידה על החזקה בהם, בפרט כנגד הצבא העיראקי העדיף בכוחות שריון. יתר על כן, הוות הטטח בכוח מצומצם ביותר וספוצל ליחידות טטבה קטנות ופרוזקות אחת סוגרתה, לאורך כל הגזרה ולעומקה. ברור היה שדגש שבמקרה שתפתח כגון התקפה רצינית של הצבא העיראקי - תעמוד הבריחה: לסגת, או להחיש לגזרה כוחות הגזרות אחרות, דבר שהיה עלול להעמיד בספק את אפשרות הביצוע של הפעולות היוזמות שהחזית עסקה בהן באותה עת.

הדבר התחיל בפקודת. כפר זה הנמצא על פסגת הגלבוץ, בקצהו המזרחי - המחלקה הסדוזיקה בו הגיעה אליו אור ל-9.7. עם בוקר החלו עירביים טקטיים בהתקפת נגד. 5 שעות נמשכה הלחימה בין בתי הכפר, שהיה שכוור בידי העירביים. כוחותינו נאלצו לסגת.

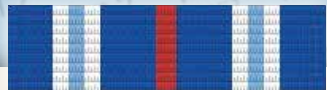
ב-10.7 התחילו העיראקים להרעיש את טלטטי חירבת-חרובה שבדרך לג'נין וכן את טוקבלה, דערבה. זמן טועט לאחר טכן החל חיל-הרגלים של האויב, שהורכב מטקטיים, להתקדם לעבר הטלטטים, בחיפוי טטוריני עיראקיים ובטק אוטוטטי ומטייע הפופעל בידי עיראקיים. כל אומו זמן נמשכו הקרבות על טוקבלה שבמערב, על דרבה, ג'לטה, טנדלה ועל ערבוות

הנמצאות מזרחה יותר, על הגלבוש ובטורדומיו. היה זה קרב נסיגה קשה, טול כוחות עדישים, הראוי לציון בסיוחך בהשוואה לקרבות נסיגה אחרים שנאלצנו לנהלם במלחמה זו, ואשר עלו לנו בהם רב.

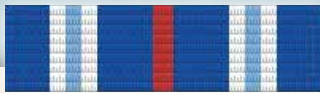
הפלוגה שבמחנה טוקבלה כותרה והיה חשש שהעיראקים יצליחו גם לפרוץ בין טנדלה וערבונת ולהגיע לרכס הגלבוש, השולט על עמק יזרעאל המזרחי. תוך כדי הקרב הגיעה לפסה החסימה פקודת הנסיגה והוראה לייצא את קו הגלבוש, שסמנו אין נסיגה ובו יש להתחזק בכל התנאים. יחידת טוקבלה הצליחה להיחלץ מן הכיתור באיטון לילה, גם הפלוגה הסמוכה בכפרים המזרחיים הצליחה לנתק את הטבע ולהגיע לסור. עתה החלה ההסתערות על הכפר שבטרוטי הגלבוש. האויב שהבין יפה את חשיבותו לגבי מערך הגנתו, שלח את הכפריים לחזור ולתקוף את הטלסט ביום ובלילה. הקרבות הגיעו לסגוע פנים אל פנים, אך האויב כהדף כל פעם חזרה, וסור נשארה בידינו. לקראת ההפוגה הסביה יוצב קו זרעין - סור, אשר הורחב לאחר מכן מזרחה, כתוצאה מפלישת פסגת סין ברקאן על-ידי אנשי נפת הגלבוש. איבדנו שטחים נרחבים בעלי ערך חקלאי רב, וטוב גדלה הסכנה שבסקפה ליסובי העסק, אשר זכו לנשום זמן קצר לרווחה, עם התקרב כוחותינו לג'בין. אנשי העסק נטלו חלק חשוב בקרבות אלה, בין מתוך גיוסם לגדודים, בין בביצור הטלסטים ובהגנתם. ואמנם להם היתה זו ההגנה היסודית על הבית הנתון בסכנה.

בגזרה אחרת של החזית ערכו העיראקים נסיון נוסף להתבסס לאורך כביש הטרגל, על-ידי תפיסת תל-דאהב וסחנות צבא של שדה סביו, שסעמו השני של הכביש. התקפות אלו נבלמו עוד בשלבן הראשון. תפיסת הרמק הקשה ביותר שנפלה בידי חסימת גולני בעשרת הימים היתה בטג'רה. במקום זה פתח קאוק'א בהתקפתו העיקרית, גם במימוש עם תכנית ההתקפה הסורית שבטסטר הירדן זו עם זו העיראקית שבגלבוש. חיוניותה של טג'רה, המושבה העברית טימי "הטור", המסוכה לכביש נצרת - טבריה, איננה טחייבת הסבר. בראשית המאורעות הנסיחה היא את התחבורה לצפון בכביש עפולה - כפר-תבור - טבריה. שנאלצנו, בחודש פברואר, לחדול מן הסיפוט בכביש זה אחרי כמה התקפות קשות ולהעתיק את כל התחבורה לצפון לדרך הרעועה של יבנאל - כנרת, וקטע הכביש טכפר-תבור עד טג'רה הפך לסעין תוספתן צדדי של כביש תל-אביב - יבנאל.

כנרת, הפכה הסוכטה לסנותקת עוד יותר. עם זאת לא איבדה את חיוניותה. סג'רה בידינו, פירושה לאויב: הסדרת אס בלתי פוסקת על ציר התחבורה היחידי שיט בינו וטואר אפונה. סג'רה בידי האויב, פירושה - חסימת בקעת יבנאל בפני טורניני האויב ועל-ידי כך ניתוק התחבורה מפרוז הארץ לעסק הירדן, וסג'רה אפונה לגליל העליון, ניתוק אסר בלי ספק היה פחייב להטיס כוחות ביכרים לחזית זו. עוד ערב ההפוגה, סג'רה הקרבות בעסק הירדן, נעשו על-ידינו נסיון לכבוש את לוביה שבצומת הכבישים הנקראת היום צומת גולני, ועל-ידי כך לפתח לעצמנו את הכביש הראשי לטבריה, ולחסום בפני האויב את התחבורה לצפון. ההתקפה בוצעה בליל ה-9.6.48, כוחותינו הצליחו להיאחז בשכונה הדרונית של הכפר, אך התנגדות האויב גברה ואנשינו נאלצו לסגת טן הכפר. לפשרת במוקד התחילה התקפה של יחידות צבא השחרור על סג'רה. נמברד שהתקפתנו שיטטה בלתי-יועילת תכנית התקפה זו, שבאה בטחונם עם התקפת הטורני על סג'רה הירדן, באותו יום, היום הראשון של ההפוגה הראשונה. קטוקבי-סוזר והכריז על עצמו שמינו חנר באופות המאוחדות, ואין החלטות האופות המאוחדות פחייבות אותו, הוסיף לתקוף בגזרה זו עד אשר הושקע על-ידי יחידותינו.

לקראת סוף ההפוגה החלפו יחידות גולני שבגזרה. הגדוד החדש התלט בליל האפט על כפר-ספת, כפר ערבי קטן, שהחזיק בו - לא זו בלבד שהרחיבה את הטעון שלנו בסג'רה, אלא חסמה את הטישור בפני כל אטטרות טטרון וכב של האויב לכיוון עורק כפר-תבור - יבנאל, או לעורף של סג'רה לעבר כפר-תבור. טלטל הטטרה שבחזית אף הוא נכבט באותו לילה, אך אנשינו נאלצו לעזבו לפשרת בלחץ התקפותיו הכבדות של האויב. זו היתה הפתיחה למערכה שנמשכה 8 ימים רצופים ללא כל הפוגה. קטוקבי ריכז בגזרה זו את טרביית צבאו. לעזרתו באו והתלקטו הכפריים ושרידי הכנופיות שנותרו בגליל. אנשי הגדוד החזיקו בטלטליהם טול עריפות טכרעת של האויב התוקף בחיפוי ארטיילרי בתסיכת טטורנינות הם חסרו כל טסק תוסף - אשר ניתן לחטיבות המועסקות בטטיטה תקפנית - ותחטוט טוגטותיהם היתה טוגבלת ביותר. הטלטליהם בגזרה זו הם גבעות טלעים, והעסדות - קירות אבן, כמעט ללא חפירות באדמה. הם הוחזקו בצפרכיים, ובקרבות פנים אל פנים שהתחוללו כמה פעמים ביום. תפקיד

סכריע בקרבות הגנה אלה בועד לשחלקת קוטנדו, שחלקה טובחרת אטר ביצעה את עיקר ההתקפות הנבדיות על כוחות האויב התוקפים ופסטה בעומק קרויו. סדי לילה בלילה יצאו חבלנים לזרוע פוקסים בטסחי הפקר ובטסחים הפתים הנרחבים שלרגלי הטסלטים. רבים מכין התוקפים נפגעו בפוקסים אלה, אולם קאוקג'י התקרב גל אחרי גל מחמת זעם; את בראשית הפערכה הסתמנה מבטה אופרטיבית ברורה להתקפות אלו, הרי שבאחריתה לא סבלה הסבר אחר מאשר הרצון של קאוקג'י לסטור על הפרטסיז'ה שלו, על-ידי כיבוש נקודת ישוב עברית אחת לפחות.

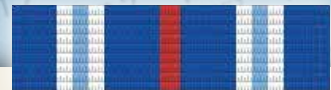
בניגוד לפערכת עסק-הירדן, בה נסענה ההגנה בצורה סכרעת על ישובים עבריים טרובי אוכלוטיה יחסית, התנהל הקרב כגון כמעט אך ורק על-ידי גודו חי"ר, כמעט ללא אפטרות של החלפת כוחות, תוך תגבורת טועה שתוך ישובי הגזר דלילי האוכלוטיה. רק בשלושת הימים האחרונים לפערכה הגיעו לאזור טרגסות כבדות שעזרו להסלים את תבוסת האויב. הפערכה על סג'רה התרכזה בשלושת הטסלטים; הדרוסי, הצפוני, ובעיקר הסערבי הגבוה ביותר. התקפותיו הגדולות ביותר של האויב נערכו ב-12.7 וב-14.7. ב-12.7 הטססס האויב לראשונה בפגזי טרפנל, ותקף בעת ובעונה אחת סצפון, סטערב וסטזרה.

ב-14.7 בבוקר, אחרי שהגיעה אליו תגבורת, והפעם בסיוע טטוטים, תקף קאוקג'י פעם נוספת. הפעם הגיעו סטוריניו עז פתח האוטובה ססס בכביט סצפון, בה בשעה שטוב הותקף הטסלט הסערבי על-ידי חיל רגלים. הפעלת יחידה ארטילרית שלנו גרמה לבטוף לנסיגת הסריון. חיל הרגלים כהדף, אחרי שטובה הסתערויות, אשר האחרונות טבהן חלו כבר בלילה.

ב-16.7 נעטה הנסיון האחרון; הפעם איתה טגפתו ברורה: לסנוע טאתנו התקפה על לוביה וחסימת דרך הנסיגה של אבא קאוקג'י. כי בינתיים נשתנה לחלוטין הטצב כטערב, בגזרת טבצע, דקלי.

- - - - -

כאסור, לא התנהלו כמעט קרבות בגליל הסערבי לפני ההפוגה הראשונה. ההפוגה טאתנו ערוכים בקו אשר טאחזנו בו אחרי טבצע, בן-עסי. מן הספרץ וצפונה עד ראש-הנקרה - בידינו; הכביט - נתון לסליטתנו הטלטה - אולם הגבעות וההרים סטטזרה - בידי האויב. על

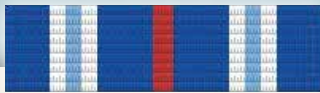

סבת להבטיח את אגפנו בגזרה זו, הלה הכרח גם כאן, כמו בגזרות אחרות במרכז הארץ ובדרומה - לקנות דריסת-רגל על רכסי הגבעות. עד ערב הפוגה הראשונה נתפסו על-ידינו מטלטים על סני הצירים העיקריים המאפשרים פריצה מן המד לעבר החוף: תפסנו את בירווה ואת מטלטיה, מזרחה לעכו, על כביש עכו - טראר - צפת; ומטלטים במסוף לתרשיחת, הנמצאת בהר - סול בהריה שעל שפת הים, על הכביש הטוביל לרחבה טזה, ולטאטא טאידן. גם בגזרה זו לא הכיר קאוקג'י בהפוגה, והמטלטים עברו סיד ליד טפסר פעטים במסך 28 ימיה. המטיטה הראשונה של מבצע "דקל" הימה בגזרה זו: לתקוף ולהכות את כוחות קאוקג'י בבטיטיהם, לפגוע בקווי תחבורתם, להשתלט על מוצבים חיוניים על-סבת לשבט כל תכנית התקפה מטטרית של קאוקג'י בגזרה זו - ולתת עומק לרצועה שבידינו ולהקנות לנו עמדות הגנה נוחות יותר.

בו בזמן הוטל על הכוחות שבטרחב להיות נכונים להתקפה נגד צפת, למקרה שהלבנונים ישנו את דעתם ויחליטו בכל זאת לתקוף מעבר ראש-הנקרה.

לפקודת טפקד מבצע "דקל" עמדו 3 גדודים: גדוד של חטיבת כרמלי, טחזיק בקו ההגנה טראש-הנקרה ועד צפונה לעכו, ועיקר ריכוזיו לעבר ראש הנקרה בצפון - ולעבר תרשיחת במזרח; גדוד חי"ר טחטיבה 7, המחזיק בקו דרוסית יותר; עיקר ריכוזו בבירווה ומטלטיה, ומפקדתו - בעכו; והגדוד המטורין של החטיבה המגלם בתוכו את עיקר כוח הפתך של החטיבה. גדוד זה - אשר בראשיתו - חלק מטטוריינו היו עדיין תרומת ביתך, נוספו לו תוך כדי ההפוגה מטוריינים קרביים, בעלי אריה מפתוב, רפנות הדירים ובעיקר חימוט - על כל מטורין טקלע בינוני ומקלע קל. על גדוד זה, בתוספת חייל-רגלים צמוד של פלוגה פלוגה טכל אחד לטבי גדודי חי"ר, הוטלו עיקר המטימות התקפניות של המבצע.

בלילה הראשון לפעולה נכבשה תל-קיסטון, החולטת על סיטור זבולון, במרחק 5 ק"מ בלבד מאכביש הראשי חיפה - עכו - בהריה דרומה לעכו. התל נכבט על-ידי פלוגה של חייל-רגלים בהתקפה מן העורף תוך הפתעה טוחלטת. כיבוטו של התל לא היתה לו רק חטיבות טקטית בלבד; היתה לו גם חטיבות פטיכולוגית מטדרגה ראשונה. הכפרים הגדולים שמזרח - סיוטבים דרוזים ברובם: כפר-יאסיף, עטקה, קוויקאת. אחרי ספלתם

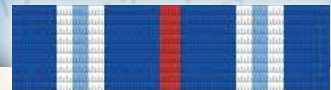

בקרבות רמת-יוחנן לא הראו הדרוזים כל נכונות להילחם בנו; עם זאת פסחו עדיין על שתי הטעיפיים ולא היו נכונים גם לאפשר לנו להשתלט על כפריהם. הימים הראשונים שלחם הפוגה הראשונה היו בעיניהם ימי טבחן; אם תגבר ידנו - אם תגבר יד קטוק'י - הם לצרינו.

עתה התחילו שליחי הכפרים להגיע בלילות אל קציני הקטר שלנו, אשר עטלו על ביצור היחסים בינינו לבין הדרוזים - אשר איבה אין בינינו לכיניהם. בתיאום עם קציני קטר מלה השתלטנו ב-11.7 על שלושת הכפרים שבזכרו, ועל מספר כפרים אחרים, וייצבנו קו הגנה מסודר להם גבוה יותר בהר, רחוק יותר מן הכביש החיוני.

קטוק'י התנוטט והחלו התקפות נגד מאזור תרשיחא ומזרחה לבירוח, פקום שט נכבשו על-ידנו מוסלמים מספר והגענו עד לטבורות סג'ד-אל-כרום. הקרבות הכבדים ביותר התנהלו בסביבה זו, על פסלס 185,5 ועל אט-טרויל, אשר עברו מספר פעמים מיד לידי.

כינתיים התגורר טרפית, שאין לחשוש להתקפה לבנונית מעבר ראש-הנקרה, ועל כן אין הצדקה להתזיק כוחות ניכרים בעתודה בגזרה זו. מאידך, הלך והחמיר מצבה של סג'רה. התגבר טבחן מפעיל קטוק'י את טאטצו העיקרי. היה הכרח לסייע לסג'רה לבל תיפול. מתוך שני סיקולים מלה הוחלט להעתיק את נקודת הכובד של התקפתנו דרומה, ובהיות כוחות קטוק'י מרוחקים ממזרח - בגזרת סג'רה, ובמערב - בגזרת בירוח ותרשיחא - תקפנו מבטנו את שפרעם. כבר זה, הוטצא 5 ק"מ מזרחה לכפר אטא, מבטיח את ערפה של בצרת, בהיותו מולט על הכביש המוביל אליה מצפון-מערב. רוב תושביו - דרוזים. סיעוטים - מוסלמים. כיבושו של הכפר על-ידנו היה פתומם עם נציג הדרוזים בו, טמף כי לא ידע שתי תותקף שפרעם, ידע - כי תומקף, ועשה בה את כל ההכנות הכפר נפל, אחרי הרעשה ארטילרית אשר נועדה להתרכז ברובע המוסלמי, על-ידי יחידות חי"ר שחזרו אליו מערפו, סצד מזרח, בד בכד עם התקפת טריון לאורך הכביש הרמטי. התנגדות המוסלמים נטברה עד מהרה. ב-14.7 בבוקר עם שחר היתה שפרעם בידינו, והדרך לנצרת פתוחה. עתה נודעה חטיבות מכועת לגורם הזמן סצד אחד ולהטעיה סיטתית מאידך. היה מקום להביח שקטוק'י יפענח את כוונותינו, ויערוך את כוחותינו להגנה על

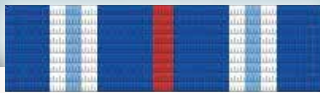
בצרת. תכונתה של עיר זו, בתווך בין הרים סיוערים הסוגרים עליה
סביב - מאפשרת לה הגנה ביעילות. אילו היה סיפק בידי קאוקאזי
לנצל את היתרונות הסוקניים לטתגובן בה - היה מאלץ אומנו ללא ספק
ללחמה טפוטכת על עיר זו.

בו ביום, ב-14 לחודש, תקפה וכבשה יחידה של גולני, טבטיסיה
סבאזור כבלל, והתחברה עם כפר החודש הנמצא סנותק וטבורד סזה
חדשים רבים מערבה לנצרת. התקפה זו, יחד עם התקפה אחרת על טוג'ול
סמפון לגניגר, אשר בוצעה כבר בתואום עם הטע על נצרת עצמה -
הביעה את האויב לחשוב שבועתנו לתקוף את נצרת פדרום, סצו עסק יזרעאל;
צד זה של הטטורה היה הטבוצר ביותר, ועליו הגן טבצר הטטורה הגדול
ביותר בארץ טבבנה עוד על-ידי הבריטים.

בו בזמן יצאה יחידה אחרת סכפר החודש צפונה וכבשה את הכפר
עילוט שפדרום לכביט שפרעט - נצרת. הכפר נכבש ללא קרב, אולם על
טטלסיו המנהלה לחיטה. החזקת הערבים בטטלטים אלה האולטים הן על
הכפר והן על הכביט טנעה טאטנו את אפשרות ההחזקה בכפר, ויחידתנו
נאלצה לסגת. על-ידי כך נטקפה סכנה לאגף היטבי של ציר התקדמות הכוח
העיקרי סצו שפרעט.

כוח זה היה שורכב מן הגדוד הטפוטכ של חטיבה 7, וטמתי פלוגות
רגלים. הוא יצא לדרכו עם ערב ה-15 ביולי. בקפיצה גדולה הגיע עד
טפורייה היא צפורי, לאחר שעבר בו בלילה סרוק של כ-15 ק"מ בתוך
טטח האויב. ערביי צפורי היו ידועים בגליל טיטים יסיסה טלוחמים
נועזים. סכאן יצא סין קטל שהפיל את חתמו על צפון הארץ בטפורעות
1936-39. עתה נפל הכפר בהפתעה טוחלטת; התנגדות הערבים היתה בלתי
סאורגנת, והם נטטו את הכפר עם בוקר. ב-0615 טודיע טטה החטיבה;
טפורייה נכבשה ונטלם שלב ב'. אבידותינו: הרוג וטבי פצועים.

הסחר הציר ועילוט עויין בידי הערבים. הטיקול: האם יש להתעכב
בגללה, על סכת לחבטים הבטחה טוחלטת את ציר התקדמות לנצרת, אולם
עם זאת להפטיד זמן ולתת טרות לנצרת להתארגן - בו האם לרתק אותה,
לפרוץ ולעבור על פניה, לכבוט את העיר הגדולה סתוך הנחה טעם טיבורט
הכפר יפול טטילט.

הוחלט לפרוץ. בתפס טלסט טטול לעילום טצפון לכביט טפנו ביתן
לבטלה.

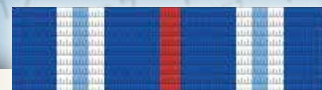
בצהרי היום טתקבלת הידיעה הבאה: פליטים ערבים טנצרת טוטריים
טהועדה הלאומית ברחה, ואין עם טי לנהל טטט וטתן על הכניעה בעיר.
כל התוטבים עוטטים חפציהם על טכוניות וטטדלים לעזוב את העיר.
הנטיגה גם כרגל.

בטעה 1630 התחיל טלב ג' טל הפעולה. הטגטה: לכבוט את נצחה.
אחרי טנתפסו על-ידי כוחות רגלים טטלטים החולטים על הכביט טטני
צדדיו, יצאה שדרת טטע הטורכבת טטתי פלוגות טטורינים, פלוגת זחלים,
תותח 20 ס"ט, וטחלקת פטיטה של ג'יפים. אטט נעו טתי טחלקות רגלים
טל גרור גולבי, אטר בא טן הדרום דרך כפר החורט והצטרף אל התוקפים.
כהגיע ראט השיירה לטוכף הטרוחק כרי 2 ק"ט טן העיי, נתקל באט בטקל
קל. השיירה הטטיכה בתנועה ללא הפסק, תוך הטטירה אט על הטויב. אט
הטויב לא היתה אפטיבית וטחוץ לפגיעות אחדות בכלי רכב לא נפגע
איש.

בינתיים התוטט כנראה טפקד העיר, והוא טלח את עתודתו הניידת,
פלוגת טטורינים, טהם טכויידים בתותחי 37 ס"ט, על-טנת לעצור את
טדרתנו. ב-1715 נראו טטוריני הטויב טתקרבים. עתה הועבר תותח 20
ס"ט הטוב על זחל קדיטה, ובטווה טל כ-500 ט' פתח באט קטלנית על
טדרת טטוריני הטויב. ט-9 טטורינים נפגעו 6. 3 כרחו.

ב-1740 נכנט ראט הטדרה לתוך העיר והתעכב בטולג הכביטים
שבצפונה. טטם הורעטו עטדות הטפתח החולטות על העיר ויחידות רגלים
נטלחו למטטן. טטורינים ויחידות בגודל טחלקות החלו בטיורים בעיר.
בטעה 1815 הופיעה טטלחת נכברי העיר עם דגל הכניעה. עם רדת
החטכה נטלחה טחלקה בליווי טחלקת טטורינים לכבוט את טטטרת נצרת
ולתבטט בה. קודם לכן התרכז בטטטרה זו עיקר כוח צבא ההצלה שבעיר,
כולל - כנראה - גם יחידה עיראקית טדירה - טפנתה כ-300 איט. עתה היו
ידיעות שהטטטרה התרוקנה. והן נתטטמו. עם תפילת הטטטרה הוטלם למעטת
כיבוט העיר.

רק בהצלחה פורתה זכה קאוקג'י. באטות הלילה הצליח לטלט, דרך
ואדי טבהרים, חלק ניכר טכונותיו שבעיר, והצליח אף להיטלט בעצמו.

מפקדתו שבבנין המטרה, על כל הניירות, התכניות, הפקודות והדו"חות
טבה - נפלו לידינו.

בטעה 2040 לערך טודיע טטה החטיבה; נצרת כולה בידינו.
בו בזמן נעשו התכנות הטעמיות להקמת המטסל הצבאי בעיר. טובה טוסל
צבאי. יחידת מטטרה צבאית עסדה לפקודתו. ההסתלסות על העיר למחרת
בבוקר עברה ללא תקלה. כל הנטק נטסף. נטנעו ביזה וטדירה בטקוטות
קדוטים לנצרות.

מטעה 2115 ב-16.7.48 טטה נצרת תחת פיקוד נציג צבא יטראל
וטטטלת יטראל הזטנית. בכתב הכניעה נאטר;
כל החיילים, הטטלים והקצינים של הצבא הערבי טכל הארצות
ייטטרו לידיו של המפקד הצבאי.

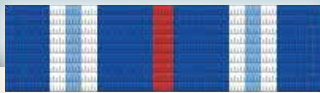
2. כל טחטני הנטק, התחטוטת וכל ציוד צבאי אחר שייטצאו ברטותו
טל כל יחיד ובכל רשות אחרת ייטטרו טיד לידיו של המפקד הצבאי.
3. בכל טקרה של הפרת הטעיפים 1 ו-2 טל תעודה זו המפקד הצבאי
יהיה רטאי להטיל עונש טוות לפי החלטתו האיטית.
4. המפקד הצבאי טתחייב כזה להגן על כל הטקוטות הקדוטים.
5. ראט העיר הנוכחי טל נצרת יטטיך לכהן בתפקידיו כיוטב ראט
טועצת העיר הנבחרת.

6. ראט העיר יטטיך לנהל את האדטיניטטרכיה הרגיילה לתועלתם
של תוטביה האזרחיים של העיר, בכל הענינים הצבאיים הוט יעטוד לפקודו
של המפקד הצבאי של העיר. בטטכותו של המפקד הצבאי לקבוע טה הם
הענינים הצבאיים והאזרחיים.

7. מטטלת יטראל, המיוצגת על-ידי המפקד הצבאי, טכירה כזה
בטוניזן זכויותיהם של כל תוטבי העיר נצרת יחד עם כל אזרחי יטראל
ללא הבדל דת, גזע ולטון.

8. נציגי העיר נצרת, החותטים על תעודה זו לוקחים על עצמם
את טלוא האחריות לביצוע תנאי הכניעה פרוטם וכלטונם.
9. נציגי צבא יטראל וטטטלת יטראל החותטים תעודה זו יטטו
באחריות לביצוע כל הטעיפים.

בטעה 2200: - תנאי הכניעה נחתטו.

בזה נתחסלה פרשת נצרת. בפגעים: אבירותינו - 1 פצוע. אבירות

האויב: 15 הרוגים, ביניהם אחד אנגלי, אחד גרמני, אחד עיראקי.

לקח הכסלונות הללו, והשפעתם החסורה הן כלפי פנים והן כלפי

חוץ, היה לעיני המתכננים את כיבושה של נצרת. עוד לפני ראשית ההתקפה הוצאה פקודת יום בה נאמר:

אל הלוחמים הסתערים על נצרת!

הננו מתקדמים לעבר נצרת העיר, בה קבע קאוק'א את מקום מפקדתו,

בה ריכז אבא פולטים וכנוספיות פורעים, בטגסה להכות ולכבוש את פנינת המייסבותנו, את עסק יזרעאל.

בטרומי הרי נצרת זמם פוזיטותינו בגד העסק ואיים טמם על דרכי

תחבורתנו. יחידות אבא קאוק'א הוכו ורוסקו על-ידי יחידותינו כחזית

הצפון. הוא טבל אבירות כבדות בסג'רה ונס בבחלה; הוא הוכה בבירווח

ובספרעם ונס בפני כוחותינו בהטאירו אחריו חללים רבים. כיבוש פעלול

דחק את רגליו ממלטים החולטים על העסק.

כוחותינו טלטים להתקדם ולהכות בו. עתה הננו סתערים על נצרת.

שרידי האויב טבעיר פדוכאים ואיסתנו עליהם. נכה בהם בעוז והם יפלו

בנופלים.

מפקדים וטורמים!

הננו מתקדמים עתה לעבר עיר אסר קאוק'א ביצלה לסדרות סמאות,

אבל היא ערש הנצרות, עיר קדושה למיליונים רבים. בני המסובה הנוצרים

שבכל העולם עיניהם נשואות אליה. יש בה כנסיות, פנורים וקפוסות

קדושים לרוב. החיילים הנודרים לעיר יילחמו בחירוף נפש בפולטים

ובכנוספיות אם יגלו התנגדות, אבל ייסבעו תכלית איטנעות מפגיעה

וחילול קפוסות קדושים. חיילינו לא יחדרו לכנסיות, לא יילחמו בהן,

לא יתבצרו בהן, אלא בהכרח ובפקודה סינחדת. אך חייל לא ישלח ידו

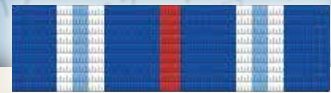
בדבר חפץ בעיר הזו. מפקד הפעולה קיבל הוראות חסרות ביותר לבקוט

אמצעים סיידיים בגד ספירי הוראה זו. חיילינו הם נאורים, מרבותיים,

וינהגו כבוד ודרך ארץ ברגשות הדתיים של הזולת. אולם אם יימצא מי

שיטע - יועמד לדין מיד ללא היסוס וישט בענשו החסור.

קדימה! הכו באויב! הסתערו על העיר וכבשו!

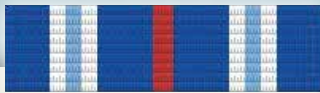
עוד בשלביה הראשונים של המלחמה היו סקרים בהם נפלו לידינו
סקופות הקרוסטים לנצחה, בחיפה, ביפו - ובעיקר בירושלים; בהר ציון
ובנוטרדה. והיו סקרים של פגיעות מצד חיילינו בסקופות אלה, בין שמוך
ולזול, בין שמוך חוסר טשטש.
בכאלו גם הפעם בבעיית הסלל, הרכוש הנטוש, בטכונות, בכפרים
ובערות שכבטנו. כאלונות אלה היו חפורים, לעתים - לאו דוקא טווח
טעל-ידי כך איבד אוצר הסרינה נכסים בעלי ערך ניכר, אלא בעיקר
בגלל הטפעת הביזה על טוראל היחידות הלוחמות, על דנקותם בטרה, על
יחסן לפיקודים. היו גם סקרים שהתעסקות ברכוש הנטוש על-ידי חיילינו
שהתרחקו לטעם כך סיחירותיהם - גרסה לאבידות פיותרות; יתר על כן -
קרה שהיט פנעה סתבו להתארגן כראוי להגנה, וגרסה על-ידי כך להצלה
של התקפת נגד של האויב.

- - - - -

התפוספות של נצרת נתנה את אותותיה מיד בקצה הסני של החזית,
בגזרת סג'רה. בצהרי ה-16.7 החלה בריחה ניכרת של פכוניות בכביש
נצרת - עילבון. היא הוטרדה באש טכונות יריה של הטטלט הצפוני של
סג'רה. במחת הסכוניות נפגע כנראה אחד מטגניו של קדוקג'י. בשעה
1800 נפתחה התקפת אש אחרונה על סטלטי המושבה. האויב פנעה לפנוע
הטיפת ציר נטיגתו. לטחרת בגוקר נסוג אבא השחרור סטכיות סג'רה.
המושבה שוחרבה.

- - - - -

עם נפילת נצרת התפוסט הגליל התחונ הערבי. ההפוגה הטביה
בראחה באופק, והיה הכרח לנצל את ההצלה בטהירות הטכטיטלית, לטרות
עייפות כוחותינו. בסך היוטיים שנתרו עד ההפוגה נפלו וכבועו כטריה
רביים. טאיטטל שלדגלי נצרת באו חנוטבים, הביאו את בטקט עטוט על
עגלת טוטים למושבה הסטוכה, וביקשו להיכנע. דבורייה הגדולה, היא
דברת שלדגלי התבור, בה ניהל עוד וינטיים קרבות קטים בראש שלוגת
האש, הכיפה דגלית לבנים וכנעה לפני טני כושעים בג'יפ. לרבייה החולטת
על הצוטה נפלה ללא קרב, ונפתח לפנינו הכביש לטבריה.

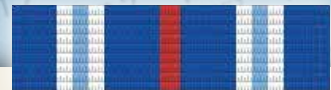

ביאלנו את הצלחתנו גם בטערה, בגזרה שבה התחיל טבאצ "דקל".
 בכנעו הכפרים שבין ספרעם ובין בירווה - תטרה, רואט, עדסון. ג'יפ
 בודד חדר לעוסק, והכפר סכנין נכבט בפניו. אולם בגזרה זו נערכה
 התקפת בגד, וסכנין סינתה את דעתה. גם בגזרת תרשיחט שבצפון לא
 הצלחנו אלא לטפר את עמדותינו.

יש אופריות שבהטטכו של טבאצ "דקל" ניתן היה לשהר את הגליל
 כולו, כי לא היה עוד כוח אמטורגן שיצטורד בו כנגדנו. אולם ההפוגה
 הסניה - סחד, ועייפות כוחותינו - סמידן, סנעו זאת סמתנו, והחבר
 נדחה. לקרנת ההפוגה הסניה יוצב, איפוא, קו החזית.
 קו החזית סתערב סתלכד עם הגבול הסנדטורי עד צפון-סזרח
 לחניתה. סעה הוא יורד דרומה דרך יחייעט לתטרה. סכגן הוא פונה
 סזרחה עד עילבון ועולה אפונה דרך צפת עד נבי-יוטע. סנבי-יוטע
 צפונה הוא טוב סתלכד עם הגבול הסנדטורי, עד סטולה.

- - - - -

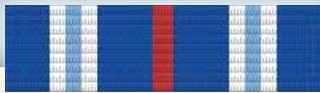
כפי שראינו הוקדט עיקר הטמסן שבפעולות חזית הצפון בטרת
 היסיט לסני הצבאות שבגזרתה הצפונית; לצבא ההצלה של קטוקג'י -
 סחד; ולצבא הסורי שכראט הגער - סמידן. עיקר טמסניה של הסיבת
 אלכסנדרוני באותה תקופה היו סופניה לגזרתה הדרונית, והטמסנו
 בהסתתפותה של הסיבה זו בטבאצ "דני" ובפעולות שנערכו בתחנה עפר
 צפונה לגזרת הטבאצ, בגזרת רמט העין. כתוצאה סכך לא נעשה סמסן
 רציני לפגוע במיוב היוטט בתוונ בין טויה אלכסנדרוני לבין חזית
 הצפון; לכוחות הערביים הטקטיים הטולוים עדיין בטטולט הקטן.
 הכרסל - צורתו צורת טטולט. טערתו הוא גובל בטפלת החוף;
 סדרום-סזרח ספריד ונדל טילכ בינו לבין הרי אפרים; וסצפון-סזרח
 עובר לטרגלותיו כביט העסק סחיפה ועד יקנעט. כפי שראינו סטרידו
 הערבים יושבי הכרסל את התחבורה העברית בשלוט הכבישים הטקטיים
 אותו, ובפרט בכביש החוף, עוד טראסית וסמטורעות; כתוצאה סטטרדות
 אלה נאלצנו בטלב טוקדט להעביר את התחבורה טל-מביט לחיפה דרך ונדל
 טילכ. בעקבות כיבוש חיפה נצטמטת תחום סליסמט של הערבים בכרסל.
 בלד-ג-סין נכבטה, עוטופייה הדרונית ודליית-הכרסל סמרבית תושביה

דרוזים - פתחו בפגישה סעודית, ובכך היתה שליחתנו שלמה על קטע זה של כביש העסק; הוח-א-זינאת אשר בואדי מילכ נכבשה על-ידי גולבי ב-15.5, ובכך הוטל המטען האחרון שהיה בו כדי לסכן את תנועתנו החפזית בואדי; סנטורה שעל שפת הים, פול מוצא כביש והדיל מילכ - נכבשה ב-23.5; טירה שדרום לחיפה נפלה לידינו תוך כדי עשרת הימים, ב-16.7.

תחום שליחתם של הערבים המטפצט, איפוא, והלך. מולט עדיין נותרו בכרמל מספר כפרים ערביים נועזים ועקבניה, אשר לא זו בלבד שהוסיפו להחזיק מעמד - מלא אף הוסיפו לטבוע את תנועתנו בכביש החוף; ותוך כדי המפוצה ולאחריה הקיטו מחסומים וכרו שוחות לרוחב הכביש על-מנת להחסו כליל. מספרם של כפרים אלה הלך ונתמעט עד שעמד לבסוף על שלושה, אשר זכו להיקרא בהקבלה למטען הגדול תול-כרם, שכה, ג'בין - בשם "המטען הקטן"; מלא הם עין-רזאל וג'אבא המטפצט לכביש החוף, המהוות את בסיס המטען, ומיגוזים - המטפצט פנימה יותר בתוך הכרמל - המהוות את קרקרו. מורך כל אחת מפלצות המטען היתה כ-3 ק"מ בקו המזרחי. אף כי מפקדת הכוחות הערביים המחזיקים בו עמדה בקשר מלחוט - ואף בקשר רציף עם המפקדה העיראקית שבמטען הגדול, הוא היה מנותק לחלוטין ונלחם לבדו במקופה הקודמת, ואף עתה, משהתקרב לקרבו המהיר. עמידתם של כפרים אלה מעוררת כבוד.

שני בטיחות קודמים (ב-18.6.48 וב-8.7.48) שנעשו על-ידי כוחות צה"ל לשחק את המויב במטען הקטן נסתיימו בכשלון, וגרמו להגברת כוונותו הפלילית רוחו. בדו"ח על הפעולה נגד הכפר מיגוזים שנועדה להתבצע ב-8.7, כתבסול על פעולת חבלה של אנשי כפר זה בכביש חיפה - זכרון, נאמר: "המויב גילה בשעת ההתקפה התמצאות שהיתה בפצב, פיקוד טוב, רוח תקפנית ונטייה להתערות. בלט ביותר שטע של בסק אוטומטי - ביחוד סקלעים סטוב ברן, סקלעי הוצ'קס וסרגפוט "2". לאחר סכן - במסך עשרת הימים - לא שבו לתקוף את הכפרים. אמנם היתה במחשבה פעולה נגדם, מולם כאמור גאה המפוצה השניה לפני שזיפצו לה, ובאשר יעלה טיפס בידינו לבצע שורה שלמה של תכניות, ומיגוזים תכנית להיסול במטען הקטן.

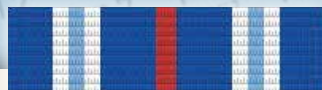
ההפוגה הטילה חובלות טדיניות על ביצועה של הפעולה כנגד הכפרים האלה; סאיד, הקלה עלינו העובדה שהכפרים נועדו בהתאם להחלטת החלוקה להשתאין לטדינת-ישראל, ואף נסאנו בתוך תוכו של סטח שנמצא בשליטתנו הצבאית הטלטה. ההצדקה הטדינית לפעולה ניתנה לה על-ידי כך שטירוינו לה אופי של מבצע מטטתי נגד אוכלוסי הטדינה שטרו, אולם טבחינת הביצוע היתה זו פעולה אבאית.

לכיבושו של הטטולט הקטן הוקצה כוח בן 4 מחלקות חי"ר - טלטה מחזית הצפון, וטתיים טגדוד של חטיבת אלכטנדורני; 8 טטוריניים; 6 תותחים בני 85 פ"ט; 2 טרגטות 120 ט"ט; 5 טרגטות 3", 6 טק"בים בזה. לפקודת מפקד הפעולה הועמדו יחידות חי"ט לתפקידי טטרה, הטטה וחטימה.

כמפקד הטבצע בתוכה מפקד גדוד אלכטנדורני.

הזמן שניתן לביצוע היה קצר ביותר; כמותה טכך ויתר הפיקוד על טיריט יטוריית טטטה, והתמקד בעיקר בטירוד אורי. בעקבות הטירוד נקבעה השיטה לביצוע הפעולה כהתקפה בעת וכפונה אחת על טני ציריט, טצפון וטדרום, כנגד טני הכפרים הטטוכים לכביש החוף - עין-רזאל וג'אבא. איגזיט, היוטבת בתוך ההר, נועדה להיתקף בטלב הטני, בטט לא תיכנע עד אז. התנועה טצפון לעבר ג'אבא הוטלה על אחת הפלוגות של חזית הצפון (חטיבת גולני); התנועה טדרום לעבר עין-רזאל - על פלוגה טחטיבת אלכטנדורני; הפלוגה הטניה של חזית הצפון עמדה לצאת אף היא טכפר הנוער טטפיה, לתפוט טטלטיט טטרוח לעין-רזאל על-טבת להטריד, תוך כדי התקפה על כפר זה, את איגזיט ולטנוע זריחת טגבורט טטבה. הנשק הטטייע הגדודי עמד בעיקר לתמוך בצבת טדרום. התותחים הוצבו בטפלת החוף, כ-3 ק"ט טטערב לכביש חיטה, טטור לסטילת הגרזל. על הטור הטטורין הוטל לנוע על הכביש טדרום לצפון, ולרתק את הטויב טצד הכביש, בה טמעה טפלוגות החי"ר עטרו לתקפו טן העורף, טצד הטריים.

כמוצאי טבת, ה-24.7, יצאו הכוחות לתפקידיהם. כליל הפעולה הוטטון טרעו טטור הקלות. פלוגת גולני הותקפה בדרכה ליעד, לטטלט החולש על ג'אבא. טחדיים טאגטי הפלוגה נפגעו. טטפר ניכר טחבריהם

במלך כתוצאה מכך לחזור כדי להוביל את הפצועים בדרך הנורית הקסה.
שרית הפלוגה נסוגה והייתה לבטיסה לאחר קרב קסה.

באותה שעה נעמה פלוגת הלכטנדרוני בזיהוי היעד, ולפנות
בוקר נתברר שהטלטל אשר כבשה אותו במסך הלילה אינו מולט על עין-
רזמל.

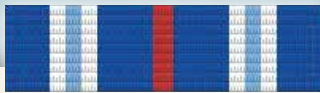
גם פלוגת כרסלי לא הגיעה לייעדה, ונמצאה לפנות בוקר בטסה לא
בוח להתבססות ותחת לחץ ביכר מצד הערבים.

בבוקר הראשון לפעולה, ב-25.7, הגיעה, איפוא, המערכה לבקורת

קפאון. נעשה ניסיון לשבור על-ידי שיגור פלוגה רביעית, אשר תבצע
בעקבות המסוריינים לאורך כביש החוף, ותתקוף את עין-רזמל מצד מערב;
אם לא תכבוש אותה - הרי לפחות תקל את הלחץ שעל הפלוגה שהתבססה
במסך הלילה במטלט בקרבת מקום. אולם הפלוגה נעצרה, בקרבת מקום
בו נעצרו קודם לכן המסוריינים על-ידי טחנות בכביש. כל אותו יום
פעלו התותחים והטרגמות כנגד יעדי האויב. גם היל האוויר אשר היה
באותה שעה פנוי למעשה כתוצאה מן ההפוגה טטטיסטית אחרת, השתתף
בהרעפת היעדים באינטנסיביות אשר שפק את היתח לה בקרבות עד כה.
עם זאת הוטיפו הערכים להתזיק מעט. התנגדותם נטברה רק בליל
ההתקפה השני, שהתבססה לפעולה פלוגה נוספת טריה. על פלוגה זו
הוטל לאגוף את עין-רזמל ממזרח, להתקדם צפונה ולתפוס את מטלטי
ג'אבא; על-ידי כך לנתק כליל את איגוזים מטולי הכפרים בחוף. בו
בזמן שבו שתי הפלוגות האחרות לתקוף את יעדיהן סיוס ממול - האחת
את עין-רזמל, והשנייה - את ג'אבא. הפעם לא נמקלו למעשה בכל התנגדות.
לפנות בוקר נכנסו כוחותינו לשבי הכפרים. שעה קלה לאחר מכן הוריע
סוכתר איגוזים שהוא נכון להיכנע.

בתאור של פעולה "שומר" במקורות ערביים סטופר ס-37 תושבי
הכפרים נהרגו באט שכונות היריה של המטוסיים; ג'אבה שאנסה העיראקי
הבטיח סיוע אוירי, ועל כן יצאו תושבי הכפרים לרחובות לקדם את
מטוסינו.

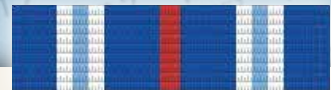
לאחר קרב של לילה ויום הוחלט שכל הנעירים והמזוייגים יעזבו
את הכפרים ויפוזו לעצמם דרך בכיוון לעדה ועדערה שבזמני ערה הערבי.
הם יצאו לפנות ערב בטיירות, בנות 50 - 100 איש בכל שיירה, דרוגות.

חלק מהנסוגים עלה על מארבי החי"ם ועל חסימת פלוגת כרמלי שבואדי
סילכ, ונחרג או נשבה. בכל זאת הגיעו לערעה כ-800 איש, על כל
ציודם הקל - 810 רובים וכ-20 ברניים, בקר וצאן ובהמות עבודה.
הציוד הכבד הוטסן, לדברי מקורות אלה, באדסה ובטערות. הסטדר, בו
הספיקו עוד להודיע על הנסיגה, נהרס.

תושבי ערעה קיבלו את הנסוגים בסבר פנים יפות. הספקדה
העיראקית סיפקה להם מזון וביגסה לחלק את האנשים בין הכפרים
הטובים.

לכוונותינו לא נותרו אלא לפנות את הטוקסים והמחסוטים שעל
כביש החוף, אשר נפתח עתה סמוך לתנועה בין חיפה ובין תל-אביב.

מבצע דני" ודפ"ר ירושלים ב עטרת הימים"

ההקדמה משקיימת קרובים על הפעולות שנעשו ע"י מדינות ערב בהנהגה המלחמה הארץ, יש סלידה מעניינת: בה בשעה שמדינת המשקיפים רואים בקבלת ההפוגה הראשונה את המטרה הגדולה ביותר, מתוך שלדבריהם המצב האבטאי קדם ההפוגה היה לטובת הערבים, וזילו ההפוגה נחנה שהיה להתארגן ולהאטייד ולהפוך את העקרה על פיה - סוכן המלך עבדאללה בזכרונותיו, שהפעולת הגדולה ביותר היה דוקא בחידוש הקשרים אחרי ההפוגה הראשונה.

סלידה זו מהפוגה מתוך מצאע "דני".

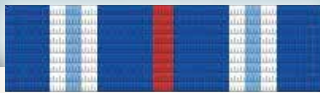
כזכור מצאע ארנו ההפוגה בהזיה הלגיון המצא, היו נמצאו ביחסים הלגיון: לוד ורמלה - הקשיות לחמש חטים לפעולה הקפנית נגד מרתם ה"א; על המיטת מין ומלה ולטרון נקודת החיזה שלנו באזור אל-כובאא; זולם המלך לטרון - דיר-איוט - יאלו - המונאס, והמסל יום הנמצאים במופ, העוליים על אומה ל דון - מוחזקים היזי הלגיון, ולא זו אלאו ש"י פך חסום הפינו הפאסי לירושלים הקמה זה, אלה שנשקפה סגונה מהפדה לדרך האלטרנטיבית הארעית שלנו, הקורות הפרוזדור אר כין שנת הלגיון מחד, והשפתים המוחזקים היזי המארים מאידך, אשר כללו עדין את דרעה ואג הו-מוב.

הלגיון - פינו החיזוק הערביים - המשיכו שהום ההפוגה

מקום שסיימו בהחילפת. קיצו כוחו המדהם הפרוזדור המקו י היה מוכח באזור לטרון, ומגמתו לנטק הדרכים לירושלים ע"י הגנה על לטרון, מתוך הנהה שגם אנתנו נמשיך מקום שסיימו, ונוסיף להתקיים.

בגזרה זו החזיקה שהום ההו ובה, כפי שנשמע לנו להלוסיף רק לאחר מכן, ופיתה את יוני גדודים: הגזרה האחד מחזיק בכפר לטרון, במשטרת לטרון ובאמונאס; השני - מחזיק ביאלו ובדיר-איוט ובכרם הנותחיים. מפקדת החטיבה ועבודתה הניידת בעורף אצומה היה-ליקיה. יחידות אחרות אל הלגיון הנו בגזרה ואחר - נכי-סמואל המזרח ובגזרה היה-נבאללה ← קולה מצפון.

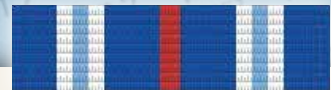
בכל המקומות "החזיקו בהם הספיקו יחידות הלגיון המסך ההפוגה להתערך ולהתארגן להגנה, להתמצא כראוי ביהם המראש העין ואצומה החזיקו הצבא הקירובי ומקומיים יתחת פיקודו.

ברמלה ובלוד היו כוחות לגיון קטנים יחסית, והקרים הוחזקו
 קדין ידני מקומיים ודמי טדירים, הפועלים בהת פיקוחן של הועדות
 הבין-לאומיות. 2 הערים היו ממוארות היסב. צילומי האויר הקדינו
 הראו מערך נצוף של הפירות והיצורים, אשר הוקמו בכספי הפורמיה
 עצמם. והיה זה אולי המקרה היחיד בארץ בו הקימו הערבים מעין מערך
 ידני הגנתי. אולם עיקר המערך היה מכוון מערבה. בט האן הנלוח
 הערבים - הפרט לאחר ההתקפה היחידה של האצ"ל על רמלה יצא מחד
 מערב, שנמשיך במה להחלנו. ונשארו מקומות רבים במערך ההגנתי של
 הערים.

במפרים בהט חנו יחידים הלגיון - הוא ייתוף את הודמי המפרים
 במפקיני הבטחה מסייעים, להפריט הקפדות פה וחס למלוי פוזות. אולם
 במקומות אחרים לא אורגנו קודמי המפרים כלל, הין מהוך עלול
 היכולתם האבטיה מחד מקדום הלגיון, ויין מהוך פקדוק בנאמנות
 הפוליטית, הטיסמה והופרטה ע"י המופתי, בתחילה המלחמה, הפלתינא
 היה ענין לפלתינאית, נהפכה קפה, ויערבי הארץ - דאמי הנובעים מדבר
 המנו לפלייה זכות, מאחר לא יולכו עורל אמאץ המלחמה.
 עוד במחצית הודי מאי, דאמי מסלון התקפת האצ"ל על רמלה,
 בהגיע אלינו ידיעות על ריכוזי כוחות גדולים במרחב זה הערביים
 לנסות ולפרוץ לתל-אביב, עובדה היתה למבצע "לודר", מבצע לוח-רמלה.
 מגמתו היתה לרסק את כוחות האויב להגנת הגזרה ע"י פעולות הקפניות
 מקומיות, פשיטות, תגלות, תפיסת מילכים וכיו"ב. הוך כדי התפוגה
 נידונו הכניות לכאורה את דמי הערים, השחיתים הראשונה היתה פריצה
 ללוד מארון, פריצה לרמלה מדרום ומדרום מזרח: הוך כדי ריפוק לאורך
 חזית הערים הפונה מערבה: הנוקם איגוף בשני אגפים. אחד מכן גדלה
 התפזה סתמכנון; עד החלפת על איגוף עמוק של דמי הערים, וכיפורן
 המחלט, קודם שתבוט ההתקפה עליהם: על לוד מחד מזרח ועל רמלה מחד
 המלתי צפוי יזוהר, מארון-מחד לוד. בו הזמן הפך לודר ללודר: כילב
 הינוי של המבצע נקבעו כוחות לפרוץ ורמאללה. לאחר מכן נסתנה ים המבצע
 למבצע "מיקי", הוא כנויו של הקולונל מרקוס; משהיה חשט שמה זה נבגלה
 לאויב הפך למבצע "דני", על ים דני מט, מפקד הל"ה.

- - - - -

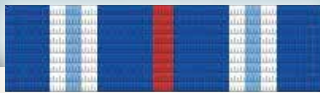

מגמת מבצע "דני" הינה ליחידות את העיר ירושלים והדרך אליה
מלחץ האויב, ע"י התקפת והשמדה של כוחות האויב באזור הבטיסים לוד-
רמלה - לטרון - רמאללה. כבויים אלה נועדו לו צמצם להרחיק את בטיסי
האויב ממרחב תל-אביב, לאפשר לנו קו נוח להגנה על שיפולי ההרים;
להקנות לנו את צומתי התחבורה החיוניות של ירדה המקיפה בתחנת הרכבת
בלוד ואחרון אחרון - קצה הקפנותנו בגזרה זו, נועדה, כביטור הגדרות,
להוציא היזמה מידי האויב.

ילבי המבצע המהפכני: לוד - רמלה - בראדונה; לטרון - רמאללה
- את רק הינתן לנו יתרה מספקת - בטניה.
הכוחות אשר רוכזו למלוי המשימה הראשונה - ילב א' - מנו מספר
חטיבות, מחצית הכוח 2 חטיבות פלמ"ח - הראל ויפתח, המחצית השנייה -
חטיבת לטרון - חטיבה 8, היזם בה גדוד פנקיס, וגדוד קומנדו על ג' יפיה
וחטיבת זוליס ריני גדודי הי"ר - האחד מחטיבת קריית, השני מחטיבת
אלכסנדרוני. יחידות אחרות של קריית, גתונן כוחות הי"ס, החזיקו
בקו. כוחות אויר, פונחנים והנדסה הוקצו למפקד הפעולה.
הפקודה מבצע "דני" נאמר: התעודה - מיבוח לוד רמלה על מנת
להחזיק בהן. חטיבה - 1) לבדוד את רמלה ואת לוד סמזרח, מאפון-מזרח
ומדרום; 2) לרכז בבן-שמון אחרי היצוץ הכיבוד הנ"ל את
הכוח להתקפה

חטיבה 8 וגדודי הי"ר הפועלים תחת פיקודה היוו את הזרוע
האפוניית. המשימה להבטיח את האגף הצפוני של הפעולה ע"י חטיבות
בכפר אנא היא אוננו - קולה; להשמיד את ריכוזי האויב בידה המקיפה
בלוד - בוילהלמה ובאית נבאללה; להבטיח לאחד מכן את האגף המזרחי
ע"י חטיבה בקו אית-נבאללה - בן-שמון; לרכז את החטיבה בן-שמון במטרה
הפליטה ללוד.

על הכוחות הפועלים והמטרה חטיבת קריית הוסל להחזיק בקו
הקיים מכפר אנא עד סמזרח ועל ככלל, ללחץ על רמלה במטרה ריחוק
כוחות האויב, לתקפה ולהשלים עליה כאשר יתאפשר.
על חטיבה יפתח הפועלת מהד דרום הוסל להחליט את הכיבוד סמזרח
מקטע אל-בדיק - בן-שמון, לפגוע את חטיבה 8 בחורחה בן-שמון.

אחרי סגירת סמך המינורי של לוד ורמלה הפרוצנה יחסי החסימות
 באזורף ללוד.

בידי חסימת הנאל הופקדה החמירה על הפרוצדור, ופעולה הסחה
 על לסרון.

על חיל האויר היה לסייע למבצע ע"י הפצצה רימוזי האויב
 בגזרת רמלה, לוד, לסרון, ומאללה ובית-נבאללה.

ההותחניה היקצו מחלקה של הותחי 65 מ"מ - הותחי 75 מ"מ
 שרה היו בנמצא - לחטיקה 8 ולהטיה יפתח: להראל ניתנו 2 מחלקות;
 לקרימי מחלקה ומחלקת מרגמות 120 מ"מ.

כמפקד הפיקוד נתמנה מפקד הפלמ"ח. המינוי נכנס לתקפו ב-7.7.
 שעה 1200, 60 יממות בלעד לפני סגירתה היורה הראשונה.

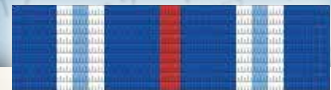
המפר יאזור נקטת במקום הסחה על מבצע "דני". פעולה המינור וריכוז
 הכוחות בנג-ימן היישוב היו להתבצע בשעה 1700 ב-20.7.

יחסי הפריצה היו חסימים להתבצע במקום.

עם סיומו של ילע זה - יח לתכנן ולהכין את הכוחות להתארגנות
 מהירה על מנת להמשיך בהקדם האפשרי למצו את השלב האני בפעולה
 "דני".

חסימת יפתח הפעולה הזרוע הדרומית החלה בהתקפתה מבסיסה
 באל-בדיע אוחמת הנוקר ב-10.7. בהתאם לפקודה המתבצע כעת הגדוד
 הראשון את המפר עינבא, בשעה 0300 לפנות-הבוקר, הם בשעה המחלקה
 אתם פעקת הפעולות המרדה נגד המפר שלגית האדרום-מזרח לו. בשעות
 אחר"צ המוקדמות יח הגדוד האני על החסימת, הוא הגדוד האלימי
 של הפלמ"ח, לקדם המפריס ג'ימזו ודניאל ותפסה בערב. שלוחת הכפרים
 נכבשו אחרי קרב קשה. האויב ברח מהם לאחר אבילה המוגדרת קשה.
 ההפתעה וכוון ההתקפה, מוקדה וריסותיה; מהירות ההתקדמות; ריכוז
 האש למיירה המוגדרת - בידי יחידות מנוסות - עשו את ילחן.

עם היפתח ההתקפה החל גם חיל-האויר להפציץ את לוד ורמלה,
 וקרימי פתח בהתקפתו על גזרה זו. אף מרגמות ופצצות אויר גרמו
 למנוסתם של גוימי המפריס עוד ביום הראשון של המבצע. בורחיה נפית
 קצרו דרך עינבא, יח לא ידכו קדין סזו נפלה. חסימת יפתח החרימה
 את מכוניותיהם של המרדנים והם המשיכו את דרכם ברגל.

ב-10.7 - הגיע לג'ימזו מפקד המבצע ומטה יצא בלוויית מפקד יפחה, בחיירה של 5 ג'ימזים, לבזן-סמן. הייתה זו החיירה הראשונה שהגיעה לבזן-סמן מאז החלת המצור. לא היה כל קשר עם חסימה 8, ומפקד המבצע המחין בזן סמן לחלוץ הזרוע האפסונית, ינסתחחה במקרה בגלל התנגדותו הקיצונית של הצויה - יחידות לגיון סדירות.

הצעות הבוקר של ה-10.7, שה הצעה החסימה יפחה עסקה הייתה בחיבור הכפר עינבה נמצאו רבטייה ונילהלמה ע"י גדוד החי"ר של אלכסנדרוני המופעל ע"י חסימה 8.

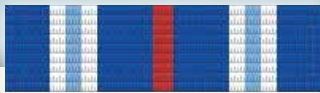
כך החלה פעילותה של הזרוע האפסונית. כמה יצעות לאחר מכן בוצעו גדוד הקומנדו של חסימה 8, את חירה ואת קולה. בקולה הנהל קרב קשה. לצומת זאת נפסחה יהודיה ללא קרב למעשה ע"י כוחות חי"ם אשר בוצעה נסע פנק קל לאחר יוילהלמה הגדולה שבקורבה נפלה קודם לכן.

בו בזמן נפתחה יח תותחים על ידה התעופה הלוד ותותחים וזחלים יאאו לעברו. בתקופתה נע חיל-רגלים, הגדוד של קריהוי.

ידה התעופה נכבשה אחרי קרב של כ- 3/4 יעה. מחלקת הלגיון ההחזיקה בו נסה. בחקרה אחת"ג הנהל קרב על דיר-פריף. גדוד הסנקיה, גדוד 22, ייכבש את הכפר נאלץ לשה בפני החקפה נגד קשה. למחרת הבוקר, ב-11.7 לאחר שהגיעה למקום הגבוהה מגדוד הקומנדו, ונכבשו המשלמים שמסביב לכפר, - נאלץ הלגיון לשה למודרוס. השעה 1600 הגיע גדוד הקומנדו לבזן סמן.

- - - - -

במסגרת הזרוע האפסונית היה מיוח חיבור בצורה הלחימה הלכו עד כה. זו הפכה הראשונה שהופעלו על ידינו סנקים. בקינות חליטה והאום החיות עבודתו התעוררו החל בן, הן בטרון יחידות החיגון כשלצמון, הן במאום הין החיגון מזה, הין חיל-הרגלים התותחים מאידן. ענין החליטה היה קשה ובידות הגדוד הסנקיה. הסנקיסטים באו אלינו מהראות שונות: אנגלוסמסיות מזה, סלחיות מאידן. חלק מן השיקוד היה יחידות. לט פעה היה הכוח להחיות פקודה ממפקד פלוגה למפקד מחלקה דרך מהורגמן יצא במפקדת הגדוד; וזאת נוסף לקשיים שהתעוררו לגבי האום עם חיל הרגלים, יחף תוח מאידן לא היה מנוסה בפקולה מהותפת עם חיגון, לא חסידות מכונותיו של הניק החדי מזה ואת הגנבים המפקילים אותם.

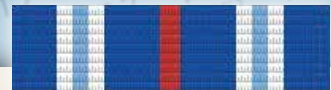
בעיה נוספת הינה זוג ההתחלה להוקשרינה של הפעלה הידיון, הפעולה הטיבה זו הם יחידות החי"ר לביצוע הפריצה ולהתחלת פעולת הפריצה במערך האויב, בהתאמה ליחידות הידיון הם החזירה לנוסף מערך האויב.

זיקול זה גרם לכך שהמיון הנוח להפירן הידיון יהיה מנה חלקו של חיל הרגלים, כה גישה יעקרה פעילותו ל הידיון יאמו תרכז האזור הגבעות יאזינו נוח ביותר.

עם זאת הובלטו גפר בפעולה האסונה זו היתרונות המקנה הייחוס הידיון, - הפסיכולוגיה והמקסימום הקדמית הוכו בפועלם ע"י הופעת הפנקה חלנו; ותדמה זו הוגברה והועמקה ע"י מהירות ההתפתחות של הקרב, וע"י כוונת ההקפה הכלפי לפוייה. מהירות זו הייתה הנאי להילחם הפעולה. היא אחר מנקה היערכות ייובי האויב להתגוננות, וקדמות באגפים עם כוחות פרטיים חכניה. הקדמות הכבדים ביותר שהתנהלו תוך בצוע מחימת הזרוע האפונים החלו לאחר שלב זה של "מלחמת בזק". בפעולות שהתנהלו על אל-מודריה, קולה, חירה, רנטיה, דיר-טריף, בהם ביצע הלגיון לאחר מכן התקפות-נגד חוזרות וניסנות במגמת ההפחת אירי התנועה למאכללה דרך קולה, רנטיים, דיר-ניזאם; ודרך בית-נבאללה, מודרוס, דיר-ניזאם; ואל מנה להשאיר אידו את איר הרוחב היחיד האגודה זו - את כביש מ'דל - יאווה - בית נבאללה. אולם פעולות אלה יניכות ליצור חסני של המבצע.

- - - - -

כפי שהוזכר כבר, ידע משה מנאק "דני" שהמבואות המזרחיים של לוד מוגניה פחות מן האחרים; כמו כן הוא הניח יעק כגיבוסה של לוד האלץ דמלה היוחבת בעורכה ממילא להיטנע ללא קרב. כגיבוסה של עיר גדולה כלוד, אחר מנחה ב-10,000 פושבים, ואחר אין עה עפדות מפתח מסוימות יעק כגיבוסתן תכרע הקיר כולה - נחשבה למבצע קשה ומסוכן. הלהימה בשה בניו קשה ביהוד בידות הלילה, ולכן הוכנן הביצוע ליעות היות דוקא. אולם כדי להתגבר על הקשיים המורכבים הלהימה יומיה, וכדי להאזינה לעצמנו המיכה ארפילרית אפודה ולאפחד להם לפרוע ביחודיה שיתקלו בהם בדרך - הופל על הסדרה המחורגת, שבללה מנקה נוחאי תוהחיס, מחוריניה ומספר זחליה, ליאוד מערך שר צמוד לכוח של יפתח, אירי הופל עליו להתקיע

להונן העיר ולהשתלט עליה. אולם הגדוד המיוחד נהעם, כאשר, בגלל התקפות הנגד של האויב, נהרס לבוא. במקומו הגיע גדוד פצייטה אל הפינה 8. גדוד זה היה אמור לפלוס להונן העיר, אולם נבצר ממנו לפעול והחיפוי המתאים והאמור לקצב התקדמות הרגליה. מפה המתקפת החלית, איפוא, לא להכות לגדוד הסנקיס, וזינה את התמונה, מההגיע מפקד גדוד הפצייטה את בכונותו לנסות ולפרוץ להונן העיר. ואמנם הויל על הגדוד לפרוץ ללוד מחדש, למן, לפחות ברחובותיה, להאחד בנקודות מילס מתאימות, ולהמשיך חס להיל הרגלים אל יפנה שיפרוץ מחד דרום-מזרח. את היכחד עליו את האויב יסוג הגדוד, אך האונה יעה עממה, ינאל גדוד הרגלים את המהומה שהתרחשה בין פגיני העיר, וינסה למצוא את הרובע הדרומי-מזרחי, בהורה ראש הגיון לקיבוצה העיר מולת. ואמנם כך היה.

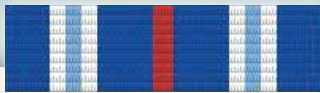
את פרשת הפצייטה אל גדוד הקומנדו מגולל מפקדו: "היחידה

נעה קדימה במור כזוהיחה משורין אל הלגיון זה ארזה ופוחה 2

ליסראות הנפל מידי הגדוד הפעולות ירה אמול. נמצאו לו הוחתן חסומן מניה וביה אלחוטתן ויה מנאים - "הנמר הנוראי" ומיד הופעל הרורוהינו. אחרי הנמר פלוגה החלית והג'יפים. כאשר היה הסור במרחק אל ק"מ אחד מן העיר נפחתה עליו את חזקה. "הנמר הנוראי" היה נעצר מידי פפה, משיב את לעמדות המבוארות, והשיירה הינה ממשיכה בדרכה. מכל יריה אל הנמר המוסר ויקי העפה אל הקמדות וגלי אבק התאנקו אדיר". - מספר מפקד הגדוד -

"נראו ערכים ברחובים מעטותיהם שנפגעו. זהו הרגע. בקפחות החורחה יר להקדם. הכניח היה הסור והיחידה זזה בדרך ארציה שלמזלה הרב לא היחה פמוקסת. קוד רגע והדברו להונן קו הקמדות. היחידה נעה לאיפה ביורה עורף לאורך הדרך הארה. נופצו מהסומים מדי פעה. האח ניתכה במלוא הקסת. הג'יפים, שחזיונם היחיד היה ניק מקלציהם, ירו לחלונות גפיה, לגדורה האבק, לעמדות החקים. גדר האבר נקארה פה ויה באט מקלצים כשהרמס.

קצב הנסיקה גבר, עתברו את הקמדות". מפרשת הדרכים שבמבואות לוד המשיכה השיירה דרומה לעברה אל רמלה, וחתה מפר אל ירות נכנסה לתוכה. רק "הנמר הנוראי" פנה אפונה ונכנס ללוד. הוא עשה סבוב ברחובות העיר משהוא יורה לכל הצדדים ואמר כך נכנס לדר-קודם עם בנין המישרה. זה מאאנתו השיירה בדרכה חזרה מרמלה, כאשר האלחוטתאי

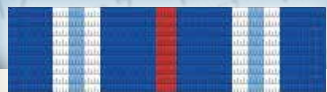
שלו שופת דט מרטיטי פגז. הביקור ברמלה היה קצר ביותר. היחידה נפגעה כהוגן. עת הג'יפיה היו 4 הרובים. גם בין הזחליות היו פצועים וכמה מהם קיחה. ג'יפ ל הסיירים נפגע ונחאר בוקר ליד בנין המסורה. רוב הגלגליות היו נקומים. הרדיאטורים נפלו. קן אחד יל הג'יפיה נפל והמקלט קף ממנו. ג'יפ אחד ניעקו כדוריים את הכלמים. היו גם כמה נעדרים, פצועים ונפלו מן הג'יפיה ליד המסורה. מאה הרוח המהיל יורד... החלו חובשיות את הפצועים ומחליפים את הגלגלים הנקומים".

הזמן היה יקר. ככל שהיחידה מתעכבת במקום זה, תכבד עליה הנסיגה. כמד הגיעו ידיעות על מדורייני הלגיון היוצאים ממקום השולח. יחידה הלגיון המחזיקה במסורה ימין לרד ובין זמלה, אשר הופתעה לחלוטין בהופיע הגדוד לראשונה בחוסמה והגבורת של הלגיון היא זה שהגיעה, הסביקה איננה על פניה ולא הערך. והרי דרך הנסיגה היחידה עברה על פניה, את הן ייעשה נסיון לפרוץ מתוך זמלה מזרחה, לכאיש לסרוך.

ניחסה פקודה הנסיגה, הפצועים הועמסו על חמאי הזחליות. היחידה זזה. את בנין המסורה עברה בחיפזי יל הנמר. הגדוד שב לבן זמן. אבידותיו: 9 הרובים ו-17 פצועים. כל הפשיטה ערכה 47 דקות.

הפשיטה ללוד - אחת הפעולות הנועזות ביותר שבוצעו במלחמת הקוממיות - היא אופיינית למה שניתן להשיג, ע"י יחידות זריזות קלות. יום מוצא לא נחשב, יום יעד נטל חשיבות אכזייה לא נחרס, אולם האפקט הפטיכולוגי - ההלם, התמטעה, חוסר הודאות בדבר מקומו של האויב בהודו ובכניוה לעמיד - היה מכריע. מיד לאחר מכן שוהרה הפיר ע"י כוח רגליים מתסיבה יפתח אשר ניצל את רגעי המבוכה וכבש במהירות את הרובע והדום-מזרחי ל לוד בו נאחו קוד קודה לבן, ומשם פרץ אל מרכז הפיר וכבש את כיכרותיה והגיה החשובים.

הלילה ירד קוד פורח הספיקו אנשינו להשתלם על הפיר כולה, אולם נאיגי ההוצאה מיהרו להימנע, והבמיתו להסגיד לוחמיה וניחץ, ולחמוד על היקט. הם זאת לא היה מאט אנשינו בעיר נוח ביותר, יזכר הלוחמים הערביים הפיר עלו במספרה פי כמה על אנשינו, והיו מסוליים ללחמיהם בידי חובשיהם.

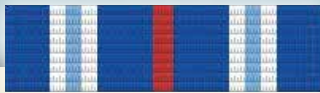

בו ביום, ה-11 ביולי, נכנסו פ"י יפתח גם הדיחה ואזור-שלמה, והורחב הפרוזדור לזן זמן מדרות, וכוחות הזרוע האפונייה כבשו את שחר מילמיה אפונייה ודרחיה לדיר-טריף. האויב נאלץ לפנות את בית נבאלה. אולת-החמה היה גודד הפסיקה עסוק בלוד ורמלה, שם האויב וכבשו את המילמיה. כן נפתחה פריחה בחזית. התקפה שלנו - 2 פלוגות רגליה וזני סנקיס מסיפוס קרומבל - על דיר טריף נכזלה, והחזית מול ידה המערפת נשארה פרוצה הלילה בין ה-11-12 לחודש. למחרת בבוקר ביצע האויב פשיטה על לוד. מחלקת המזרינים נוצתי הותח חדרה לתוך העיר ופצחה באוי קטלנית על עמדהינו. היה זה אזה לאונת הערביה ימרה התפרקו מניקה. אי פה אי שם הופיע נזק בתוך העיר, ויחידותינו נפקלו באליפות מן הותיה. בו בזמן התקיף הלגיון בעת ובעונה אחת בקולה, שמאפון-מזרח ללוד, בבית-נבאלה ובדיר-טריף המזרח לה, ובג'ימזו ומדרומה - באומרו לפרוץ את המערך שלנו, להגיי ללוד ולהתחבר אל המתקוממים.

אולה המערך לא נכרך. ההתקוממות בתוך העיר, יוציאה ללא סיור מן החוץ, לאחר מחלקת המזרינים הסתלקה ממנה, דוכאה. הערביה הפירו את תנאי הכניעה, וחששו עתה לפעולה הגמול, הודיעו שהם יוציאה מן העיר וביקשו מהמפקד הייסייה את שלומם עד הגיעם לערי הלגיון. וכך היה.

רק המזפחה הוסיפה להתנגד; אולה מגיניה נסרו ארחה בחצות ליל ה-12-13 ליולי. למחרת נכנסו כוחותינו אליה ומצאה ריקה. העיר רמלה, בראותה את לוד כבושה, ואת עצמה מנוקס - נכנעה אף היא (ה-12.7). קצין המבצעים של חטיבת קריחי חתם על הסכם כניעה ויחידות החטיבה נכנסו לרמלה וכבשו את המילמיה המסוימה. אקירי התוציאת הופקרו למחנה האויב.

סלל רב נפל הידינו כולל נזק - גם מסכו הותחיה - והתפורר, דלק, דכב וכיו"ב. הנשחון הוסג במהירות. גור בשלמיה הראוינים היה הקרב מוכרע מחטיבה אופרטיבית על ידי פיתורו של האויב, והתפתחה אנפלה עליו הודות לו, לפריצה של גודד הפסיקה לחזיתות חיל הרגליים, להרעיוות טן האויב ולהפגזות הותחיה והמרגמות. עם זאת אין ספק שלוד ורמלה היה ביכולתן להוסיף ולהחזיק מעמד גם בהיותן מבודדות, בהתחשב במלאי המזון, הגז והתחמושת הביזוריים המאוינים. כניעת הערביה הורגת מהותי הנוכחיה הפיזייה ל המלחמה ונכנסת לבחובת המוראל.

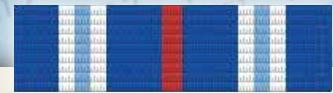
יהסי הכוחות ביניהם זה הכריעו את הקף לטובתנו.
 בכיבושה, ל לוד וכניקתה של רמלה הושלם השלב הראשון של
 מבצע "דני". היה עתה הכרה בהתארגנות-מה. היה הכרה ליניה מערך
 הגנה חדש המתבסס במזדה על הולדה, אל-כובאב, עינבא, בן ימון,
 ואפונה משה על דיר חריף ועולה. הפיחה הקו מהולדה ועד בן ימון
 הושלם על חטיבת קריחי, אשר העניקה את הזיחה מזוחה. האחריות
 להחזקת הקו ולמניעת המפרצות כוחות האויב מכרון לסרון - רמאללה,
 הוטלה על החטיבה מן ה-14 לחודש בסוקר.

בו הזמן קודמו המכניות ונקטו ההכנות לאלה ב' של המבצע.
 אולם אינפיות הופיעו מספר גורמים. חד יח אשר חייהו אינפיות המכניות
 המקוריות. הדיונים המוצתת המזון, והחביעה הנמצאת של הנאיג המדיני
 לצוות של הפוגה נוספת מיד, ימין חפק יתיה לה קוד עת נפילתו של
 לוד ורמלה - עזר ה רגה זו לודחית. ב-13.7 היתה ההערכה ינוגורו לנו
 לפעולה 3-4 ימים בלבד. בו בזמן הופחה הגוה יחד לדרוה הפעולה.
 מיחה של גבעתי בדרוה, נפרט לאחר ליל ההקפה של נגבה, ב-12.7 -
 חייב להוסיף לה בגבורתו; והחלט להעביר להזיח זו את גרוד הפיחה
 של חטיבה 8 אחרי ההתארגנות עזרה. חטיבה 8 נמצאה, איפוא, בעלת
 גרוד יחד אלכד.

הכוחות הנועלים - לא ניבנה להם יתרה מספקה להתארגן ולהחליף
 כוח בגלל ההפוגה המסומרת ובה. מסון סך השלם להמטת את היקפו של
 השלב היני, ובמקורות המתאם יתאם ה/14.7 נקטעו מגמותיו: (1) פתיחה
 הדרן להל-אויב, רמלה, לסרון, ירושלים. (2) המטת ה-ליחה על אינור
 המיה, רצח הקין - ירושלים. התפקידים המפורטים היו: מיחה לסרון,
 היאחזות בגומה הדוהית ל היה סידה, התבססות על מיחה היה-נמאללה
 - נילין.

- - - - -

הפקיד מכריע במסגרת ילית זה נוקד לחטיבה הרמל, המהיכה
 בפרוזדור, מהולדה ממזדה, אשר לא הוזכרה יד כה במסגרת המבצע.
 חטיבה זו ירדה להתארגנות בצריפין בהפוגה, ולקראת המתאם
 הוחזרה לגזרה שמזרחית לסרון, בפרוזדור ירושלים.

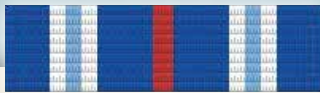

פעולתה היזומה הראשונה של הסיבה זו בעזרת הימיה הינה התקפה על אונג, בלילה בין ה-12 ל-13 ליולי, יזגמתה לסלק את הסכנה הצלתי אמצעים לכיית, ולהרחיק - בהתאם עם כוחות עריונו יבו בלילה ככחו מילמיה מעל לקין כרת - את מרחב סליטהנו בדרום מערבה אל ירושלים. אונג יונתה על כיפה. מדרוניה תלוליה מטביב. יחי התקפות קודמות עליה נערכו עוד במחצית אפריל במסגרת מבצע הראל, נכילו. הפעם החלט להטות ממזרח ולהקוף מצד מערב, ונאי פלוגות, בסיוע הונחיה ומרגמות. אונג נכבשה.

בו יום נפלה יידי הראל גם אורעה. הינה זו הפעולה הראשונה ביוזמה פעולות יזגמתן פיהור כביש יקר הגיא - הר אוב, על מנת להרחיק את המסדרון לקו דרום, ובו בזמן להשיג לעצמנו קורק החבורה נוסף לירו ליה - (דרך הייזוא, קפלה, אונג, קסטל); לייצב קו הגנה כוח לקו דרום לאורך נהל יזרק. ובו בזמן ליחד את קו הרמבה. הימיה ילאחר כוחות ארעה גרמה פלוגה אל הראל בסיוע מספר מיוזינים, את יידי האויב מאזור הר טוב. תוחטיו קו וחו עוד במחצית מאי, עם נפילת גית מחסיר ומחלט המטקק. הר-טוב הוזקה עדין יידי כוחות בלתי סדירים הכפופים למצרים, אשר יזרו ממערתם וערכו פתוליה בסביבותיה.

- - - - -

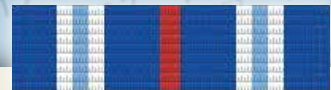
היומיים אל ה-13-14 לחודש היו התקפיה ביוזמה עזרה ימי מבצע דני. הלגיון נערך מחד - עקו הגנה יזגמתו להתפיה לעצמו את החליטה על לטרון והדרך אליה, ולמנות מהענו התקדמות מזרחה, בכיוון ומחללה, לאורך כל אחד מילוחים האיויה המומיליה אליה מן הצפלה, בה ביזעה יזגמתו הכוכנו, כאמור, להפוך הפעולה. בפקודה המוצא לילח ה' הופל אל הראל לרכז גדוד ולהטות בכיוון הדרהר בלילה בין ה-14 וה-15 לחודש; מיוזונקו יחי כוחות לגיון - לתקוף את לטרון, אשר הורגלה עד כה להתקפות ממערב ומדרום - מצד מזרח, מצד רכס העוהחיה בלילה הבין ה-15 וה-16 לחודש.

על חשיבת יפתח הוטל להוסיף ולהתקדם מזרחה לקבר לפרון,
 לכבוש את ברפיליה ב-15, ולפוס את צומת בית-סירא ולהתבסס את
 בלילה שבין ה-15 וה-16 לחודש. על קריית הוטל, נוסף להחזקת הקו,
 לכבוש את שלבית. חשיבת 8 נוקדה ליישם עבודה לפקודת מפקד המבצע,
 והוטל עליה לכבוש את בודרוס. ההנחה הייתה, ללפרון - בהיותה מנותקת
 מן הקורף לאחר כיבוש בית סירא (מטה המבצע לא ידע על דרך בורמה
 הקרבית היורדת ללפרון מפקד **הירדן**), ובהיותה מותקפת ממזרח - תיכבש.
 יפתח וקריית מברו, בהתאם לפקודה, הראוונה - את ברפיליה
 ה-14.7 וחשיבת את שלבית ב-15.7; להמהונן לא נתקלו יהודים לגיון
 במפרים אלה. הסתבר שהלגיון נסוג מזרחה ללא לתץ חלבו לקו הגנה נוח
 יותר.

- - - - -

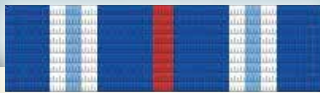
בו בלילה החלילה התקפת הרגל על רכס ההרבותים, יבאה מצד מזרח,
 מעבר מלחי הכרזדור הסדוניים. בשעה 0245 החלה הרעפת הותחילו על
 זני המלטים. פלוגת המאגף הגיעה עד עמדת ההסתערות מבלי שהאויב
 גילה אותה, מבזה בהסתערות את המלטים והאויב נסוג. פור כדי כך נהרג
 קצין הפלוגה. המחליף אותו לא מצא את עמדת הפיקוד ונזקק, איפוא,
 המגע בין הפלוגה לבין מטה הגדוד, ובין יחד הפלוגות. הפלוגה היחידה
 ינצטווה ללכת בעקבות הראשונה, נסתתפה בדרכה, כך שהפלוגה המלטה
 נאלצה לעמוד לבדה בפני התקפות נגד מצד כוחות אויב קדיפיה - לאחר
 מכן הסתבר שהרכס מותקף ע"י גדוד לגיון אלה - שירותו עבודה מזרחית,
 הפלוגה נאלצה לסגת עם אור החוקר, שהתאקרה 19 פצועים והרוגים אמיליות.
 לקומה זאת נבדקו בו איות, מאחר שצורה נכבשה, הדרך ממנה לדיר
 עמאר ולקסלה, ובין הכפרים לצרכה - וזה נמצאו ריקים מכווח אויב.
 כך נפתחה ללא קרב דרך אלפרנטיביק קשה אמנם, מפתית הרגל עד מבואות
 ירושלים. בהספך לפעולת הרינוק וההסתה בגזרה המזרחית של הרגל נקחו בו
 בלילה נסיון לפוצץ כפרים במסר קטנה השובן גביה למרגלות מעלה החמיה.

ביום ה-16.7 ביסדו סימני הנאציות ראשונה על הלגיון הגדול. ביום יפנה, אשר הסתייג ממך הלילה את הכפר בודרוס והפסד מילחמה במסיבות, נאבק במסך כל היום בהתקפות נחש עקביות של חיל רגלים, זריז, ותוחמים על האויב. לאחר קרב של כ-6 ימים על המלחים נסוג הלגיון, גדרו אתרי הרוביה ופצוצים; גם כוחותינו נסוגו לבסיסהם. הכפר בודרוס נשאר בידי הלגיון עד קטת היום הזה. התקפות נגד אלו היו דמו לבאות.

עם זאת חסרו ימי פלוגות של יפנה הלילה הבא את הכפרי ירי-מאפיז ואל-הורג, והגיעו בכך, זו הפעם הראשונה, למטלחים החולשים על כוחם לשרון - המאללה ממערבו. קטת הגיעו כוחותינו לקמדות המסבנות באופן יסיר את הקו, בו החלים כנראה הלגיון להתזק בכל מהיר. התקפות הנגד הגדלה זו בוצעו בחמת זעם. בוצעו שתי הצהרות הקיפו הפלוגות המזויקות יוני הכפחים על-ידי סוד מורין אל האויב, ישנה 10 מוריינים, החלקם מאויבים בתוחם דו-לוטראות, וידי פלוגות חיל-רגלים. "החילה פעלנו נגדה מרגמות כבדות, ואחר כך במוחמים", מספר הדו"ח. "המוריינים פנו לקהר אל-הורג". אנחנו נכחו להם להתקדם עד לנחיה הקדמיים של הכפר וזו פתחו עליהם באויב-סנקית. לאחר קרב של זרזק ימים נסוג האויב. גדרו אתרי הרוביה ופצוצים, ובחצינו שתי הצהרות מוריינים ומספר חללים. באותו זמן פעלו מרגמות ומכונות כבדות נגד חיל-הרגלים, אך הוא נסוג לפני ההתקפו לחללים את האויב. זה הזמן הפאצו אורינו האויב את אנחנו במרגמיות". אגרות האויב בפעולה זו: 6 מוריינים, 30 הרוביה נשאר בשטח. נוסף לזה גדרו אחריהם כ-50 נפגעים יזמן הנסיגה. (אגרותינו: 3 הרוביה, 7 פצוצים; ובזיוד: 2 ג'יטות, 2 המ"תים, 2 מקלעים).

יום ה-16.7 היה יום התקפות נגד גם לכוחותינו בצפון. סוד מורין קח חי"ר אל האויב הקף המפתיע את קולה, וכבשה. גודד הפקיס של השיבה 8 נכנס לפעולה, לים עאירת התקדמות האויב. באחרים אקפו יוני קרומוליה מילס יצמדו עליו חלוחה מורייני הלגיון, והרסו לפחות אחד. התקפת הנגד ילנו בוצעה את הצהרות כרוכה נגד מוריה שמצפון לקולה, ולא נגד קולה עצמה זו ביפה לה האויב. על-ידי כך נוצר אינט על האגף הימני אל האויב, והתקפתו נבלמה. הכפר מוריה נכבש על-ידי

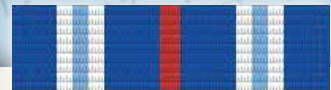
גדוד אלכסנדרוני (33) וגדוד החנקים, בהמיכת הוותחים ומרגמות 120 מ"מ. המפר נכבד, ובלילה שלאחר מכן נכבדו מחדש קולה והמחליפיה מזרחית לה, על-ידי יחסי פלוגות מגדוד אלכסנדרוני, ינאלץ לסגת ממנה יום קודם לכן.

יום זה נשוי להיחזקת גס הזכות היסודי היעיל בהוותחים 65 מ"מ ובמרגמות 120 מ"מ ונמדדו לדיחוי המצוי, הן בפעולות התקפניות והן בפעולות ההגנפיות, והן בפעולות דקדוק והסתה לאורך כל החזית. ה-17 לחודש. ההפוגה קומדה היסודי. יחסי המדינה מהמרגמות ומחליפיה כוח למטה המדינה קרב ההפוגה, זיהיה הכוחה ליאור עובדות, ונשנין לאחריה מכה נגד. המדינה המפונתה הוקף הלגיון את קולה בפעם נוספת. בגלל הערפל אין הכוחה של הוותחים לסייע. וכוחותינו נאלציה לסגת לאל-מודיעיה ולמילפיה ממקרב לקולה. המדינה המדינית נערכת התקפה נגד נוספת על אל-מורג'. ההתקפה נהדפה.

במהרי אורו יום מודיע האגס על מודע אפירי **להתחלת** ההפוגה: 181900, **לאמפר:** לילה ויום. מודע זה - מודע הנקטע על-פי התקע הבריטי. הוא מאפיר את המלה המדינית לאבארה קרב הרגיליה לתקוף ביום.

במהרי אורו יום מודיע האגס המדינה **לכל** ההפונות הפועלות על פעולות יחסי למצען ועובדות יחסי לקבען לקראת ההפוגה הקרובה. בו בלילה המדינה יחידותינו העייפות לאחר הקומה קרבות אינטנסיבית ביותר, את עמדה ההפוגה המדינה המדינה, ופל-סון המדינה בא ללא הרף: להספיק בעוד מודע - כל הכוחה למאמץ מחורף. המדינה מכה את דיר-מפאט, את המדינה העברית וערפוף הקרבית, אולם פעולה ממדינה לקרב המדינה לא יאמה לפועל, וקו המדינה מדינה היה בידיונו במלואו.

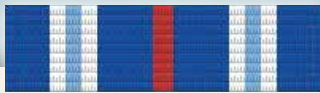
בו בזמן נחפשו מילפיה מעל לביה **נובא**. מעטה המדינה פחה מ-3 ק"מ הין מילפיה ממדינה לילה ממקרב לכביש לסרונ. מעטה ניהן ללגיון המדינה, המדינה כל הזמן לנתק את יחידותיה, לשקום פעם איומו של ניהוק. על המדינה אפיפוף. בו ביום ערך הלגיון

התקפות נגד על מלמיה אלה, הלא זו בלבד יאיימו לנוק את מביט
 לשרון - ומאללה, אלא ממלי מידה יאיימו גם על זרן בורמה של הלגיון
 היוורה מקומיהם הסמוכה לירדן, בואדי, עד לבית-ליקיה ממזרן-מזרח
 לבית-נובה, יעד מה לא ידענו כלל על דבר קיומה. במילס החזיקה
 מחלקת גח"ל. היא הותקפה פעמים מספר על-ידי פלוגה של הלגיון, אך
 החזיקה מעמד. אולם כוח הי"ח ירושלמי, אשר נאסרות לחפוס את הירדה-
 אל-לאחם מזרחה יותר, על מנת להבטיח את ערפס של מסלמי בית-נובה,
 לעבר קומיה, נכיל. מילס זה בנוי מדרגות מדרגות. הכוח המוקף
 הגיע למדרגה ילפני העליונה עם יתר. אז נהבחר לי יכיספה המילס הפוסט
 בידי ערביה. משך המחלקה נהרג. אניו נסוגו ללא סבר הון המדות
 רבות.

במקביל יא יבנה המקום, להרחיב את ליטפו אפונה, ואתרי
 הכוח הלילה כבשה פלוגה את הכפר זילפה ופלוגה יניה המזיכה ותפסה
 מילס ממזרחו, את מילס 318, יני היקדים נתפסו ללא התנגדות. אולם
 גיח על הכביש ממזרח לא פואץ, מפני ילא היה ינמאא, כפי ינתבר
 לאחר מכן.

מילס 318 - ארנו כ-900 מ', והוא מיתרע מדרום-מזרח לצפון-
 מערב. הפלוגה עלתה עליו מצד דרום-מזרח. מוחה לפצל הכוחות המעטים
 רוכזה הפלוגה - 80 איש - במחציתו התיבה. בקצהו היני חנה כוח של
 הלגיון. יני הכוחות יתנו באותה מבלי יירגישו זה בזה. אולם
 פלוגתנו נבגלה לגיון כקילה עליה פסחול ילו. עם יחר בפחה
 עליה את גם ממזרן-מערב, והתברר לה המערכה ומלמיה יורח האוויר.
 כבוקר ההחילה הפגזה קשה על המילס ורבים נפגעו. זמן קצר אחרי כן
 הופיע כוח רגלי גם ממזרן-קזרח. הפלוגה קיבלה רשות לסגת. לוח כן
 חרין היה לעבור כ-300 מ' בשה פחות במרחק של כ-400 מ' מעמדות
 האויב. כל נוימי הפאזקים נפגעו. היפוי לנטיגה על-ידי כוח יחר -
 לא ניתן. וכך - במתה נוהס - ניתנה הפקודה להחזיר את הפאזקים.
 במצה כזה החלחח הנטיגה היה פונקציה של מהירות הריצה ורמה האימוץ.
 ואמנם סבלה המחלקה הדיומית, המאומנת יפה, כחיה מן הפפונית.
 אולם סיכום האכרות היה מדהים: 44 נפגעים. מן שהונחתה עלינו
 יקום מועפות לפני ההפגזה, המטה הקטן ביותר במצב "דני", הגדום
 הבלחונן הקשה ביותר גם אמל נויב הקולות של חטיבת יפתח.

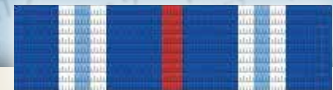

הפעולה האחרונה היוצאת המטגרת מבצע "דני" היה ההקפה יחידה על לפרון, האחרונה הכוללת מלחמת הקוממיות. מילחמה הגאל ממזרח ויפתח ממערב על אדו והתקפה על הלגיון בלפרון, החליטה משה "דני" לנסות ולחזור את לפרון בהקפה יחידה. התכנית ההבטחה על הסיכוי שבמלחמת מזרח על קורטור ועל הזינו בים ובעונה אחת, לא ינסה הלגיון להפגוז את עקבות. המשימה הוטלה על פלוגה מיפתח, ועל מספר זחלים וקרומוליס של החטיבה המזרינה, והופקדו ליום כך במהירות מן הגזרת האפונית. הסדר המזריני יצא מאל-קומבא בשעה שש יקרה. למרות הפגזה קשה ועדיי הפגזה בשית הזר, הגיע הסדר כעבור 40 דקה לפורקה וממנה דיקה. אחד הקרומוליס גם פתח באש על המיזורה ואף פגע בה. אולם עם הפגז הלילי הרבה נקלה. התרמיל נזקק בקנה. הקרומול נאלץ להסתובב ולסגת בזי לתקן את המותח. בגלל קוטר לקוי לא היינו יוצא אצורות רכב הדריזן את המותח, והחלו אף הן לסגת. מפקד הפעולה לא ראה לסכך את חיל הרגלים בהתקפה ללא סיור, ופקד על נסיגת כלליה. הסדר המזריני הגיע לילוח להחזירו בשעה 0650.

מיד לאחר סוף נכנייה ההפגזה להקפה. לפרון נשארה יחיד האויב היחידה והולחנו על הדרך ביחידה המחננה אותה עם ערפה - קח ומאללה. אולם במקום זה האו"ם נאמר על כוחותינו, שחלפו באיחור אל הדרך זו, להפגיל את גזקס, והלגיון נש בהפגזות אכזריות עד צאת היום הזה.

מפקד המיזר מייסד המרוז: " בכללנו אל דבר ... מבצע "דני" היציג את זיקר הכלייה... ואמנה למרות האכזרה, לאותה יל הלוחמים וכוחו יל האויב להציג מלחמה, נראה הדבר כי היה היכולתנו להקדים את חלבה היופי יל המיזר, אלמלא ההפגזה הזויה, שהפגז פעלה לפוגזו יל אד אחד בלבד, יל הפז הערבי.

היציגו הממשיים יל מבצע "דני" התבטאו בכיבוד לוד ודמלה, והרחקת האיום מהזרז אל-אויב מהוצאה מכך. הכביש הוצדי לירושלים לא נפתח אמנם, והסכנה לפיזרזו לא סולקה - אולם הוא הורחב דרומה, נפתחה בו דרך אלסרנייבית לירושלים - דרך בסלון, וקנינו חזירה בקו הדרכה.

התי-עריה, ועשרות כפרים נפלו לידינו - מרחיב בקטע חונו.
בהם צומכי ההתבורה הסיקוריה שבארץ כולה, בהם אדמה חקלאית פוריה,
כ-50.000 ערבייה נדרו אל האזורים הערבייה, והיו למעמסה להנהגת
המלחמה שלהם.

קדרות החיסונאיה נפלו לידינו, אולם הכפר מיריה, היא
מודיעין, כפר מולדתם - נחארה בידי הצויה.

- - - - -

התכניות היוזמות יחובנו לקראת סיום ההפוגה במרחב הייר
ירושלים עצמה - מגמותיה הלוה: בדרום הוכנסה תכנית להחלס על
הכפרים מלחה, עין-כרה, המאוס והסילוב עם השל דוג תסיבה הרמל
על הכפר צובה, על מנת להרחיב את מרחב הליפתנו בגזרה זו וחסונו
אל דבר להחלס על עו הרעבת כולו.

במרחב הוכנסה תכנית בהיקף גדול להחלס על הייר העתיקה.
האפון התכוננו לכבוש את עין-ג'ראח המגמה משולחת אל קיבוץ איר
הלגיון מירושלים אפונה, אל ההתבורה עם כוחותינו המנוהקים בהר-
האופיה, ואל איגוף הייר העתיקה.

בה בקטע שהתכנית בדרום נועדה להתנאץ מיד עם סיום ההפוגה,

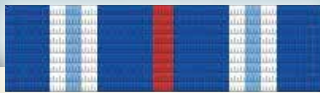
הרי הגדוד הנועד להוות את הכוח הסיקורי המבצעים במרחב והאפון
החזיק במילטי הפרוזדור כמסך כל ההפוגה, ירד מהם רק עם טוב תסיבה
הראל לוח, עם תומה, ונזקק איפוא, לתקופה התארגנות מסימה. כתוצאה
מכך, ומפון הנתה ששהפוגה היניה לא המהר לבוא כפי שמיהרה במציאות -
נקבע יום האפס של המבצעים הגלה לסוף חודש יולי.

יחידות אה"ל וזה"י הסתתפו בפעולות אלו. בה הניעה זה"מרחב

המדינה" פורקו ארגונים אלה מיחבבר, והייליהם צורפו לזה"ל, הרי
במרחב ירושלים שהוחזק עדיין ששה ממסל אנאי, הוסיפו להתקיים קיום
נפרד אולם פילוו התאום עם זה"ל ותחת פיקודו.

ההתקפה הגלה בדרום עם חידוש הקרבות. הלילה, אור ל-10.7.66

יבאה פלוגה יהונתן - פלוגת נערים מיוצאי הגדנ"ע בני 16 ו-17 שחלקה
רב להם בכל מערכת ירושלים כולה - לתקוף את חירבת-אל-המאמה,

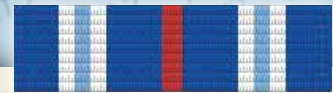

המורד הר הנקרא היום הר הנצח, והתולדה על עין-כרה במקום
מקבר לכביש.

באותה זמנה יצאה יחידה לה"י למבוס את חירבנות-מזמיל,
המסלם החולץ על דרך מלחה - עין כרה. התקפה לה"י נכשלה,
וכוחותיהם נסוגו אגב אבדות ניכרות. פלוגת יהונתן כבשה את
חירבה-אל-חמאמה. מסקד הפלוגה נהרג אולם סגנו המייך בפעולה
התאמה להכנייה. הלילה המחרת נכבשה גם חירבה-גית-מזמיל. קרביי
עין-כרה הירוצים בגני בין המצרים - התחילו הורחים.
בו בזמן בוצעו על-ידי חבלני שאינוני חורה על פיאוצים
לאורך חומת העיר העתיקה, המגמה לחשוף ידה את לעמודינו המקבר
לכביש, במרחק כ-20 מ' בלבד מן החומה; למנוק אפירות יאיות האויה
מן החומה וקרבים כוחותינו הגנינים הסמוכים מחוצה לה להתקפה
עלינו - ועל מנת לאפשר לאנשינו גישה לחומה בקטע זה. הבתים
ההופלו על הסמיים בדרך זו שימשו גם מחסומים בדרוכי הגישה מחקר
יפו למרכז העיר.

אור ל-14 לחודש הותקפה מלחה הסמוכה למסילה הרכבת מירבנה;
בו בזמן הורחב החום שליפתנו מדרום לרכבה ונכבשו בתים מספר הספר
בית-אפאפא, ודימשה מאז ראיות המאורעות בסיס לפעולות נגד
מקור-חייה המבודדת והמדולדלת, ועמה הוצב לה בגמולה.
בהתקפה על מלחה התקדמה פלוגה של האצ"ל, והיא שסבלה את
האבדות הפיקציות יצעה התקפה נגד היום המחרת, בעת שנאלצה לסגת
מאתר המסלמים. המסלם שב ונכבש על-ידי הגבורק של האצ"ל.
משהתברר ב-14 לחודש שההפוגה היניה קרובה יותר מאשר
סבורים היו קודם לכן; יתר על כן, מהובחר שבהנחה להחליט
מוצאם הנתחון עומדת ההפוגה להיכנס לתקפה בירבוליה כ-38 יעות
לפני יתיכנס לתקפה ביתר הלקי הארץ - הוחלט להקדים ולבצע פעולות
במרכז או באפון.

אולם גם הלגיון החליט על יצירת עובדות קודם ההפוגה.
ב-16.7 לפנות ערב הרקיע האוויר קשות את החלק האטוני והאפון-מזרחי
של העיר, והחל בהתקפה חי"ר, במוסררה ועל החנה המיידה המאה-הקרייה
ומספר מקומות אחרים. הוא הצליח להפוט את בית מנדלבוים - אשר
נפרסמו לאחר מכן מקום המפגש של ועדה יביתת הנזק המקורונה,

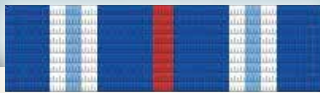
ואת בית חסייניץ הנמצאת בדרום להט לקצת שער-סכה, מבני מנהלתויה
בהדף ההקפדה נגד חילון; אמאי חסייניץ נכחלה התקפה הנגד וזה גידורו
כדיי הלגיון עד היום.

התקפול אלו של הלגיון - אף כי לא היקנו לו חליטה על
החסייה שאתם להחליט עליהם - הגבילו בעל דבר את כוחונו אנו
לבצע פעולות יזומות; מהוארחה מפקדת צביוני להפיל את התקפות
הנגד העיקריות. ל הגדרה זנועה באסור להיות את הכוח העיקרי
בהתקפה על העיר העתיקה - המבצע "קדח".

- - - - -

בו ביום, ב-16 לחודש, קיבל מפקד צביוני את ההוראה הבאה
מאת יד הבחוחן: "מוקדם הבחוחן החליטה שמת בבוקר, רבע לפני יום
ב-17 ליולי, צריכה העיר להימסק בירושלית וביום כ' בבוקר באותה
שעה בעל הארץ. הוקדה תקופולרית בירושלית מונחה על פיקוח הפסקה
האז. עליך להתקשר עם הווקדה ולחודיש "המפקדת הממשלה אתה מפיסק
האז בהתאם להחליטה הנכאזי "הווקדה חודיש עד 12 הלילה ... "התקפיה
קיכלו הפוגה ויפסיקו האז ברבע לפני יום בבוקר לפי חוקן ייחזאל".
ומדאז אגף המבציות המטה הכללי: "באקבות סתק יד הבחוחן ...
בענין ההפוגה עליך לשקול מה תוכל לעשות הלילה. האפשרויות הנדאונ:
היך ג'ראח או וואז גדרו בעיר העתיקה. במקרה סתק אחת מהאפשרויות
בת-ביצוע עד להפוגה יש להבצע את היך ג'ראח".
מפקד החסייה בירושלית החליט בעל דבר להבצע את מבצע "קדח".
את ביצוע העיר העתיקה.

הכנית הביכורה הנכנסה על פריחה ממואמה מסני כיוונייה. מאד
היךר הודח האפסון, וממד ידד ציון בדרום. מ" יקשו האז"ל והלה"י
בירושלית להחזקת המבצע, ובהתאם לכוחות החודישו כי יעמידו לרשותו,
הוטלה עליהם הפריחה מן האפסון דרך השער החדש, שנחשבה לקלה יותר
ונודעה להבצע דרך השער עאמו, "זניה פתוח עד ראשית ההפוגה, אולם
היך כדי ההפוגה הוקם יו מחסום בטון.

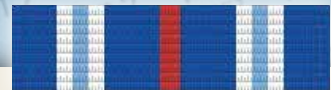
הפרישה מן הדתות הכולה על גדות חי"ט שאינו (היה הורוץ)
 אשר אורפה אליו יהיה לח"י. לאחר כילונותינו בפרישת דרך שיר
 מיון הקופה שקדמה לנסילת הכובע היהודי אל העיר העתיקה, ומסוך
 ההנהה שיצר זה מבויר וערוך להגנה - הוחלט לנסות ולפרוץ את החומה
 עצמה ומרחק מה מן העיר ממערב לו. לאורך זה הוכן והוכלל פון כדי
 ההפוגה מסויר פרישה, אשר פרט ההתמסר בו עד מה ואיר ניהלו בו
 תקוות גדולות.

קדם למאצ ריכוך העיר העתיקה על-ידי את אינסנסיביות אל
 הותחים, מרגמות ומכונות יריה. לתוחתים היה זה הופעת הככרות
 בעיר הבירה. בה ביצה שביתת חלקי הארץ הוכנו ו לפעולה ביקילות
 רבה עוד לפני ההפוגה הוחלטנה - נחרו להגיש הנה בגלל המצור.
 ריכוך העיר העתיקה נמשך שעות מספר. כ-1200 פגזים, 600
 פגזי הותחים ו-600 פגזי מרגמות ודוידקות ושחרות אלפי כדורי
 מקלעים בינוניות הונחתו עליה. מיד לאחר מכן יצאו הכוחות יבתי
 מיון לעבר החומה. האויב שהוזתר על-ידי פעולה הריחוק איפה להם.
 מעבר ללוח גדרות האבן המפרידות בין עמדותינו ומין החומה הוצע
 באיטיות, ונחת את קצה. מכונת החומה הגיעה אל החומה באיחור **רב**
 ומסתפואצה - לא פדחה מה פרץ. חומה האבן - עמיה מגיע בסמיכה
 סו ל , ומטות חומר הנפץ לא היה בה כדי לפוצצה. לאור
 כשלון הפיצוץ הזה, והתקדמות אור היום, נאחר ההפוגה - מאידך,
 ניפנה פקודה לטגה.

באופן הדקה תקלה בדקה שפגז אל הלגיון פגע במכונת עמיתה
 החמושת "ל האצ"ל, והתחמושת עלתה באדי. קט זה קלה בידי האצ"ל
 לפרוץ את העיר העתיקה, ולהתקדם מרחק מה ממנו פנימה אל הוך העיר
 העתיקה, אולם מפלי יהיה בידו להתחלץ על המוצא החיוני שבזווית
 החומה הצפונית-מערבית, אל הקולות-דה-סרה. מפעד האצ"ל שבטחה
 הפעולה שאיר את התפרעה - באם לטגה את לאו - בידי מפעד היהודה
 הפורצת. הלא החליט לטגה.

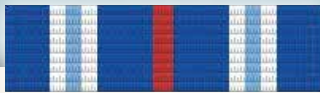
מאצ "קדם" לא היקנה לנו, איפוא, דריסת רגל בתוך העיר

העתיקה.

למרות הקהלתה על ההפוגה המזיך הלגיון ההתקפותיו הגזרה
מנדלבוים גם היומיים שלאחר מכן. הכתיה הקיצוניים גרחהו שמואל
הנביא עברו מיד ליד מפנים אחדות. בסופו של דבר לא נחתנה קו
החזיה בגזרה, וההפוגה השניה מאתמהו כפי שהורו עד היום הזה, וכפי
שהיה נמשך מראשית המאורעות, בדצמבר 1947 : בהי ההונגרים וקצה
רחוב שמואל הנביא - בחטט שלנו; מחנה המספרה של מאה-שערים ומטה -
במחנה הערבי. בו בזמן נסיונו הפגזות החזיות. בהן נפגעו שתי שמדות
הותחים של הלגיון - בטיך-ג'ראח ובנבי-סמואל, היורה אספקה של
הלגיון נפגעה בכפית יריחה; היורה מצרים בכפית בית-לחם. הדרום
נכנס מחלם מים-קרי, על-ידי כך הורחב קטע הרמבה שבאליסטנו;
עין-כרם הינה מקנה מכוונת מליל וכוחוהינו נכנסו לתוכה.
ההפוגה השניה גאה לירושלים כמו ליתר חלקי הארץ ב-181900.

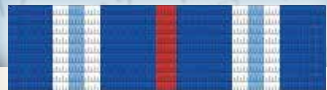
החזית הסצרית

כפי שראינו היתה ההפוגה בנגב ובדרום שלטה פחות טהור בחלקים אחרים של הארץ, והטכסון העיקרי תוך כדי ההפוגה נתעורר דווקא בפרוט זה, בקטר עם בעיית הבעיות שלו: הדרך לנגב. ערב ההפוגה היתה הדרך פתוחה לתנועת כוחותינו; אולם ביום הראשון של ההפוגה תפסו הסצרים שורת טלטים בסביבת הצומת, ועל-ידי כך חסמו את עורק החיים לנגב. טסקיפי או"ט ניסו למצוא הסדר על-ידי כך שקבעו שבטסן שעות טווייטות ביממה יהיה כביש מג'דל - אסקלון - בית-ג'וברין פתוח לתנועה לכוחות הסצריים, ואלו בשעות אחרות - נהיה אנו רשמים לבצע טצפון לדרום בכביש רחובות - ג'וליס - בריר. הסדר זה לא נמשך; שיירת אטפקה שיצאה ב-25.6 טרחובות לנגב, ובראשה טסקיפי או"ט, עוכבה על-ידי הסצרים בסביבת טלט 115, ולא זו בלבד אלא ששלחו את מפאציהם לתקוף את באר-טוביה וכפר ורבורג. פקודת הטבצע הסצרית טאותם הימית שנפלה בידינו מוסרת בין היתר: „כבראם שטאויב יבטא לפרוץ את קו בית-ג'וברין - מג'דל על-טבת לאפשר גישה לכטא פסטוביו בדרום.

... יש שתי אפשרויות שטאויב יוכל לנקוט בהן: א) פריצה בנוכחות אנטי או"ט... במקרה זה אין לפתוח בטס ויש לנקוט בזזהירות שלא לפגוע בטסקיפי או"ט איזה טאות. ב) פריצה בכוח בלי נוכחות אנטי או"ט. במקרה זה יש לעצרו בכוח.”

משעכבו הסצרים את שיירת ה-25.6 - רזאת על אף נוכחותו של רמט טסה הטסקיפים בטקות - נתן רמט טסקיפי או"ט טטעם הטתוון היטור בטבת טאכן הופרה ההפוגה על-ידי הסצרים ואנו רשמים לפעול נגד כוחותיהם על-טבת להעביר את שיירותינו לנגב. טר החוץ פרטם הודעה רשמית, כי צבא ישראל ישתטט בחופש הפעולה שניתן לו, באופן, בזמן ובטקות שיטצא לבחון.

עתה החל הטתוון בפעולה נפרצת לביטול העיכוב. התערבותו אצל נוקרטשי פחה זכתה להצלחה כביכול, וביום ה-29.6 הודיע כי סצרים טטירה התנגדותה טתוון הפצה שלא להתרות את פיו של הטתוון, לטרות הכרתה כי אין עליה חובה לתת פעבר לשיירה, כי אין הנגב נכלל בטטא „טונוציפאלי”, ולפיכך אינו נכנט בגדר טטחים טפותר להביא לתוכט

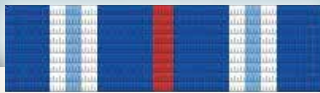
סזון. הסדור היה, כטובן, בירושלים בלבד, אשר האספקה לאוכלוסייתה העברית היוותה נושא לסו"ס ערב ההפוגה, ולא עלה על דעת נציגינו לכלול בהסכם האספקה את הנגב, אשר הדרך אליו היתה פתוחה עד ההפוגה. דעתו של הסתווך היתה כי כדי לסדור על שוויון הסגב הצבאי בראשית ההפוגה ובטופה, מן ההכרח לספק סזון לשוויים בנגב שבלעדיו עלולים הם לבווע בטפך חודש ההפוגה.

זוהי בעיה עצמה קיימת היתה לגבי הגישה לישובים שבתוך הנגב עצמו, והאספקה אליהם; ובראש ובראשונה - בית-אשל וכפר-דרום. כפר-דרום, השוכן 8 ק"מ דרומה לעזה, במרחק 300 מ' מן הכביש הראשי, שהוא ציר התנועה העיקרי של הכוחות הצבאיים בתרץ - הותקף כפי שתואר כבר מספר פעמים לפני הפליטה ולאחריה. אף על פי שנהרסו כל המבנים שפעל פני האדמה, שסגב האספקה, הסיים, והתחטושת היה הסוד ביותר, ושהיו במקום מספר רב של פצועים שלא היתה אפשרות לחלצם - החזיקה הנקודה טעמד.

תוך כדי ההפוגה חדרה שוירה של גדוד הפטיטה של חטיבת הנגב לכפר על-טבת להחזיר סזון ותחטושת, ולהוציא מסם את הפצועים ואת החברות הנבלתי לוחמות. השוירה נכנסה בשלום, גולט מיד לאחר מכן כתח האויב באט טטטליו שטטביה למקום וטבע באט את יציאתה. גם החערבות נציגי האו"ם לא הועילה. 8 ימים שהו אנשי גדוד הפטיטה במקום, ובסופו של דבר יצא שכר השוירה בהפסדה, כי נכלו את הסזון שהביטו עמם, ובאף את הסזון הרזרבי של הנקודה, שלא הספיק למספר אנשים מה רב. בסיונות להצניח סזון פטטוטיים לא זכו להצלחה, כי הנקודה היתה קטנה, והפטוטיים שהגביהו טוט פפחד האויב, לא דייקו בהצנעה וטרבית הטעניים נפלו בטטחים פצריים.

לאחר 8 ימים הצליחו אנשי גדוד הפטיטה להתגנב סזון כפר דרום, טבלי שהאויב הבחין בהם, וחתם מספר פצועים שיכלו ללכת וכמה טבין החברות.

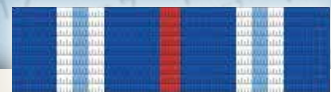
שבועיים לאחר מכן, בליל ה-7 - 8 ביולי, ערב פיוץ הקרבות בשנית, ניתנה הוראה לפנות את הנקודה. הפטיטביים חשו זכוח להחליפת - לא היה.

הסגיינים נסעו בחסכה, אחרי עמידה עיקשת בטען חדשים רבים של סצור וביתוק, אשר טענות כמותה בטלחטה. הם נסאו אתם את הפצועים, את כלי נשקם ואת שני ספרי התורה שבמקום. יתר הציוד הוטס, סייריה שחיכו להם הובילו לעבר טכוניות, והם הוטעו צפונה. לסחרת בבוקר פתחו הפצרים בהרעשה כבדה על כפר-דרום; רק לאחר כן הסתערו עליו כוחות טריון ורגליים; לתסהונם נסאו את הנקודה ריקה.

הדרום והנגב התכוננו לסיבוב שני של קרבות. כלפני ההסוגה כן עתה החזיקו בטרחב שתי חסיבות שלנו: בדרום - חסיבת גבעתי; בנגב - חסיבת הנגב. אולם ששני צדי כביש סג'דל - בית-ג'וברין, אשר היווה את הגבול בין שתי החסיבות עוד טאז ראשית הטלחטה, ישבו עתה כוחות סצריים חזקים, אשר פשיטתם לשטור לכל תחכרנה חסיבות גבעתי והנגב זו אל זו, וייסבר הביתוק. סערך כוחות זה של חסיבת גבעתי דמה סכחה בחינות לזה שהורגלה בו עוד לפני הפליטה; הקסת הגדולה של יטובים וטוצבים סתטסכת סגל-און וגת סבדרום-סזרח, דרך נגבה, ג'וליס, בית-דראט, באר-טוביה ועד גן-ייבנה ויבנה שבצפון טערב, הוחזקה עתה, פרט לסתישבים עצמם אשר עסקו מעתה אך ורק בביצור הנקודות ובתפקידי הגנה עליהן, על-ידי שני גדודים; שני גדודים היו טרוכזים בעורף כעתודה לפעולות תקפניות, האחד בטחנה תל-בוך והשני בטחנה חצור.

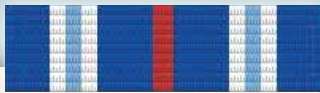
הגדוד ה-5 של החסיבה היה אחראי עדיין לטרחב גזר סבדרום פרוזדור ירושלים, אשר גבעתי הסתמך באחריות לו עוד ראשית הטלחטה. לביצוע פשיטותיה ביתנו עתה לחסיבה שתי סוללות 65 מ"מ וסוללה אחת של טרגטות כבדות 120 מ"מ. כן עפדה לרשותה סחלקת תותחי ג.ט. 20 מ"מ. אחת ססוללות התותחים הופרטה להגנת קו החזית הטערבי, ומילו שתי הסוללות הנותרות וסחלקת תותחי ג.ט. הופרטו להגנת קו החזית הדרוטי. חסיבת הנגב - חרביית כוחותיה היו טרוחקים להגנת 26 יטובינו שבטרחב - היטוב ה-27, יד-טרדכי, זפל כמסור ב-25 במאי. גדוד 1 של החסיבה החזיק ביטוביה ובפסלטים שמדרום לכביש עזה - באר-שבע, גדוד שני - כאלה שסצפון לאותו קו, ומילו הגדוד ה-3, גדוד הפשיטה, טילט פשיטות בהתאם לצרכים, בעיקר באספקה ליטובים. טאז ראשית הפליטה הוגבר כמעט כוחנו בטרחב רק בשתי הפלוגות של גדוד הפשיטה, ובסוללת תותחים 65 מ"מ שהגיעו זמן טועם לאחר ראשית הפליטה בעוד הדרך פתוחה.

בו בזמן עפרו לרשות הסצרים ארבע חטיבות: חטיבה 1 מחזיקה ברצועת החוף מגבול מצרים ועד סבואות מג'דל, ותפקידה העיקרי להבטיח את צירי האספקה מסצרים; חטיבה 2 החזיקה במצבב אסדוד, לאורך כביש החוף שבו הצליחו הסצרים להתקדם צפונה הרבה יותר מאשר בכביש הפנימי - ג'וליס - רחובות - והיותה את האיום הישיר ביותר על מרכזי הישוב; חטיבה 3 תפסה את חגורת הניתוק סביב עברי כביש מג'דל - בית-ג'וברין; ואילו החטיבה ה-4 - חטיבת המתנדבים המתבטטת בעיקרה על יחידות ה"אחיס הטוסלטים" - הבטיחה את אזור באר-טבע, ומסנה שלושות לעבר הרי חברון וירושלים עד רמת-רחל וטר אליאט אשר בסבואות הבירה. לרשות הסצרים עמדו גדודי סק"ב וטרגטות, גדודי תותחנים וטריון, וכן מספר טייסות טוטי קרב ופפציצים.

טטיסות הקרב העיקריות לקראת הסערכה הקרובה הוטלו על-ידי הפיקוד המצרי על חטיבת מג'דל (טס' 4) וחטיבת אסדוד (טס' 2). כל אחת מהן יכלה כנראה להפריט גדוד או שניים לתפקידי התקפה על-ידי צרוף יחידת טילואים ומתנדבים סודאניים וטעודיים, ועל-ידי טטירת שטחים, ביחוד בקטע המצרי - במזור בית-ג'וברין - להגנתם של כוחות טקטיים סדירים לטחאה, שמורכבו והועמדו לפקודת קצינים מצריים. בין הפעולות אשר תוכננו על-ידנו בעת ההפוגה הראשונה היתה גם פעולה אחת שנועדה להתמצע בחזית הדרום, והיא נקראה בשם "אנ-פאר": אנטי-פארק. במטרת ההתקפה הכללית על כוחות האויב הפולטים, שמטתה לדחוף אותם מגבולות הארץ, הוטל על חטיבות גבעתי והנגב הפועלות במרחב זה לפתוח דרך לנגב, לטמק דרכי האספקה ולטנוע פעילות האויב, להכריעו ולגרשו על-ידי השטרת יחידותיו במרחב אסדוד.

רק ב-6.7, ששתהדר טופית שלרגלי טיום ההפוגה הקרוב בין הטעה כסרה לביצוע התארגנות הצבא שהדט והקטת חזיתות, והוחלט לדחות התארגנות זו למועד מאוחר יותר, נמסנה ספקר לטבצע זה - ספקר חטיבת גבעתי. מולט עוד קודם לכן נעשו ההכנות למבצע הסותרף על-ידי שתי החטיבות. טוכם שבלילה הראשון יפעלו כוחות גבעתי בגוד עטדות האויב הנמצאות עדיין בערפן - בתל-א-טאפי ובטטסיה - ויטחרו על-ידי זה את מרחב העורף הקרוב של הקטת הגדולה שהזכרונה, אשר אף כי תפוס

היה בידי ערבים סקוטטים בלבד, עלול היה כל רגע להפוך לבטיט לכווחות המצריים הגולטיים סהר חברון. בו בלילה הוטל על כוחות הנגב לבצע פשיטות נגד ביר-אבו-ג'אבר ודיר-באלח, הכפר הערבי הססון לכפר-דרום, ובחיפוי פשיטה זו יחליפו את סגיני הכפר. הדבר היה כאמור לפני ההחלטה על פיניויו.

בלילה שלאחר מכן היו כוחות הנגב הבאים מן הדרום חייבים לפעול לסם כיבוט ססטרת עיראק-טואידן, ה"ספלצת" הגדולה הסטוכה לצוטת וחולסת עליה, וכוחות גבעתי הבאים מן הצפון נועדו לכבוט את עיראק-טואידן הכפר, ולפעול נגד בית-עפא וחחא.

תכנון פעולות נוספות נגד סרכזי האויב העיקריים בטרחה גבעתי - אטוד ובית-ג'וברין, והפשיטה נגד תל-עריט בטרחה טרביי - תכנונת נדחה עד אשר תתבררה תוצאות הפעולות שנזכרו.

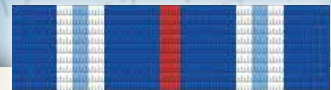
שעת האפט של פעולתנו נקבעה לליל ה-8-9.7 או ליל ה-9-10.7.

אולם המצריים לא חיכו עד סתגיע שעת האפט שלנו, ועל-סנת לזכות באפתעה ולהבטיח סהיזסה תיטצא בידיהם, החלו, ב-8.7.48 בשעה 0600, 24 שעות לפני הסיום הרטטי של ההפוגה - בהתקפתם. כפי שנטבר סהתפתחות הקרבות בטערכת עסרת היטים התכנונו בשלב זה של הטלחסה לעבות את החגורה הסנתקת את הנגב, וזאת על-ידי תפיסת ססלטים סספר התפוטים על-ידנו - טשלת חוליקתת, כאוכבה, וטשלת 113, הסטוכים לכביט ג'וליס - בריר וטצפון לצוטת, ועל-ידי כיבוט הטשולט בית-דרוט - ג'וליס - נגבה, שחוא מזור הצטלבות הכביטים העיקריים בחלק זה של הארץ.

בו בזמן ביקטו, על-ידי התקפות על כפר-דרום (8.7), על בטרחה-יצחק (15.7), על טשלת טעד (18.7) ועל טשלת ביר-עטלוג' (19.7) - לטלק טעל צירי התנועה הערפיים שלנו את האיום טצד בטיטינו.

אין טפק שלו הצליחו פעולות אלו בידיהם בטלונן - היו באפתחתם תכניית ניצול האצלחה - בין אם להטלחות טלאה על הנגב - ובין אם להטסן התקדסות לצפון או לצפון-הטורה.

טשלת כאוכבה היה הראטון לטותקפיים עם הפסקת ההפוגה. סגיניו הופטעו ונטוגו ליד חוליקתת. הסטורינים המצריים רדפו לאורך הכביט דרוטה והגיעו עד חוליקתת. שם נעצרו לזמן טה. סיד לאחר מכן התקיפו הסטורינים המצריים את הטשלת שליד הכפר; אף הוא נכבט פיזינו וחוליקתת נפלה בידי המצריים.

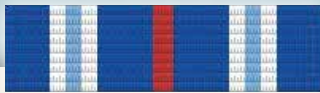

באותה שעה הותקפה הצפון לצומת - בית-דראט. הטסיטה הוטלה על כוחות סודאניים, אשר שוחררו לסט כן שהגזת גבעת, שלושת המיכלים", היא גבעה 69 הסמוכה לאסדוד. הטסיטה נועדה להתבצע בשיתוף עם גדוד חיל-רגלים, אשר שתפקידו היה לנצל לאחר סכנו את ההצלחה ולכבוש את הטוואפירים שעל הכביש הפנימי. פעולה זו, לו הצליחה, הייתה מנתקת את ג'וליס ואת נגבה מערפן, והייתה עשויה לשטט הקדמה לבפילתן.

הסודאנים תקפו עם שחר ה-8.7, הצליחו להשתלט על מוצב כיתתי סדרופו של כפר בית-דראט - אולם נהרפו סטנו בהתקפת נגד נפרצת. שריון האויב שטטט עסדות בשדה תעופה שבין באר-טוביה ובית-דראט על-טנת לסנוע תגבורת לכוחותינו סכיוון באר-טוביה - לא בא לעזרת הנסוגים. בו ביום תקפו כוחות מצריים את טטלט 113 שסצפון מערב לצומת. טאחר שלא היה סבוצר כדבעי, געזב טטלט זה על-ידנו לילה קודם לכן סבלי שהמצריים הבחינו בכך; האויב סבל אכידות טעה שעלה על טוקטינו שבטטלט - בין השאר נפגעו טנק קל וזחל מצרי - אולם הטטלט נשאר בידו, הוא החל להתבסס בו, להציב בו חיל-רגלים, תותחי נ.ט. ונשק טסייע, ולהטריד טטנו את קיבוץ נגבה.

טשהתבררה הפרת ההפוגה על-ידי המצריים נקבעה טעה הטטט לפעילותנו. טופית לאותו לילה, ליל ה-8-9.7.

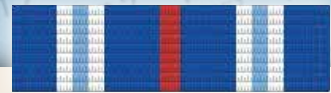
עם רדת הלילה קרבו יחידותינו סן הצפון-וטן הדרום ליעדיהן הסמוכים לכביש מג'דל - בית-ג'וברין: בטעה היעודה היו יחידות גבעתי ערוכות להתקפה על עיראק-טואידן הכפר, בית-עפא, ועל טטלט עיבדיט. היחידה של חטיבת הנגב, אשר הוטל עליה לפצח את האגוז הקשה של טטטרת עיראק-טואידן, התאחרה. היא יצאה טבטיט טרוחק סטקום הפעולה - סדורות. בטכוניות יכלה להגיע רק עד 5 ק"ט דרוטה סן הטטטרה. רק בטעה שטים וחצי אחר חצות טביע הכוח לעסדות ההערכות, בטעה שלאחר סכן נפרצה הגדר הראשונה שטטביב לפטטרה בחטאי. אז הרגיש האויב בכוח התפרץ, ופתח באט. יתר הגדרות - טרבע בטספר - נפרצו תחת אט, אשר החיפוי שניתן לכוחותינו לא הטפיק לשתקה. הבוקר אור וחבלנינו טרם הגיעו לטער הכנין עצמו. אולם פעולה זו, אם הייתה נועזת וקטה לביצוע בלילה - הייתה קטה טבעתיים לאור היום. ניתנה פקודה לסגת.

בו בזמן נכבשו הכפרים עיראק-סואידן, בית-עפא, ועיבדיט, על-ידי גבעתי; שני הראשונים - כמעט ללא התנגדות, האחרון - אחרי קרב מסוים וקשה. רק עם שחר התברר לאנשי היחידה שעלו לסלסט עיבדיט, שנתקלו בשתי פלוגות שהתכבשו שם על-מנת לתקוף את הסוואפירים מצד מזרח, ולסגור על-ידי כך את הסלקחיים הסוגרות על נגבה ועל ג'וליס, אשר הזרוע המערבית שלהם - הזרוע שנועדה לעבור דרך בית-דראס ולהגיע מסם לכפרים אלה - כבר תוארה לעיל. טיהור הסלסט בסתיים רק בטעות הבוזר. נתפס שלל רב, שכלל נושא ברן ותותחי נ.ט., אשר זו הפעם הראשונה שנפלו שלטים בידי אנשי החטיבה. ההגנה על בית-דראס טוה, וכיבוש עיבדיט סואידן - סערו טן הסלקחיים המצריים שהיטגור, ובידינו נשאר פרוזדור לג'וליס ולנגבה.

- - - - -

הכפרים הערבים המרוכזים, הנמצאים במרחב גבעתי מזרחה לכביש מסמיה - ואדי טראר, כולל את מסמיה עצמה - היו נושא לטיקול ולתכנון עוד במסגרת תכנית ד'. אמנם התקבל על הועת, שכל עוד שירינו תהיה על העליונה בפעולות הצבאיות - לא יהיו הערבים המקומיים היושבים בכפרים אלה להרים ידם נגדנו, אולם מטעם שייראה סיכוי כל שהוא להצלחה ערבית - עשויים היו לטעם גורם לא מבוטל. יתר על כן, כל עוד לא שלטנו מנחנו בשטח, לא היה דבר שיטנע את הפצרים שלהימחז בהם, ולהשתמש בהם כבסיס לפעולות מסורח למערב שהיו עלולות לנתק את טרבית חטיבת גבעתי מערפה, וזאת לזכור, שאטרוד אשר על כביש החוף, המרוחקת כרי 10 ק"ט בלבד מסמיה, תפוסה עדיין בידי המצרים. כיבוש הכפרים האלה אשר לא בוצע בטעתו במסגרת תכנית ד', באערך כוחות סתאיים בזמן המתאים, ונדחק אחר כך בגלל משימות וחופות יותר הקטורות בפלישה המצרית - לא סבל עתה דיחוי נוסף בהיותו תבאי לכל פעילות תקפנית סןצלחת במרחב זה, תכנית כיבושם של הכפרים מהווה דוגמה לגישה עקיפה: הוחלט להתחיל דוקא מתל-א-סאפי אשר בקצה המזרחי של אזור הכפרים, על-מנת לסגור אחר כך את המסח מסבו ופנימה, לעבר מסמיה שבצפון-מערב, ולעבר נל-ארן וזגת מסדרום.

לצורך התקפה זו התכננה האאטרביתו של הגדוד שיטבה בחצור עוד בליל ה-7, 8-7, לשטח השריון בכפר סנחם, בלי שהערבים הסקופיים יבחינו בכך.

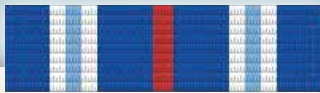
ההתקפה על התל העתיק החולש על הכפר, סקום טבצר פייסיס ימימה, עוד טיסי הפלישתים ומלכות ישראל, וביסי מטלכת הצלכנים - נערכה בכוח של שתי פלוגות; תושבי הכפר וטגיניו הופתעו לחלוטין וברחו עם היסטע היריות הראשונות. בריחתם - שיטסה אות לתושבי הכפרים הערביים שבטביבה, למעלה מ-10,000 ערבים ברחו מכל הכפרים שבין סטטיה, קזאזה, תל-תורטוט, ועד טומיל, זימא ובעיליה.

עם תפיסתם של כפרים אלה לא זו בלבד שהוסר האיום מעל עורק התחבורה החיוני שלנו - אלא נוצרה רציפות גם עם ישובינו הפזורים בטרחב זה, ואשר הקשר אתם היה תלוי עד כה על בליפה; עם כפר-סנחם וקדמה, עם גת וגל-און.

ההתקפה הראשונה שנערכה בשעות הבוקר נתקלה באש הנשק האוטומטי שלנו עוד בהיותה בטוחה 500 מ' מעדות הטגינים. בהתקפה השנייה, שבאה בשעות אחר הצהריים, נצרו אנשינו את אשם והניחו לשריוני האויב להתקרב עד 200 מ' מן המשלם. רק אז פתחו באש סכל כלי הנשק שבידיהם כולל תותחי 20 מ"מ הפוצצים מצלם. כתוצאה מנצירת האש נפגעו 6 כלי רכב טטוריינים תוך זמן קצר, והאויב פתח במסיבה אשר עלתה לו במבילות רבות. במשלת ג'וליס הסבורזר היטב לא נפגע טבין אנשינו אף איש אחר.

לקח זה על ערכתם של ביצורים בלעד במהירות וביסודיות. בו בזמן נערכו על-ידי ערבים סקופיים התקפות נגד גם על תל-א-טאפי. התקפות אלו התבטאו בעיקר בצליפות, אשר אף כי לא היה בכוחן לסכן באופן רציני את החזקתנו בטוצב, הרי גרמו לנו לאבידות טטוייטות.

אולם ב-11 ביולי, היום בו נפלה ליד בחזית השפלה, היה יום התארגנות לשני הצדדים הסטטורדיים בחזית הדרום. כוחותינו אנו עסקו בארגון טטלטיהם להגנה; ואילו המצרים התכוונו להתקפתם הגדולה והטרוכות ביותר עד כה, התקפת שלושה גדודי רגליים, גדוד טנקים, גדוד תותחי שדה ויחידות טטוריינים, תותחי נ.ס., בשק טטייע ואויר.

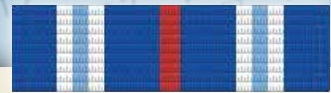
סגן סר הבטחון וראש אגף הטבאצ'ים סיירו בו ביום בגזרת גבעתי.
 הראשון טיכם את התרסותו; השורות סדולדות מצלכם, אולט הרוח
 מטלאת את הפרצות. התרסות זו עדה לסבחן ביום הסחרת.
 אט עד כה סברו הצרית שיש לכתר ולנתק את נגבה, ורק אחר
 כך לתקפה ולכבשה - פעלו בו ביום נגד מטלט עיבדים ססזרח, מטלטי
 ג'וליס סטערב, ובגבה עצמה בתווך - בעת ובעונה אחת. הפאטן העיקרי
 הופנה נגד הסטק. מטימת כיבושו הוטלה על גזר הרגלים ה-9. הוא כבש
 את ניצבים ואת גבעה 69.

תכנית ההתקפה הצרית התבססה על הטיקולים הבאים: א) האגפים
 החלטים שבקו ההגנה על הסטק הם הצפוני והמערבי; ב) יש לטנוע העתקת
 כוחות של סגיני הקרב סקטע לקטע, בתוך קרב; ג) יש לטנוע כוחות
 סרכזיים אחרים סהמערב בקרב על נגבה. (וזאת לזכור: ההתקפה הראשונה
 על הסקום, ב-2.6, נטברה בעת התערבות יחידה סטנועת סכיוון גבעת
 ג'וליס).

הצרית הטילו, איפוא, על יחידותיהם להתקיף את נגבה סטרבע
 רוחות השטים בעת ובעונה אחת; לחדור לתוכה מטלוש רוחות בלבד - מזרח
 מערב וצפון, הורה אומר טן האגפים וסן העורף - בזו אחר זו. בהתאם
 לתכנית זו נערכו שש הפלוגות הרגליות בטבעת ססביב לסטק. פלוגה
 בטלט 105 בצפון; פלוגה וסחלקת טנקים ב-113 סטמערב; 2 פלוגות עם
 שתי סחלקות טנקים - בטטרת עיראק-טואידן ססדרום-מזרח; פלוגה עם
 יחידת טטורינים בבית-עפא שבצפון-מזרח; ופלוגת עתודה סטנועת ליד
 הצופת. לכל אחת סחידות אלו ניתן נטק סטייע.

עם שחר החלה הפגזת הסטק על-ידי שתי גונדות תותחי 25 ליטרות
 והפצצה טן האויר. שלוש טעות לאחר סכן פתח אף השריון באטו על הסטק.
 בטעה 1100 הגיעו קפלוגות הטטערות ססזרח וסטערב לקו הזינוק. סכת
 אט ארטילרית אחרונה, והן עולות על הסטק. רק בסחוק 50 ט' טן הגזרות
 החיצוניות בעצר הגל הראטון. הצרית נטובו להתארבן.

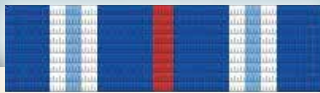
בטעות אחר הצהרית טבו והסתערו בטנית. הפעם נבלטו ליד הגדר
 הסטוקט, הגדר הפנימית. רק עם דדת הערב השליטו עם מטלתם ונטובו,
 כהשארם רבים סהרוגיהם בטדה. הציווד שנשאר כלל טנק וטטפר זחלים
 נוטאי ברן.

אבידותינו בנגבה: 5 הרוגים, 16 פצועים.. אבידות הסצרים באטרות
ב-200. טפי קצין סצרי שנפל בטבי ימים סועים לאחר סכן בשעת התפיהו
של ספקדתו: איך עטדה נגבה? בסקוט היו כ-150 טגינים, 4000 פגזים
הורדנו עליכם. לפי חישובנו - 50% חייבים היו להיפגע, 25% לטפל
בנפגעים. כיצד, אם כן, הגבתם על נגבה?
עלון הטסק לסחרת הקרב נותן תשובה לשאלה זו: יחסי כוחות
כסותיים לטובתם; יחסי כוחות איכותיים - לטובתנו. לאחר שהוא שתאר
את הכוחות הסתקיפים את הטסק אומר העלון: "אך דבר אחד היו הסצרים
חסרים - ידיעה ברורה על תכלית הקרב. וזו דוקא היתה לנו; הרוח
ה ויה ללא חת. הידיעה וההכרה על טה בטוש הקרב. ההכרה כי בגופנו
אנו חוססים את הדרך צפונה".
עם זאת אין להתעלם מחלקם של התותחים וספעילותם בנצחון זה:
סוללת תותחי 65 מ"מ שהיתה מוצבת בטוואפיר ירתה באותו יום 208
פגזים לעבר הכוחות התוקפים את נגבה ואת עיבדיס. גם סוללת הטרגטות
הכבדות שבטבואות ג'וליס סייעה לטגינים על הטטלט.

- - - - -

בצהרי ה-12.7, בהיות הקרב בעצם תוקפו, נקבל בטטה הכללי
הטברק הבא מטפקד חטיבת גבעתי: "סתקיפים קטות לאורך כל החזית,
טהאוויר וסתותחיים, חי"ר סטטער. קשה במיוחד הטצב בנגבה ועיבדיס.
הכרחי להוריד את אוירונזיהם ולהתקיף את ריכוזי הרכב בין בית-עפט
ועיראק-סואידן. הלילה נהיה סוכרחים לקבל טכט תגבורת להתקפה.
האויב קיבל תגבורת רצינית טדרוט".
כפי שכבר תואר בערכה באותו יום התיעצות בטטה הכללי בה נסקר
הטצב בכל החזיתות. הטצב בצפון הניח את הדעת, בטרכוז נפלה לוד,
רפלה היתה טכותרת; טטטרת לוד עפדה ליפול. בדרוט הצליחו כוחותינו
להחזיק טעטד, אך אבידותיהם כבדות, עייפותם גרולה - ויש הכרח
בתגבורת.
בו בזמן הופיעו באופק סימניה של הפוגה נוספת. הסיכויים
להשגת ה"לר" השני שבטבצע "לר-לר" של התקפת לטרון - רטאללה, היו
קלוטים לטרי. נידונה השאלה האם ואיך ניתן להגביר את כוחותינו

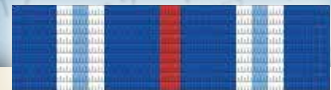
ברור. עתודות בירי הפטה הכללי לא היו, פרט לעתודה מצומצמת של תותחים אשר בשלחה לחזית זן זה כבר. בדלית ברירה הוחלט להקצות לדרוט פלוגה טגדוד הנחיתה שעמד בו בזמן בהתארגנותו במסגרת חיל-הים, ואת גדוד הפטיטה של חטיבה 8 - גדוד 89, אשר יצא להתארגנות אחרי פריצתו ללוד יום קודם לכן. בטען היופיים שנותרו עד הגיען של יחידות אלו לחזית, שופה על חטיבת גבעתי לעסוד בכוחותיה היא.

- - - - -

טנכוכחו המצריים לדעת שאין בכוחם לכבוש את נגבה, חיטבו טחדס את דעתם, וטעתה פעלו בטגפות אחרות: מצד אחד ביקשו להחזיק ביריהם טוצב בעורפה של נגבה, אשר ינתקה טן העורף, ויהיה עטוי לטטט כבטיט להתקפה עליה בבוג העת. מצד טני חיפטו יטובים אחרים, כפי הערכתם - חלטים יותר, לתקוף אותם; ולבטוף - טבו והחזירו נקודת כובד של טאטף תקפטי דרוטה, לתוף הנגב עצטו - קודם כל על טנת להבטיח לעצטם את השליטה הטוחלפת על כביט עזה - באר-טבע. כביט זה - חטיבותו כציר רוחב בין הכוחות המצריים שבאזור החוף לבין אלה שבאזור הר חברון - היתה טטנית כל עוד השליטה המצרית בכביט טג'רל - בית-ג'וברין בלתי טעורעות; טטעה טשליטה זו נתערעה - הפך ציר עזה - באר-טבע לציר חיוני למצריים, אשר לא זו בלבד שיאפשר להם להניע בחפטיות כוחות טפזרח למערב, אלא גם יבטיח ניתוק היטובים הצפוניים שבתוף הנגב עצטו טן הדרוטיים.

המטפה הראטונה - הקטורה כנגבה - הוטלה על פלוגה טודאנית אשר זה עתה הגיעה לארץ-ישראל טמצריים, והיא נצטוטה לתפוט את גבעה 105, אשר נתפטה עוד בליל ה-11 - 12 ביולי לצורך ההתקפה על נגבה, ולהפכה לטתח טבוצר. עם כל עייפותם של כוחות גבעתי, היה ברור שיט לתקוף ולכבוש גבעה זו עוד טרם יטפיקו הטודאנים להיאחז בה ולהתבצר.

בחצות ליל ה-12 - 13 ביולי, טעות טטטר לאחר טוט ההתקפה על נגבה, יצאה פלוגה לכבוש הטטלט. היא נאחזה בקצהו, לא הצליחה להשליט את טטיפתו. עתודה טטוועת יצאה טג'ולייט ופתחה בטט. אולט אט זו סיכנה טף את אנטיטו. הג'יפיים נאלצו לטבת.

מפקד הגדוד החליט לפקד אישית על פעולת העתודה. לאחר תיאורו עם מפקד הפלוגה במסלע יצאו הג'יפים בשנית, והפעם עלו על המסלע לשטפוהו. הסודאנים נטו על נפשם, בהשאירם אחריהם ציוד רב. ציוד זה - הסצרים ניטו להוציאם במסך כל יום הסחרת על-ידי זחליהם, אולם לבסוף נפל בידינו שלל, יחד עם אחדים מהזחלים אשר נשלחו להוציאם, בטעה שהתבטנו במסלע טרפית בליל ה- 13 - 14 ביולי. התבטות זו היוותה חלק מטבצע "פריצה" - פריצת דרך לנגבה, החלפת הכוחות הטחזיקים בה, הזרמה אליה של מים ואספקה - אשר בוצע בהצלחה.

עוד שתי התקפות נותר לסצרים לכצק בגזרה זו טרם מעבור היזמה ליריבו. ב-14.7 הותקפה גל-און, אשר שיטטה, לטרות בדידותה, בסיט לפעולות הסדרה חוזרות ונשנות נגד בית-ג'וברין, והדרך העולה אליה מפלוג'ה. הצבא הסצרי נתן להתקפה זו פיקוד וארטילריה; חיל-הרגלים לא היה בידו לתת, ופשיטת ההסתערות הוטלה, איפוא, על ערבים מקומיים. הרימוק הארטילרי כמסך ארבע שעות; אך בהגיע הערבים להסתערות היו הסגינים נכונים לקבלת פניהם. ההסתערות נבלטה על-ידי אש הסגינים ושדות המוקשים. לסחרת - ב-15.7, נעשה נסיון נוסף בטערב. הפעם הצטרפו טטוריקי האויב לכוחותינו, ופתחו גם הם - בטעות - באש על חיל-הרגלים הסצרי המטערן, ההסתערות נהדפה בכוחות טעותפיים.

- - - - -

באותם הימים בהם רוכזה הפעילות ברצועה הספרדית בין הדרום ובין הנגב, נספרו טסקי הנגב מהתקפות ישירות. הסצרים הסתפקו בהתקפות אש של תותחים ומטורטים. כך למשל הותקפה רוחטה, ב-10.7, 7 פעמים ביום אחד טן האויר בפצצות תבערה. בו ביום הותקפו ניר-עם - סהאזיר, טעד ובארות-יצחק - בתותחים ומטרגטות. ב-11.7 הורעשו סהאזיר דורות, גברעם וניר-עם. ב-13.7 נטרפו כל הצריפים בגברעם ומסורין בטבע בהרעשת תותחים.

בו בזמן עטפה חטיבת הנגב בפני בעיותיה הרגילות: קיום הסגז בין הנקודות, לאספקה, לתגבורת ולפינוי. עתה, לאחר פינויו של כפר-דרום, היו הקשיים ניכרים ביותר בקיום הקשר עם שני הישובים

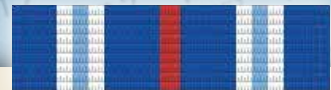
הנטצאים באזור סטורה לבאר-טבע - בית-אשל ובנטיס. הנסיונות להגיע אליהם על הקרקע נכשלו, והיה הכרח להטיל את טשיפות הקישור על חיל-האוויר.

בגלל ריחוק כוחות גדולים של חטיבת הנגב לא היה ביכולתה להקצות כוחות ניכרים להתקפה ישירה על יעדים בטרחב, אשר יסנעו לפחות הזרמת תגבורת לכוחות הסצריים הפועלים צפונה יותר בגד חטיבת גבעתי. לעומת זאת בוצעו פשיטות וטארבים נגד התחבורה הערבית בכביש עזה - סג'דל, בהם נלקחו שבויים, נגרמו אבדות, ודומקו כוחות להגנת קו התחבורה הארוך.

לאחר טפלת הסצריים כנגבה, בא הטפנה בחזית זו.

ב-15.7 עם שחר החלה ההתקפה על בארות-יצחק. הדבר בא לטגינים בטפתיע, כל אותו לילה היו עסוקים בהתבצרות, והלכו לישון בשעה חמש לפנות בוקר. בשעה 0530 באה התקפת אוויר ראשונה על הטסק, שטרבעה סטוטים סצריים, אשר חזרו אחר כך והפציצו את הטקום במשך כל היום. סיד לאחר טכן החלה הפגזה ארטילרית, אשר תחת חיפוייה געו שריון ורגלים בשתי זרועות - סצפון וסטערב - פכיוון עזה. הזרוע הצפונית הפרישה כוחות לחטיבת דרכי תגבורת אפשרית מסעד לנקודה, והטשיכה להתקרב לטסק - ומילו הזרוע הסערבית, הציבה כוח, כבטיס אש, בגבעה השולטת דרוסה לטסק והטשיכה אף היא בהתקרבותה. ההסתערות על הטסק באה איפוא סצפון, סטערב ומדרום בעת ובעונה אחת.

בצפון הצליח האויב לפרוץ לטסק ולהיאחז במספר במנים. משהתברר לטא"ז שקו עפדותיו נפרץ בטקום זה, נתן הוראה לכל הקטעים לסגת ולהתבסס בקו עטדות פנימי יותר שהוכן מראש. האויב המשיך בהסתערותו והגיע לשורת בתים שניה, בטרחק של כ-30 מ' סן המרכז הסבוצר. הוא נסצא כבר בבית הראשון שבשורת בתים זו, בפעוטון". בשעה 10 טודיעים טגיני הנקודה, שהברכה בפגעה והטים הציפו את התעלות והקלט. תחטוט בכסות גדולה נרטבה. הקשר הפנימי נפגע. בשעה 1040 טודיעים: האויב פרץ משלושה צודים. הטצב נואש. אנו טשתטטים בריטוניים. בשעה 1100 נפצע הטא"ז. בשעות הצהריים חלה הפוגת-סה בהסתערות, לאחר סטרביתו של הטסק היתה כבר בידי הסצריים. עתה רוכזו כוחות נוספים ובתוכם יחידת שריון רזרבית על-סנת להחדירם לטסק ולהכריע את הטגינים שבטבעת הפנימית.

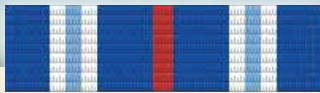
אולם בו בזמן כבר היתה בדרכה תגבורת לסגיינים, טגדווי הפשיטה של הנגב וסכוללת תותחים הכפופה לה. עוד בדרכה למסק משכה תגבורת זו את השוטט לבה של אוירית האויב. לאחר שכן הועתקה אליה גם אש התותחים. בשעה 5 לפנות ערב נתקבלה הידיעה שהתותחים הוצבו; וכחצי שעה לאחר שכן, בדיוק בשעה שהסצרים היו ערוכים להסתערות האחרונה התחילו פגזי תותחינו להפיל בהם חללים.

אם עוד בשעה 1700 טגדריים הסגיינים על מצב המשק שהיה בכל רע, על נסיונות להתקפת-נגד - שבכסלו, הרי בשעה 1830 הם סודיעים בסיפוק: התותחים פוגעים בריכוז הטנקים והזחלים של האויב. הטנקים בורחים, ומטילים את המשק לאורך דרך נסיגתם. הפיאט והבזה תוקנו ועובדים בסדר. רבע שעה לאחר שכן סודיעים על נסיגת הרגלים גם טן המשק וטן הטטח הקרוב. הבזה של הסגיינים קוצרת בהם. התחילה הפגזה קשה מתותחים כבדים והרעשה אוירית לחיפוי על הנסיגה; אולם ההסתערות בטייטור. אבידותינו: 17 הרובים, 15 פצועים. נזקים כבדים למשק. אבידות האויב: כ-200 נפגעים מהם רבים הרובים ושלל רב.

בימים שלאחר שכן לא שבו עוד הסצרים לתקוף את בארות-יצחק טגדרום לכביש עזה - באר-שבע; לעומת זאת תקפו וכבשו ב-18.7 את הטטלט סעד, הטבטיח לכוחותינו את הקשר בין בקודה זו לבין בארות-יצחק וטובע את הסצרים, יחד עם טטלט אחד, סודחי יותר - הטטלט של סספר הנגב - את התנועה החפשית בכביש עזה - באר-שבע. אולם לסחרת תפסו כוחותינו טטלט אחד, טול הטטלט שבטצא עתה בידי הסצרים. דבר זה בוצע שעות פועטות לפני היכנס ההפוגה השנייה לתוקפה.

- - - - -

אולם בינתיים עברה בצפון היוזסה לדינו. חטיבת גבעתי, באירוף יחידת הקומנדו של חטיבה 8 ופלוגה טגדווי הנחיתה, יצאה למבצע, סווח לפולטים, שטגסותיו היו; א) סיהור השטח שצפונה לכביש טג'ול - פלוג'ה טטבי בטייט אויב (כייבוש חתא ובית-עפא); ב) תקיעת שריז על הדרך-הנ"ל (כייבוש כרתיה). וזאת - 1) כדי לנתק את הסצרים שבטערב טאלה שבטזרח; 2) כדי לפתוח דרך חדשה לנגב הנצור.

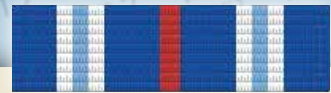

בו בזמן הוציאה חטיבת הראל, ששבה בינתיים ושחררה את הרטוב
בסגרת טבצע "דני" בפרכז ללאוץ על הכוחות המצריים שכיוון זה, ועל
חטיבת הנגב הוטל לשוב ולתפוס את טלסט 158 מצפון-מערב לחוליקאת,
ונאח טלסט 110 המטוץ לכאוכבה, וכן לפטוט על ביר-אבו-ג'אבר המוכנת
כ-9 ק"מ דרומה לפלוג'ה.

על מנת להבטיח את הצלחת הביצוע של הטעימה העיקרית בטבצע זה
(טעיף ב'), הוטלו על יחידות קטנות יחסית, פטיטות על טלסט 113,
וההטרדה של עיראק-אל-מניסה, סטטרת בית-ג'וברין והכפר בית-ג'וברין.
שיטה זו של ריתוק כוחות מצריים על-ידי פטיטות והטרדות בלתי פוסקות
נוטתה ונטצתה כסוצאלת במטך כל השבועות שקדמו, ונאז ההטרדות הראשונות
נגד אטרוד. להצלחה ניכרת ביותר זכתה דוקט במחד הלילות האחרונים,
לפני טבצע "סוות לפולטים" בטטיטה לבית-עפא גליל ה-15-14 ביולי.
60 לוחמים פטטו על הכפר התפוט על-ידי גדוד מצרי שלט, אשר נט על
פטטו - פעוצת ההתעעה. בטטיטה זו הוטטו ידיעות הטובות על-ידי פטטכית
טנפלו לידינו, ופטפי קצין טודיעין שנפל בשבי. קצין זה הופתע לחלוטין:
"איך הגעתם הנה?", אשר, "פה יושב גדוד!" אולם הציווד הרב שהוטטר
על-ידי המצרים בטלסט, שכלל 8 כושטי ברן, אטכולנט ועוד - לא הטפיקו
אנשינו להוציאנו מן לטפל בו כרמזי לפני שהוצרכו לטבת, עם שחר.
פתיחת דרך לנגב על-ידי תקיעת טריז דוקט בגזרה הסודחית, גזרת
חמא - כרתיה, נראתה כבעלת סיכוויים טובים יותר מאשר פריצה במערב,
באזור הצוטת, שבו ריכזו המצרים את עיקר כוחותיהם מתוך הערכה שדרך
לנגב - פירושה הכביש - כביש ג'וליס - בריר.
בזאת נטתיטה פעילות חזית הדרום בעטרת היטיים.

- - - - -

ב-15.7 הגיע אל גבעתי גדוד הקוטכדו של חטיבה 8, ועלובת
הכחיתה טחיל היט. כוטף להם נטלחו טבוויטיים חדשים, ברובם עוליים
חדשים, אנטי גח"ל, אשר הועלו ארצה תוך כדי הפוגה א'.
לסחרת היוט ביתן על-ידי הפטה הכללי אישור להקטת גדודי חי"ט
בטרבח החטיבה, אשר יוטל עליהם להחליף חלק מכוחות החטיבה בטלטים,
ויאפשר לה על-ידי כך לרכז אגרוף גדול יותר לפעולה היזוטת.

סעמה החלו במלוא המדן ההכנות ל"טוות לפולשים". בטערב בוצעה, בליל ה-16-17.7, פטיטה על הריכוז הסצרי באשדוד, שפגטתה לרתק כוחות לבזרה זו הפערבית, ולהטיח הסצרים טגזרתה העיקרית של הפעולה העתי ה, בדרום-טזרת. פטיטה זו הצליחה במלואה, לעומת זאת נתקלו הכוחות שיצאו ל יור כרתיה והדרך אליה בטט טצריה, ולא הצליחו לעמוד כהלכה על טיב הדרך ליעד ועל הכוחות הסחזיקים בו. כתוצאה טכן, טשבכטטו הכוחות לפעולה בליל הסחרת, היו הידיעות שבידיהם בלתי טושלטות; באטר לדרך - טגו לקולט, ולדבר זה נודעה לאתר טכן חטיבות, באטר חטיבת הכיבוט הטלה על יחידה טטונעת, אטר אפטריות הנועתה טוגבלות טטלו טל יחידות רגלים; ובאטר ליעד עצטו - לחוטרא. לבטוף טתברו טטטטטו בו כוחות פחות טטהחטנו.

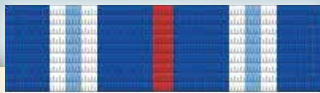
בליל ה-17-18, תוך ידיעה ברורה על הטפוגה הקרובה, יצאו כוחותינו לפעולה. אחרי 10 ימים ו-9 לילות של פעולות יצאו, תוך סיניטוט של טכוחה בטטן כל אותו זמן. אולט הטפוגה הקרובה הכתיבה; התקפה ללא דיחוי.

הצלחות וכטלונות עטרו בטבצע זה לכל הכוחות הפועלים. בנגב הצליח גדרו הפטיטה של טרגיי לכבוט את ביר-טבו-ג'אטר שטדרוט לפלוג'ה, ולפתח על-ידי כך קטע זה של הדרך, שגיהה חיוני עט היפתח הפרוזדור טצטון.

לעומת זאת, נכטלו כוחות הנגב בכיבוטט פחדט של טטלטי חוליקטת (138) וכאוככה (110); פעט נוטפת אולט לא בפעט הטחרונה - עלו לנו טטלטיט אלה בקרבנות.

בצפון נכטלה התקפה על בית-ע פא. כטר זה - דוטט טהותקף והוטרו יותר טכל כטר אחר בגזרה זו, בקרבנות עשרת היטטים. בליל ה-8 עד ה-9 נכבט על-ידינו. כעבור יוטטיט - הוטווד; בליל ה-14 - 15 נערכה עליו הפטיטה שתוארה לעיל, בה נטבה קאין הפודיעין; ולטחרתו - הוטרו פעט נוטפת. הסצרים ידעו חיוניותו של הכ פד, ובצרותו היטט, הקציבו לו נטק טטייע וב.ט. וטרגיתו של גדרו ח'י"ר. בזאת הרגישו אנטינו טטיצאו לתקפו, בליל "טוות לפולשים" על-טבת לכבטו טופית.

הפטיטה הוטלה על פלוגת זבעתי ו'פלוגת הבחיתה של חיל-הים, פלוגת טירונים; הוטטונה - תקפה טדרו ט, דרך טהורבלה בה עוד בעת הפטיטה על הכפר לילות טטטר קודט לכן, הטחרונה - טצפון-טזרת.

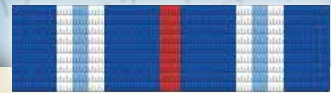

התקפה סדרות הסתבטה. המתקפים נתקלו בגדר תיל שהוקמה בתוך שדה דורה בלתי קצור, ושהיתה סטווחת לאש מגן של הנשק הסטייע של האויב. מרבית אנשי הטחלקות שניסו לפרוץ הגדר נפגעו. הפלוגה נסוגה. פלוגת הנחיתה הצליחה להדור לתוך הכפר; אולם עוד טרם השליטה את כיבושו והספיקה להתבסס בו - התאוששו הסצרים ותקפו בגדית. ספקד הפלוגה נפגע, החלה נסיגה בלתי סטודרת. תגבורת שנשלחה מבחוץ לא הצליחה להתחבר עם הסחזיקים בכפר; יחידת טונה אחת - פקודת הנסיגה לא הגיעה אליה. כתוצאה מכך רבו האבידות בהרוגים ובנעדרים מפלוגה זאת.

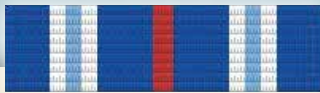
לעומת זאת עברו בהצלחה וכמעט ללא אבידות הפעולות העיקריות בסטגרת הסבצע: אלו בגד חתא וכרתיה. לחתא פרצו אחרי פבת אש קצרה וטרוכות - והסצרים הונסו מתוכה. לאחר מכן נעו לכיבוש כרתיה. סטייה זו הוטלה על גדוד הקוטנדו, הגדוד שפרץ ללוד. אולם הליקוי שנחגלה בעת הפריצה הליא - העדר יחידת חיל-רגלים שיהיה בכוחה לנצל את ההצלחה - תוקן הפעם וצורפה אל הגדוד פלוגת רגלים. כסו כן הוצבו חסימות סעערב וסטזרות לבידוד אזור הפעולה. אחת מחסימות אלו הסבה לאחר מכן אבידות כבדות לבורחים סכרתיה.

עד כ-500 ט' סכרתיה הגיע גדוד הקוטנדו ללא תקלה. עם הוצוץ להתעכב ששנתקל בואדי שאינו ניתן לסעבר כלי רכב. אולם הסעבר הותקן. ופלוגת חיל-הרגלים נצטרחה להתארגן בו ולהיערך להגנה. תובלת הדרג הלוחם, אשר כללה נשק סטייע גדודי יתותחי נ.ט. הגיעה אליה דרך חתא הכבושה כסתוכנן.

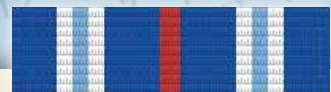
ואכן, בזקקה לנשק זה לעטידה בפני התקפות הנגד הסצריות בטותו יום, אשר היו חסורות בטיוחל לאור העובדה שהפלוגה לא הספיקה להתבא בכפר כראוי, וססיוע ארטילרי לא ניתן לה. התקפת הנגד הסצרית באה שעות טועטות לאחר הכיבוש. היא נהדפה עוד טרם הגיעה לטוח הסתערות. הסניה באה אחרי הצערים. הפעם הצליחו הרגלים להתקרב הרבה יותר, והסריון - פלוגה סטוריינת וסחלקת טנקים הגיעו עד טבותות הכפר. אחרי שהצליחו להוציא סכלל סיטורי את תותו ה-20 ט"ס הסוצב על התל. בדגע האחרון. בשעה שספרו לני טנקים לפרוץ את סערך הסביגים, סדרות, שינתה חולית הפיאט את פני הקו ב. בטחטה גור צבר התקרבה

כדי 40 מ' שהסנק הראשון, פגעה בו והציאתהו סכלל שיסוטה הסנק
הסנק - נבהל וברח, ובעקבותיו יתרת הסריון. חיל-הרגלים שנשאר
בווד, בהיותו נתון לאש הסנק הקל שלנו - בס אף הוא.
בטעה 1900 נכנסה ההפוגה לתקפה, מבלי שיבטה האויב לעשות נסיון
התקפה נוסף. אולם אשר נבצר מסנו תוך הקרב, השיג בהפוגה. טול
מסלסנו בכרתיה, תקפו המצרים - 7 מסלטים, והבטיחו לעצמם על-ידי
כך אלטרנטיבה - בדרך עפר, במקום קטע הכביש הנמצא בידינו. על-ידי
כך נאלצו אטנט לרתק כוחות נוספים לתפיסת מסלטים, אולם הצורת הניתוק
הסנותקת, נתפרה" מחדש, ודרכנו אנו נגבה - חסומה.
נסיון נוסף לפרוץ הדרך לנגב נעשה תוך כדי ההפוגה, בטבאע
"גיס" - בסוף יולי, "גיס" ראשי תיבות; גבעתי, יפתח, סרגזי. כל
הפעם צורפו לסתי החטיבות האחרות, הוותיקות בסרחב - גבעתי וסרגזי -
כוחות מחטיבת יפתח, אשר סיימה בהצלחה תפקידה במסגרת טבאע, "דג",
ויחידת טנקים מחטיבה 8. האות לפתיחת הטבאע נועד להינתן מטותקף
סיירה שלנו על-ידי המצרים ותופר על-ידי כן ההפוגה.
מגמת הטבאע הוגדרה על-ידי האג"ם: "פריצת דרך לנגב על-ידי
הרחבת מסדרון כרתיה והבטחתו". מטמה זו עמדה להיות מושגת על-ידי
כיבוש פלוג'ה - על-ידי יפתח מזה, ועיראק-אל-סנשיה, על-ידי גבעתי,
סאידן, תוך הסדרות והסחות במקומות מספר לאורך כל החזית. הסיירה
יצאה והותקפה.
הכוחות יצאו לדרכם; אולם בשני המוצבים העיקריים - נתקלו
באש קשה. לפותרתו סודיע גבעתי לאג"ם: "בדוד 53 תקף את עיראק-אל-
סנשיה במטרה לכבוש את הכפר. אנשינו נתקלו באש חזקה מסכונות וזקרו,
סרגסות 3 ותותחים 6 פאונד בסויים לואדי. לפרות האש החזקה התקרבו
אנשינו, פרצו את הגדות והפעילו את הפיאטים. כוחותינו נהדפו. הכפר
לא נכבש. כוחות יפתח התקיפו את פלוג'ה לכבשה. האנשים הסתערו
פעמיים על פלוג'ה. בפעם השניה חדרו עז גדר הכפר, אך טעצפת האש
נאלצו לסגת".
הכוחות שרוכזו לטבאע נשארו בפסן ימים מספר נוספים, על-מנת
לשכנע את המצרים שתחבורתם - פגועה מסט, כתחבורתנו.
ב-31.7 הועברה לנגב סיירה בת 30 סכוניות. היא יצאה מבת, והגיעה
לאחר טעברה בין המסלטים המצריים קסט - לרוחמה.

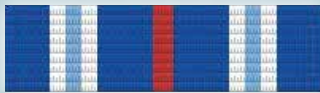

לטחרת ניתנה ההוראה לחיסול טבע "ג'ט", החזרת כוחות יפתח
 ו-8 לבסיסיהם. גבעתי שב לסלטינו בצפון, חטיבת הנגב - לאלה שבדרום
 ב-2.8 סודיעים על טיוח הפעולה. בו ביום טסכט האג"ם את טצב הפעולות
 בחזיתות, פאז ראשית עשרת היטיט: הפעולות בגזרה הדרוטיית שתוארות
 שם כדלהלן: "בהתאם לתכנית "אנ-פאר" - כיבוש והבטחת הסרחב הסודי
 של גבעתי על-ידי תפיסת טססיה, א-טיבה, תל-א-סאפי, זיחה ופעולות
 הטודה בגד בית-ג'וברין, פריצת הדרך לנגב על-ידי כיבוש חתא וכרתיה;
 פעולות בנגב בטגסה להבטיח את הסרחב ודרכי התחבורה הפניטיים; הסרדות
 נגד תחבורת האויב בסיוע לפעולות באזור גבעתי.
 בגזרת גבעתי טוהר כל הטסה טטורה על-ידי כיבוש טססיה, קסטיבה,
 והכפרים הסטוכים טצפון לדרך סג'דל - בית-ג'וברין. כמו כן נכבט טסלט
 תל-א-סאפי אשר יכול היה לשטט - בהטסך הפעולות - כבטיס אופרטיבי
 חשוב. טטיבת לחץ האויב ועדיפותו בכוח וציוד, היה בלתי אפשרי להטיג
 היטבים יותר ניכרים טפריצת הדרך לנגב, פרט לכיבוש כרתיה, אשר גרם
 לניתוק הקשר בין בסיסי האויב הטוצבים לאורך כביש סג'דל - בית-ג'וברין.
 התוספת לפעולת פריצת הדרך לנגב (פעולת "ג'ט") טטבטתה היחה להרחיב
 את גזרת הפירצה על-ידי כיבוש פלוג'ה, לא נתנה תוצאות טובות, והטצט
 טבחינת פתיחת הדרך, לא הטתפר. הטיבה לאי-ההצלחה היחה הגבלת הזמן
 לפעולה. הפעולה נעטתה אחרי הרכוזת ההפוגה ולכן הבטיחן היה לפתור
 את הבעיה טבחינת טקסית| על-ידי כיבוש פלוג'ה בלבד, בטקוט תנועת
 איגוף גדולה טכיוון עיראק-אל-פנטיה, קוביבה - דרוסה.
 הפעולות של כוחות הנגב התבטאו בנטיון להטתלט על טסלטי האויב
 לאורך הכביש "ההצלבות" - בריר, וכמו כן בנטיון לכבוש את עיראק-
 טואידן. כל הפעולות האלו לא הצליחו פרט לטיהור הטסה של אבו-ג'אבר
 והטתלטות על טספר טסלטים אשר הבטיחו - בסירה טטוייטת - את הדרך
 לנגב. הבטחה זאת היא בלתי טספיקה, וכוחות האויב העטירו כנגד
 טסלטינו - טסלטים טסלהם. טבחינת הטצב, שני הצודים טפריעים אטד
 לשני בתנועה, וכמו כן שני הצודים יכולים, באט רצונם בכך, להגניב"
 ו"לטנן" טיירות".

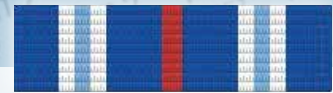
בסכמו את לקח עשרת הימים, אוסר מפקד גבעתי: בעיית הנגב
אינה ניתנת לפתרון קטן וחלקי; באשר כדי לפרוץ את הדרך לנגב יש
צורך ליצור מסדרון מטלטים, ברוחב הסומנה בטקום הפירצה, הטחייב
החזקת כוחות גדולים מאוד, לשפירתו בפני ניתוק".
פתרון ט"איינו קטן וחלקי" לבעיית הנגב הוטב בשלב הבא בקרבות
הדרום, תוך טבצע "יואב" באוקסובר.
בשלב זה של המלחמה, מהתחלת ההפוגה הראשונה עד ההפוגה השנייה,
נפלו 838 מבין הכוחות הלוחמים, וכ-300 אזרחים.

- = - = - = - = - = -

סמלים מפות וטבלאות

חטיבת גולני

חטיבת גבעתי

חטיבת עוזד

חטיבת אלכסנדרוני

חטיבת יפתח

חטיבתהנגב

חטיבה 8

חטיבה 7

חטיבת קריית

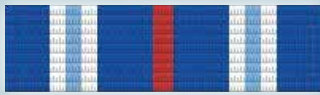
חטיבת כרמלי

חטיבת עציוני

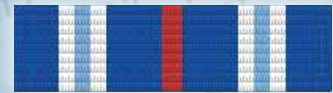
חטיבת הראל

שלבי המלחמה

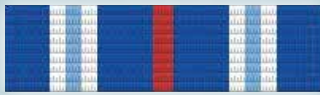
מלחמת העצמאות 19.7.49-29.11.47

שלב	משך השלב	שם השלב	אופי השלב
א	29.11.47-3.4.48	מאורעות ראשונים	היזמה בידי האויב המקומי
ב	3.4.48 - 15.5.48	המפנה הראשון נטילת היזמה	אופנסיבה של „ההגנה” והתמוטטות ערביי הארץ
ג	15.5.48 - 11.6.48	חודש הפלישה	התקפת צבאות ערב הסדירים ובלימת פלישת האויב
ד	11.6.48 - 9.7.48 9.7.48 - 19.7.48	הפוגה ראשונה קרבות „עשרת הימים”	אופנסיבה חלקית של צה"ל
ה	19.7.48-19.7.49	הפוגה שנייה „מבצעים אחרונים”	אופנסיבה כללית של צה"ל חתימת הסכמי שביתת הנשק

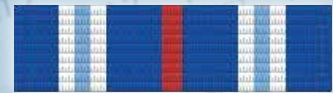
עיצוב: סג"ר/קצין רות רוזנברג, 1998

מפת ישראל, 1948

ספר המדינה ■ המלחמה ■ כרך ב

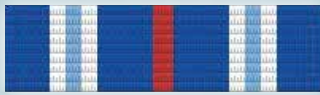

ש ל ב ב

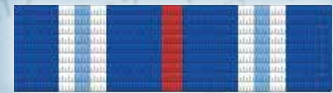
מדינת ישראל (3.4.48) ועד הפלישה (15.5.48)

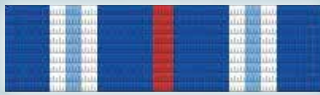
התאריך	ה מ ב צ ע	התאריך	ה מ ב צ ע
25.4-13.5.48	מבצע „חמק” (כולל כיבוש יפו)	3 - 15.4.48	מבצע „נחשון”
15-21.4.48	מבצע „הראל”	4 - 12.4.48	קרבות משמר העמק
23.4-15.48	מבצע „יבוסי”	13-16.4.48	קרבות רמת יוחנן
5-17.5.48	מבצע „מכבי”	ת כ נ י ת ד'	
14-16.5.48	מבצע „קלשון”	18.4.48	שחרור טבריה
15.5.48	מבצע „ברק” טיהור הדרום לקראת	22.4.48	שחרור חיפה
15.5.48	פעולות בנגב לקראת	28.4-15.5.48	מבצע „יפתח”
פעולות רכש לקראת הפלישה		15.5.48	טיהור מרחב גולני לקראת
התפתחות ארגונית ומדינית		14-15.5.48	מבצע „בן-עמי”

הקרבות מהפלישה ועד הפוגה הראשונה

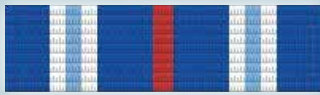

ספר המדינה ■ המלחמה ■ כרך ב

מבצע "יואב"

מבצע "חורב"

תאריך המבצע 23.12.48 - 7.1.49

קילומטרים

0 5 10 15 20

- ישוב עברי
- ישוב ערבי
- שטח ישראלי
- ← התקפה
- ⇄ פשיטה
- - - גבול בין-מדיני

